

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Ahol nincs feltámadás ...

Budapest, április 11.

(v.) A legyilkolt eszmék mindig feltámadnak, az öngyilkos eszmék soha. A Krisztus keresztfája ugyanabból a talajból csirázott ki, mint a bürök, amelyet Szokrátesz poharába öntöttek, s mint ama rözse, amelyből Hus János, vagy Giordano Bruno máglyáját alkották. Hóhérra kezén magasztosul kiapadhatatlan hatalommá és elölthatatlan fénynyé a halálraítelt igazság. S akik vesztére törtek, mert találdónak s tehát kiirthatónak vélték, többnyire maguk hengergetik le sziklasírájáról a borító kölapot, hogy annál diadalmasabb legyen az ő halhatatlanságának bizonyítása: a feltámadás. Minden új hit kezdetben eretnokség volt, melyet üldöztek; — hogy hódítasson, előbb vértanukat kellett szereznie. Mi a hit? A *milliók* eretnoksége. Mi az eretnokség? Az *egyetn* hite. Magányos lélekben üt tanyát az új igazság, mikor elkövetkezettnek érzi korát. Hogy e csendes fészkből kirepülve, urrá legyen a feleje homályosan sóvárgó lelkeken: ahhoz kettő kell. Az, hogy első hirdetőjét halálnak szánja valaki. És az, hogy véret örömet ontsa érte első hirdetője. Akkor elmaradhatatlan a feltámadás és ennek nyomán a győzelem.

Ámde nincs feltámadása az olyan eszmének, mely önmaga ásta meg sírját s akár csüggedésből, akár elbizottságában saját maga rohant az enyészet örvényébe. Ennek a halála végleges halál, új élet nem csirázik oszló

teteméből. Mert az eszmében az igazság tartja az életet, az igazság pedig szertefoszlik mint a reggeli köd, mihelyt nem tud hinni önmagában. Az az igazság, mely eldobta magától fegyverét vagy beledőlt a saját kardjába, e tette révén tévedésnek bizonyult; mert ami igazán igazság, azt sem a könnyelműség, sem a kétségbeesés el nem veszejtheti, az fölötte áll az elmulás törvényének. S amennyire való, hogy minden igazság örök, épp oly való, hogy ami muló phänomennek bizonyult, az csak tévedés lehetett.

Szorongva kérjük a közéletünkben mutakozó jelenségek láttára, örök igazság volt-e az az eszme, mely ezeréves nemzetlétünknek annyi viszontagság közepette is állandó bázisul szolgált, avagy csak tévedés, mely szívóssága folytán tíz évszázadon át tarthatta magát, de melynek most valahára szerte kell foszlania? Szónor hangján a történelem mit hirdet a magyar nemzet állami fejlődésének vezérfonalul? Azt, hogy ez a nemzet nem abban kereste dicsőségét, hogy másokat legigázzon, hanem mindig csak abban, hogy szabad maradjon maga. Ragyogó fegyvertényekkel jegyezte be nevét a halálmegvetésig elmenő férfias bátorság évkönyveibe; történetében garmadjával akadnak hősiés küzdelmek, melyek mindenike egy-egy valósággal elviharzott és kápráztató, fenségtű epocoeia: — ám ezek a nemzeti erények mindig csak akkor gyuladtak ki, ha a nyers erőszakkal szemben a saját jogát és saját jogában a saját szabadságát kellett a magyarnak megvédenie.

A szabadság eszméjére volt hát ráépitve nemzeti életünk s az igazság, mely ez eszmének életerőt adott, a *jog* vala. Szabadságunkat elrabolhatták, elcsenhettek, elfojthatták ideig-óráig. Ilyenkor a nemzet visszavonult egy pergamenhártya mögé. S ez a hártya volt az ő megvívhatatlan bástyája, az ő megostromolhatatlan menedéke. Jól tudjátok, mi volt ráírva erre a pergamenre: a cikkelyekbe tagolt *jog, a nemzet alkotmánya*.

Ami igazság ebben lakozott, az mindig erősebbnek bizonyult a győztesnek erejénél, mert ki tudta emennek kezéből ragadni a neki is, nekünk is legértékesebb hadizsákmányt: a nemzeti élet alapeszméjét, a szabadságot. Fel-dulhatták országunkat, de kiirtaniok nem sikerült szabadságunkat, mert ennek zálogát, az alkotmányt minden magyar ember ott őrizte szívében. Temetővé kellett volna előbb tenniök ezt a hazát, hogy megölhessék benne a szabadságot. Pedig ők eleven rabszolgákra pályáztak, nem holt vértanukra. S ezért vallott szükségképp kudarcot minden kegyetlen ravaszságuk. Kémjeik, porkolábjaik, hóhéraik hány-szor tettek tüvé mindent e hazában, hogy rábukkanjanak e kicsiny nemzet nagy életerejének kufforrására! Szimatjuk, bilincsök, vérpádjuk mind pocsékká lett: a szabadság eszméjén s az alkotmány igazságon nem fogott se fortely, se börtön, se gyilkosság. A mártírok utját jelző vérharmatból sárkányfogak nőttek ki mindannyiszor: a feltámadt eszme s a diadalmas, bosszút lihegő jog sárkányfogai.

Igy volt ez végig egy évezreden, vala-

TÁRCA

A harmadik ünnepnap.

(Korrajz.)

☞ A Budapesti Napló eredeti tárcája. ☞

Írta: *Jókai Mór.*

Hajdanában az én hiveimnél az a szokás divott, hogy a sátoros-ünnepeket három egymástáni napon ülték meg. (Igy hívták a husvétet, pünkösödöt és a karácsonyt, vasárnapon kezdték, kedden végezték.) Nagy volt ő náluk a buzgóság, valóban lélekemelő is volt, mikor a nagy ünnepnapokon a zsufolásig megtelt templomban az az ezer meg ezer ezüstgombos, mentekötös férfisereg rázendíté a zsolnárt: „Mint a szép, hives patakra — A szarvas kívánczik”, hogy a mennyezet repedezett a hatalmas összhangtól, amit az orgonaszó vezetett. Azután következett a prédikáció, mely annál szebb volt, mentül hosszabb volt. A prédikáció után jött sorra a hitoktatás, melyet a szentírásból a káplán olvasott fel. A prédikáció a nagytiszteletű eszeres, vagy éppen a főtisztelendő szuperintendens ur munkája volt: a bibliai felolvasás alatt járultak a hives, legelől a presbiterek, az Ur asztala elé, átvenni a kenyérből és borban a vallás szent jelvényeit, amiket két pap osztogatott. Azután kiki újból helyére ült s szépen végigvárta, míg a férfiak ezrei után a nők is sorba járultak az Ur asztala elé, s olyan goromba ember nem támadt, aki előbb elhagyta volna a szentegyházat, míg a két pap az urvacsorájában

az utolsó koldus-csapatot is nem részesítette. Az alatt folyvást énekeltek: „Perelj, Uram, perljim-mel!” (Amiben nem kell semmi vonatkozást keresni a mi házi dorombjainkra, az asszonyi népre. Annyi esze Dávid királynak is volt, hogy az asszonyokkal való perlekedéssel nem alkalmatlanodott a Zebaóthnak.)

Délután prédikált a második tiszteletes, felolvasott az ünnepi legátus, szintén nagy közönség előtt.

Es ez így ismétlődött ünnep másod- és harmadnapján változatos szerepserével. Urvacsorája mindig volt. A bort kiadta a *lukna*, a Krisztus testét jelző kenyeret a hives kenyérsütőnek.

Hogy az Ur vacsorája után a polgárember vacsorája sem maradt el, az bizonyos, ahogy ezt az ácsi kántor e négy soros rigmusban megörökítette:

„Szemeitek a kulacson,
Kezeitek a kalácson;
Kár Ácson
A Karácsony.”

S a karácsony ünnepénél még kívánatosabb a husvét. Amott csak a kalács kínálkozik, de itt már a „hus” kecséget.

Áligha van a világon a magyaron kívül más nyelv, mely a feltámadás dicső ünnepét a hussal tisztelje meg.

Mi a *páska* alatt értjük a *báránnyt*. Akkori hónapban ellenek a juhok. Ezért nevezik ez ártatlanság jelképét páskabáránynak. Ki ne emlékezzék kegyelettel husvétit töltött bárányainkra, a tárkonyos báránybecsinaltra, a folséges büрге-

pörköltre zöldpaprikával? Méltók azok egy ünnepnap magasztossá tételére.

Valóban érthetővé lesz a mi hiveinknek azon szilárd ellenállása, melyet annak idejében kifejtettek önként gyakorló egyházi kormányuk ellen: amidőn tudniillik főtisztelendő Budai Ézsaiás uram azon életbevágó ujtást szándékozott hitágazatainkba behozni, hogy a harmadik ünnepnap megtartása az egész országban eltöröltessék, azzal indokolva kegyetlen rendszabályát, hogy ez a harmadik nap csak haszontalanul elvesztegetett munkaidő s semmi egyéb célra nem szolgál, mint fölösleges dözsölésre, pince- és kocsmalátogatásra s egyéb, Istennek nem tetsző dorbézolásokra: ezt tehát meg kell szüntetni.

Nagy lett a felháborodás városszerte. A presbitérium in corpore jelent meg a paplakon s a kurátor eléadta ékes szónoklatban az egész ekklézsia protestációját e hitünket és vallásunkat megrontó ujtás ellen.

A főtisztelendő ur végighallgatta a *nép* kívánatának tolmácsolását s az nem talált zárt fülekre.

— Jól van, édes gyermekeim, minthogy olyan nagy a ti hitbéli buzgóságtok, tehát tartsuk meg a régi jó szokást s legyen a legközelebbi husvétünnep ismét három napra kiterjedő.

Ezt mondá a presbitériumnak, mire az teljes diadalt hirdetve, az után összegyűlt nép közé visszatért.

A következő husvétünnepre aztán főtisztelendő Budai Ézsaiás uram egy légátus helyett hármat invitált meg három kollégiumból, akik

hányszor *mdsok* bántották alkotmányunkat. Ámde mostanában *magunk* emelünk fegyvert ellene. Kik teszik ezt közülünk? A csüggedtek, akik keveslik a szabadság ama mértékét, amelyet mostanság élvezünk. És az elbizakodottak, akik sokallják azt az erőt, mely nemzetünk izmait duzzasztja. Ők maguk osztályozzák így magukat. De ez az osztályozás helytelen. Nem a csüggedés dolgozik bennük, sem az elbizottság, — hanem a türelmetlenség. Amit a holnap vagy a holnapután amugy is meghozna, azt a ma kezéből akarja az ő konok szeszélyük kicsikarni. S azt hiszik, célt érnek, ha szembe állítják az alkotmányt a szabadsággal. Biztatják a nemzeti élet alapeszméjét, hogy teperje földre s fojtja meg a benne rejlő igazságot. És elfelejtik, hogy a nemzeti szabadság csakis azért tudott ezer évig élni, mert az alkotmány volt pánceja és védőbástyája. És nem tanulták meg egy évezredes történelem annyi véres leckéjéből, hogy a magyar nemzet szabadságát őrli meg, aki sebet ejt az alkotmányon.

Álljatok meg, ti dőrők! azon a végzetes lejtőn. Szálljatok magatokba s ébresszéték fel kebletekben a szunnyadó lelkiismeretet. Lássátok be, hogy e nemzetnek nem szabad saját kezével lerombolni azt, amit az idegen erőszak tőle nem rabolhatott. Mert a legyilkolt eszmék mindig feltámadnak, de az öngyilkos eszmék nem támadnak fel soha.

BELFÖLD

A konvent-hősök. Tartalmas, hangjában nemes és érveiben felette erős az a röpirat, mely ma került íróasztalunkra s melynek szerzője, X. Y. Z., a parlamenti helyzetet bírálva meg, méltóképpen bánik el azokkal a népképviselőkkel, akik az obstrukcióval és a közvélemény főlabajgatásával a parlamentet konventté akarják lesüllyeszteni. A röpirat szerzője *konvent-hősöknek* nevezi őket s avval vezeti be érdekes mondani-valóját, hogy kiüti a konvent-hősök kezéből a legnagyobb ütőkártyát, amely tudvalevőleg az, hogy az 1901-ki tiszta választások alkalmával a többség nem jelentette választóinak, hogy a hadsereg számára ujonctöbbséget fognak kérni. A

konvent-hősök azonban — így folytatja a röpirat — nem mondták meg választóiknak azt sem, hogy akármilyen kifogásalán és becsületlen lesz is a kormány rendszere és akármilyen legitím a többség, ők mégis lábbal fogják taposni a parlamentáriszmust legszemből alapelvét. Azt sem mondták meg, hogy ki fogják játszani a becsületes intenciókkal alkotott hárszabályokat és lefőzik azokat, akik lándzsát törtek a kisebbség joga mellett, mert bíztak korrek alkotmánytiszteltükben. A konvent-hősök kétszintűen járnak el a nemzettel szemben, mert ők kezdeményezték s ők idézik elő az alkotmányosság biztosítékainak csúfá tételét.

A röpirat eszébe juttatja a konvent-hősöknek régi moralista szerepüket, mikor a korrupció ellen szónokoltak, de nem jutott eszükbe, hogy obstrukcióval vagy deputációk szervezésével akaszák meg a parlamenti munkát. Akkor rettegtek a kormányoktól, melyek a választások alkalmával álltak bosszút. Ma, mikor egy korrek kormányrendszer bosszújától nem kell mandátumukat féltetniük, elállják a parlamenti munka útját. Régi, alkotmányos eljárásuk tehát *önöz félelem* volt s a régi rossz kormányok bűnét legott átvették, mihelyt a kormány törvénytisztelet lett. Kiterjesztik hálójukat a naiv tapasztalatlanokra, a korlátozott műveltségűekre s a patriotizmus kötelekeinél fogva vonszolják őket maguk után. E jelenségeknek lélelektani okát pompás szatírával és finom elméllel adja meg a röpirat szerzője s a nagyzási mánia mellett a politikai eszélességnek, képzettségnek, történelmi perspektívának, tudásnak, tehetségnek és hivatottságnak hiányában találja meg a konvent-hősök szerepének okait. Bírálja a parlamenti harcmodort, a pártfegyelmet és a politikai morál hiányát és rámutat arra a bánásmódra, amellyel pártvezérrükkel bántanak el, akit csak a választások idejére tartogatnak s nem áttalanul meggyanúsítani s megrágalmazni, ha olykor *raisonnirozni* talál. A konvent-hősök azonban nemcsak a parlamentben dolgoztak így, hanem a tömegeket is fanatizálták. Ilyen módon olyan helyzetet teremtettek, hogy a kormány nem engedhet, mert akkor vége a parlamenti kormányzás lehetőségének. Ha nem enged, a konvent-hősök földülják a szabadság összes garanciáit s a nemzetet *forradalomba* sodorják.

A röpirat végül hivatkozik *Széll Kálmán* miniszterelnök kijelentésére, hogy a parlamentből nem enged konventet csinálni s aztán így fejezi be: Ha e kijelentésnek lesz méltó visszhangja, akkor az *önmagától föltámadó komoly és hazafias közvélemény* el fogja söpörni a konventhősöket. Ha pedig nem lesz, akkor meg kell várunk, míg a konvent-hősök, ha már mindent megettek és elpusztítottak — utóljára egymást fogják megenni és *elpusztítani*.

Két válasz.

Budapest, április 11.

Egy álorcás „kormánypárti” úgy festette meg tegnapelőtt a *Hazánk* hasábján a kibontakozás útját, hogy a kormánynek engednie kell és vissza kell vonnia a katonai javaslatokat. Ugyanakkor a *Magyar Szó* vezető helyen közölte *Mezei Ernő*nek, az *Egyetértés* főmunkatársának a *Az ex-lex felelőssége* című cikkét, melyben az ismert függetlenségi publicista azt fejtegeti, hogy az indennitást ki kell eresztieni az obstrukció hurokjából, mert az alkotmány igazságáért mindent meg szabad ostromolni, csak magát az alkotmányt nem. Egyik különvéleményre se vetettünk volna nagyobb súlyt, ha az *Egyetértés* másnap reggel ujjongva nem hirdeti, hogy az ellenzék álláspontja a kormánypártból kap segítséget. Nekünk ugy rémlett, hogy amilyen joggal ő hirdeti a kormánypárti segítséget, legalább is olyan joggal hivatkozhatunk mi a függetlenségi segítségre. Sőt igen pikánsnak találtuk, hogy az *Egyetértés* kénytelen beérni egy, szabadelvűség szempontjából gyanus helyen nyilatkozó s ott is csak álorcásan vendégszereplő *kormánypártival*, holott mi az *Egyetértéssel* szemben az *Egyetértés* *ki-tűnő főmunkatársára* hivatkozhatunk. S erre azt mondtuk: kinek a pap, kinek a papné!

Ma aztán kétfelől is kapunk választ.

A *Hazánk* rövidebben beszél. Ugy tesz, mint ahogy vártuk is tőle. Kertel és bevonja a vitorlákat. Tiltakozik az ellen, hogy az *Egyetértés* a *kormánypárti* cikkét az obstrukció javára magyarázza, egyébként pedig velünk szemben azt állítja, hogy a *kormánypárti* csakugyan kormánypárti, s neki is jussa van nyilatkozni. Tökéletesen igaz. Jussa van nyilatkozni. Gróf Zichy Jenő is nyilatkozott, aztán *kivülről* tette be maga után az ajtót. A *Hazánk* kormánypártija most nincs Budapesten — ha visszaérkezik, sugja ezt meg neki a *Hazánk*.

Az *Egyetértés* válasza hosszabb és pikánsabb. Első sorban a közmondások terén veszi fel a harcot. Ha mi azt mondtuk: „Kinek a pap, kinek a papné” — ő azt feleli: „Mindenki a saját háza előtt söpörjön!” Öszintén megvallva, már itt kezdjük az *Egyetértést* nem érteni. Mit akar ezzel mondani? Mi észreveszszük, hogy a szabadelvűpárt egységes álláspontját az *Egyetértés* kétesnek próbálja feltüntetni, még pedig egy kétes helyről szedett álorcás kormánypárti nyilatkozat alapján. Erre egész barátságosan figyelmeztetjük,

Deák és Kossuth barátsága.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Írta: ifj. *Ábrányi Kornél*.

Annak a mély és igazán szívbéli barátságának, mely valamikor *Deák* Ferencet és *Kossuth* Lajost egymáshoz fűzte, még élő tanuja ugyan *Kossuth Ferenc*, kinek *Deák* Ferenc volt a keresztapja s aki *Ferenc* nevét is a *Deák* után nyerte: — s mégis ez a nagy és forró barátság az utókor szemében ma már úgy tűnik fel, mint egy álom. Nemcsak a mai nemzedék, hanem már az előbbi is úgy nevelkedett től, hogy *Deákban* és *Kossuthban* látta személyesítve azt a nagy antagonizmust, mely a magyar nemzetet is két részre szakította. S az, hogy lehetett idő, midőn ez a két ember, akit egy áthidalhatatlan történelmi folyó választ el egymástól, valaha igazán egy test és egy lélek lehetett, — a mai nemzedék előtt ez elképzelhetetlen. Pedig mégis úgy volt. Mindazok közt, kiket a történelem a *Deák* Ferenc benső baráta közé számíthatott, egyetlen egy sem volt, aki sok éven át annyira *Deák* szívéhez lett volna nőve, mint *Kossuth Lajos*; és egy sem volt, aki iránt a barátságot nemcsak tetteiben, hanem leveleiben is melegebben fejezte volna ki, mint *Kossuth Lajos*. Mély barátság fűzte *Deákot* *Wessely Miklóshoz*, *Klauzál Gáborhoz*, *Szalay Lászlóhoz*, — de sohasem volt eset arra, hogy ez a barátság *Deákot*, aki mindig a *hűség* okok embeve volt, teljesen az érzések embevévé tudta volna megolvasztani. Ilyen érzelmi kitöréseket, sőt határozott lírai ömlengéseket csakis a *Kossuth* iránt érzett barátság tudott kiesalni a

mind kipróbált theologusok lévén, egymással versenyezve prédikáltak a három ünnepnapon.

A harmadik ünnepnapon aztán, mikor az Ur vacsorájára került a sor s a presbitérium az Ur asztalához járult, legelő Buza Sándor kúrator uram, Budai Ezsaiás uram lévén az első pap, aki a megtört kenyérfalokat osztogatja, elébb azt kérdé a presbitérium fejtől.

— No hát, érdemes Buza Sándor uram, már most mondja el kegyelmed, hogy a három ünnepnapon miket tanult kegyelmed az épületes prédikációkból?

— Hogy én miket tanultam? — hebegé elszörnyedve a kúrator.

— No igenis, a szónoklatok textusát, melyik evangélistából vétettek azok, mi volt az értelmük és a belőlük levont tanúság?

De egy szóra sem emlékezett abból Buza Sándor uram.

— No hát menjed kegyelmed vissza a helyre és gondolkozzék rajta, mi maradt meg a fejében; mert addig nem érdemes a Krisztus testének átvételére.

Következett a vicekúrator: Csiba János uram. Biz az sem tudott a kérdésre egy kukkot sem felelni. Mind szégyenszemre elutasították.

És így sorba az egész presbitérium.

Főtisztelendő uram valamennyit ismerte, nevén szólította: *Gods*, *Boda*, *Tuba*, *Csizmadia*, *Szabó*, *Takács*, *Kovács*, *Acs*, *Szűcs*, *Mészáros*, *Csukás*,

Halász, *Vadász*, *Kádár*, *Timár*, *Bognár*, *Kolompár*, *Sipos*, *Dudás*, *Seres*, *Boros*, *Katona*, *Huszár*, *Puskás*, *Gulyás*, *Lapos*, *Kóvér*, *Vastag*, *Vörös*, *Fehér*, *Fekete*, *Pap*, *Mester*, *Farkas*, *Róka*, *Vas*, *Arany*, *Tót*, *Német*, *Oláh*, *Rácz*... Egy sem tudott egy szót sem a három ünnepnapon elmondott, szebbnél-szebb prédikációkból. Mind leülhettek a helyeikre.

És még hátravoltak a céhek, a hajósok, szekeresgazdák.

Menekülni pedig nem lehetett, mert a főtisztelendő ur bezáratta a templomajtókat.

Hát még az asszonyok! Nekik is egzámment kell még állani. Mert az ünnepnap arra való, hogy az ember, amit a templomban hall, azt a lelkében megtartsa.

De mi lesz otthon az ebédből? A leves mind elforr, a páskabarány összeég, a kók összeesik, a töltött káposzta megkozmásodik: vacsora lesz az ebédből.

Bizon az lett abból. Mert a főtisztelendő ur esti harangszóig haza nem boesátotta a gyülekezetet. Addig folyvást egzaminált.

Másnap aztán ugyanaz a presbitéri bizottság szépen felsompolygott a paplakra s a küldöttség vezére szép, halk hangon előadta a főpapnak, hogy jobban meggondolva a dolog mivoltát, még is csak jobb lesz azt a harmadik ünnepnapot végtképpen megszüntetni.

EMPIRISMUS

A világbölcsészet rendszerében egyedül az empirismus az, melyet a józan észszel követni lehet és követni kell. Minden emberi dologban csupán a tapasztalás volt és lesz a mester, így a physiologiában is. Vajjon van-e híres orvos a világon, a ki gyógykezelése közben tapasztalataira ne hivatkoznék? A *Dr. Brok* főfájás elleni porát is számos címszerű levél ajánlja a szenvedő emberiségnek. Idegeségtől, szellemi erőltetéstől, álmatlanságtól, gyomor-bajtól, megműléstől eredt főfájást rögtön megszüntet a *Dr. Brok*-féle por (11 por 1 frt vásárolja a gyógyszerárakban. Vigyázzunk, mert az eredeti angol készítmény csak üvegekben kapható.

hogy ne járjon seprőjével a mi házuk körül, mert itt nincs seperi való, hanem igenis jól tenné az *Egyelértés*, ha meg akarná látni, hogy a saját főmunkatársa nyílt sisakkal kel ki az indemnitás megobstruálása ellen. Hát ilyen körülmenyek között nem illet volna az *Egyelértés*-nek hamarabb arra gondolnia, hogy mindenki a saját háza előtt söpörjön? De hagyják a szerencsétlen közmondás — ez még nem volna baj. Az *Egyelértés* azonban kolumnás cikkben támadja a *Budapesti Naplót*, mert négy esztendővel ezelőtt, a Bánffy-féle obstrukcióval szemben nagyon is barátságos volt. Egy csomó idézettel is szolgál a *Budapesti Napló* akkori cikkeiből. S hogy megkoronázza támadását, a védekezéstől is előre elüt bennünket, azt mondván, hogy *előre mulat védekezésünkön*, mert hiszen csak azt fogjuk mondani, hogy akkor egy erőszakkal toborozott többség ellen ment a harc, míg a mai többség tiszta választásokból alakult ki. Isten látja lelkünket, hogy nem husvét napján, de még hétköznapokon se tűzel az az ambíció, hogy az *Egyelértés* mulatassuk. Se előre, se utólag. S nem is védekezünk. Ebben a tekintetben minden védekezés alól felold bennünket az az egyszerű körülmény, hogy mindazok a tényezők, melyekkel karöltve a *Budapesti Napló* akkor a késhegyig menő harc jogosultságát hirdette, ma is egy táborban vannak, ami annyit legalább is bizonyít, hogy ezt a mai alkotmányt mindenesetre féltlenül jobbnak látják, mint az akkori papíros-alkotmányt. Hát miért védekeznénk? Ellenben az *Egyelértés* négy esztendővel ezelőtt az egész obstrukciót elítélte s nemcsak az alkotmányt, nemcsak az indemnitást, de egyáltalán mindent féltett az obstrukciótól. Akkor ellene volt az obstrukciónak s reszketett a következményektől, ma tüzei az obstrukciót és lesi a következményeket. Akkor eltúrta a függetlenségi párt gyanakodását is, mely nyíltan fordult ellene, ma pedig — amikor a függetlenségi párt elfordult tőle — még a Lengyel Zoltánok kezét is keresi. Akkor az öregekre se hallgatott, ma az ifjabb generációt is tullicitálja.

Ha itt valakinek védekezni kell, az nem a *Budapesti Napló*.

KÜLFÖLD

A Dreyfus-ügy. A Dreyfus-ügyben megereket az intervjúk. A *Temps* munkatársa beszélt három katonával, kik a rennesi haditörvényszék-

nek tagjai voltak. Két bírót azt mondta, hogy ők csak a tárgyaláson bemutatott okmányok alapján szavaztak Dreyfus bűnösségére, a harmadik bírót szerint pedig *Mercier* tábornok csak egy borderőről tudott. Ugyanebben az ügyben *Brisson* cikket ír egy francia lapban, részletesebben kiszínezzé azokat, miket a kamarában Cavaignacról mondott a minap s a cikk végén így kiált föl: Hogy lehet csak némi bizottsággal is kormányozni, ha oly fontos ressort, mint a hadügyi, elkülönített életet él s a kormányelnök előtt még az oly fontos esemény is elhallgatják, mint *Henry* alezredes öngyilkossága!

Páris, április 10.

A *Gaulois* elküldte egyik munkatársát Montpellierbe, hogy interjúolja meg Merlé örnagyot a Dreyfus-ügyről. Az örnagy a legnagyobb fagatásnak is ellentállt és minden kérdésre így válaszolt: — Je ne parle pas de l'affaire. (Nem beszélék ez ügyről.)

— Jó, ha most nem beszél, majd megszólaltatják, — mondotta az újságíró. — Nem olvasta a hivatalos lapot?

— Nem én — válaszolta az örnagy.

— És miért nem?

— Mert a Dreyfus-ügyről volt benne szó.

Erre az újságíró másképpen próbált hatni az örnagyra:

— Ha nem ad cáfolatot, akkor dr. Dumas előadását igaznak fogják tartani.

Erre is így válaszolt az örnagy:

— Je ne parle pas. (Nem beszélék.)

A balkáni forróság. Török jelentések szerint egy 100 főnyi banda Bulgáriából Males Planina mellett benyomult és három csoportra oszolva, délkeleti irányban a szerzesi szandzsák felé vonult. *Hlmi* basa főfelügyelő nagyon tulzoltaknak mondja az okridai körletben legutóbb történt eseményekről szóló jelentéseket. A vesztegesség mindkét részen csekély volt. *Davidov* bandavezér halálának a híre megerősítik.

Alapítván az a híresztelés, hogy az albánok Mitrovica körül ismét támadásra gyülekeznek. Az albánok, konstantinápolyi jelentések szerint azzal igyekeznek megpuhítani a szultánt, hogy áttérnek a keresztény vallásra. Az albán fölkelések esetleg fejezetes erővel való leverésére Mitrovica környékén összesen 36 zászlóaljat vonnak össze.

Szerbina konzul az egyik távirat szerint esütörtök éjjel 1 óra 55 percek, másik szerint éjjel féltizenkettőkor halt meg. Ugy a konstantinápolyi orosz nagykövetségi kápolnában, mint a belgrádi székesegyházban gyászistentiszteletet volt a lelke üdvéért. A merénylő *Ibrahim* fölött hozott ítéletet, amely 15 évi fegyházra szól, *Maskow* úszkubi orosz konzul intervenciója következtében megsemmisítették és új vizsgálatot rendeltek el.

A francia kulturharó. A kamara legutóbbi határozata értelmében *Combes* miniszterelnök a püspökökhöz körlevelet intézett, amelyben utasítja őket, hogy az összes hitközségeket, akik valamely szerzetesrendnek tagjai, okvetlenül távolítsák el. A püspököket felszólítja továbbá a rendelet, hogy haladéktalanul szüntessenek be minden vallásos eseményt oly istentiszteletekre szánt helyeken, amelyeknek fenntartása engedélyezve nincs.

HIREK

Az ünnep.

Az ünnep úgy szép, ha hozzá illendő az idő is. Karácsonyhoz a cipő alatt vigan ropogó hó, husvéthoz pedig a természet megifjodása, úde, friss tavasz. A természet azonban sok apró tréfát enged meg magának azokkal a szegény, alárendelt szerepet játszó földi férgekkel szemben, ami az ember. Hideg van, csunya, zimankós idő, szél is. Táncol a fánér a borbélyműhelyek előtt. Hogy talán fölakasztotta magát valaki. Ámbár hiszen akkor sohase volna szép csendes napunk, mert minden napra esik akasztás és nem is egy. — Egyébként se igen ünnepi a hangulat. Nyomottak a kedélyek, borongóak az arcok, kedvetlenek az emberek. A jövődőben éppen csak annyira bizakodunk, ahogy a szegény megboldogult *Justh Zsigmond* parasztja mondja, hogy: valahogy csak lesz, mert bezorg sohse volt. — Hát valahogy csak lesz. Eltengődünk egyik napról a másikra egészen az utolsó napig, amikor aztán majd sehogyse leszünk.

Ennek a városnak hiába hirdetik ki holnap reggel minden templomban, hogy: Föltámadott. Elhiszi és lemorzsolja a maga imádságát is annak az ünnepére, hogy az Ur fia a közönséges földi ember felett valónak bizonyult, amikor fölméne mennyekbe és üle az Atya Istennek jobbára, — hanem benne marad a jelen idő nyomasztó hangulatában. Nem emeli ki belőle az ünnep, a csodaszép költemény, ami nélkül *Jézus Krisztus* csak emberi bölcs lenne a szemünkben s nem maga a földön járt Isten. Az ünnepléshez levegő kell. Olyan, ami életet és nem fojtogat. S ez nincs nekünk. Nem igen tudék — a Lipótmezőt és az angyalföldi tájékat kivéve — kö-röskörül embert megnevezni, aki nyugodalma-

Deák szívéből; s ő, akitől egyetlen egy szerelmi vallomás se maradt fenn, melyet nőhöz intézett volna, — s ő, Deák Ferenc, valóságos szerelmi nyilatkozatok alakjában ömlengett, midőn azt hitte, hogy Kossuth kételkedik barátságában, vagy neheztel reá.

A pozsonyi országgyűlésen kezdődött ez a barátság, még abban az időben, midőn Kossuth Lajos, még mint teljesen ismeretlen nevű ügyvéd, az Országgyűlési Tudósításokat megindította. Hogy Kossuth már akkor is melegen vonzódtott Deákhoz, természetesen; hisz Deák, fiatal kora dacára, már akkor vezérszerepet vitt s országos tekintély volt. De hogy Deák már akkor is épp oly meleg baráti érzéssel viszonzotta Kossuth közeledését, ez azt jelenti, hogy nemcsak a Kossuth egyénisége nyerte meg őt, hanem hogy Deák volt az első, aki Kossuth Lajosban az oroszlan-körmöket felismerte. A külső pozícióján fogva ismerkedésük első éveiben Deák Ferenc magasan Kossuth felett állt. Deák Ferenc nemcsak pártvezér volt már akkor, de megvolt hozzá a *vagyoni függetlensége is*, Kossuth Lajos ellenben nemcsak teljesen ismeretlen nevű ember volt, hanem azonfelül szegény ember is, akinek a mindennapi munkájából kellett megélnie. Érdekes, sőt bájosan jellemző Deákra nézve, hogy ezeket a külső ellentéteket mennyi tapintattal és mennyi gyöngédséggel iparkodott mindenkor eltakarni és kiegyenlíteni. Különösen olyankor, ha pénzbeli ügyekről volt szó. Pedig nem egyszer került erre a sor. Deák Ferenc a Kossuth Lajos vállalatát nemcsak erkölcsileg, hanem anyagilag is támogatta — s valahányszor Kossuth pénzügyi bajok közé jutott, Deák mindig azok közt volt, akik segélyére siettek, — de mindig úgy és olyan alakban, hogy távolról se érinthesse a Kossuth

őnézetét és még lehellet alakjában se sértesse a Kossuth büszkeségét. De másként nem is lehetett volna. Egyrészt, mert maga Kossuth sem fogadta el, s másrészt, mert mindenki tudta, hogy a Kossuth pénzügyi bajai sohase a rossz gazdálkodásnak, hanem mindig a politikai üldözötésnek voltak következményei. A bécsi kormány, hogy a Kossuth kezéből kiűthesse a tollat, úgy akart célt érni, hogy előbb kivette a szájból a kenyeret. Előbb üldözte, betiltotta vállalatát s midőn így sem tudott célt érni, fogságra vetette Kossuth Lajost. Mindezekben a szomorú és valóságos időkben Deák Ferenc nemcsak a leghűbb barátja, hanem odaadó támasza is volt Kossuthnak. Mert Deák semmit sem becsült jobban, mint az erkölcsi erőt; s Kossuthnak ebben a harcában nemcsak csodás bátorságot látott, hanem az antik hősközhöz méltó erkölcsi erőt is. S a barátság teljes intimitásából mitsem vont le, hogy a viszony Deák és Kossuth közt az első években inkább volt udvarias, mint fesztelen. Egészen addig az ideig, míg Kossuth ki nem szabadult fogságából s míg Deák *Kehidán* meg nem látogatta, *nem tegeztek egymást*. Deák még abban a levelében is, melyet 1840. június 27-én írt Kossuthhoz s melyben négyévi távollét után viszontlátásra várja, *kegyednek* szólítja Kossuth Lajost. De már ez a level is eléggé feltűnteti annak a baráti érzésnek hőfokát, mely Kossuth iránt Deák szívében lakott. „Hosszu, keserves négy év folyt le már azóta, — írja Deák Ferenc, — hogy utóljára öleltem kegyedet, nekem aggodalommal, kegyednek szenvedéssel tele; sok változott azóta körülöttnök, de mi nem változánk sem érzéseinkben, sem egymás iránt buzgó barátságunkban, s ezt — úgy hiszem — idő, szenvedés, hatalom meg nem török, sőt nem is

csökkentik soha. Jöjjön tehát kegyed minél előbb, *sovárgok látása után*“. A kehidai látogatás után megszűnt ez az udvarias magázás és a tegezés alakjában is beállt közöttük a teljes összeolvadás. Nemsokára ezután Kossuth átvette a *Pesti Hírlap* szerkesztését s ezzel nyílt meg előtte az a pálya, mely a nemzet sorsának urává tette őt; de ebből eredt egyszerűsége az első félreértés is, mely a Kossuth Lajos szívében föltámasztá Deák iránt a kételkedést. Mőd nélkül fájt ez Deáknak s habár igekeztelt is térdalmapól a humor és a tréfa leplelve eltakarni, — de a szívnek vére, mely ezt a leplet megfogta, elárulta, hogy seb van alatta.

Az anyag, mely Kossuth szívében ezt a kételkedést megszülte, sokáig gyűlt; s a külső látszat Deák ellen szólt. De ez csak a látszat. Mert a valóság, mint ez dokumentumokkal megállapítható, a látszatnak éppen ellenkezője volt. Három és fél évig szerkesztette Kossuth Lajos a *Pesti Hírlapot* s e hosszú idő alatt Deák Ferenc, aki pedig a *Törvényhatósági Tudósítások*nak rendes levelezője volt, sohase kereste fel a *Pesti Hírlap*ot cikkeivel. Ezt Kossuth megjegyezte magának s midőn 1844. július havában a *Pesti Hírlap* szerkesztésétől visszalépett, sokáig nem írt levelet Deáknak, aztán pedig egy keserű hangú levelében Deák szemére vetette ezt. De igaz volt-e Kossuthnak? Azok a levelek, melyeket Deák Ferenc a *Törvényhatósági Tudósítások* számára írt, névtelen politikai tudósítások volt; nem csupán a lap számára, hanem Kossuth Lajos tájékoztására is. S a *Pesti Hírlap* számára Kossuth cikkeket kívánt Deáktól, még pedig *nevének aláírásával*. S főként abban az időben kívánta volna ezt Kossuth Deáktól, mikor *Szöchenyi* és *Dessewffy Aurél* megindították Kossuth ellen azt a gyűlölködő tollharcot, mely Kossuth-

san, szabadon lélegzik s aki belé tudna mérlni egy felséges hangulatba úgy, hogy elfeledkezzék köröskörül a rögről, amely nem ápol, hanem éppen csak eltakar.

Világos idöket élünk minden tekintetben — és ilyenformán nem is lehet rossz néven venni a ma kegyetlen gondjaival küzdök embernek azt, hogy nem tud a szive vágya szerint beletemetkezni a mult ünnepetadó, a mai napnak azonban már idegen, gyönyörű hangulataiba. A teher, ami lenyom a földre, a mai nap s ez a teher nem engedi meg nekünk a röpülést, a kérmicsoda gyönyörű szavu pap legyen az, aki ránk olvassa az ünnepet, s akár a könyvek könyve, a Biblia bizonyítsa is, hogy a holnap nem közönséges nap, nem egy a hétköznapok közül, hanem ünnep.

Vagy: tegyük egy próbát. Ugy-e, hogy főtisztelend Hock János ur nagy templomi szónok. Nagy közvetlenség, meggyözö erő van az orációjában, a beszéde pedig valósággal maga a zene. No hát menjen ki holnap Hock János a „Trieszti nő“-höz címzett kocsmába s beszéljen a főtámadásról a sztrájkoló villamosvasuti embereknek. Meghallgatják-e vajjon? Nem találják-e majd frivol tréfának azt, hogy arról beszél, amire nekik e pillanatban vajmi kevés közük van... S Hock János után hajtasson a maga finom gumirafos kocsiján a kocsmá elé haraszt Jellinek Henrik ur, aki se nem szónok, se nem pap, hanem villamosvasuti direktor, és mondjon ennyit: — Fiúk, ne számárkodjatok tovább. Visszafogadlak mindnyájatokat, hanem megbecsüljétek ám magatokat ezután. — Hock plébános urat lehurrogják, Jellinek direktor urat pedig éljenriadallal üdvözölné a sok szegény ember, aki most azon az uton jár, hogy elveszti a kenyerét. Áki ujjat húzott a sokmillió nagytökével.

És ez az egész országnak a képe. Gondbaborul, küzködő náció, amely kedvetlenül fogadja az ünnepet. Feltámadott? — kérdi — s utána gondolja, hogy: — bár elkövetkeznek már számomra is a feltámadás.

(Th.)

Budapest április 11.

— BUDAPESTI NAPLO. Március 31-ikén uj előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése

nak nemcsak politikáját, hanem személyét is üldözö vette. Amde ha Deák Ferenc ebben a szenvedélyes tollharcban nem is vett részt, részvélen vagy közönyös volt-e Kossuth Lajos iránt? A tények az ellenkezőt bizonyítják. Deáknak egy Wesselényihez írt leveléből (1841. október 12-ről) tudjuk, hogy Deák mindent elkövetett arra, hogy Széchenyit a Kossuth elleni harcotól visszatartsa. „Igen sokért nem adnám, — írja Wesselényinek — ha a Kelet Népe meg nem jelent volna. Még a tél derekán, midőn Széchenyi a Hirlap ellen nyilván fellépni készült, irt nekem is Pulszky által, elmondotta nézeteit s aggodalmát, melyet benne a Hirlapnak modora, egyedül modora támasztott, s kérdezte véleményemet. En válaszoltam részletesen és igen kiereszkedve. Elmondám, hogy a Hirlapnak még modorában sem látok aggodalomra legkisebb okot, s kértem buzgónt ismételve, s a hirtal ellen, vagy legalább ne írjon úgy, mint írni készül; írjon inkább jobb s jelesebb cikkeket a Hirlapban magában, ha azok, mik ott megjelentek, kedvére ninesenek. Ne törje el a kárhözátás pálcáját azon Hirlap felett, melynek elveit maga is osztja s mely még alig pár hónapos. Ne rontsa Kossuthnak nyilvános állását, és magáét, csupán a különbözö modor miatt, s gondoljon arra, hogy az jó ereje és a Kossuthé egymás mellett munkálkodhatik a hon javára, s a hazá látja kárát, ha ez a két erő személyes keserüésekben egymás ellen küzdve, egymást emészti fel. Írtam sokat, igen sokat, szivem legbelsöbb érzetéből, nyíltan s tartózkodás nélkül, de válaszul a kinyomatott munkát küldötte meg nekem Széchenyi. „S ugyanakkor, mikor Pozsonyban a haladó konzervatívok hízkelésekkel veték körül Deákot, hogy elszakítsák Kossuthtól,

ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldnessük tovább.

— A Budapesti Napló legközelebbi száma a husvásti ünnep következtében kedden reggel jelenik meg.

— A Budapesti Napló husvétja. Ünneppon az újés is követi a jó emberek szép szokását. Kiöltözik szépen és ünneplörühában viszi ajándékait szerete-szét azoknak, akiket szeret, akik szívéhez vannak növe. Ünnepi ajándékkal lépünk a mi kedves, hü közönségünk elé, amely szeretettel jutalmazta mindenkor munkánkat. Fogadják most is szívesen és lássa e tartalmas, maradandó értékü ünnepi számban viszonzását hü ragaszkodásának. Gazdag melékletünket, mint annyi évek ünnepi számainak, nagy költök, e lap oszlopok munkatársá Abrányi Emil nyitja meg *Kalváriadalok* címü remek költeményével. Utána következik az értékes művek hosszú sora:

Dr. Hagara Viktor: Humanizmus.

Pósa Lajos: Versek.

Thury Zoltán: A szemtelen ember.

Bródy Miksa: Fehér virágok. (Vers.)

Abonyi Árpád: Mesemondás.

Balla Ignác: Pitymalat.

Sigethy József: Réthy koma. (A nagy művész és író hagyatékából.)

Frém József: Marianne. (Vers.)

Somló Sándor: Thököly Imre. (Történelmi színmű.)

Feleki Sándor: A Hűösölvölgyben. (Vers.)

Pásztor Árpád: Apró históriák.

Lenkei Henrik: A kávéházi kritikusk. (Vers.)

Krády Gyula: Romantika.

Zoltán Vilmos: Örök télés. (Vers.)

Hajdu Miklós: A horogi cööp.

Máróssy Barnáné: A morán.

B. Lenkei Hedvig: Hedda Gabler — Duse Eelonora.

Cseryó Hugó: Örökké. (Vers.)

Szemere Irén: A gyógyító aranyfüge. (Gyermekmese.)

Fülöp Sz. Lajos: Gyermekversek.

A tülepon Jokai Mór és ifjabb Abrányi Kornél tárcái gazdagítják lapunk tartalmát, aktuális érdekeségeik Csapodai István, Götzdier Vilmos és Schüle Vilmos egyetemi tanárok nyilatkozatai arról a szenzációs külföldi híresztelésről, hogy a vakok látni fognak. Nemkülönbön méltán figyelme kelthet a fővárosi jeles vívómesterek véleménye a párbajról. Színházi rovatunkban Beerédj Viktor miniszteri tanácsosnak az állami színházeti ügyek buzgó vezetőjének nyilatkozataira hívjuk föl olvasóink érdeklődését.

— Vilmos császár Rómában Rómában és Berlinben egyaránt nagy gondot okoz az udvari hivataloknak a német császár római látogatása, mert arra való tekintettel, hogy a császár a Vatikánban is, a Quirinában is látogatást fog tenni, aggódba kerülnek minden olyas esbetséget, amely a pápa érzékenysé-

gét bántatná. Mint tudósítónk Berlinből táviratozza, ma udvari küllönvontalon indítottak Berlinből Rómába egy udvari hintó lovakkal, hogy Vilmos császár ne legyen kénytelen olasz királyi udvari fogaton a Vatikánba menni s nehogy a pápai diszhintót kelljen érre küldeni a királyi palotába vagy a német nagykövetségre.

— Falu Szilágyi Dezső nevére. Szent-Iván és Szonta községek határában 6886 hold területen 260 család telepedett le. Minden telepésnek 20 hold földje van. Darányi Ignác földművelési miniszter új tantermet, tanítói lakást, lelkészlakot, községházát építtetett s a telepnek ma 1112 lakosa van. A községnek hivatalos neve nines, Most Darányi földművelési miniszter megleghangos leiratot küldött Bácsmezőre, melyben egyetértve Szell Kálmán miniszterelnökkel, mint belügyminiszterrel, arra hívja fel a vármegyét, hogy az új kinestári telepés község Szilágyi Dezső nevével Szilágyinak nevezessék. Kegyeletes tény ez úgy az ország érdekében való és nem muló érdeméért, de emlékezős arra a rokonszerve is, amelylyel Szilágyi Dezső a magyar földművesek jóvoltára irányuló minden tevékenység, így különösen a telepítés ügye iránt mindenkor, még utolsó napjaiban is érdeklödött. A miniszter méltán számít a törvényhatóság és községi képviselőtestületek készséges örömére, melylyel felhívását teljesíteni fogják és a vármegyének ösi öröklött duzzadó földjén egy életerős község fogja Szilágyinak soha el nem halványuló emlékét hirdetni.

— A budapesti helyörség új plébánosa. A budapesti 4-ik hadtestparancsnokság új plébánosa, a nemrég elhunyt Ványa Ferenc prépost utóda Várady Géza vésgrádi apát lett, aki ezelött Nagyszébenben működött, mint katonai lelkész. Az új plébános kitünö magyar ember, aki egész Erdélyben nagy népszerűségnek örvendett. A husvéti ünnepi ájtatosságokat már az új plébános végezte és ő vezette a mai föltámadási körmenetet is, mely a budavári helyörségi templomból indult ki s amelyen résztvett a budapesti helyörség tisztikara és mindenik ezred egy-egy diszszáza.

— A pápa orvososa a Kristályvízről. Commodoro prof. dr. Giuseppe Lapponi, a pápa háziorsosa értesítette a Szent Lukács-türdöl kuivállalatot, hogy a Kristály ásványvizet kiváló jó minőségűnek találja. Azon tudos tanárok és orvosok között, kik a Szent Lukács-türdöl kuivállalatnak Európa és Amerika csaknem minden államából esmerő nyilatkozatokat küldöttek és kiknek száma ezernél többre jut, kétségtelenül Lapponi professzor egyike a legkimagaslóbb és legérdekesebb személyiségeknek. Dr. Lapponi aranyag még fiatal ember, alig 42 éves, daltás, megnyerő külsejű férfiú, kit nagy tudománya és orvosi zsenialitása emelt ama rendkívüli bizalmi állásba, melyet mint a pápa háziorsosa betölt.

— Templomrablás Triesztben. A trieszti görög-keleti temploma ma hajnalban betörték. A betörök közül kettő elfogtak, a hamadik elmenekült. A betöröktől elvett lopott jószág értékét 60,000 koronára becsülik.

söt fáklásszenével is megtisztelték, — Deák ridegen elutasította öket s tüntetett Kossuth mellett. Ezek tehát tények, melyek azt bizonyítják, hogy Deák nem volt télen, midőn Kossuthot bántották s hogy sem a politikai, sem a baráti szolidaritás terén nem lehetett szemére vetni semmit.

Azt pedig, hogy miért nem irt soha a saját neve alatt a *Pesti Hirlapba*, megmagyarázza maga Deák, abban a levelében, melyet 1844 november 21-ikén Kossuthhoz intézett: „Keserük azon szemrehányások, miket levedlben mintegy nevemre szöttek bele Dessewffy és Széchenyi elleni küzdéseim elbeszélésébe, midőn elmondod, hogy Te ezen küzdést szerencsésen kiállottad, noha én abban csak egy betüvel sem segitettelek. Barátom! azon fontos és alapos okokhoz, mikkel Te a haladás ügyének minden részletei mellett oly meglepö körülmények között is, minő Széchenyi támadása volt, fényesen küzdöttél, én mit adhattam volna még? Hiszen minden fölkérdés meg vala általad vitatva, kifejtve s a legistább térre állítva. Vagy talán csak azért kellett volna nekem is felszólalom, hogy elvélnélr s nézetemről írtesssem a magyar közönséget? Elveimet s nézeteimet minden fölkérdés fölött ismerték azok, kik engem a politikai pályán ismertek; mert politikai életnek minden lépése, úgy hiszem, tisztán tükrözi vissza ezen elveket és nézeteiket; mire való lett volna tehát azokat a hirlapokban szóval is elsorolnom? Azt pedig, barátom, mit egykor Pesten szavaidból értettem, hogy nevetem kívánod leginkább hirlapodban, megbocsáss — még most sem tudom felfogni. Küzdés kezdődött a zsurnalisztikai téren és haladásunk fölkérdései fölött. Te, ki a pályán oly kitünö jelentésként jártál, kifejtéd a haladni akarök nézeteit, szebben és jobban, mint más akárki azokat kifej-

teni képes lett volna. Te okokkal, és pedig egyedül okokkal harcoltál a szent igazságért, indulat és alacsony haszonlesés ellen; Te csak a józan ész fegyverét használtad elöítletek és tekintélyek ellen s kimondád, a mi, hálá az égnek, csakugyan igaz is, hogy a tekintélyek ideje lejárt. Hogyan akartad volna tehát éppen nevetem használni nyomatékul lapjaidban? Barátom, én nevetem tudva s akarva fegyverül használni nem fogom soha; először azért, mert oly fegyver, melynek éle nines, nyomorult fegyver komoly küzdésekben; másodsor azért, mert oly tárgyért küzdeni sohasem akarok, mely mellett jobb okot felhozni nem tudnék, mint nevetem; harmadsor azért, mert azon szent igazságot, melyért mi küzdünk, nevetem akarni támogatni annyira volna, mint a pesti hidnak oszlopát egyes nádszállal akarni mejerösíteni a víz rohama ellen; negyedsor azért, mert én soha nem hittem és soha elhinni nem fogom, amit te Pesten is el akartál velem hitetni, hogy nevetem többet nyom a politikai vitáknak terén, mint sok más népszerű nevek; ötödsor azért — — de hagyjuk e fejtegetést. Te tudod, hogy a zsurnalisztikai téren működni kedvem soha nem volt. Ez hiba talán, de isten neki, szeress Te engem ezen hibával is; hiszen oly embert, akinek hibái nem volnának, úgy sem szerethetnél, — nékom hibám elég van arra, hogy szerethess, de azok, úgy hiszem, nem olyanok, melyek miatt igen komolyan haragudnod kellene reám. Azt azonban mégsem szeretem Benced, hogy sem elfelejteni, sem megbocsátani nem tudod azt, hogy hirlapodban nem írtam; és most is oly élesen, úgy keserün szólsz a dologról, mint akár a közügynek, akár a barátságunk hitelen és nemtelen elárulásáról.

MOLL SEIDLITZ POR
feltömluhatlan hálszser mindama gyomorhajónál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 korona.

MOLL-FELE FRANCIA BORSZESZ és SO
Legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés, csusz, közsóvány és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ölmalmal zárt (plombirt) üvegekben 1 korona 90 filléret, kapható. MOLL készítmény kérendő.

— **A nemzeti zászlót ösztözték a horvátok.** A mi nagy türelméssel a horvátok hitványul visszaélnek Horvátországban. Megint arról érkezik hír, hogy ösztözték a zászlókat egy vasúti állomáson, Zápriesen. Felbujtogatott parasztek rohanták meg az állomást a mai nemzeti ünnep alkalmából s letették a házról a zászlót. A magyar felirásokat szintén leszaggatták és a sárba taposták. A hatóság azonnal különvontall ment ki az állomásra s ünneppélyesen kintette az épületre a zászlót vissza. Megindították a vizsgálatot is arra nézve, hogy kik a demonstráció elterelői szerzői. Az esetet különben ez a zágrábi telegram mondja el:

Ma éjjel Zápriesenben a vasúti állomási épület előtt, melyre a hivatalos nemzeti ünnep alkalmából magyar zászlót tűztek ki, nagyszámú horvát parasztek verődött össze, kik nagy kiabálással behatoltak az állomási épületbe, a magyar zászlót letették, leöntötték petroliummal és elégették. Mialatt a zászló fátylához hasonló lobogással égett, a tüntetők még jobban vérszemot kaptak, bevették az ablakokat, az épületen lévő összes magyar feliratokat lerántották vagy bemocskolták és mindent, ami a kezük ügyébe akadt, darabokra törték. A vandál munkát akkor sem akarták abbahagyni, amikor a csendőrség megjelent, úgy hogy a csendőrök kénytelenek voltak oldalgyverüket használni és több zavargót megbeszítettek. A tüntetők egy vastúti hivatalnokot meg akartak verni. A megyei hatóság megkeresésére Zágrábról 1 vizsgálobíró, 1 kir. ügyész és 15 csendőr ment Zepresicsebe, ahol szigorú vizsgálat folyik. A magyar zászlót az állomási épületen 11 óra 15 perckor ünneppélyesen újra kitűzték. A parasztek felbujtóját, Leitner zaprosici kereskedő fiát, már letartóztatták. A rendőrség Zágrábrban is nagy előkészületeket tesz, mert attól tart, hogy a tüntetések a feltámadási ünnep alkalmával Zágrábrban is megújulnak.

— **Babérfaerdő** Bizonyára kedves emlékekben van még mindenkinek az a hatalmas babérfaerdő, melyet Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedő a kottó tavaly a nemzetközi kerestési kiállítás alkalmával a Városligetben. E babérerdő most új kiadásban látható a Mauthner-cég Rottenbiller-utca 33. szám alatti telephelyén. Aki udvarát, kertjét, tornácát, erkélyét stb. grófyúri babérfaikkal akarja díszíteni, annak kitűnő alkalma nyílik most ezek beszerzésére. A babérfaikat mindenki megtekintheti, anélkül, hogy vásárlásra köteleve volna.

— **A belügyminiszter és a kártyajáték.** A Pol. Ért. jelenti: Seidl Kálmán miniszterelnök mint belügyminiszter rendeletet intézett a törvényhatósági joggal felruházott városokhoz és vármegyékhöz, mely a nyilvános helyen való kártyajáték ellenőrzésére vonatkozik. Ugyanis állandó szokás, hogy egyik-másik vendéglős vagy kávéház tulajdonos a kártyajáték társaságnak — mely tiltott nyereséjénél fogva — oly szobát adott, ahova a rendőrség felügyelete be nem hathat. A rendőrség ez ellen a visszaélés ellen

panaszt tettek a belügyminisztériumban s a belügyminiszter ebből kifolyólag a visszaélések megakadályozása végett elrendelte, hogy nyilvános helyeken a kártyaszobák a jóhelyiségben legyenek, hogy a kártyázók a rendőrség ellenőrzésében. A rendelet a különbözőkban való kártyajáték szigorúan tiltja.

— **Borzalmas robbanás.** Honkongból jelentik, hogy a puskaporgyár legvégbe roppant. A katasztrófáról részletes hírek még nem érkeztek, de azt beszélik, hogy ezernél több ember pusztult el.

— **Szerbia új alkotmánya.** Egy zimonyi telegram azt jelenti, hogy Belgrádban egy, a király élete ellen szőtt összeesküvést fűdötték fel, de ezt a hírt Belgrádból ma megcáfolák. Tegnap a szerb fővárosban, a király lapját kivéve, az összes lapokat konfiskálták, mert a végbement államcsinyt kritizálták. Az a hír is kering, hogy Sándor király még ebben a hónapban Bécsbe utazik, hogy a szerbiai aggasztó helyzet következtében Ferenc József királlyal érintkezzen. Biztosít nem lehet tudni a készülő dolgokról, de az tény, hogy az egész országban nagy az elégedetlenség.

— **Ivillámpa a lakásban.** Mindazok, kik otthonukban a villamos világítás, a modern világítási technika e legkényelmesebb s legegészségesebb világítási nemének előnyeit élvezik, bizonyára nem egyszer gondoltak arra, vajjon miért nem létezik egy oly kisméretű s aránylag persze kisebb fényerősségű, egyszerű kezelési ivillámpa is, mely lehetővé tenné azt hogy e feltétlenül legolcsóbb s emellett elvitathatatlannal legjobb világítási nem, a magánember lakásában is alkalmazható legyen. Ez az óhaj igen természetesen volt, mivel az ivillámpa szép tiszta, újabbban színes árnyalatú vakító fényével lépten nyomon találkoztunk, sajna azonban eddigelé csak az üzletekben, kávéházakban, utcákon. Azonban arról, hogy magánosoknál is alkalmaztassék, szó sem lehetett. Gátolta ezt egyrészt az ivillámpák a lakásokban kisebb árnyalata nem illő, vakító fénye s ezzel járó aránylag nagy áramfogyasztása, másrészt pedig szakszerű kezelést igénylő, komplikált volta. A soha sem nyugodt emberi emékek azonban sikerült mindeme akadályokat leküzdni s egy oly ivillámpát szerkesztett, mely a nagy ivillámpák minden előnye mellett nélkülözi azok — lakásvilágítás szempontjából tekintve — hátrányait. Ez új ivillámpa rendkívül kicsiny s oly kivitelű, hogy előnyösen alkalmazható szalonok, ebédlők, dolgozószobák, nemkülönben üzlethehelyiségek, kávéházak, éttermek világítására, csillárokon, falikarokon, asztali lámpákban s egyéb világítótestekben. Fényerője körülbelül 100 gyertyafényű 2 ampère áramerősségnél, tehát annyi, mint tíz 16 gyertyás izzólámpa, míg áramfogyasztása csak négy darab ugyanoly izzólámpával egyenlő. E mellett keze és szemmel szemérmel nem igényel s mindenki által könnyen végezhető. Nem utolsó előnye e lámpát néven jorgalomba kerülő ivillámpának még csekély ára is. E lámpákat a Siemens és Halske r. t. gyártja, ahol (Budapest, VIII., Kerepesi-ut. 21.) mindenkor megtekinthők.

— **Kitüntetés.** Fernolent István szabadalmazott vegyszert gyár Bécsben megkapta a császári és királyi udvari szállítói címet.

— **Bekics Gusztávné halála.** Mélyeség részvétét nyilvánul széles körökben *Bekics Gusztávné* halála iránt. Közéletünk, irodalmunk és társadalmunk számos kitűnővelé látogatott el a gyászházba, hogy kifejezze szívéből lakadt részvétét a mélyen sujtott férjnek, akit lelke mélyig megrendített forró szeretettel hitvesének halála. A vidékről temérdek részvét-távirat érkezett. Seidl Kálmán miniszterelnök volt az első, aki rendkívül meglehetősen táviratban kondoleált *Bekics Gusztávnak*. A miniszterelnök távirata így hangzik:

Fogadd legbensőbb részvételem, Szeretetelem, tiszteletem és barátságom oly igaz és hozzád oly közel hozott, hogy a mi bánat téged ér, engemet is ér.

Seidl.
Részvétüket fejezték ki részint levélben, részint táviratban, *Láng Lajos* kereskedelmi miniszter, *Bródy Zsigmond* főrendiházi tag, *Emich Gusztáv*, *Bercsik Árpád*, *Falk Miksa*, *Hegecs Sándor*, *Szöts Pál*, *Pótsa főispán* stb. A boldogultat husvét vasárnapján délután 4 órakor temetik a Csengery-utcai 39. számú gyászházban, a Kerepesi-úti temetőben helyezik örök nyugalomra.

Az *Aurora* irodalmi és művészeti kör szombat este rendkívül ülést tartott felejtethetetlen előnköjé, *Bekics Gusztávné* elhunytá alkalmából *Pekár Gyula* előnköjé alatt, Dr. *Vrably Ármund* jelentette be kegyeletos szavakkal a gyászeselet s indítványozta, hogy a temetésen az *Aurora* testületileg vegyen részt és gondoskodék elhunyt előnköjé, mint egyik legelőbb alapítója emlékének megörökítéséről. *Taksonyi József* indítványára elhatározta a kör, hogy *Bekics Gusztávné* emlékére alapítványt létesít évenként 250 korona folyószámlával, amelyet kezdő írók költői és prózai műveire vajadjiként fog kiadni. Azonkívül elhatározta a kör, hogy az elhunytak arcoképét a kör számára megfesteti. Határozatba ment tovább, hogy a kör külön gyászjelentést ad ki a gyászeseletről, köszönetet tesz le a megboldogult ravatalára, *Pekár Gyula* előnköjé a gyászháznál beszédet mond s a sírnál az *Aurora* egyik tagja *Bekics Gusztávné* emlékére írt költeményt szaval.

— **Lakatos Miklós nyolcvan éves.** *Lakatos Miklós*, volt országgyűlési képviselő a polgárság hazafias mozgalmainak táradhatlan vezére a napokban tölti be életének nyolcvanadik évét. Születése napja alkalmából 16-án, csütörtökön este 8 órakor a *Sas-kő* házában lakomát rendez az szaltársaságok központja. A lakomán a függetlenség képviselői is részt vesznek.

— **A nemzeti ünnep.** A hivatalos világ a szokott módon ünnepelte ma az 1848-iki törvények szentesítésének évfordulóját. A minisztériumokra, iskolákra, bíróságokra és más közpéletekre kitűzték a nemzeti lobogót.

A főistentisztelet délelőtt tíz órakor volt a budavári koronázó Mátyás-templomban, ahol a főújod mentén *Anders* százados vezényletével alabárdos koronázók álltak sorfaiat. Az ünneppesen megjelent az ifjú *József Ferenc* főherceg nevelője, *Weber* benedérendi pap kíséretében s a királyi oratóriumban foglalt helyet. A főistentiszteleten ott voltak: báró *Féjérváry Géza*, *Láng Lajos* és *Pótsa Sándor* miniszterek, *Zsilinszky Mihály* és *Nemeskürty Kiss Pál* államtitkárok, gróf *Csaky Albin*, a főrendiház előnköjé, *Wekerle Sándor*, a közigazgatási bíróság előnköjé, *Szekély Ferenc* koronaügyész, *Rudnay Béla* főkapitány, *Molnar Viktor*, *Bercsik Árpád*, *Vitéz Kálmán* és *Forster Gyula* min. tanácsosok, *Szohner Antal* és *Gerenday György* min. osztálytanácsosok, *Halmos János* polgármester, *Almády Géza* tanácsnok, *Vécsy Tamás*, az egyetem, *Ilosvay Lajos*, a műegyetem és *Hutyra Ferenc* az állatorvosi főiskola rektora, az idegen államok konzuljai, továbbá *Csibuka* altábornagy vezetésével a helyőrség tábornokai és főzrúszjelei. Az istentiszteleten dr. *Kohl* Madárd püspök pontifikált fényes segédlettel. A templomi zenekar *Beliczay F.*-dur miséjét acta elő. A mise déltájért ért véget.

— **A Miatyánk.** A csernovici német gimnáziumban a napokban szigorúan megbüntettek egy lengyel tanuló, mert a Miatyánkot lengyel nyelven mondta el. A *Diennik Polski* című lengyel lap most heves cikket ír arról az esetről s felszólítja a lengyel képviselőket, hogy lépjenek fel erősen és brutalitással ellen. A németek, akik olyan nagy hangon szoktak szidalmazni bennünket állítólagos németiásunkért, talán észrevehetnék, hogy Magyarországon még egy németnek sem ütöttek a szájára azért, hogy a mindennapi kenyéret németül kérte az istentől.

— **Próba szerenese!** Országgyűlési-ügy-vásárlók-nak ajánlatos, hogy mindenki próbálja meg így is szereneseit és válaszon ki a mai lapunkban megjelent királyi és Társas bankház szerenese-naptárából születte vagy nevenapja mellett jelölt számot és rendelje meg azon országgyűlési-ügy-vásárlók-nak szerenese bankháznál. (Andrássy-ut. 60.)

— **Orvos-sorsjegyek.** Az Országos Orvos-Szövetség nyugalmidő- és segélyező intézete javára sorsjegyeket kúld az egykoronások sorsjegyek meglelteték és már küldjük által figyelem keltenek. Az előlap, melyet művész kezé rajzolt, megható jelenetet mutat: beteg gyermek ágyánál virrasztó öreg orvost. Akit azonban nem indít ez vásárlásra, bajosan bir ellentálatlan a fényes és értékes nyereségyeknek melyek legközelebb a központi iroda kirakataiban (IV., Váci-utca 17.) láthatók.

Ennél szebben és ennél nemesebben nem nyilatkozhatik meg sem a nagyságnak szerényesége, sem a barátságunk tisztasága. De mindezeknek nyomátékát az a rajongó vallomás adja meg, melyben Deák Ferenc föltárja szívét Kossuth előtt. Ilyen apológiát a barátságról sem azelőtt, sem azután nem írt többé soha Deák Ferenc. Ide írjuk az egészet, hogy lássa s mai nemzedék, hogy az ember, akit a hazá bölcsének neveznek, akinek *hideg* *judiciumát* csodálják, hogy tudott szeretni!

„Tudod-e, hogy azon barátság, mely közünk létezik, sokkal, igen sokkal több, mint csupán polgári érzelmünk rokonsága? Tudod-e, hogy ezen barátság *kétkedés tárgya soha nem lehet*. Kétkedés csak oly dolgokhoz férhet, miket hiszünk ugyan, de bizonyosan nem tudunk, pedig hogy te nékem barátom vagy a szónak legzebb, legnemesebb értelmében, azt én nem hiszem, hanem tökéletes bizonyossággal tudom; s hogy volna lehető, hogy te én rólam irányodban ugyanazt csak *hinnéd*, de bizonyosan nem tudnád? Azt csak nem vélted, hogy barátságom olyan, mint a föld, mely hold ugyan mindig, de hol egész, hol fél, hol csak alig látható? Istenemre mondom, a mi barátságunknak sem stádiumai, sem phasizai nem lehetnek, s amely pillanatban megszűnőnk bizonyosan tudni, hogy egymás iránti érzelmeinkben változunk lehetetlen, azon pillanatban, bár nem tudva s talán nem is sejtve, megváltoztunk volna már egymás iránt. *Barátságunk nem oly tűz, melyet emberi kéz gyújtott és mely, ha neki táplálékot időnként nem nyújtasz, felemészti önmagát s végre elhamvad. Egi tűz az, mely keblünkben ég, tisztán, állandóan és változatlanul világít, melegít, éllet, mint a nap sugara, de el nem nyugszik, mint a nap, felhők nem borítják és fagyatkozást nem szenved.* Miért legyen tehát a kétkedésnek még csak árnyéka közöttünk? Hisz én is mondhatnám, hogy Te sem írtál nékem ezen egész hosszú év alatt, pedig a Te sorsodban s politikai állásodban azóta oly változás történt, mely nemcsak téged magu-

dat érdeklét, de fájdalmasan hatott mireánk is, barátaira s mindazokra, kik e nemzet politikai életének kifejlődését óhajtják. És én e változásnak okait s részleteit nem tőled magadtól hallottam, hanem csak hírből tudtam meg, homályosan s ezer alaku elferdítéssel. Roppant hatású politikai pályádon örömeidnek s reményidnek részesévé tével; a barátság legszentebb jogával követelhettem volna tehát tőled, hogy barátilag közöld vélem azt is, ami kebledet fájdalommal és aggodalommal tölti el. Tudod Te azt, barátom, hogy öröm és remény kebled tár, fájdalom pedig és aggodalmak inkább elzárják azt. Örömetek, reményeket sokakkal osztjuk meg, *fájdalmat és aggodalmat csak azokkal, kik közel állnak szívünkhez.* — Én tudom, hogy Te engem ezen utolsó közö számítás, és mégis oly sok ideig elvontad tőlem azt, ami által azon keveseket, kik szívünkhez közel állnak, megküldőbözöttük azon sokaktól, kikkel csak örömetek sztokunk megosztani. De én még sem valék hajlandó hallgatásodat *hidegtől letehetőségének tulajdonítani*, sőt nem is fűrkésztém okait, hanem teljes megnyugvással elmondám magamban: *fontos oka van, amiért eddig nem írt, de irni fog bizonyosan s közel majd vélem mindent tartozkodás nélküli szíve, barátsággal.* És ime igaz, amit magamban elmondtam. Tedd azért kebledre kezdet s tégy érős fogadást lelkedben, hogy *ezentúl követni fogsz engem e rendületlen bizalomban.*“

Csak az aloének, mely minden száz évben egyszer nyit, csak annak lehet olyan virága, amilyen az a barátság volt, melyet Deák Ferenc hordott szívében Kossuth Lajos iránt! S mivé lett ez a barátság a politika zord kilmájában? Egy cipruság maradt belőle, melyet Kossuth Lajos küldött a Deák sírjára! De ha az élet el is választotta őket, újra egyesítette a halál. Örök álmukat mindketten egymás mellett aluszszák! Most már örökre elválatatlanul!

— **A feltámadás ünnepe Bécsben.** Bécsből táviratozzák: A mai feltámadási ünnepon, melyet a kedvesen időjárás következtében a Holburg feljében tartották meg, jelen volt *de Felage, Ferenc Ferdinánd, Ottó és József Agost* főhercegek, a Bécsben időző többi főherceg, továbbá gróf *Golchowski* külügyminiszter, *Pitreich* hadügyminiszter, *Koerber* miniszterelnök és a többi osztrák miniszter, a legfőbb udvari méltóságok, sok tábornok és a főnemesség számos tagja. Az istentiszteletet a Holburg plébánia-templomban *Mayer* püspök celebrálta.

— **Leányok szavazása.** Nemes és szép hivatás vált azokra a ifjúsági egyesületekre, amelyek egyrészt alakulnak ebben az iskolai évben a közoktatásügyi miniszter kezdeményezésére. A jobbára állami népiskolák keretében működő ifjúsági egyesületek ugyan még a kezdet munkáját végzik, de már is jelentős eredményeket értek el mindenütt, ahol a szociális és kulturális szempontból egyaránt fontos tömörülést érdeme szempontból méltányolták. Nem csoda, ha a kezdet nehézségei során a szép munka háttérben zavaró körülmények nyomára is akadunk. Így legutóbb szövést tettek egy vidéki leányegyesület dolgait, amiben talán nem is annyira személyek voltak hibásak, mint inkább az alapszabályoknak olyan rendelkezései, amelyeknek a veszedelme csak a gyakorlat során tűnhetett ki. A leányok szavazásáról és a tagfelvételi szónok ezek a pontok. A leányok a tagfelvételek ügyében is szavaztak, jóllehet az egyesületnek minden tisztességes leány tagja lehet. Ugy tűnhetett föl már most a jelentkezők eselleges leszavazása, mint annak a jelzése, hogy a felvételt kéri nem felel meg az alapszabályokban körülírt erkölcsi követelésnek. Az ilyen szavazás, amely leányokat stigmatizálhat, következeiben természetesen megdöbbentő. Egy konkrét eset alkalmából megírtuk ezt és az alapszabályok módosítását ajánlottuk az egyesületek fölött érkező fórumok figyelmébe. Intencióink teljes mértékben méltányolásra találtak. Az illető leányegyesület ominózus határozatát megsemmisítette és elhatározta az alapszabályok módosítását. Eről a tolnavármegyei királyi tanfelügyelőség hivatalosan értesítette a leányegyesületekről szóló cikkek íróját, *Hajdu* Miklós kollégánkat. A hivatalos átirat érdemi rész így hangzik:

Hivatalos tisztelettel értesítem, hogy a leányegyesület ügyében a kellő intézkedést megtettem. Az alapszabály módosítását fog; az ellentétek pedig esimitatni. Jövőben hasonló esetek nem lognak előfordulni.

Hazaírási üdvözléssel

Szegszárdon. Tolnavármegyei királyi tanfelügyelő
1164. újszám 1903.

Tihanyi Domokos,
királyi tanfelügyelő.

Ez a hivatalos írás értékes bizonyossága annak, hogy a magyar közoktatásügy minden munkása az első és az utolsó sorban áll egyaránt, féltve gondolatok kördök a magyar kultúra mezején. A jóakaró tanácsnak megvan a fogantatója e térségen és koncilias hang ismeri el a tárgyilagos bírálat jogát. Ahol ilyen szellem termékenyíti meg az ügyeszetet, ott jó kezekben van az oktatás menetének felügyelése.

— **Kisasszonyok a kirakathban.** Ilyen címen megjelent minapi cikkünknek vonatkozólag *Egy gépirónó tisztviselő* aláírással ezt a levelet kaptuk:

Sokszor felpanaszoltuk már azt a bajt, amelyre a *Kisasszonyok a kirakathban* című cikk rámutat, de a siránkozásnak, sajnálkozásnak, mint rendszeren, itt sem volt semmi haszna. Annak a irógépkereskedőnek hiába mondják hogy nem járja, amit élő emberek kirakathba ültetésével cselekszik. Az a nő, aki munkára szorul, vagy etnikai okokból gazdasági önállóságra törekszik, nem elégedhetik meg a gazdasági függetlenséggel, hanem szellemi és lelki szabadságra is kell hogy vágyjék. Arra a szabadságra, mely őt mindenképpen felszabadítja az előítéletek nyilgatól és amely igazán emberé teszi. Ennek a nőnek pedig tudnia kell, hogy ezt a szabadságot a nő ma csak a szervezkedés által érheti el, hogy csakis szervezkedve vihatja ki, esetleg erőszakolhatja ki azt a megbecsülést, melyre, mint a társadalom produktív munkása számot tarthat. Csak maguk segíthetnek saját bajain, mert nagyon helyesen jegyezte meg a cikkíró: alamisznát nem kéri más tekintetben sem számíthat a társadalom támogatására. A nőnek tehát csak szervezkedésben kell keresniük támogatást és támogatást. A gépirónóasszonyok, akik a kirakatokat teszik vonzókká, pedig éppen támaszkodhatnak már egy ilyen szervezetre. A Nőtiszviselői Országos Egyesületének alapszabályai értelmében rendes tagja lehet minden állami, kereskedelmi és egyéb közhivatalban szülemi munkával foglalkozó nő. A gépirónóasszonyokból, ha megvan a megfelelő előképzettségük, nagybörzést levelezők lesznek, tehát az egyesület, tagjai lehetnek. Ez az egyesület gépirónó-iskolát nyitott, melyet mindenféle rendszerű géppel szerelt fel, hogy a nők alkalmat találjanak nyugodt helyen, komoly vezetés mellett komolyan tanulni

— **Műparkállítási Zomborban.** Zombor város iparosai a napokban elhatározták, hogy 1904 ben Zomborban műparkállítást rendeznek. A bizottság már megalakult, diszelnőkük letiek *Hauke Imre* polgár-

mester, *Kardosony Gyula* alispán, *Drakulics Pál* képviselő, elnök dr. *Baloghy Ernő*, a *Bácska* szerkesztője. Ma 200 tagu küldöttség tisztelettel *Latinovits Pál* főispánra, hogy felkérje őt a kiállítás védnökségének elfogadására. A főispán szép beszédet intézett a megjelöltekhez s a védnökséget elfogadta.

— **Marconi-ódák.** Olaszország mostanában visszhangzik a Marconi-ódáktól. Aki eddig a tavaszt zongta, vagy szerelemről dalolt, annak most egyetlennel érzés csendül ki a lantján. A nagy és szent hevület a drótnélküli telegráfért. Marconi ugyszólván lírai objektum lett, akin kezdő és haladó költők próbálják ki rimeiket, hozzámérik verslábaikat és strófáikat, dalt zong róla minden hárfá s minden kintorna. A nagyság és átkának eddig utolsó, legnagyobb és leghosszabb nyilvánulása az a himnusz, melyet egy bolnag helyi szerző, *Zangavini Carlo* követett el Marconiról s melynek megzenésítésére ötszáz lírás pályadíjat tűztek ki.

— **A tiara-hamisítvány.** Párisból jelentik, hogy *Guneau* tanár beadta jelentését Szaltáfernez tiarájáról. Jelentésében kijelenti, hogy a tiarát úgy a magukatásai, valamint *Rakumovszki* odesszai ötvös vallomási alapján hamisítványnak tartja. Azok a bizonyítékok, amelyeket *Rakumovszki* szolgáltatott, minden kétséget eloszlatnak erre nézve. Hír szerint a közoktatásügyi miniszter most igyekezni fog Vogeltől, akitől a tiarát vették, visszakapni a vételárát, de e tekintetben nem sokat remélnek.

— **Diätetikus tápszer.** Közegészségügyi, gyógyászati és közoktatási szempontból egyaránt kiváló jelentőségű reformot létesített a Budapesti Központi Tejszernak-Szövetkezet. Holnapután a tejszernak a viághírű dán módér szerint előállított diätetikus aludtetet hoz forgalomba. Az aludtetje eddig olyan baktériumok is voltak, amelyek kellemetlen emésztési zavart okozhattak. Erre való tekintettel a Központi Tejszernak a lejszert tejet pasteurizálta, a kellő tehtetés után a tejsav-baktériumok iszta kulturával beoltja és ezután mesterségesen megaludatja. Az egészségügyi követeléseknek ez a messzenem gondnal elkészített aludtetje a legkíválóbban megfelelő különösen gyenge emésztő szerveknek, a kórhabban fekvő betegeknek és gyomorbetegeknek ajánlható ez a kellemes ízű, frissítő, diätetikus tápszer, amelyet a Központi Tejszernak a kúria és célra készítet, leolmozott palaokokban (2 és 24 filléret) juttat a fogyasztókhoz. A hasonló mód szerint aludtetet a külföld elismert orvosainak állandóan ajánlják és klinikákon, valamint kórházakban nagy sikerrel használják.

— **A közutak sstrájkja.** A közuti vasuti alkalmazottak sstrájkja meg egyre tart. A sstrájkolók még mindig a *Triestti* nőböz címzett vendéglő helyiségében lévő tyánán tartózkodnak. Nagy János szocialista szónok állandóan köztük tartózkodik s a szocialista párt részéről intési ügyeiket. Nagy János a múlt éjszaka el kezdett beszédét csak ma reggel 6 óra felé tejezte be, határozathozatalra azonban nem került a sor az éjjeli gyűlésen. A megbeszélések állandóan folynak a sstrájkhelyiségben. A főkapitányság egyáltalán nem gördit akadályokat az értekezletek, nagy gyűlések megtartása elé, azonban a rend érdekeinek megóvásáról szigoruan gondoskodik. A sstrájkolók ma délelőt a rendőrségen jártak, ahol *Rudnay Béla* főkapitánynak előadák panaszait. A főkapitány meghallgatta őket s jegyzőkönybe vette állításait, hogy most is vizsgálataon koosivezetők járnak a kosison s megígérte, hogy ebben a tekintetben vizsgálót fog indítani. Délután három órára gyűlést jelentettek be a sstrájkolók a [rendőrségnél, de ezt a gyűlést nem tartották meg, mert időközben a vezetőket újra a főkapitányságra hívták, mert a rendőrség — hír szerint — közbelepett, hogy a társaságnál az ügy megoldást nyerjen. A sstrájktyánán egész este várták az igazgatóság értesítését a tárgyalások megkezdése iránt, azonban ez az értesítés nem érkezett meg, ami a hangulatot nagyon elkeseredetté tette. Ujra igazotott hangok emelkedtek a hatóságok ellen. Éjjel megjelent a sstrájktyánán újra *Nagy János*, a szocialista szónok és figyelemzette a sstrájkolókat, hogy mitután az isten is ellenük esküdt, mert az idő rossz, azt ajánlja, hogy találjanak ezuttal módot a bökés megoldására. A sstrájkolók egyik része hallani sem akart erről. Az egyik kalauz leugrott az asztalra és felhívta a sstrájkolókat, esküdjének meg, hogy mindvégig kitartanak, felszólította őket, hogy mindannyian emeljék esküre a kezüket. A csüggedtebb rész azt nem akarta megtenni, mire a többiek kényszeriteni akarták őket az esküre. Már élők és botok emelkedtek a levegőbe, amikor a jelenlevő rendőrfogalmazó felemelte tiltakozó szavát ez ellen az eljárás ellen és kijelentette hogy a terrorizálást nem engedi meg s ha kell, erőszakkal is megakadályozza. A sstrájkolók különben késébe vannak esve amiaht, hogy a sstrájktyánán bérlője holnapra ki akarja őket telepíteni a fedett helyiségből a szomszédos mezőre, mert holnapra nagy táncmulatság készül a vendéglőben. Ebben a tekintetben még nem jött létre megegyezés a sstrájkolók és a vendéglő tulajdonosai között. A sstrájk ügyében különben ma

nyilatkozatot adott ki a rendőri sajtóiroda és abban a következőket mondja:

A közuti alkalmazottak sstrájkja tovább tart. A sstrájkolók még mindig a *Triestti* nőböz címzett vendéglőhelyiségben lévő tyánán tartózkodnak. Tegnap este is élénken megbeszéltek helyzetüket. Hata-rozathozatalra nem került a sor. A megbeszélések és megvitatók eszerint tovább folynak. A főkapitány egyáltalán a sstrájkolókkal szemben objektív álláspontra helyezkedett ezuttal is. Amint hogy a rendőrségnek nem lehet előja egy-egy sstrájk pártfogolása, ugy nem lehet feladata annak rendőri intézkedésekkel való elnyomása, lévén az ily alkalommal is kizárólagos kötelessége a rend érdekeinek megóvása. Téves tehát az a híradás, hogy a rendőrség a közuti alkalmazottak sstrájktyánán megtiltja a beszédek, értekezletek s megvitatók tartását s ezek engedélyezését külön-külön bejelentésektől teszi függővé. Ez egybenként is tarthatatlan állapot volna, mert egy-egy ilyen sstrájktyánán lehetetlen az embereket elnémitani s természetesen, hogy egy ilyen állandó tömeggyűléstől akadnak közölni valók is.

A *Budapesti Tudóstól* ma éjszaka a következő értesítést adja ki a sstrájk ügyében:

A budapesti Közuti Vasut sstrájkoló alkalmazottai tegnap azzal a távirati panaszszal fordultak a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy a Közuti Vasut-on a Nyugoti pályaudvar előtt a m. kir. Államvasutak alkalmazottai kiségitő szolgálatot tesznek. E panaszt a vasuti és hajózási főelügyelőség megvizsgálván, megállapította, hogy a panasz tárgyatlan, mint hogy a m. kir. Államvasutak szolgálatában álló közepek a villamos vasuton kiségitő szolgálatokat nem teljesítenek.

— **Házasság.** *Bévkler Vilmosnak*, a Magyar Államvasutak főelügyelőjének leányát e héten jegyezte el *Antal Gyula*, *Pes-Pilis-Solt-Kis-Kunmegeye* aljegyzője, dr. *Antal Gyula* egyetemi tanár fia.

— **Hajlu a bíróság előtt.** Sztambul meggyilkolása miatt törvény elé állították Hajlut, egy bolgár embert, akit a szófia esküdtbíróóság halálra is ítét. Hajlu, aki ártatlannak vallotta magát, az ítélet ellen a semmitűszékhez felebbezett, ahol a napokban kezdtek meg a nagyszabású bünpör tárgyalását. Hajlu a tárgyaláson albit akar bizonyítani s azt állítja, hogy ő a gyilkosság napján nem is volt Szófiában, hanem egy macedón felkelő bandával kóborolt s 1895. július 16-án az ő csapatát le is fenyekezték. Az ügyész iud tványára elrendelték ennek az állítólagos fotográfiának beszerzését s ha ez megírtét és a fotográfian Hajlu is felismerhető — íőlmentik.

— **Az óbudai kölesönös betegsegélyző-egylet** *Kovács* Dávid önkölée aatt tartott évi közgyűlése alkalmával tisztviselőkké a következőket választották meg: Elnök *Kovács Dávid* alelnök *Boskovits Izidor*, titkár *Schwarz Adolf*, pénztáros *Pauliny János*, elnök *Boskovits Jakab* szanvizsgákó *Bródi Ignác*, *Schön Károly* egészségügyi főnök *Krausz Samu*, betegfelügyelő *Fischer Simon*, *Mondschein Mór* bizottsági tagok *Pauliny György*, *Mészáros József*, *Takács Lajos*, *Kaufmann János*, póttagok *Lówy Smon*, *Baron Zsigmond* és *Kadelburg József*.

— **Kneipp páter találmánya.** A boldogult Kneipp páter érdeme volt, hogy ő hívta fel legelőször az általános figyelmet az egészségileg oly értékes malata kávera, amelyet azutan *Kathreiner* egy sajátézeri találmánya által a baktérium izével oly kitűnő módon előállított. Ebben még ma is lényegesen különbözik ez az egyedül valódi Kneipp-kávé minden egyéb hasonló gyártmánytól és ez okból Kneipp páter egyedül és minden időkre a *Kathreiner* céget ruházta fel azzal a joggal, hogy a *Kathreiner-tele* Kneipp malata-kávéja részére az ő nevét és aroképét védjeggyül használhassa. Ennek dacára mégis a közönség hátrányára egyszerűen pórkölt árpat vagy malátát árusítanak hamisan Kneipp-kávé gyanánt. Ezért kérjük mindig határozottan a valódi *Kathreiner-tele* Kneipp-malata-kávé az eredeti osomagokban, melyek a Kneipp páter védjegyet és a *Kathreiner* nevet viselik.

— **A Molykár ellen.** Biztonságuk szörme-, szőnyegárunkat, ruhaneműinket stb. molykár tűz és betöréses lopás ellen *Katzer* legelősi és legnagyobb molykár ellenes szerzők intézetében, Budapest; iroda *O-utca 42.*

— **Uj telefonépület.** A budapesti uj telefonépület építómunkái be vannak fejezve és a távbeszéd hálózat átalakító munkáinak műszaki vezetősége új helyiségeit elfoglalva, szerezés-utcai hivatalos helyiségeiből a *Nagymező-utca 54-56.* számú új központi telefonépületbe költözött át, ahol ma kezdte meg működését.

— **Herkulesfürdő.** Páratlan kedvezményt léptetett életbe a világhírű *Herkulesfürdő* igazgatósága. Ugyanis az intelligens közepostályi részére, azoknak kik szerény jövedelemmel bírnak, 50% árkedvezményt engedélyez. Bővebb felvilágosítást és prospektust késszéggel küld az igazgatóság.

— **Dukos M. utódat** (Bécs, I. *Wolzeile 9*) hirdetései irodájának általános tudóstólja, amely különösen annak lehet hasznára, aki vesz és elad, társat állást vagy ügynökséget keres, minden kedden, csütörtökön és vasárnapon jelenik meg. Múltvánszámot ingyen küld az ismert cég.

— **Két nagy délutáni díszelőadás** lesz husvétvasárnapján és hétfőjén a Fővárosi Orfeumban mérséket helyarákkal. A délutáni műsorban az esti műsor legjobb számai fognak fellépni és a többek között *Baumann* a közkedvelt komikus elő fogja adni a kacagató *Cake-Walk* parádiáját is. Mindkét ünnepestén színekerül *Offenbach* remek szerzeménye, *Dorothea* és bemutatják az eredeti *Cake-Walk* a floridai

kreol-táncosnóktól. *Mariot* remek magánjelenete, valamint a többi elsőrangú attrakció a Fővárosi Orfeum apríli műsorát a maga nemében páratlanú avatják.

(x) **Nemcsak hazai,** hanem a berlini kórodán folytatott kísérletek eredményei is teljesen beigazolták a Zoltán-téle keadás kiválóságát csuszán és közvényes bántalmaknál. Ara 2 korona. Zoltán gyógyszerárban Budapest, Sétátér-utca és Szabadság-tér sarkán.

(x) **50 év óta** közkeveltségnek örvendenek köhögés, rekedtség, torok és lélegzési szervek működés-zavarainál a világhírű *Egger-féle melpasztillák*. Doboza 1 és 2 korona. (Próbadoz 60 fillér.) Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

(x) **Ki akar egyenes önkéntes lenni?** Bővebb fölvilágosítást *Lichtblau A.* debreczeni katonai előkészítő-tanítványának hirdetése ad.

(x) **Használjon Kerpel** kézfinomító folyadékot. A kezét 3 nap alatt bársonymává és hófehérré teszi. 1 üveg 90 fillér. 4 üveg rendelésnél franko. Kerpel-gyógyár. Budapest, Lipót-körút 23.

(x) **Niemetz Gyula** (VIII., József-körút 18.) több előnyös ajánlatokra vonatkozó apró hirdetéseire felhívjuk t. olvasóink figyelmét.

(x) **Érdekes autogram-gyűjtemény** a földművelésügyi m. kir. minisztérium felügyelete alatt álló m. kir. orsz. közp. mintapince vendéglőjében, melyben ugy hazánk, mint a művelt Nyugat, sőt a legexotikusabb államok kitűnőségei is megörökítették név-aláírásukat és elismerték az ottani asztali és laiborok kiválóságát. Elárúsító írókár: Akadémia-utca 8. Telefon 36-48.)

(x) **Husvétii tojások, locsolók Kertész Tódornál.**

A vakok látása.

— Orvostanárak véleménye. —

Budapest, április 11.

A világsajtó a minapiban ismertté tett két nevet, amelyről eddig semmit sem hallottunk és az emberek szívét lázas reménység remegtette meg azoknak a közléseknek az olvasására, amelyek egy óriási horderejű találmányról számoltak be. Egy dr. *Case* nevű férfiú adott hírt erről a találmányról, amelyen egy *Stiens* Péter nevű tudós dolgozik, állítólag teljes sikerrel biztató eredményel. A külföldi lapokban megjelent leírást mi is átvettük s a *Budapesti Napló* közönsége olvashatott arról a villamos apparátusról, amelynek egyenesen az volna a feladata, hogy a vakokat látóvá tegye. Azokat is, akik világtalanul születtek, nemkülönben ama szerencsétlen embertársainkat is, akiket életük során sujtott a végzett a legnagyobb csapással. Ez a találmány egyszerűen fölszerezzék akarja tenni szemet, segítségével tisztán az agy végezné el a látás műveletét.

A legújabb korban sok olyan fölfedezés bizonyult reálisnak, amelyről álmodni sem mertünk volna kevéssel azelőtt, nem volt tehát ok, hogy *Stiens* péter találmányát teljes kételkedéssel fogadjuk. Mindenesetre érdemesnek tartottuk a dolgot arra, hogy megkérdőzzük róla szaktudásainkat. Legkiválóbb szemspecialistáink voltak szívesek véleményt mondani arról a szenzációs híresztelésről. Csakis ők hívatottak erre, akik ebben a szakban a legszélesebb tudással és képzettséggel vannak fölfegyverkezve. A humanizmus talán azt kíváná, hogy a fölkellett reménységek tovább éljenek, a lelkiismeretes tudomány kötelessége ellenben az, hogy a váratlanul fölmerült esodákat tárgyilagosan a kellő értékben magyarázzák meg.

A természet tudományának magyar kitűnőségei közül hárman a következőkben mondották el véleményüket munkatársunk előtt:

Dr. Csapodi István

egyetemi tanár.

— Röntgen és Marconi fölfedezései óta szinte hozzá vagyunk szoktatva, hogy ne csodálkozzunk semmin, ami az elektromosság téren mint új találmány fölmerül. Azonban *Stiens* villamos pápaszemé mégis annyira képtelenségnek látszik, hogy nem hihetők benne. Csupán annyi igaz e dologban, hogy a látóideget, avagy az agyvelőbeli göcöt más uton-módon is lehet izgatni, nemcsak a szemet elő látásbeli behatások révén. Csak hogy e behatások nem keltenek egyéb jelenséget, mint felvilágosítást, szikrázást, cikázást, színes köröket, szóval káprázatokat. Vérkeringésbeli zavarok, agyvelőbeli bajok ugyancsak a látás középponti göcök izgatásával rémképeket jeleníthetnek meg a beteg képelete előtt. Idetartoznak némiképpen az álomban látott képek is. Azonban

olyan idegizgató módszer nem tudok elképzelni, hogy a látóideg izgatása valószerű tárgylátást eredményezzen. Érzékeinkkel, tehát a látással is, csak olyan behatásokat foghatunk föl tárgyakul, melyek saját tulajdonságaikkal hatnak érzékeinkre, tehát a tárgyakat kellene olyan képességgel fölházi, hogy a szem mellőzéseivel is érezhetőssé összes külön tulajdonságait a látás középponti göcök. Mai fölfogásunk szerint ez lehetetlen. De talán sikerülhet olyasvalami, hogy Röntgen-sugarakat — vagy más efféle ideghatást — lehet a tárgyakból sugározatni ilyen tárgyaknak szem nélkül való meglátását is lehetővé tenni. Egyete mes látást tenni ilyen módon lehetővé, aligha sikerülhet.

Dr. Goldzieher Vilmos,

egyetemi tanár, a Rákus-kórház főorvosa.

— Azt kérdi tőlem, mi lehet igaz abból az újsághírűből, mely a „híres természettudós”, *Stiens* Péter találmányáról szól? Erre a következőkkel válaszolok:

Mindent, amit a külvilág tárgyairól tudhatunk, érzékszerveink közvetítenek. Hogy egy külső tárgyat láthassunk, mindenekelőtt szükséges, hogy a tárgy képe szemünk rekehártyájára vetítessék. Ez által oly inger jön létre, amely — valószínűleg kémiai folyamatok révén — a látóideg rostjait által az agyba vezetetik, ahol külön látási centrum létezik. A látási központban az oda vezetett ingerekből (érzésekből) észrevezések lesznek. Hogy a látási processzus más módon is létrejöhetne, azt egyáltalában nem képzelhetjük el magunknak, épp oly kevéssé, amint elgondolhatnók, hogy valaki a fülével lásson.

Ha azonban valaki, *Jules Verne*-féle fantáziával megálvva, hajlandó volna *Stiens* Péter uram „találmánya” részére a realitás látszatát megmenteni, annak a következők fantasztikus gondolatmenetét ajánljuk: Mint fent említettük, a látás élettani processzus, a rekehártyában kezdődik, mely fizikális tekintetben nem más, mint egy camera obscura fényérzékeny ernyője, ahol fotokémiai elváltozások létrejönnek, amelyek a látóidegen keresztül az agy felé hatolnak és ottan, mai napig még ismeretlen módon, a látás lelki processzusát kiváltják. Tegyük most fel, hogy valaki olyan camera obscura-féle készüléket konstruált, melynek fényfelfogó lemezén valamely külső tárgy képe mennyiségileg és minőségileg ugyanazon kémiai elváltozásokat idézhetne elő, mint hasonló körülmények között a rekehártyában létrejönnek — továbbá, hogy ez a valaki képes volna az ilyenképpen kifejtett kémiai energiát a látóideg közvetítése nélkül az agy látási központjába vezetni, akkor talán ebben egy pszichikai processzus támadna, amely a külső tárgy észrevezéséhez vezetne. De ez a *Jules Verne*-idea annyira teleggel minden tapasztalati lehetőségén, hogy *vala foglalkozni nem érdemes.*

Egy laikkussal, aki még a leglemibb élettani ismereteket nem bírja, el lehetne talán hitetni, hogy valami új, eddig még ismeretlen fényugár a külvilág tárgyai felől a szem közvetítése nélkül a koponyán keresztül látási központunkhoz jusson és ott az illető tárgy észrevezését előidézte. Az élettanilag iskolázott ember azonban mosolyogna e felvételén, mert a látási központnak bármilyen módon történő izgatása legfeljebb határozatlan fényérzést okozhat, de semmiképpen sem hozhatna létre a külvilág tárgyainak kongruens képet. — Vannak ugyan esetek, midőn a legkézzelfoghatóbb valósággal látunk magunk előtt tárgyakat, melyek tényleg nincsenek ott. Az ilyen látási képeket azonban *hallucinációknak* nevezzük és az agy beteges folyamatain alapulnak.

Dr. Schulik Vilmos,

egyetemi tanár.

Idégek közvetítés nélkül az agyvelőbe ingereket bevezetni eddigi ismereteink szerint nem tudunk. Érzéki benyomásokat csak érzékeidegek közvetíthetnek. És aminek ezerve nincs, az testi és lelki életünkre nézve nem létezik. A *Stiens* ur találmánya, amelyről dr. *Case* beszél, bővebb, részletesebb magyarázat nélkül nem érthető. Nagy reményeket keltő híresztelések esodás fölfedezésekről — például néhány év előtt ajmögvalak szem látóidegének villamos ingerlésével a látásnak pótlása, — utólag csalódásoknak bizonyultak, sőt föl sem világosodott, hogy az egész miért kürtöltött bele a világba. Gyanus, hogy most is feltűnési vágy mozgatja a híresztelőket. Mindenesetre be kell várni a bővebb részleteket, a szóbanforgó elektromos apparátus terjedelmes leírását, aminek alapján lehetne aztán kimerítő véleményt mondani. A fény természetéről különben sok új részlet van éppen most fölfedezés alatt, például a szurokerek sajátosság fényhullóvéléséről, amelyeknek, bár esodálatosan fontosak, energia forrását kimutatni nem akar sikerülni. Ilyen körülmények között, tehát amikor a fény fizikális természetéről még sok felismerendő van hátra, az alkalmazásnak olyan meglepő módját, mint amilyenről fönnebb szó van, csak óvakodással lehet fogadni.

Vivőmesterek a párbajról.

Budapest, április 11.

A párbaj ellen az utóbbi időkben az eddigieknél határozottan intenzívebb mozgalom indult meg egy a külföldön, mint nálunk. A mozgalom egyik főszekőze és eredménye párbajellenes-ligák alakulása, amelyeknek végső ideális célja a párbajnak a föld színéről való teljes eltörlése. Természetes, hogy ez a cél a bizonytalan megszerezésű jövőből int csak felénk, de kétségtelen, hogy a harc, amely érte mostanában hevesebben lüktet, győzelmesen ér majd véget. A közéletnek sok kiváló alakja, a társadalom mindenféle rangú és rendű személyiségei szólnak hozzá ehhez a fontos kérdéshez, de bizonyos fokozott figyelmet és érdeklődést várhatnak azok a nyilatkozatok, amelyeket alább közlünk. Budapest ismert nevű, kipróbált, jeles vivőmesterei mondják el véleményüket a párbajról és alighanem meglepetésként fog hatni, hogy a nyilatkozók tulajdony része *kifejezeten párbajellenes*. Ez látszólag ellentmondásban van a vivőmesterei hivatással. De a nyilatkozatokból világosan kitűnik, hogy a vivőmesterek célja nem lehet a párbajmánia fokozása, s ezzel kapcsolatban a párbajnak ületi felhasználása. A vivőmesterek existenciája sokkal inkább függ össze a vivő-sport nemesítésével és minél szélesebb körben való terjesztésével. Sőt a vivő-sport általánosítása szerintük valósággal elsőrendű nemzeti erőforrás, amelynek fenntartása a vivásnak az iskolákban való oktatását és ennek sikere érdekében a vivőmesterei intézménynek államosítását kívánja.

Itt következnek az egyes véleménynyilvánítások, amint tudósítók azokat összegyűjtötte:

Rákossy Gyula.

A párbajellenes liga a beszületbeli ügyek elintézésének eddigi formáin alig fog változtatni valamit. Annál kevésbé, mert a katonaság egyelőre nem járul hozzá a liga által esetleg hozandó határozatokhoz. A mai viszonyok között a párbajnak előlérőse nem is volna tödvös hatása mert a párbajtól való félelem igen sok embert sakkában tart. A feltételek szigorítása csökkentené e párbajok számát. Vannak íesetek, amikor kizárólag a párbaj szolgáltatja az egyedüli elégtételeit, tekintet nélkül annak kimentelésére.

A vivőmesterre nézve a párbajellenes liga működése közömbös. A vivőközönség legnagyobb része nem azért viv, hogy párbajozzon, hanem egészségi szempontból. A vivás a tornát pótolja. A vivő-sport terjedésével a párbajok számának csökkenése jár. Ezt jelenleg konstataálni lehet, mert az elismert vivők alig párbajoznak, kerülük a párbajt és csak szükség esetén állnak ki.

Santelli Italo.

Liga a párbaj ellen! Pompás, egyszerű eszme! De hogyan valósítsuk meg, hogyan vigyük át a gyakorlatba? Először is olyan ligát kelene alakítani, amely a társadalmi szokásokat megreformálná, s a mindenféle babonákat és korlátolt föltételeket, amelyek még a legújabb korban is megvannak a társadalomban. Az egészen természetes, hogy az emberek inkább párbajoznak, semhogy elveszíték azt a jogot, hogy gentlemaneknek nevezzék őket. Esembe jut ez alkalomból egy igen komikus eset, amely egy lovastisztól történt. Nagyon szép kis könyvet irt a párbaj ellen. A könyvecske megjelenése után való napon meg kellett verekednie egy újságíróval, aki megbírálta és megbántotta a tisztet. Párbajellenes gondolkodása ellenére is el kellett fogadnia a kihívást, hogy el ne veszítse a rangját.

Jó magam mint vivőmester ellene vagyok a párbajnak. A vivást a legnemesebb sportgyakorlatnak tekintem, amely a legalkalmasabb arra, hogy vért öntsön az új generációba. Nincs sport, amelynek nagyobb beoltyása volna a jellemre, amely nagyobb energiát öntene a lélekbe. És nincs sport, amely jobban megédené az embert az egzisztenciális bukás ellen.

Fodor Károly.

Véleményem szerint, minél többen vivnak, annál kevesebb lesz a párbaj, mert pár év előtt tényleg sokkal több volt a párbaj s kevesebb a vivő. Tudniillik hoimi krakeler-fajta minden olyan emberbe belekötött, aszíról úgy vélte, hogy nem tud vivni. Mert bizonyos, hogy már a külsőn, az illető fellépésén is könnyen megismerni, forgat-e legyvert, s régi igazság, hogy „kard szorítja hüvelyébe a kardot”.

De amint áll, hogy a vivők számának emelkedésével a párbajok száma fog, fordítva is érvényes a tétel. Vagyis minél inkább ritkul majd a párbaj, annál több lesz a vivő a vivás művészeete csak akkor fog erősen föllendülni. Mert manapság a vivők legnagyobb része azért keresi tel a vivő-termeket, hogy gyorsan tanuljanak valamit, hátha holnap már szükségük lesz rá. S bármennyire is igyekeznek a vivőmesterek, a vivőknek csak kis percentjével tudják

megértetni, hogy a viváshoz idő s türelem kell. S így kevés vívó jut el odáig, hogy a vivást művészté igyekezék kifejezni. Pedig csak akkor kap kedvet, amikor már olyan képzett vívó, hogy maga is érzi, hogy úgy vezet, mint ő akarja, láb- és kar-technikája annyira kiforrott, hogy azok akkor úgy mozognak, amint az agra parancsolja. Csak akkor lesz igazi professzionális.

Prucher Egisto.

Ha az ember valóban eszes állapotban, nem lenne szüksége sem párbajra, sem az ezt tiltó törvényekre.

Erdelme azt kellene, hogy mondja neki, miszerint a vivás azon kívül, hogy az izmoknak oly gyakorlati, mely a testet ügyessé, erőssé, elegánsá teszi, egyszerűen nem teszi a lelket és fejleszti az intelligenciát.

A vérre menő parasztpárbaj, mely tanuk nélküli és zajos nyilvánosság nélküli folyik le, az egyetlen tanácsolható párbaj.

Halász Zsigmond.

a Budapesti Vivómesterek Egyesületének elnöke.

Ellenzek minden párbajjelenes mozgalmat, ha tölem függne, egyszer és mindenkorra letiltanám a napi-rendről s különösen a jelen válságos időkben, amikor ugyanis a magyarnak oly rendkívül nagy szüksége van a bátorság és elszántság istápolására, azt egyenesen bűnnek, önérzetünk és egyéni függetlenségünk elleni merényletnek tartom. A párbajt, mint társadalmi életünk nélkülözhetetlen faktorát, ébrenlétünk termométerének tekintem, az ellen küzdeni nem szabad mással, mint a vivás nemes művészetének mentül intenzívebb gyakorlásával, mely egyedüli szere, nem, mint sok avatatlán gondolja a párbajok terjesztésének sem megszüntetésének, hanem azok redukálásának, megfelelő férfias és igazán lovagias formába való átvitelének, mert a tompa kardokkal való küzdelem megtanít az éles kardok tisztelbentartására és ránk erősöködjön az ellenfelünkkel szemben kötelező tisztelget.

Gróf Vay Lajos.

A párbaj a mai demokratikus vívmányok mellett már csak azért sem állhat fenn, mert kiváltságot jelent. Hogy úgy mondjam, szmokinghoz, redingotához van kötve. Mert ha például egy előlombban tisztességes mesterember sért meg bennünket, bírói ítélettel elégszünk meg, ellenben ha az ugynevezett gavalléremberek kerülnek szembe egymással, ott már csak fegyveres elégtétellel dönthet. De hát ennek a visszászágnak az elítélésén már túl vagyunk. Nagy párbajhősök is mint „szükséges rosszak”, mint „kényszeri” emlegetik a párbajt. Különszönek tünhetik fel, hogy éppen vivómester szól a párbaj ellen. Azt hibetik róla, hogy olyanról beszél, amit maga sem hisz. Husz éves tapasztalatom azonban támogat, mikor véleményemet kérik.

Ha a párbajt bűnnek vesszük, gyilkosságnak, vagy legalább is gyilkossági kísérletnek tekintjük, önkéntelenül arra gondolunk, hogy a *Ürvény szigorítása* az egyetlen megoldás. A régi generációt talán nem igen lehet ennek az irányzatnak megnyerni, de igenis, a jövő nemzedéket elő lehetne erre készíteni. Es itt az anyáknak jut fontos szerep. Neveljék rá gyermekeiket, hogy amint lopni, ölni bűn, azonképpen bűn és gyalázat a párbajozás is.

Sokan azt hiszik, hogy a vivást kellene kiküszöbölni. Szerintem ez vezetne legkevésbé célhoz. De különben is a vivást tanulni általában nem kell a párbajhoz, sőt mondatom nagyon kevés haszna van. Egyébként ott van a pisztoly is.

Ellenben meg kell szorítani a vivást más módon. Ma a vivás, ha okszerűen tanítják, semmi összekötésben nincs a párbajjal. Erre a legjobb tapasztalatom az, hogy eddig a vivás közönséges verekedés volt és mintegy előkészítés a párbajra. Aki a legnagyobbak tudott útni, az volt a legjobb vívó. Most már mint művészetet kezdik megkedvelni a vivást mert a mai olaszos vivórendszer maga is párbajjelenes valami. De általánosabbá kellene tenni a vivást. Meg vagyok győződve róla, hogy ha a vivást úgy a felsőbb iskolákban, mint a középiskolákban, itt mint rendkívüli, amott mint kötelező tárgyat vennék fel, a vivás először is sokkal megszokottabbá lenne s elvesztené kiváltságos jellegét. Sehol annyit nem vívunk, mint Franciaországban és sehol olyan kevés a párbaj, mint ott de annál több a vivóverseny.

Ezt az állapotot kellene elérni nálunk is a vivás oktatásának államotatásával, amiből viszont a vivómesterei oklevél megszerzésének szigorítása volna főkövetelmény. Van ugyan vivómesterei egyesület, de ezt is államilag kellene kezelni.

Ami engem illet, *tagja is vagyok a párbajjelenes ligának*. Sok viccet is csináltak rám, amikor beléptem. Lépepement összehasonlították az olyan mészáros eljárásával, aki a vegetáriánus-egyletbe iratkozik.

Párbajjelenes elvnek megfelelően vivótermemet nem is adom ki párbaj-célokra. A paulkás sem ér szerintem semmit sem. Legelőjebb csak bátorságot ad, de erre egy pohár konyak is jó.

Téved az, aki arra gondol, hogy önző célt szolgálók s állásfoglalással különöködni akarnék. Ma nincs ugyan meg már a kenyérrigység a régi mértékben, de ha keresztülvihető volna, hogy a vivás minden iskolában kötelező tantárgy legyen, a vivómesterek könnyebben megélhetnének, a vivás még eszményibb sport volna, s a párbaj nem volna a vivómesterek egyik főjövédelmé.

A cake walk.

Divatban van most Budapesten A „cake walk” (ejtsd ki „kék vök”) Amelyre egy rím van nyelvünkben, Egy egytagu kis szócška: pók. Ezért sor végén nem használom A fürge néger tánc nevét, Melyet különben hangoztatnak E szép hazában szerteszt.

Mióta Tanay eljárt Varsányival az oldalán, Azóta a kék vökért harcol Mindegyik budapesti lány. A derekát mind hátrahajlja, Mozdulatai meghatók, S líhegve, izzadvá susogja: — De gyönyörű a kék, a vök!.

Ha Floridából idejönne Egy-egy ügyes néger ficsúr, Szivesen látná egy teára Minden lipótvárosi zsúr. S mikor kék vökjárt eltáncolná, Irigykedve susogna Hecht: — Látja, hogy emeli a lábát! Ah wunderschön ... Das ist ja echt!.

S elvész a csárdás, el a boszton, Minden valcertánc véget ér S a jövő évben minden bálon Minden táncos kék vökra tér S felbanganak a báltermekben A négereknek dalai S minden táncospár Budapesten Varsányi lesz és Tanay.

P.

SZÍNHÁZ, ZENE

A Nemzeti Színház bemutatója. A *Nemzeti Színház* legközelebbi bemutatója pénteken, e hó 17-én lesz, mely alkalommal *Prém József: Léha világ* című háromfelvonásos vígjátéka kerül először színre, melylyel az Akadémia *Teleki* pályázatát megnyerte. A premiéren a következő szereposztással adják az ujdonságot:

Sándorfi — Dezső. Garamszegi — Mihályfi. Fridolin — Nádaí Ferenc. Danilov — Gál. Vili — Pály. Kardos — Molnár. Gál Ernő — Szőke. Anasztáz — Gabányi. Dusi — Náday Béla. Sándorfiné — Helvey Laura. Evelyn — Cs. Alsözeghy Irma. Amanda — Lányos Ilka. Bella — Paulay Erzs. Lina — Kezseri Irén. Feri — Faludi. Pista — Körösmecsey. Beppo — Irányi.

Miel hercegnő sikere. A *Vigszínházban* a jövő héten is napról-napra a *Mici hercegnő* adják. Negyedik hete, hogy Feydeau szenzációs sikerű bohózatát egyedül szerepel a műsoron, még pedig mindenkor szufótt nézőtér előtt. Alig volt még a *Vigszínház*nak darabja, amelyet annyira megkedveltek volna, mint a *Mici hercegnő*. Eppen azért a husvéti két ünnepnapra az ujdonságnak két-két előadását tűzte ki az igazgatóság. Feydeau bohózata a Budapestre érkező vidéki közönségnek is alkalmat nyújt arra, hogy megismerje a *Vigszínház* mintaszertü öszjajékát. A darabban előforduló cake-walk tánc, amely a *Vigszínház*ból kezdte meg hódító útját, bizonyára szintén hozzájárul majd ahhoz, hogy a husvétü ünnepnek négyezer teljék meg a *Vigszínház* nézőtere. A *Mici hercegnő* címszerepét mind a négy előadásban Varsányi Irén játssza, a többi szerepekben pedig Góth Sándor, Hegedűs Gyula, Tanay Frigyes, Szerény, Balassa, Tapolczay, Vendrey lépnek fel.

A Nemzeti Színház új tagja. Somló Sándor, a *Nemzeti Színház* igazgatója a színház tagjainak sorába szerződtette dr. Váradi Antal bájos leányát, Váradi Arankát, aki a legkitünőbb sikerrel végezte az idén a Színművészeti Akadémiát. A fiatal művész már a vizsgálóeladáson és vendégszerepei alkalmával általános feltűnést keltett s most, hogy az ország első műintézetéhez szerződtették igazán méltó teret adtak művészetének és így alkalma lesz a kö-

zönségnek is gyönyörködni játékaiban. Öszinte örömmel üdvözöljük a kisasszonyt a *Nemzeti Színházban*.

A Filharmóniai Társaság jubileuma. A *Filharmóniai Társaság* ötven éves fennállásának jubileumát, május 3-ikától 6-ikáig, négy napra terjedő zeneünnepel üli meg. Az ünnep műsora a következő:

1. Nap, vasárnap, május 3-án délelőtt 11 órakor diszgyűlés a *Nemzeti Színházban*. 1. Himnusz. Előadják a *Zenekedvelők Egyesülete*, a *Budai Dalárda*, a *Magy. Kir. Operaház* egyesített énekkarai és a *Filharmóniai zenekar*.

2. Prólóg; ez alkalomra írta *Abonyi Emil*, előadja *Márkus Emilia*, a *Nemzeti Színház* tagja.

3. Ünnepi beszéd; tartja gróf *Apponyi Albert*, mint a zeneünnepélyt rendező bizottság elnöke.

4. *Erkel* Ferenc arcképének leleplezése és *Elvencsék* című karának előadása. Éneklük a *Zenekedvelők Egyesülete*, a *Budai Dalárda* és a *Magy. Kir. Operaház* egyesített énekkarai.

5. *Erkel* Sándor arcképének leleplezése és *Csodabanci* nyitánya, előadja a *Filharmóniai zenekar*.

6. Záróbeszéd; tartja *Mészáros Imre*, a *Filharmóniai Társaság* elnöke.

7. Szózat. Előadják a *Zenekedvelők Egyesülete*, a *Budai Dalárda*, a *Magy. Kir. Operaház* egyesített énekkarai és a *Filharmóniai zenekar*. A zenei számokat vezényli *Erkel Gyula* karnagy. Délután 4 órakor kivonul a temetőbe *Erkel Ferenc* és *Sándor* sírjaihoz és azok megkoszorúzása.

II. nap, hétfő, május 4. Este 10 órakor a *Magyar Kir. Operaházban Magyar diszhangverseny*. *Kerner* István filharmóniai karnagy vezényletével:

1. *Erkel* Ferenc. Ünnepi nyitány (E-dur).

2. *Habay Jenő*. a) „Idyll”, b) „Gavotte”. Előadja a szerző.

3. *Goldmark*. „Zrínyi”. Szimfonia költemény. A *Filharmóniai Társaság* jubileumára írta és vezényli a szerző.

4. *Mihalovich*. A „IV. Szimfónia” II. és IV. tétel.

5. *Liszt*. „Magyar ábránd.” Zongorára és zenekarra, előadja *Dohányi Ernő*.

III. nap, kedd, május 5. Este 7 órakor diszeloadás a *Magy. Kir. Operaházban*.

Husvétü előadások a Népszínházban. Az ünnepek alatt négy előadás lesz a *Népszínházban*. Kettő mérsékelt helyárrak mellett délután és pedig holnap, vasárnap délután *Szigeti József* népszínműve, *Viola, az alföldi haramia*, hétfőn pedig *Szigligeti* népszínműve, a *Székelt katona* kerül színre. Vasárnap este *Kéry Klára* első fellépésével színre kerül *Hervé* örökbecsü operettje, a *Lili*, husvétü hétfőjén este pedig *Kéry Klára* második fellépésével a *Casanovát* fogják előadni. E fellépései alkalmából nagy ovációkban fogja részesíteni mindíg ünnepelt primadonnáját a *Népszínház* közönsége.

Lillomhullás. A magyar színművészetnek egy sokat ígérő tehetségét ragadta el időnek előtte a halál: *Bokross Margit*, a *Magyar Színház* fiatal naivája ma meghalt. Szép tehetség és poétikus egyénisége egyaránt kedves volt pályatársainak is, a közönségnek is. Már első fellépésével meghódította a szívetek és mindenki meg volt győződve, hogy *Bokross Margit*ban a magyar színpad egy jeles tehetsége néz szép jövőndő elő. De a sors úgy akarta, hogy a bimbó elpusztuljon. *Bokross Margit* haláláról a *Magyar Színház* igazgatósága a következő gyászjelentést adta ki:

A *Magyar Színház* művészemélyzete és igazgatósága nagy szomorúsággal jelenti, hogy

Bokross Margit kisasszony,

a színház kedves tagja, csillogó reményesü művészpályá kezdetén, április 10-én hosszu szenvedés után meghalt. Emlékezte e talak között, hol nagy tehetsége első szárnyacsapását láttuk, maradandó.

Hírek a Magyar Színházról. A *Magyar Színház* jövő heti műsorát teljesen átvette *Hennequin* és *Bilhaud* nagyszerü énekes bohósága: A *szobaleány* (*Nelly Rozier*), amely a két husvétü ünnepén négyszer kerül színre a két délutáni előadásban mérsékelt helyárrak mellett. Azontul a hét minden estéjén a *szobaleányt* játsszák, amelynek vonzereje egyre fokozódik, kacagató alakjai általános népszerűk s több mondása, így „A szépen észekerültünk!” már szállóigévé is lett. A pompás bohóságot mindenkor az első előadás főszereplő, *Horváth Paula*, *Szelestei Elza*, *Kornai Berta*, *Marossi Adél*, *Boross*, *Tollagi* és *Szilágyi* játsszák. — Csütörtökön délután először játsszák az újuságnak A *Bajusz*. *Verő György* népszerű darabja ifjúsági előadásul rendkívüli mérsékelt helyárrak mellett kerül színre. — Vasárnap délután (április 19.) a rég nem adott A *postásfü* és *huga* bohóságot játsszák, a két címszerepben *Szikiával* és *Kornai Bertával*.

Jótékonyosú hangverseny. Békésvárme gyében *Lukács* György főispán kezdeményezésére alakult szanatórium-egyesület a tervezett altöldü népszanatórium javára e hó 26-ikán Gyulán hangversenyt rendez. A hangversenyen *Fedák Sári*, *Bosnyákné* *Lenkei Hedvig*, a *Vigszínház* tagja és több jeles művész és művésznő működik közre.

Városligeti Nyári Színház. A *Városligeti Nyári Színházban* husvétü vasárnapján déltán *Angyal Bandi*, a *puszták királya*, *Feleki Miklós* népszínműve, este *Feld Mátyással* a címszerepben *Stern Isak* hízaló zsidó című kacagató bohózat kerül előadásra. Husvétü második napján délután a *Cigány*, este pedig *Egy katona története* című színművet adják. Mind a kö-

négy előadást felére leszállított helyárral hozzák színe a főszerepekben G. Kápothy Katinka, Almásy Lea, Somló Margit, Várnay Berta, Latabárné, Szepesi Paula, Haváné, Kommer, Bihari, Mátyás, Fehérvári, Gömör, Molnár, Demény, Fehér s Havay társulati tagokkal.

A Népszínház újdonsága. A Népszínház kedden, a hónap 14-én mutatja be a külföldi egyik legsikerültebb énekes darabját, Howard Talbotnak, a népszerű angol zeneszerzőnek Kínai mézesetek címen színerkerülő látványos operettjét. A premiere iránt sokatjan nagy az érdeklődés nemcsak a darab egyetemesen kedvező fogadtatása miatt a külföldön (Londonban harmadik esztendeje van már egyfolytában műsoron ez operett), hanem legelőképpen azért, mert a főszerepben Kéry Klára fog fellépni, akinek ez lesz az új operettben hosszu szünet után első kreációja amely elé nagy várakozással néz a Népszínház közönsége. A nagy művész kiválóan excentrikus tolettjei is meglepő hatást fognak kelteni ez egészen új stílusú, változatos szerepben. Az operett többi főszereplője: Hegyi Aranka, Kápolnay Irén, Sirmái Imre, Kovács Mihály, Nyárai és Solymosi szintén hálás szerepekhez jutott és a Kínai mézesetekben a Népszínház közönsége is meg fog ismerkedni a cake-walk-kal, azzal a néger táncal, melyet a divat a szalontáncok sorába emelt. A Népszínházban a táncban Kápolnay Irén és Kovács Mihály lesznek a partnerek. A Kínai mézesetek lesz hetedik premijere a Népszínház idei premiere-bérletének s az újdonság a hét minden estjében színerkerül. A hét összes előadásaira már válthatók jegyek úgy a színház mindkét pótzáránál, mint a városi jegyirodáknak.

Vendég szereplés az Operában. A m. kir. Operaházban a hét végén kezd meg három estére hirdetett vendég szereplését Bonci Alexandro, a külföldön most oly sokat emlegetett tenorista. A vendégművész a hó 18-án lép fel először a *Rigoletto*-ban, melyben a herceget éneklí. Második fellépése hét. ón, 20-án lesz a *Faust* címszerepében; a harmadik vendégjátéka pedig csütörtökön, a hó 23-ikára a *Sevillai borbély* van kitűzve, amelyben gróf Almavivát fogja énekelni.

Az üstökéslakó cím alatt Vánca Mihály nagy látványos színművet írt a Népszínház számára, 3 felvonásban és 12 képpben énekes és zenekísérettel. Az előforduló képek a következők: I. felvonás: 1. A párisi csillagában. 2. Az utca képe. 3. A vészbiztosított ülése. 4. A nagy népvándorlás. Havra kikötője. 5. A kalasztrófa. II. felvonás. 6. Az üstökés'akó. 7. Heten vannak. 8. A vadak között. 9. Megbúsult tervek. III. felvonás. 10. Tom gyanuja. 11. A segítségkiáltás. 12. Francia lobogó. A darab fölülte változatos és a gazdag képek csak úgy kergetik egymást benne.

Uránia-Színház. Az Urániában husvét két ünnep este, valamint a jövő hét többi estéin Ráth István nagysikerű darabját, *Egyiptomot* adják. Husvét két ünnepén délutáni előadásokban bemutatja ezenfelül a színház mérsékelt helyárral mellett *Csudáky Bertalan*nak: A *fehér csej bivaldája* című művét és Németh Péter: *Quarnero vízein* című darabját.

A Magyar Színház új operettje. A Magyar Színház legközelebbi újdonsága a *drótoszt* Lehár Ferencnek, a *Kakuska* szerzőjének, nagysikerű műve. A vidámmeséjű és gyönyörű zenéjű operett Bécsből kiindulva, ahol már száznál több előadás ért négy hónap alatt, az összes külföldi énekes színpadokat diadallal járta be. A *drótoszt* előjátéka Trenosén mellett egy tót falucskában játszik, a másik két felvonása Budapesten. A darabot, amelyet *Rutkai György* fordított és ültetett át a magyar színr, *Rudós Árpád* rendezi.

Hangjeggy-gyűjtemény. Alig van Magyarországon olyan uribaz, amelynek szalonjában ott ne állna a zongora, és dacára annak, a zongora mellett a kottaállvány rendszeren szégyenesen üres. még pedig azért, mert eddig nem akadt vállalat, mely a hangjegyeket a nagyközönség részére könnyűszerrel hozzáférhetővé tette volna. Ezt a feladatot kívánta megoldani *Könyves Kálmán* kiadó-társaság, midőn *Könyves Kálmán* Zeneutatóra címen egy hangjeggy-gyűjtemény kiadását határozta el. E gyűjteményben megtalálják mindenki azt, ami az ő ízlésének a legjobban megfelel. A zeneirodalom minden műfaját legkedveltebb alkotások képviselik. Most jelent az első sorozata ennek a gyűjteménynek. Az első kötetben száz gyönyörű magyar dal van, a második kötetben husz kedvelt magyar operettből egy-egy szám ezek között természetesen a *Bob hercegből* és a *Bajuszból* is, a harmadikban pedig finoman összeválogatott kupa. A később megjelenő hét kötetben tánc-zene, ábrándok, még egy kötetbe való magyar dal, egy kötet külföldi operett, műdalok, operák és szalon-darabok foglaltatnak. Aki megvásárolja a tíz kötetet, rendkívül értékes és izléseesen d'esz kiállítás gyűjteményét kapja a legválogatosabban összeválogatott zenedaraboknak. Egy kis könyvtárt hangjegyekből — és olcsón. A tíz kötetnek száz korona az ára. Ha mindazt meg akarván vásárolni valaki, ami benne foglaltatik e gyűjtemény-

ben, ötszörösét kellene hogy fizesse érte. A kötetek kiállítás iparművészeti munka a legjavából. A bekötési táblát *Helbing*, a címtáblát *Farago József* rajzolta. A gyűjtemény anyagának összeválogatását az ismer: zeneszerző, *Huber Sándor* végezte, akinek tudása, jó zenei érzése biztosított arra, hogy minden fajta zenéből azt válogatta ki, ami a legjobb. Ez a tíz kötet havi három koronás részlete is megszerzhető a kiadó *Könyves Kálmán-társaságnál* (VI. Nagymező-utca 37—39.), mely cök minden érdeklődőnek, aki ezíránt hozzáfér, készséggel küld részletes ismertetést is.

Dankó Pista nótái. Még alig hangzott a szomorú barangsó, mely Dankó Pistát utolsó utján kísérte, máris improzans módon fordul a közönség érdeklődése az elhalt szívet-lelket megkapó muzsája felé. Rózsavölgyi és Társa cég Dankó 60 legszebb eredeti magyar nótájából immár az ötödik kiadást jelenteti meg. A magyar dalirodalom e 60 válogatott gyűjteménye (Gárdonyi Géza, Pósa Lajos és mások szövegére, Erdélyi Sándor, Lányi Ernő és T. S. v. Aladár zongorabefelételeben), mely a magyarnak teljes érzelmvilágát magába foglalja, s melyek mintegy erekielvi a nagy lantos lelki hagyatékának, nem fog hiányozni ott, hol a magyar nótáért a legkisebb tökélyesség mutakozik. A díszes borítékkal ellátott kötet 4 koronáért kapható Rózsavölgyi és Társa cs. és kir. udv. zeneműkereskedésében.

Színházi kérdések.

— *Bezerédj Viktor a színházokról.* —

Budapest, április 11.

Bezerédj Viktor miniszteri tanácsos, aki négy év óta intézi, szakavatott kézzel a magyar színművészet ügyeit, szíves volt ma lapunk egy dolgozótársát fogadni és előtte több nagyfontosságú kérdéstről nyilatkozni.

Dolgozótársunk az alábbiakban számol be a színeszt ügyei érdemes intézőjének érdekes nyilatkozatairól:

Mint hogy az 1902—1903-iki színházi évad elejébe az intendáns állást nem töltötték be és a két állami színház igazgatója önálló hatáskört nyert, dolgozótársunk mindenekelőtt azt a kérdést vetette fel: bevált-e a *Nemzeti Színház* és a *M. Kir. Operaház* igazgatásában ez az új rendszer?

— Az új rendszerről — felelt *Bezerédj* miniszteri tanácsos, — jóllehet csak néhányhónapi tapasztalás áll mögöttünk, ki merem mondani, hogy megfelelt azoknak a várakozásoknak, amelyeket hozzáfűztünk. Az intendáns nélkül való igazgatás rendszere már eddig is bevált mindkét állami színháznál. Ez a rendszer csak későbbben van hivatva megteremni a gyümölcsöt, mikor az igazgatók már több tapasztalattal fognak birni s több határozottsággal, hogy úgy mondjam, több bátorsággal fognak eljárni működésükben. Mind a két igazgatónak meg kell gyökeresednie a két intézetnél, hogy működését teljesen kifejtthesse, de a kezdet nehézségein máris jóval túl vannak s mondhatom, hogy az a rendszer, amelynek alapvető gondolata az, hogy a két állami színház intendáns nélkül, önálló hatáskörrel bíró igazgatók által kormányoztassék, ugy a színházak művészi, mint adminisztratív szempontjait tekintve, máris kiállotta a tüszpróbat. Ez a rendszer, szerintem, egészszegesebb és természetesebb is. Ha az igazgatók fölött intendáns áll, csak két eset lehetséges: vagy gyöngye báb az intendáns, akkor elhatalmasodik az igazgató, vagy pedig erős egyéniséggel az intendáns, akkor az igazgató akaratlan eszközzé áll hogy váljék a kezében. Szóval az intendáns állást egy *intézkedő igazgató* hatáskörével nehéz összeilleszteni, összhangba hozni. De az intendáns állás annál könnyebben nélkülözhető nálunk, minthogy ennek az állásnak reprezentatív jellege nem bír olyan fontossággal, mint Bécsben, vagy ahol általában ünnepi, vagy egyéb alkalmakkor fejedelmi személyeket fogadni kell. Ezt különben a színházak igazgatói is ellátják.

Az intendáns nélkül való igazgatás eddigi eredményére nézve *Bezerédj* Viktor következőleg nyilatkozott:

— Mindkét állami színháznál ugy művészi, mint anyagi tekintetben a legörvendetesebb eredmény mutatkozik. Mindkét színház nyújtott annyit, ha nem többet, mint amennyit az előző években produkáltak. A *Nemzeti Színház*, ami mindenekelőtt örvendetes, *viassalért régi tradícióhoz*. Felölelte a klasszikusokat, népszerű előadásokat rendezett. Újdonságok dolgában is sokat igyekezett nyújtani, de, amire mi kiválóan nagy súlyt helyezünk, *előszörban a hazai drámairodalom fejlesztésére* volt tekintettel. A színházak, ha jól tudom, az évad legvégén szokták kiadni műsoruk statisztikáját, de előre akár fogadták merek ajánlani, hogy az idegen újdonságok egyenyedrészt sem telték ki azoknak az eredeti műveknek, melyek

ebben az évadban a *Nemzeti Színházban* már eddig is bemutatásra kerültek és még bemutatásra kerülni fognak. *Somló* igazgató megszólaltatta a fiatal magyar drámaírói gárdát s teret nyitunk minden hazai tehetségnek, aki javára válhatik az eredeti drámairodalomnak. Egyik közelebbi eredeti újdonsága lesz a színháznak *Neto anyja*, *Kramer* Viktor tragédiája, amelyet magam is olvastam s amelyről mondhatom, hogy különösen nyelvi szempontból gyönyörű. A *Nemzeti Színház* igazgatója több ízben sajtótámadásoknak is ki volt téve ennek a darabnak a késése miatt, pedig mondhatom, hogy tisztán egyes személyi indispozíciók okozták csak és nem a színházon mult, hogy a darab még eddig bemutatásra nem került.

A külföldi újdonságok közül, amelyek nagy művészi s emellett anyagi sikerrel is szerepeltek a *Nemzeti Színház* műsorán, felemlítette *Bezerédj* miniszteri tanácsos a *Haldós csóné-ét*, a *Monna Vanná-t* és a *Lady Windermere-t*. A legnagyobb tájékozottsággal beszélt *Bezerédj* a *M. Kir. Operaház* eddigi működéséről:

— Az Operaház működése új igazgatója alatt, — mondta — ugy művészileg, mint pénzügyileg teljesen kielégítő. Bár nagyon félt volt, hogy a szezon elején a műsor, *Burrian* szerződésszegése miatt, fennakadásokat fog szenvedni, *Mader* igazgató a kezdet nehézségein felül még ezeket a rendkívüli nehézségeket is leküzdötte. A műsor egyedül *Broulikra* és a sajnos a hangjában nagy indispozíciókkal vesződő *Kertészre* volt utalva; hogy a reperitoeve tennakadást ne szenvedjen, az éppen kéznél lévő *Frevost-t* szerződtették és Prágából ide kellett hozni *Bochnieket*, akinek fel kell említeni azt a kiváló érdemét, hogy már első szerepét, *Lohengrint*, magyarul énekelte s zóla összes szerepeit magyarul éneklí. Amire nagy súlyt helyezünk s amit különösen örvendetesnek tartunk, az, hogy a *Magyar Királyi Operaház* újdonságainak műsorán is elsősorban magyar zeneszerzők szerepeltek. Elsősorban a mi nagy *Goldmarkunknak Berlichingeni Gótsét* említem, amelynek bemutatása annál nagyobb érdeme az Operának, mert még itthon is voltak, akik erős kétekyeket támasztottak a dalmú sikere tekintetében. A bemutatás az ellenkezőjéről győzött meg mindenkit: nagy művészi sikere volt, anyagilag pedig olyan fényesen bevált, hogy nem kevesebb, mint tizenöt telt házat csinált. *Habay: Moharászójának* szintén szép művészi sikere volt. Sajnálatosnak tartom, hogy a tavaszi műsorról, személyzeti indispozíciók miatt leszorult a *Tosca* bemutatója; még ebben az évadban jön nyomban *Erkel* dalművének, *Brankovicsnak* a reprize, melyben az Opera a hazai operairodalomnak ismét egy nagyon becses alkotását támasztja fel. Nagyon örvendetesnek tartom azokat a magyar vendég szerepléseket, melyek utóbbi időben az Operában voltak. Ezek a vendég szereplések, ha nem is szerződési célból történtek, de alkalmat nyújtottak a közönségnek, hogy a külföldön működő magyar művészi erőket megismerje. Kimagasló esemény volt az idei operaházi évadnak a *Wagner* *Siegfried* által dirigált hangverseny és *Verdi: Requiemjének* a napokban történt előadása. Ebben az utóbbi alkalmat adott az Operaház arra is, hogy a *Zenekevelők Egyesületének* tagjai igazi művészi képességeikről tegyenek tanúságot. Mindez — fejezte be a két állami színházról mondott véleményét, — arról győzött meg bennünket hogy mind a két állami színház önálló igazgatói vezetése nemcsak jó kezekben van, de maga az önálló vezetés rendszere is helyes és üdvös mind a két színházra nézve és remélhetőleg a jövőben is meg fog maradni.

Dolgozótársunk ezután az új *Nemzeti Színházra* vonatkozólag intézett kérdést.

— Az új *Nemzeti Színház* kérdése, — felelt *Bezerédj*, — mindig aktuális és az is fog maradni, amíg csak az ország első színpada új, magához méltó otthon nem kap. Az a törekvés, hogy a *Nemzeti Színház* új csarnokot kapjon, akár beszélnek róla, akár nem, állandóan szőnyegen van. Ezt érzi a közönség, a művészi személyzet és maga a *Nemzeti Színház* sorának intézősége a legjobban. Nemesak azért kell egy új *Nemzeti Színház*, hogy díszesebb otthona legyen, de emelre az előadások művészi sikerét is, mert a mostani színház technikai berendezés dolgában messze mögötte áll egy modern színház követeléseinek. Kívánatos lenne, ha az új *Nemzeti Színház* minél előbb felépülne.

Arra a kérdésre, hogy miképpen képzele magának az új *Nemzeti Színház*at, *Bezerédj* miniszteri tanácsos ezt felelte:

— Minden modern színháznak a nagy tömegekre kell alapítania a maga pénzügyi életképességét. A

Nincs többé gyomor-baja **STOMACHICON** gyomor és emésztőpórt használja, mivel ez a számos elismeréssel bizonyította szerint is, a legürvidebb idő alatt kigyógyít mindenféle, sőt illűt gyomor-bajt is, u. m. gyomoracutart, gyomor-fájást, gyomorférgést, fölösleges gyomorsavat, felbűfögést, rossz szájíz, rossz emésztést, hányingert, étvágytalanságot, valamint minden a rossz gyomorfőrt származó fejfájást is. Ára 1 dobozban 2 korona. A legjobb gyomor- és vésziltató-szer a *Lucács-féle „Cascarin labdacsook”*. Széküldési foktár: *Lucács Zsigmond* gyógyszerháza, Ujvidék. — Budapesti főraktár: *Török József* gyógyszerháza.

mostani *Nemzeti Színház* egyik legnagyobb fogatékossága befogadási képességének nagyon csekély volta. Az új *Nemzeti Színház*at is tehát teljességgel a nagy lömegekre való tekintettel kell megépíteni, amiben az a demokratikus elv is megvalósulást nyer, hogy a színházban minden társadalmi osztálynak meglegyen a maga helye. Szerintem az új *Nemzeti Színház* építésénél arra kell a főszólyt helyezni, hogy kevés pánoly, de annál nagyobb erkélyek és karzatok legyenek... Reményem különben, hogy az új *Nemzeti Színház* építésének a kérdése nem sokára tényleg is napirendre kerül s akkor megvalósulást is fog nyerni az az óhaj, hogy az ország első színpada új, diszes és modern hajlékba költözködjék.

Nagyon érdekes nyilatkozatokat tett a színészeti ügyek intézője a *Várszínház*ról, az új *budai állandó színház*ról és a *Margitszigetre tervezett új színház*ról is. A *Várszínház* csak addig maradhat már a helyén, amíg az Erzsébet királyné-emlékszobrot fel nem állítják és ezzel együtt a miniszterelnökség új palotája fel nem épül. Ekkor a *Várszínház*at is lebonták s minthogy akkor a főváros budai részének nem lesz állandó színháza, fel kell építeni a budai színházat. Ennek legjobb helye a *Horváth-kert*, a mostani *Krisztinavárosi Színház*nek a helye, mert ez megkönnyíti a különben nehezen megoldható, mert drága telekkérdést.

— A budai állandó színház építésének a költsége, — mondta *Beszédy*, — nem fog nagy gondot okozni. Már van egy egészséges pénzügyi tervezet, melyvel a kérdés könnyen megoldható. A királyi őfelsége és a főváros által a mostani *Vigaszínház*nak adományozott szubvenció átváltoztatásának amortizációs kölcsöntörlesztéssé s ezen az alapon a színház könnyen lesz felépíthető. Ami a *margitszigeti színház*at illeti, már folytak tárgyalások *József ícherceg* őfelségével, aki a telek átengedése dolgában már volt kegyes nyilatkozni. Ennek a felépítése azonban arra az időre maradt, mikor a budai állandó színház felépítésével a *krisztinavárosi nyári színház* megszűnik.

Még a *pozsonyi és fumei magyar színészetre* vonatkozólag nyilatkozott *Beszédy*. Elmondta, hogy a két nyelvű színészet megszűnése nagy vivmány volt s *Szendrey* társulatának működése nagy erkölcsi hasznára volt a magyar színésznek. A társulat annyit nyújtott, hogy nem csak kielégítette a közönséget, de minthogy jól és erősen szervezett társulat volt, nagyon megnehezítette az utána következő német társulat dolgát, amelyről általában az a vélemény *Pozsonyban*, hogy nem olyan jó, mint amilyen a magyar társulat volt.

A *pozsonyi magyar színészet* jelentékeny szubvenciót igényelt, de ezzel a jövő alapját raktuk le és reményem, hogy a magyar színészet lassan-lassan *kiszárolgassá* lehetne. A *fumei magyar színészet*ért is szívesen hozzuk meg az áldozatot. Ott *Krecsányi* nemes utód munkát végzett, amely meg fogja teremni üdvös gyümölcseit. Tavaly *Janovics* társulata folytatta a jól megkezdett munkát, az idén pedig a *pozsonyi társulat* megy oda s teljes bizalommal viszünk a *fumei magyar színészet* jövője felé.

Ál o m.

— *Lujza toszkánai hercegnő szerzeménye.* —

A kedves helyen, szívem, átkaroltál,
Lelked a lelkembe vesztél,
S ha hozzám álmodozva sójtál,
Éreztem, hogy boldog csak itt leszek.

Hogy ottan ültünk és karod karomban
S a vállamon pihent érző fejed,
Elröppent minden bánat árnya nyomban;
Oly boldog voltam, kedvesem, veled.

Még ajkamon a csókok tűz-parázsa,
A boldogságtól szívem még remeg.
De jaj! lettén az álom szép varázsa;
A sorsom, hogy boldogtalan legyek.

Est a költeményt *Lujza, toszkánai hercegnő* írta és ugyancsak ő zenésítette is meg. A nagytehetségű asszony, akinek szerencsétlen sorsa az egész világot foglalkoztatta és akinek bűne meg bünbödése a nyilvános kíváncsiság közprédája lett, gyakran menekült a müssákhöz, akik diademos homlokára a legszebb ragyogást: a költészet csókját lehették.

Mikor toszkánai *Lujza* az *Ál o m* című költeményét zenébe öntötte, még ünnepeit trónörökösönje volt a szász nemzetnek, — de a vérről és könnyről írt poéma tanúsága szerint szíve rejtekében viselte máris tragikumának előérzetét. A királyi dilettánszó alkotása ma már úgy hat, mint egy vergődő poétaszív feltörő zokogása.

Költészetét igazolta az élet.

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ *Catulle Mendés* újabb *Petőfi* fordításai. A *Journal de Budapest* husvői száma érdekes és változatos tartalommal jelent meg. A magyar ügyet lelkesen szolgáló francia nyelvű heti újság ünnepe számát *Catulle Mendés* négy újabb *Petőfi*-fordításával nyitja meg, amelyek közül „Ha férfi vagy, légy férfi” című a legsikerültebb. *Catulle Mendés*, aki nemrég a *Journal de Budapest*hez intézett nyílt levelében oly nagy

készséggel igazította helyre *Petőfi*ről írt néhány tévedését, most nagy buzgósággal folytatja a *Petőfi*-versek fordítását *Catulle Mendés* a hűséges fordítás kedvéért megtanult magyarul s eredetiből fordít.

A lap közli aztán *Henri Rochefort*nak 15 éves korában írott gyermekkori szonátáját. *Marcel Prévost* könyveiből kiválogatva közli néhány asszony vallomását, amelyek szerint az elhagyott nő vagy vessen véget életének, vagy menjen klostomba, de semmi esetre ne kövessen merényletet régi kedvese ellen. Közli *Anatole France*nak „*Crainquebille*” című novelláját, amelyből a szerző a most Párisban nagy sikert

rel adott hasonlevő drámát merítette. Idézi a külföldi sajtónak véleményét Széll Kálmánról. Azonkívül beszámol néhány társadalmi eseményre. A *Journal de Budapest* kiadóhivatala Vörösmarty-utca 60/a. alatt található. A lap előfizetési ára egész évre tíz korona, félévre öt korona.

○ **Az Újságkiadók Lapja** imént megjelent áprilisi száma is gazdag tartalmával várja kis eseménynyé az újságkiadók körében. Érdekes, aktuális tartalmából kiemeljük *Vadnai* Henrik cikkét a hírnepélygek arának leszállásáról, *Huszár* József tanulságos vizsgálomlást ír a magyar hírlapiról a fejlődéséről. *Hirrovata* és a lapok köréből való hírei mind érdekesek, tanulságosak. A kitűnő lapot szerkesztik *Rábel* László és *Lenkei* Zsigmond, kiadja pedig a Magyar Újságkiadók Országos Szövetsége.

○ **Asztalosok szemléje.** A Liposbányán megjelent *Frauen-Rundschau* a nők szociális helyzetének legelőkelőbb szemlélője a külföldön. Legutóbbi számának kedves szemlézője *Lujza* hercegnő zeneműve is egyebek közt.

○ **Egyenlőség.** Magas színvonalon álló, gazdag ünnepi számban jelent meg *Szabolcsi* Miksa jelesen szerkesztett hetilapja az *Egyenlőség*. A változatos és érdekes számba a szerkesztőn kívül írta: *Mezei* Ernő, *Kabos* Ede, *Hajdu* Miklós, *Héves* Kornél, dr. *Adler* Illés dr. *Stenherz* Jakab, dr. *Fényes* Mór, *Roboz* Andor, dr. *Weiz* Miksa, *Háber* Samu, *Szabó* Imre és a lap többi munkatársai. *Szabolcsi* Miksa külön rovatban magvasan és tanulságosan magyarzza az írás ígét, párhuzamosan azzal a gyűjteményével, amelybe a jármű és mérás kincses forrásának gyűjteményeit szedi össze. Politikai, belletrisztikai, filozófiai cikkek, informatív anyag, vers és próza adják meg az ünnepi szám változatosságát.

○ **A Kis Lap** husvéti száma 20 oldal terjedelmében gyönyörű képekkel, mulató és tanulságos tartalommal jelent meg, amely nagy gyönyörűséget szerez a Kis Lap olvasóinak. A Kis Lap előfizetési ára negyedévre 2 korona. Az előfizetési díja a Kis Lap kiadóhivatalába (VII., Kerepesi-ut 54. Athenaeum küldendő).

○ **Uj Idők.** Gazdag kép-díszszel jelent meg az Uj Idők husvéti száma: közli a tényleg kiállítás és a tavaszi műtárlat leírásait, *Denkó* Pistának a kiadatlant, *Barók* Lajos irodalmi nagyatékának legszebb darabjait, tizenkét aktuális és művészi képet, egy színes műmellékletet, azonkívül *Hercegy* Ferenc, *Baksa*, *Ego*, *Tábori* Róbert, *Léka* Károly és mások cikkeit, végre pedig *Horkay* 6 nagysága is elterelődő csepkedő elmésségével a hét ikereságyairól. Gazdag és változatos az apró cikkek rovata. Mutatványszámot bérkinek küld a kiadóhivatal (Andrássy-ut 10), ahol a lapra negyedévi 4 koronával elő lehet fizetni.

FŐVÁROS

(*) **A Kossuth-szobor helye.** A főváros tanácsa, már nem térhetvén ki többé a közvélemény követelése elől, komolyan hozzálátott a Kossuth-szobor megvalósításához. Még februárban utasította a mérnöki hivatalt, hogy a szobor helyére vonatkozólag záros határidő alatt véleményes jelentést tegyen. A mérnöki hivatal megtefolt e felhívásnak és terjedelmes jelentésben számol be tanulmányai eredményéről. A jelentés nagyon lelkiismeretes munkát tüntet föl, ami onnan is kitetszik, hogy a mérnöki hivatal ugyszólván minden rendelkezésre álló teret számításba vett, még olyanokat is, amelyeknek alkalmatlan voltáról maga is meg volt győződve.

A jelentés bevezetése azt mondja, hogy már a hely kifejtésénél figyelemmel kellett lenni arra, hogy történelmünk egyik kiváló alakjának kíván a nemzet emléket állítani s azért olyan helyről kellett gondoskodni, amely alkalmas arra, hogy az emlékművet politikai és történelmi szempontból méltó módon lehet elhelyezni. A fővárosnak nagyon kevés alkalmas területe van. A jelentés felsorolja azokat a területeket, amelyekre szobrot lehet állítani. Ezek a helyek: 1. A Váci-körút és Nagy-körút keresztezésében a nyugati pályaház előtti tér, 2. az Andrássy-uton az Oktogon-tér, 3. a Népszínház előtti tér, a Kerepesi-ut becső szakaszának tengelyében, 4. a Rákóczi-tér, 5. a Boráros-tér, 6. a Vámbácz-tér, 7. a Kálvin-tér, 8. a Kigyó-tér, 9. az Eskü-tér az Eskü-út tengelyében, 10. a Petőfi-tér, 11. az Erzsébet-sétátér, 12. a Várkert-part, 13. a Bomba-tér, 14. a Margitid budai lejtőnél levő park. A jelentés részletesen felsorolja az okokat, amelyek miatt ezeket a helyeket mellőzni kellett. Azok a helyek, amelyek az emlékmű érvényesülését lehetővé teszik s a történelmi és politikai vonatkozásokat is érvényre juttatják, a következők:

Az új parlamenti palota északi homlokzata előtti tér, hol az emlékmű a palota déli homlokzata előtt az Andrássy-szoborral szimmetrikus elhelyezést nyerne. Alkalmas terület a parlamenti palota főhomlokzata előtti tér, a térnek déli, a képviselőház épületszárnyára előtti levő része. A szobrot a palota tengelyének a szabadságharc-szobor tengelyét összekötő egyenes vonalban kívánja fölállítani.

A mérnöki hivatal valamennyi között legalkalmasabbnak a Szabadság-tér déli részét tartja, szemben a

szabadságharc-szoborral. Ére az elhelyezésre a tervet is kidolgozta a mérnöki hivatal. Az emlékművet a Szabadság-tér fő tengelyében, a Széchenyi-utca és Sétátér-utca tengelyének metszéspontján kívánja fölállítani. Ezen a helyen az emlékmű architektikus és művészi szempontból minden tekintetben érvényesülve, kizártnak tartja a jelentés, hogy a Kossuth-szobor és a Szabadságharc-szobor egymás hatását károsan befolyásolja, mert a szobor között százötven méter távolság van. Történeti szempontból sem találhat a városjelműltöb helyet. A szobrot arccal életemek és működésének legegokálisabb részét jelképező és örök időkre megörökítő szabadságharc-szobor felé kell állítani. A hely egyetlen hibája, hogy a tér északi részéről tekintve, a volt Széchenyi-tér régebb házakból álló házsora a Szabadság-tér fő tengelyétől eltérő tengelyvel betorkolló Bálvány-utóval nem nyújt megfelelő háttérrel. Ezen a bajon a Bálvány-utca régi épületeinek újáépítések segíteni lehet.

A jelentés ezeknek alapján arra kéri a fővárost, hogy a Kossuth-szobor helyét a Szabadság-tér déli részét jelölje meg. Ha ennek az elhelyezésnek valami akadályja lenne, akkor másodsorban a parlamenti palota főhomlokzata előtti tér déli részét s harmadsorban az Oktogon teret, az Andrássy-ut tengelyében javasolja.

(*) **A főváros kegyurasága.** A székesfőváros közgyűlése elhatározta, hogy a budapesti görög-katolikus egyházközséget a kegyuraságába fogadja s így abban a javadalmazásban és anyagi támogatásban fogja részesíteni, amely a székesfővárost a kegyuri jog műveléséből megilleti. A helygyűlés ezert a határozatot jóváhagyta.

(*) **Adókiivetés.** A IX. kerületben a III. osztályu kereseti adójavaslatok folyó évi április 9-étől kezdve 8 napon át a IX. kerületi adókiivető bizottság hivatalos helyiségében (IX., Bakács-tér 14. II. em., a IX. kerületi polgári kör nagyermeben) mindenkor reggel 9 órától délután 1 óráig közszemlére ki lesznek téve. A javaslatok tárgyalása folyó év április hó 18-án veszi kezdetét. — A VIII. kerületi III. osztályu kereseti adójavaslatokat tolvatolag folyó hó 14-én tárgyalják, még pedig a 5888-5914 h. r. sz. házak külön meghívott lakóit. — A III. kerületi bizottság április 15-én az 1-22 u. h. r. sz. és a 66-67 h. r. sz., 16-án a 73-74 és 41-32 u. h. r. sz., 17-én 443-44 és 1168-69 u. h. r. sz. és 18-án az 1192-93 és 1618-19 u. h. r. sz. házak külön meghívott lakók III. oszt. kereseti adójavaslatokat tárgyalja.

SPORT

○ **Civile Service F. C. a Bpesti Torna-Club ellen.** Budapestnek olyan nagy már a football látogató közönsége, hogy bár nagyon sokat visszatarított a mai rut idő, mégis majdnem tele volt mindkét óriási tribün s az ócsab hely szinte végtelen nagy tekenős-békanak látszott a számtalan kifeszített ernyővel, mely alatt türelmesen várakozott a sok lelkes football barát. A lombtalan fák csakugy hajladoznak, annyian húzódnak fel abból a kiskorú közönségből, amelyben a lelkesedés hatványozottan nagyobb a vagyoni képességénél. Ez a legszakértőbb közönség azonban nem bánja, ha keresztül is ázik a bőre, csak a magyar győzőn!

Hát ami a győzelmet illeti, eddigél minden idegen csapatot megverték az idén a magyarok, különösen pedig a *Budapesti Torna-Club*, mely hova-tovább a kontinens egyik legjobb csapatává fejlődik. Tavaly még ezzel a kitűnő csapattal is foghegyről bántak az angolok, az idén, illetve ma oly gyönyörűen játszottak, hogy a közönség valóságilag büszkén nézte őket.

Mindjárt a kezdőfüttyre a B. T. C. kezdi a támadást olyan erélylyel, olyan kitartással, hogy az angolokat egészen a kapuhoz szorítja s ha néha keresztül is törnek az angolok, *Fey* és *Rapos* rögtön visszatérlik a labdá. A huszadik percben *Blaszek*hez kerül a labda, mint a vihar tör vele előre s *Budá*hoz passzolja, aki villámgyorsan lövi be a *legelő magyar goalt!* Az óriási élénrijadalt és tapsokat csak elképzelni lehet — leírni nem. A magyarok most teljesen a támadásra helyezik a fősulyt, ámde az angolok ugy védenek, hogy több goal ebben a félidőben nem esik.

Második félidő kezdődik s a közönség szinte tippelni merne a magyar győzelemre, ámde a *Civile Service* is kemény legényekből áll s heves küzdelem után a 14-ik percben meg van a kiegyenlítő goal.

Az eső ura szakadni kezd s a rendkívül átázott talajon jobbra-balra hull mindkét fél s néha egyik részről sincs semmi összjáték. Így történhetett meg, hogy az angol center a 36-ik percben offsideből lövön be a labdát, a bírő nem vette észre s goalnak ítélte, holott a közönség nagy része már a rugás előtt, offside-tot kiabált s B. T. C. emberei is óvast emeltek. Így tehát 2:1 az eredmény a C. S. F. C. javára, mely győzelem azonban a magyaroknak is becsületére válik.

Ugyanez a magyar csapat kedden a Richmond-diakkal mérkőzik.

○ **Nemzetközi versenyvívás és díjlövészet.** A jövő hónapban tartandó, Szemere-léle céllövés-és kardvívó-verseny iránt mindenfelől nagy érdeklődés nyilvánul. A verseny rendezésége címere napokant érkező nevezések a verseny nagyszabású lelojárására engednek következtetni. A céllövés-versenyt a Szent-Lőrinczen épülő lövöldében tartják meg, melyhez fogható az országban nincs. A nevezések folyó hó 16-6ig a Budapesti Egyetemi Athletikai Club címere (Pannónia-szálló) küldendők. A rendezőség ez uton hívja fel az érdeklődők figyelmét, hogy nevezéseiket kioldják be, mert a később érkezők nem vétetnek figyelembe.

○ **Alagi löversenyek.** A vége felé közeledő alagi meeting utolsó két napját katonatiszti versenyek dominálják. A többi futam nem érdekes. Jelöltjeink:

Vasárnapra:

- I. Mr. Jersey — Fráter
- II. Maga
- III. Hamlet — Merveld-ist.
- IV. Cserhát — Fusz
- V. Paraszt — Tanbetyár
- VI. Pejacsevics-ist.

Hétfőre:

- I. Windfall — Esterházy-ist.
- II. Halady — Partnerin
- III. Jocoane — Grünzinger
- IV. Mad girl — Moderne
- V. Probenoise
- VI. Madrid.

○ **Bécs.** Holnap kezdődik meg Bécsben s nagy tavalyi futtatás. Az első nap löversenye s *Przedsci* handikap, a második a *Háromvesek* nagy handikapja. A *Przedsci* indulói:

Hazafi	61 lov.	Van Dusen
Clavio	58	Spuencer
Charmant	52½	Bulford
Ormód	52½	Adams
Passé partout	52½	Taral
Bergeret	50	Lewis
Capelmeister	49½	Baines
Mary Diamond	49½	Southey
Babatündér	47	—
Re our	47	Clemiason
Alesia	46½	Holmes
Mesalliance	44½	—
Kendőző	43	Slaok
Gyopár	43	—
Limonádé	42½	Milburn

A nagy handikap startolói:

Donald 55 vagy Ham s 41½	lovagolja	Adams
Ex lex II 54		Zsebők
Camperdown 58½		Cleminson
Pizlicsár 55½ vagy		Spencer
Maisy 52½		Barker
Valus 52		Van Dusan
Torquemada 50½		Russel
Sohasem 50½		Bonta
Aite Wiese 50 vagy		Holmes
Rozmaring II. 45		—
Duorot 50 vagy		Taral
Carabine 48½		—
Sanyi 48		Slaok
Lope de Vega 47		Southey
Ruggiero 46½		?
Estüény 41½		Milburn

Jelöltjeink a bécsi versenyekre:

Vasárnapra:

- I. Perhaps — Darling.
- II. Adams lov. — Malupri.
- III. Aha! — Bonta lov.
- IV. Gyopár — Limonádé — Cappelmeister.
- V. Figyelem — Páda — Bolivar.
- VI. Sweet Love — Louis.
- VII. Cornaro — Rathking.

Hétfőre:

- I. Camperdown — Orbian.
- II. Amras — Csatt.
- III. Jongleur — Báro Rothschild-ist.
- IV. Torquemada — Sanyi — Carabine.
- V. Sebes — Phiseter.
- VI. Paillard — Pavovin.
- VII. Hg. Taxis-ist. — Mraunk-ist.

Nyilttér.

VÉRGYÓGYÍTÁS HEMOPATIA.

Ezen új, eredeti gyógymód rendkívül jó sikorek lesz alkalmazva **köszvény, asztma, szív-, vese-, gyomor-, béli- és hólyagbántalmak, súlyos ideg-, vér- és bérbajok.** Biztos védelem szelidés és elmevagyó ellen. 15 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedül képviselőjének, egyetemi tanárnak (Hemopatia) rendelés Intésete van:

Dr. Kovács J. Váci-körút 18. szám a.

Rendelés naponta 9-11-g és 3-6-g-ig. Díjazott levele válaszol. — Betegnek intőreton kívül is keres. Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymód.

Kereskedők!

Díjmentesen ajánlunk könyveket, leveleket, számítást: ez minden szakmából segít. Keresk. Alkalmozások Országos Egyesülete VI., Andrássy-ut 18. szám.

KÖZGAZDASÁG

Glosszák.

— A tőzsde hete. —

Budapest, április 11.

(—Üs.) A gazdasági élet mélységéből mindenfelől erupciók hirtelen érkezik. Az elégedetlenség nemcsak a nagy tömegek és a munkásosztály lelkében tombol, sztrájkok alakjában törve ki, de a nagy tőke birtokában is egyenlenségek és békétlenségek mutatkoznak. Bomladozni kezdenek a kartellok és a monopóliumok leghatalmasabb kartelljai: a vaskartellnak is megindultak oszlopai. Bizonyos, hogy gazdasági átalakulások s a feltevések váltakozása előtt állunk, de ez átalakulásokról még senki sem tudja, hogy a gazdasági fejlődés vonalát felfelé, vagy lefelé hajlítják-e. És mintha az események és jelenségek hatása tekintetében is más megítélés vált volna szokássá a gazdasági életben. Azelőtt a politikai háborúk fenyegető veszélyei voltak a legnagyobb elleneségei a kereskedelemnek és iparnak. Ma a gazdasági háború veszélyeitől rettegnek és egy ádáz bepolitikai helyzet bizonytalansága tölti el félelemmel az embereket. A kilátásban lévő esélyek állapotára aggodalommal tekintenek gazdasági tényezőink. Ez az aggodalom mindenkit visszaraszt és mindenkit télenyire kárhoztat.

A pénzügyi jelenségeket is más, az eddigiektől eltérő módon ítélik meg. Míg azelőtt a tőkefeltelek gyújtó szikraként hatottak a spekulációra, a részvényesek örömrivalgással köszöntötték, életet és erőt adtak a piacnak, addig ma szálka a részvényes szemében, fázik tőle a tőzsde, rombol és anyagi károkat okoz a spekulációnak. Mindezek szimptomatikai jelenségek. Igazolják, hogy a részvény népszerűtlen, hogy a feltevések megváltoztak, és megmutatják a jövőendő pénzügyi áramlatot. A villamos városi vasút föl akarja emelni alapitóját. Tervbe vette, hogy új részvényeket bocsát ki. És mi a válasz erre a tervre? Az, hogy a részvények ára rohamosan esik. Pedig ezt a műveletet a forgalom terjeszkedése s a vállalat nagybővítése tenné szükségessé.

Egészen más szemmel kell nézni a tőkefelteleket a pénzügyi vállalatoknál. Mert mit jelent itt a tőkefeltelek? Jelenti az üzleti keretek tagítását és új üzletágak felvételét. Más kérdés az, hogy helyes és indokolt-e a kereteket minden áron és bármilyen időben megnagyobbítani? A Magyar Államok Takarékpénztár által tervezett tőkefeltelek példái teljesen érthetetlenek látszik és ez intézet terjeszkedése feleslegesnek mondható. Egy kisebbfajta, helyi természetű takarékpénztár, mely eredményeivel és eddigi hatáskörével meg lehetne elégedve, most a nagy pénzügyi vállalatok színvonalára törekszik és be akarja vonni üzleti körébe a jelzáloghitelintézetet, melyre pedig csak az igen nagy tőkés vállalatok hivatottak. Ez feltétlenül beteges üzleti ambíció és nem felel meg a közszükséglet kívánalmainak.

Mindegy. Nálunk ez így szokás. Mihelyt valamely pénzügyi intézetet azon veszi észre magát, hogy a másik pénzügyi intézet valamelyik üzletága valamennyire fejlődésnek indul, rögtön nekiesik, heves versengést fejt ki és ha üzletkörübe még nincs felvéve az irigylett üzletág, felemeli tőkéjét és siet felkarolni azt is. Hogy van-e rá hivatottsága tőkéjénél fogva, vezetői képességénél fogva, azt nem keresi, azt egészen mellékes körülménynek tartja. Így aztán nemcsak hogy nagyobb kockázatba megy bele, de ront az üzletág fejlődésén is. Így történt ez az elektromos iparágban, a téglagyáraknál, a sörgyáraknál és így később a jelzálog-üzlettel is. A vége aztán az, hogy később a heves versenyt megszüntetésére egymással meg kell állapodniok s az egyes szakmákban kartellra kell lépniök.

Csodálatos, hogy éppen Budapesten növelik folytonosan a pénzügyi intézetek számát. Itt, hol pénzügyi intézetekben amúgy is nagy a túllétszám. Valóban ebben a szaporaságban csak egy vállalkozási kategória tart lépést a pénzügyi intézetekkel: a színházak és mulatóhelyek. E két kategóriát nem azért vonjuk egy kalap alá, mintha mindkettőjüknek a jövedelmének a fő jövedelmi forrása, de azért, mert csakugyan a két kategóriánál mutatkozik a legtöbb hajlandóság a fáradhatlan, egyre szaporodó alapításokra.

A pénzügyi intézetek ilyen sokasága és szaporasága mellett végtelen szegénység van az üzleti életben. Majdnem valamennyi egy kaptárfal dolgozik és egy eszontan rágódik. Mint a trustok, ringek, kartellok, szindikátusok stb. Különböző név alatt egy célt szolgálnak a bankok, takarékpénztárak, földhitel- és jelzálogintézetek nálunk, mind egy ösvényen haladnak, csak más-más cég alatt. Kitűzött munkakörűktől pedig felette szeretnek eltérni, amiből nagy összevisszaságok támadnak az egyes keretekben. A jelzálogbankok előszeretettel foglalkoznak konverziókkal, ami pedig a bankok körébe tartozik. Takarékpénztárak és bankok a jelzálog-üzlettel ápolják. Az alapítási és credit mobilizációt bankjaink helyett — a biztosító-intézetek kezdik kultiválni.

A tőzsdének tehát jó szimatja van, mikor a tőkefelteleket bizonyos skepszissel fogadják. Bármily jó szemmel nézi is részvényszereségünk terjeszkedését, nem feledhetjük, hogy a fejlődésnek a gazdasági talajból kell táplálékát szívnia. Gyorsítani e processzust, beteges gazdasági ambíciók forrásából meríteni hozzá az erőt, természetellenes és veszedelmes. Az üveget nagyra lehet fújni. De akarmilyen nagyra még sem fújhatjuk. Vagy nincs elég erő a fúvó tüdejében, vagy ha van, szétpukkad az üveg.

Ipar és kereskedelem.

A fővárosi konverzió. A 4 1/2%-os székességi konverzió, mint ahogy már most konstátálható, teljes lesz a sikere. Április hó 10-éig bezártlag ugyanis a forgalomban levő 45,254.600 K. 4 1/2%-os kötvényekből a kicserélési helyeken kerek 37,000.000 K. jeanteletet be konverzióra és az eddigi

tapasztalatok után itélve, bizvást fel lehet tenni, hogy a bejelentés határidő leletéig, tehát Magyarországon a mai nemzeti ünnepra való tekintettel f. hó 14-ikéig, csak nagyon kevés 4 1/2%-os kötvénytulajdonos nem fogja konverzionális jogát gyakorolni.

Reformok a kisbirtokosok hitelügylete terén. A pénzügyminiszter a képviselőházban többször jelentette ki, hogy a kisbirtokosok hitelügyének rendezése kiváló gondjának tárgyát képezi s jelzete, hogy e téren fontos reformok készülnek. Az erre vonatkozó akcióknak egyes részletei most kerülnek nyilvánosságra és bizonyára nagy megelégedést fognak kelteni mindenütt, ahol ezen nagyfontosságú nemzeti és társadalmi kérdést kellőképpen méltányolják.

A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete ugyanis, a pénzügyminiszter előzetes hozzájárulásával, huszt napjától a következő újításokat lépteti életbe. Az első reform az, hogy a nevezett intézet a jelzálog-kölcsönök minimumát, mely eddig 600 korona volt, alapszabályainak módosításával 300 koronára szállította le. E szerint még oly birtokos is, akinek ingatlana egészen 6—700 korona értékét képvisel, nem lesz kénytelen ezután a drága, sok zaklatással járó s minden pillanatra felmondható kölcsönökhöz folyamodni, hanem első helyre való bekebelezés mellett konvertálhatja meglévő terheit, vagy felvehet új kölcsönt. A második reform az, hogy az intézet megkezdi a 4%-os záloglevelek kiadását s ezáltal a 4 1/2%-os záloglevelek költsége mellett 4%-os záloglevelekben is fog kölcsönt adni. A kölcsön-módokat az intézet három változatban állapította meg, az adós választására bízva, hogy azok közül, belátásának és viszonyainak megfelelően melyiket fogadja el. Magukra a feltételekre az intézet ad felvilágosítást.

Egy további nagyon fontos reform, melyet a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete élethelyzet, az, hogy ezentúl utólagos kamafizetés mellett a kölcsönök. Eddig ugyanis ennél az intézetnél ép úgy, mint a legtöbb más intézetnél, az adós a járadékot előre tartozott fizetni, azaz a kölcsön folyósításakor levonták a tőkésösszegetől az első járadékot. Ezen első járadék erejéig csökkent tehát a kifizetett kölcsön összege. A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete ezen a bajon mostantól fogva úgy segít, hogy a kamafizetés csakis az első fél év végéig kezdődik. A adós tehát kamatlevonás nélkül kapja a kifizetendő kölcsönösszeget. Nagy előnye az intézet kölcsönöknek, hogy az intézet már országszerte jelleggel fogva is a kötelezettségeinek megfelelő adósnak a kölcsönt fel nem mondhatja. A felmondás csak az adósnak áll jogában s ha az adós a kölcsönt felmondja, azért semmiéle úgynevezett stornó-díjat fizetni nem tartozik.

Feltele fontos az intézet ama határozata is, hogy adósnak a kölcsönhöz jutást megkönyvisíti s e célból gondoskodik róla, hogy az ország fontosabb pontjain az intézet ügyeinek ellátására hivatott kirendeltségei legyenek, vagy pedig kinevez az illető vidék gazdasági viszonyait alaposan ismerő képviselőket és bizalmi férfiakat, akiknek feladata lesz a kölcsönigénylő feleknek mindenben segítségére lenni.

Az intézet egyébként saját közgeivel is szívesen rendelkezésre áll a közönségnek, s kívánatra igen mérsékelt díjazás mellett a kölcsönügylet körüli összes teendőket is elvégzetteti, különös konverzióknál elvállalja a konverzióval járó összes teendőket elvégzését mindezekhez a kölcsönigénylők is eldelezi. Végül pedig a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete újabb nagymértékben vonja tevékenységét körébe

REGÉNY
AZ ÚJ MAGDOLNA

— REGÉNY —

Irtá: WILKIE COLLINS

(67)

A ceruzával írt sorokat a gondnoknő írta a körlevél üres oldalára, ezek a sorok így hangzottak:

— Az ön levele, drágám, azt mondja nekem, hogy ön — megemlékezve saját gyermekeségéről — küszöbön álló visszatérése után szegény, elzúllott gyermekek megmentésének akarja szentelni életét. A mellékelt ív megmutathatja önnek, hogy kívánságát kielégíthetem. Ma este is épp azért jártam az ön közelében, hogy egy szegény gyermeket, egy kis leányt, az intézet gondozásába vegyek, akinek az oltalomra vigasztalan helyzetében szüksége van. Bátorkodtam a kis gyermeket idehozni magammal, abban a reményben, hogy a csepp teremtés meg fogja könnyíteni nehéz lépését. Azért írom ezt, ahelyett, hogy először megmondanám, mert a szolgától úgy hallottam, hogy ön nincs egyedül, és nem szeretném, ha a ház urnöve tolatkodó idegennek tekintene.

Lady Janet úgy az írott, mint a nyomtatott sorokat hangosan felolvasta. Egy szót sem vesztegetve, odatette a levelet, ahová a névjegyet; aztán felkelt és egy pillanatra mélyen hallgatva, megállt Mercy előtt és hosszasan ránézett. Borzszó változás okozott rajta a levél. Osszeráncolt homlokáról, égő tekintetéből, összeszorított ajkairól a megvetett szeretet, a sértett büszkeség tekintett le a szerencsétlen leányra, mintha világos szavakkal mondaná: Végre idáig vitte a dolgot.

— Ha ez a levél valamit mondani akar — szólt — értelme az, ugy-e, hogy ön el akarja hagyni házamat. De annak, hogy ön e lépésre elszánta magát, csak egy oka lehet.

— Nincs más módja a bűnhődésnek, lady Janet.

— Még egy levelet látok itt ön előtt. Az én levelem az?

— Igen.

— Olvasta?

— Igen, olvastam.

— Láttá Horace Holmroftot?

— Igen.

— Megmondta neki —

— Oh, lady Janet.

— Ne szakítson félbe. Megmondotta ön

Horace Holmroftnak azt, amit önnek levélben megírtam, hogy se vele, se senkivel ne közölje? Nem mentséget kívánok. Válaszoljon azonnal és egy szóval — igen-e vagy sem?

Még ez a gőgös beszéd, és a könyörtelen hang sem tudta megsemmisíteni Mercyben az egykori jószág és szeretet szent emlékét. Térdre roskadt, szétárt karjai lady Janet ruháját érintették, a lady gyorsan elhuzta ruháját és ismételte süttén utolsó szavát.

— Igen-e, vagy sem?

— Igen.

Végre beavallotta! Tehát azért volt lady Janet kimélt Grace Roseberry iránt, ezért sértette meg Horace Holmroftot; ezért jászott hozzá nem illő bujdosít és ezért tett oly összehasonlításokat, amelyek szegényen töltötték el lelkét. Minden szenvedéséről és áldozatairól nem volt más semmije, mint egy lény tekintete, aki parancsának ellenszegülve itt fektült térdén, ki lábál taposta érzelmét és szomorúságot hozott házába. Ugyanaz, aki a csalást elkövette és megmaradt mellette mindaddig, míg jövevény büntására nem lett. Csak akkor ébredt hirtelen tudatára szent kötelességének, hogy bevallja az igazat!

Néma büszkeséggel fogadta az éltes nő a csapást, néma büszkeséggel hátat fordított fogadott leányának és az ajtó felé ment.

Mercy még egyszer esdekelve fordult jószágos barátjához felé, akit oly nagyon megszorított — második anyjához, aki annyira szerette őt.

— Lady Janet! Lady Janet! — Ne menjen el így tőlem, bescutlanul. Oh legyen csak némi szánalommal irántam! Visszatérek a teljes megálázkodás világába — egy korábbi gyalázat árnyéka újra be fog takarni. Sohasem látjuk többé egymást. Ha nem is érdemeltem meg, bocsásson meg a bűnbánónak. Mondja, hogy megbocsát.

Lady Janet visszafordult a köcsökön.

— Hálátlanságot sohasem bocsátok meg, — szólt. — Menjen vissza a javítóintézetbe!

Az ajtó becsapódott a lady mögött. Mercy magára maradt.

— Horace sem bocsátott meg! Lady Janet sem bocsátott meg! — Tüzes homlokára szorította kezét és próbált gondolkozni. Oh, a hideg éjszakai levegő! A javítóintézet barátságos hajléka! Ez volt szívének vágya. Gondolkozni már nem tudott.

Megrántotta a csengetyűt és ijedten összerázkódott, amikor megtette volt. Volt-e még joga így rendelkezni? Ezen előbb kellett volna gondolkoznia — szokás — minden szokás! Hányászászor huzta meg Mablethorpe-Houseban a csengőt. A szolga belépett. Elképedt, — a lány oly féltékeny szólt hozzá, sőt bocsánatot kért, amért idefárasztotta.

— Sajnálom, hogy önt zaklatnom kell. Kérem, legyen oly szives, mondja meg a kint várakozó nőnek, hogy rendelkezésére állok.

— Várjon még a megbízatás teljesítésével, — szólt mögöttük egy hang, — míg újra csengetni fognak önér.

Mercy meglepetve felnézett. Julian lépett be megint az obédáljót.

(Folytatása következik.)

a parcellázást, amely körül az összes jogi munkák, továbbá az eladó nagybirtokos és a vevő kisbirtokosok közötti viszonyok tisztázása az előző leberleteknek kifejtése és az új terheknek betáblázása körül minden tekintetben segítségét nyújt. Az intézet ilyen alapon sikeresen több nagy birtokvélet tett lehetővé egyes korszakok részére. A kormány, mikor a kisbirtokosok Országos Földhitelintézetének ez akcióját felkarolta, hathatósan szolgálja a kisbirtokosok tehermentesítésének ügyét, amely csak tetekkel, még pedig ily bátor, jól átgondolt és őszintelen tetekkel volt előbbre.

A moszkvai szarvasmarha-kiláltás oklevelei. Az orosz császári kormány felkérte Darányi földművelési minisztert, hogy a múlt évben megartott nemzetközi marhakiláltás okleveleit és kitüntetésait juttassa el a kitüntettekhez. A szétküldés most történt. Az első díszoklevelet az első tiszteletdíjra és a nagy aranydíjra Szell Kalman rától-herázbái törzsenyészete nyert el, József tőherceg acsuti uradalmá díszoklevelet, nagy ezüst- és nagy bronzéremről szóló díszoklevelet kapott. Nagy arany díszoklevelet kaptak: gróf Apponyi Géza (Hőgvész), Berniader József (Középhidvég), gróf Festetics Vimos (Topovar). Nagy ezüst díjak okleveleit Berniader József, özvegy Dory Vilmosné (Felső-Leperd), báró Drasche Richard (Tolna), Gross Antal (Üszög), özv. Ordódy Pálné (Bagota), Gaál József (Pamuk), Kelemen József kisgazda (Gyulaölvánca), a mezőhegyesi és bábolnai kincstári uradalom, dr. Kohner Adol (Szászberény). Bronzdíjakról szóló oklevelet: Kaposvari bérlő uradalom, báró Drasche Richard, Mária Terézia tőhercegnek sásvári uradalmá, Miklós Ödön (Alacska). Az orosz cári törvények szerinti külföldieknek a díjat nem adják ki, csak a díjról szóló oklevelet. Az oklevelek díszesek, középen a cári címerrel, szöveggel, a földművelés emblemával, a gazdasági egyesület titkáranak és elnökének a aláírásával.

A Fonciére, Pesti Biztosító-Intézet életbiztosítási osztályán a folyó év első negyedében 1078 ajánlat 4305.66 korona biztosítási tőkére nyújtott be; 917 kötvény 3586.386 korona tőkérről állított ki. A díjbevétel 534.857 koronára rug. Haláleset 38 jelentetett 148.656 korona összegről. Utalunk ama különös kedvezményekre, melyeket ezen hazai intézet (Alapítva 1894-ben 3 millió korona részvényközzel, 29 millió és díjtartaléka és évi bevételé körülbelül 19 millió korona) az életbiztosításnál nyújt: 1. Hadbiztosítást díjmentesen 20.000— korona határig a biztosított tőke feléről a közös hadsereg és honvédség;

80.000— korona erejéig a népfőlkök védőkezelétre nézve. (Hivatászerű katonáknak mérsékelt díjmentesen.) 2. A tőlételek értelmében a biztosítás érvényének megállapítására még az esetben is, ha a biztosított paraj vagy öngyilkosság folytán halt volna el, vagy ha utólag kintűnek, hogy a biztosított a biztosítás alapul szolgáló ajánlatában lényeges körülményre nézve tévedett. 3. 1. 3 vagy 6 évi nyereségelosztással egybekötött biztosításokat eszközöl. 4. A biztosításnak 3 évi fennállása után a biztosításra jutányos fölételek mellett a) köcsönt ad, vagy azt b) visszavásárolja, vagy c) minden további díjfelvétel nélkül kibazasítási biztosításokat tőkésítési eszközökkel anélkül, hogy a lételek utóbbiét folyamodnia kellene.

A férhezmenendő leányok kihazasítására alakult Gizella-egylet. Az intézet XXII. évi rendes közgyűlése, amelyet e hó 4-én tartottak meg, jóváhagyta a bemutatott üzleti jelentést, amely arról tanusködi, hogy a Gizella-egylet az elmúlt évben minden tekintetben lényes eredményt ért el. E jelentésből kiténik, hogy az újszerűen csaknem 20 millió K. tőkére szelő 17.400 kötvény volt, ami által a biztosítási összallomány 1437 millió K. tőkére szelő 117.200 kötvényre emelkedett, ami oly eredmény, amint semmilyen más belsőli biztosító-intézet 22 és 16 éves fennállása után fel nem mutatott. A díjbevétel 6.42 millió K.-ra rugott, míg a tőkebetételesek 19 millió K.-t jövedelmeztek. 2.38 millió K. lónálulzelve, esedékesek és díjvisszatérítések tejében ehat gyermekek utal. 4.4 millió K. fordult át a díjtartalékalap matematikai számítások szerinti gyarapítására, ami által az 44.43 millió K.-ra emelkedett. A rendkívüli tartalékoknak 60 gyarapítása után, amelyek 682.000 K.-val szerepelnek a könyvekben, a mérleg tetemes része nyereségei: 556.000 K.-val zárul. Annak alap-szabályszerű fennállása folytán mindenekelőtt a biztosítottak osztalek alapja 20.850 K.-val 1.068.900 K.-ra emelkedik. Az 1902. évi osztalék az évi díj 7/10-át teszi ki. A szegény leányok kihazasítására alap 108.800 K.-val 483.200 K.-ra emelkedik. Ezen alappal az egyesület közigazdaságilag fontos céljait baktékenyen terjeszt ki a jótékonyabb terére, lehetővé teszi ugyan, hogy az egyesület segítéket nyújtson a szülőknak akkor, amikor anyagi erejük gyöngyöbnek bizonyult jckaratuknál serdülő leányairól való gondoskodásnál. Az elmúlt évben 60 szegény menyasszony hasznosított ki. A tisztviselői nyugdíjalapja 54.400 K.-val 391.900 K.-ra emelkedett. Végül megemlítendő, hogy a Gizella-egyletet ügynökei és képviselői gyárásra, úgy mint pipere-szappan, mosó-szappan, de főleg a gyár két jellegese terméke, úgy mint a nátron-szappan (Schicht, Kern-szappan) -ja) a kálszappan (Schicht-léle, "Hattyszappan") és egy kevény szappan.

A gyár berendezése áll a luzozóból, a kifőző-déből, a formálóból, a csomagolóból, a zsiradékok számára szolgáló raktárakból.

A luzozó nagy, egyszerű helyiség, amelyben nagy tartályokban készítek a lugot amennyiben szódat oldott messzel vegyítékek.

A kifőző-csarnokban nyolc nagy üst van, melyek gözkályókka a főzésre közvetlen és közvetett gőzzel el vannak látva. Némelyikük 600 méter-mássa szappant képes betölteni. Ezekbe teszik előbb a szappandarabokat és lugot s ezt együtt gőzzel felolvastják, ezután megfelelő mennyiségű oaj és zsiradék, amennyi egy főzet szappanhoz szükséges, továbbá ismét lug kerül az üstökbe s a szappan föl. A szappan özes nem oly egyszerű és alapos szakismeretet és nagy figyelmet igényel, tekintettel az előállítandó nagy mennyiségekre. Ha a szappan megölt szétszedhető vastormakba boosítják, amelyek egy mélyebben tekvő, nagy térben hosszú sorokban vannak letalítva. E formák 50 méter-mássaig képesek szappant betölteni és részben tömör, a acsony kocsi-kákon állnak, hogy ha a szappan megmeredett s a szappanformák kőüválták, a 40—50 méter-mássa szappantömök könnyebben legyenek elszállítaték. E szappantömöket kis forgógépekkal acélsodrony segítségével kisebb tömbökbe, azután labákra, végül darabokra vadják. Utóbbiakat vagy préselik t. i. a szappandarabokat nyomban a védtegygyel és a Schicht névvel látják el, vagy papírba csomagolják, mely a Schicht nevet és jegyet viseli, mint Schicht tömör kálszappana. A szappan ezen kisebb darabokra vadjalásnál eljárása meglehetősen nehéz és körülményes. Ujában a Schicht György cég rövidbebi elárat követ a tolyékony szappannak árusítható darabokba való alakítására. Szabadalmazott szappanöntőgépet használ, amelyvel a forró folyékony szappant mindjárt megintázzák. Míg a fent leirt régebbi eljárásnál 14 napig s tovább is eltartott, míg a szappan elküldhető volt, az új eljárás 24 óra belül lehető teszi a szétküldést. Néhány ily öntőgép már üzemben van s mibamar az egész szappangyártat rendszer szerint rendezik be.

Nem kevésbé érdekes a gyertyagyártás, mely összeesik a stearin és olein készítésével. Itt laggyúny, csontzsír és palmaolaj a nyerstermények. A zsiradékanyagok autoklavokban magnéziummal megcsappanoztatnak, miáltal magnéziumszappan és glicerin-víz keveréke támad. A glicerin-vízet elvonják, a kapcsolatos glicerin-gyárba vezetik, ahol ürkészülekekbe szorítatnak és technikai és győgyelőkre küüszöböz glicerinajakká dolgoztatják fel. A magnéziumszappant kénsavval bontják s így uszta zsiravtanyernek, amelyet desztillálnak s lapos üstökbe töltik s megmerítik. Az innen kikerülő kálcácsokat lepedőkre teszik és hidraulikus sajtókban előbb udagen, ezután melegen kipréselik. A folyékony zsiradék, mely a présről letolyik, olein, ami pedig visszamarad, tisztá, fehér stearin, melyet megolvastatnak s a gyertyagyártat gyertyává öntenek. Az öntés gépeken történik, melyek egyidejűleg gőzfűtéssel és vízűtéssel vannak ellátva. Ily gépek 200-nál több gyertyamintát tartalmaznak. Mielőtt a mintákat stearin-

viselői közöje részére segítségnyújtást szándékokkal alkantani. Ezen szándék arról tanusködi, hogy a választmány a jövőről való gondoskodás eszméjét nemcsak a széles népkörökben, hanem saját munkatársai szűkebb körében is diadaira juttani igyekszik.

Nagyvasúti villamos mozdonyok. A *Societa Italiana per le Strade Ferrate Meridionali* röviden *Rete Adriatica* nemzetközi pályázatot írt ki 3 elektromos lokomotivra, amely a Ganz és Tarsa által megépített Va telma vonalon — O aszorszagban, a Como-tó partján — lesz hivatalos a forgalom egy részét lebonyolítani. A nevezett társaság döntése értelmében a Ganz és Tarsa-cég kapott megbízást a lokomotivok megépítésére. E lokomotivok nemcsak a legnagyobb eddig épült elektromos lokomotivok Európában, hanem munkabírók dolgában teülműtjük a legnagyobb gözlokomotivokat is. 64 km. óránkénti sebesség mellett 7000 kg., 32 km. sebesség mellett pedig 12.000 kg. vonórét képesek kifejtetni. A lokomotivok hajtására négy elektromotor szolgál és táplálások felső légvezetékek segítségével 3000 voltos 15 periódusú háromfázisú árammal történik; vasszerkezetük a M. A. V. gépgyár műhelyeiben fog készülni.

Petroleum. (Hesz lázior és Tarsa jelentése a *Budapesti Napló* részére.) A legutóbbi jelentésünk óta e cikkben nem állott be változás, az irányzat lanyha.

Jegyzéseink: Amerikai 1 csillagos petroleum 42.— korona. Orosz 3 csillagos petroleum 31.— korona. Biztonsági 2 csillagos petroleum 27.50 korona. Elsőrendű Standard-petroleum 27.— korona. Benzin 1.— korona. Amerikai császárölaj, ötöti finomítás 59.— korona. Amerikai császárölaj belsőli finomítás 43.— korona. Az árak 100 kilogrammonként, készpénzfizetés mellett 20% göngyüny, az iteni vasúthoz szállítva értendőek. Kékgázolaj I. vasmentes 60.— korona. Zöldgázolaj I.— korona, carbolinum I.15.— korona, carbolinum II. 13.— korona, Bacu gépalaj (orosz) 44.— korona. Oliva gépalaj I. 76.— korona, Oliva gépalaj II. 64.— korona, Tovothe-gépkenőcs 60.— korona.

A bécsi gabonatözsde.

Bécs, április 11. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) A mai netitözsde majdnem egészen üzletetlen volt, ami főképpen a határidőüzlet megszüntetésének rovására írható, jóllehet a törvény hátrányos következményeit csak ezután lesznek érezhetőek. Az árak

Látogatás Schicht Györgynél Aussigban.

„Egy nép művelődési fokát azon ismeri meg, hogy mennyi szappant fogyaszt.“

Az 19-ik század legnagyobb tudósainak egyikétől, dr. Leibnícstől, a híres vegyészttől származik ez a kijelentés, amely rövid világos és oly meggyőző, hogy ma már az egész művelt világ vallja. Mert tényleg, ha nem is kizárólag, de nagyrészt a szappan használatán lehet megbecsülni egy nép művelődési fokát. Nagymérvű szappan használat a tisztaság iránti érzékéről tesz tanuságot, ami a fokozott kultúra eredménye. A vad és félvad törzsek nem ismerik a mi értelmünkben veit tisztaságot. Szappan nélkül pedig el nem képzelhető a tisztaság.

Mi tulajdonképpen egy ilyen darab szappan? Miből áll? Ennek tudását a legelőbb olvasónál feltételezzük. Azoknak pedig, akik még nem tudják, megmondjuk: szappan a zsírnak és lúgnak a vegyülete, mely bizonyos eljárás következtében megszappanosodik és kész, szilárd állapotban azon csudálatos tulajdonságait fejtvi ki a víz segítségével, amelyeket napról-napra a mi saát érdekünkben tapasztalunk.

Ez áll éppúgy a piperezappanról, mint a taán még hasznosabb mosó-szappanról.

Schicht-szappan a legjobb! Minden háziasszony ismeri a szavakat, amelyeket ezerszer olvashatni, és igazolni fogja azok helyességét. Már annyira ismert ez a mondat, hogy más mosószappant el sem tudunk képzeülni, mint a gondosan papírosra göngyöltetett és leírásal ellátott, vagy pedig becsoomagoltan, de cérbélyezéggel ellátott szappandarabokat, amelyek mind a „Schicht“-névvel vannak ellátva.

A háziasszony, a mosónő, akik naponként használnak mosószappant, nem is sejtik, milyen nagy apparátus szükséges hogy e állításunk egy ilyen kis darab szappant, amelyet néhány filérrel lehet megkapni minden szatocsnál a kis faluban és nagy városban egyaránt. Száz és száz szorgosan munkálkodó kéz, nagyszabású gyárüzem és óriási gépek részletekbe ennek előállításához és a mellett oly részletekbe menő és lelkiismeretes pontosság, amiről távolulóknak fogalmuk sem lehet.

Miután a Schicht-léle szappan a legismertebb és legjobb, annak az elkészítését fogjuk magában a gyárban megfigyeülni.

Csehország északi részén, az Elbe partján fekszik Aussig, az élénk iparizó város, a motárkia négy fontos forgalmi érveke a gőcpontján, amelyeknek a révén az egész világgal könnyű érintkezésbe juthat. Itt, az Elbe jobboldalán frkizik legnagyobb szappangyárunk, egyáltalában a legnagyobb emény gyár a kontinensen, a Schicht György gyára, amely legutóbb egy második gyárepülettel lesz kibővíve. A gyárepületek több mint 20.000 négyzetlét területet foglalnak le: a számszerint 30, különféle céra szolgáló gyárepületekben 1000—1200 munkás van állandóan foglalkoztatva. Egy 1200 hivatalnokból álló tözsde vezeteli a nagy üzemet, amelyben naponként nagyszámú vasuti kocsiakat szállítják a nyersanyagot, s amelyből ugyanazok igen sok kocsiat szállítják el a világ minden irányába a kész árucikkeket. A Schicht-léle gyár ugyanis nemcsak szappant gyárt, hanem épp úgy kiválik a stearin, glicerin, különféle olajok, úgy mint palmaolaj, kókuszolaj, répaolaj, lenolaj, ricinusolaj stb. előállításával. Minket azonban elsősorban a szappangyártás érdekel. Itt is különböző fajta

nal megtöltik, a gépet gőzzel fűtik, erre a stearin formákba ömlik, a gőzfűtéssel elzárják, működésbe lép a hidegvízvezeték, hogy a stearintömeg a formákban gyorsan megmerevedjék. Egy egyszerű emelővel kiemelik a gyertyákat a formákból, ellátják a cég- és védjeggyel, az ismert göngyölegben ládákba csomagolják s elszállítják.

Amire a Schicht György-cég különös figyelmet fordít a toalettszappan- és illatszergyártás. Amit a cég e téren produkál, az mindenesetre kiemelkedő s modern berendezéskése minden tekintetben versenyképesse teszi.

Igen jelentékeny a cég olajgyárása. Az olajterményeket, melyeket részben nagy hajórakományokban szerez Áfrikaól és Indiából, részben, mint a ropót, nagy mennyiségben vásárol hazai mezőgazdákól, nagy raktárakban tart, melyek egyenként néhány száz wagrunt tartalmaznak. Ugynevezett végtelen szalagokban szállítják a terményeket a közeli olajprébe. Ott különböző malombokban és hengerművekben felaprózzák. Mibőlvt a szükséges finomságuk megvan, olajprébebe jutnak. Ilyen körülbelül 60 van. Az őrlemény minősége szerint vagy teszörlepedőkbe teszik, vagy szabadon is különböző prébebe hozzák, ahol néhánszáz atmoszféraú hidraulikus nyomással préselik az olajat. A nyert olajnak különböző tisztítási eljárason kell keresztülmennie, nagyrészt saját gyárakban használtuk le bázartási és piperezappan-gyártásra; de nagy mennyiségek el is szállítanak. Az olajpréelés maradványai, az ugynevezett olajpogácsa igen szívesen vásárolt állattápálók, részben azonban a saját trágyaszergyárban is feldolgozzák. Ez olajgyáron kívül van a cégnek egy másik is, melyben az olaj nagy vaskészületekben bennneli vonatik ki az olajterményekből.

Végül nem je entek-een gyártmányára a Schicht György-cégnek a vízívező, üveg-nemű, zöldes, átlátszó tömög, 1 rész szóda és 2 rész homokból előállítva, mely nagy hőben megolvastatik, ezután lehűtve, megszilárdul. Bizonyos göznymas mellett forró vízben felolvad. Fatárgyak, oszlopok stb. impregnálására „tűbiztosító“ tetelére, ezután ragasztásra és a textíliában használtatik. Szappangyárosok gyakran használják a szappan „öltésére“, ami hamisítás, mert a szappan természetesen veszít vele értékében. Schicht-szappanban ennek nyoma sincs.

A cégnek van még saját szatolós, kádárműhelye, nagyszabású, minden szükséges géppel berendezett gépgyára, kartonáz-készítése, könyvkötészet stb.

Egyszóval a Schicht György-gyárban való látogatás igen érdekes és tanulságos. A termék terjedelme és üzeme egyenesen nagyszerű s a kontinensen is maga nemében a legnagyobb. Két hatalmas göz gép (450 és 800 lóerejű) hajtja a villamos szivattyuallomást s a nagyszámú elektromotor, melyek a világítást s hajtórét szolgáltatják. Vagy 60 prés szolgálja az olajgyártást, számos készületek a párolgási és kivonási célokat, számos tarály edény, kád öntőforma, vágó- és szortírozó kell meg, hogy a nagy üzem munkálhasson, hogy a kis darab Schicht-szappant elkészíthesse, mely meghódította a világot, mert az üzemhelyen való nagy kötség és fáradság által a háziasszony sok időt takarít meg —; hisz ismeretes: Schicht-szappan a legjobb.

megmaradtak a múlt heti nivón; buza megtartotta a hét első napján elért javulását, rozs 5 fillérrel emelkedett, az árpában az irányzat nem változott. Takarmányárak közül magyar zab 5-10 fillérrel javult s minőség szerint 6.45-7.10 koronán kelt, osztrák árú 6.35-6.55 koronán.

A határidőpiacon kötetelt: Buza tavaszra 7.79, rozs tavaszra 6.99, zab tavaszra 6.35 koronán.

Liszt íránt az ünnep miatt mutatkozó fedezeti kereslet következtében az első napokon élénk kérdézősködés volt a hét közepén a malmok 20 fillérrel emelték a követeléseket. Korpa ára változatlan némileg nagyobb-forgalom mellett.

A bécsi értéktőzsde.

A mai előzsede magatartása szilárd, de tekintettel a küszöbön lévő ünnepekre, tartózkodó volt. A tőrkek értékeit és bányarészeket részesítettek előnyben, nevezetesen Rimamurányi részvények emelkedtek, ugyancsak Osztrák-Magyar államvasúti részvények, melynek a mérlegéről kedvező híreket hoztak forgalomba.

A déli tőzsde megnyitáskor nyugodt és csöndes. Zárlat nagyon nyugodt.

Bécs, április 11. (Magyar értékek zárlata) 4% os aranyjárdék 121.65, liszai és szegedi kölcsön-sorsjegye 157, Magyar vasúti kölcsön ezüsten 100, Magyar keleti vasúti állami kötvény 100, Magyar lezárt- és pénzváltóbank 100, Rimamurányi vasműrészvény 479.50, Magyar koronajárdék 99.55, 4% os Magyar földterem. kötvény 99.35, Magyar hitelbank részvény 723.50, Magyar nyeregyem kölcsön sorsjegye 200, Kassa-oderbergi vasút részvény 100, Magyar keresk. bank 100, Magyar cukoripar 1475.

Bécs, április 11. (Osztrák értékek zárlata) 4% os papírajárdék 100.75, 4% os osztr. aranyjárdék 101.75, 1890-os sorsjegy 159.35, Osztrák hitelsorsjegy 434, Angol-osztrák bank 100, Bécsi bankjegyek 436.50, Osztrák-magyar bank 1600, Déli vasút 47, Dunagőzmozgás részvény 860, Dohányrészvény 340, Császári és királyi arany 11.32, Német bankváltók 116.97, 4% os ezüst járdék 100.55, Osztrák koronajárdék 101.20, 1884-iki sorsjegy 247, Osztrák hitelintézet részvény 674.75, Unionbank 527, Osztrák Länderbank 408.50, Osztrák-magyar államvasút 688, Elbavölgyi vasút 450, Alpesi bányarészvény 380, 20 frank. arany 19.06, Londoni váltó: 239.85 Bécsi Tramway Lít B., Bécsi Tramway Lít A., Lapót kőbő 320, Az irányzat tartott.

Bécs, április 11. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése). A délutáni magyinforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 674.75, Magyar hitelrészvény 723, Angol-Osztrák bank 274.50, Bécsi bankjegyek 436.75, Union bank 527.50, Länderbank 408.50, Osztrák-magyar államvasút részvény 688.25, Déli vasút 47.50, Elbavölgyi vasút 451, Északnyugati vasút részvény 343.50, Dohányrészvény 343.50, Rimamurányi vasút 470, Alpesi bányarészvény 386.75, Májszi járdék 100.75, Magyar korona járdék 99.55, Török sorsjegye 119.25, Német birodalmi márká 117.02-117.06, Napoleon'or 19.06.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, április 11. (Tőzsdés tudósítás). A tőzsdén határozott ünnepi csönd uralkodott. Nemzetközi járdékokban megnyitáskor nem voltak jegyzések. Csak török papírok emelkedtek kissé. Belföldi járdékok jó tartottak magukat. Bankok mérsékelt forgalom mellett szilárdak. Bányarészek közül szénrészvények szilárdak, vasrészvények gyengébbek. Vasutakban nem volt forgalom. Később még teljesebb volt a csönd. Árfolyamok változatlanok. Magánkamatláb 2 1/2%.

Berlin, április 11. (Zárlat) 4% os papírajárdék 100, 4% os osztrák aranyjárdék 103.90, Elbavölgyi vasút 147.80, Magyar koronajárdék 100.40, Osztrák-magyar államvasút 147.80, Kassa-oderbergi vasút 100, Bécsi váltóár 85.40, Magyar vasúti beruházási kölcsön 85.40, Alpesi bányarészvény 190, Disconto-Commandit 190.60, Altalános vállamosági Edison 190, Gelsenkircheni 188.40, Laura-kőbő 212.75, 4% os ezüstjárdék 100, 4% os magyar arany járdék 102.75, Osztrák hitelrészvény 212, Déli vasút 14.25, Károly-Lajos vasút 100, Orosz bankjegyek 216.30, 4% os új orosz kölcsön 100, Török dohányrészvény 100, Olasz járdék 108.50, Magyar hitelbank, Dynamit Trusi 163, Hapseni 186.50, Az irányzat szilárd.

Berlin, április 11. (A Budapesti Napló tudósítójának hírvirta) Basi forgalom! 4% os magyar aranyjárdék 102.75, Magyar koronajárdék 100.40, Osztrák hitelrészvény 212.25, Osztrák-magyar államvasút 143, Déli vasút 14.25, Északnyugati vasút 100, Elbavölgyi vasút 100, Orosz bankjegy késszény 216.30, Busehtiehradi 100, Orosz bankjegy (Último) Lombard 100.

Páris, április 11. (Zárlat) Osztrák-magyar államvasút 100, Uj török konzol 29.30, Egyiptomi járdék 110.45, Osztrák Länderbank 100, Párisi bankjegyek 1092, 3% os francia járdék 98.70, 4% spanyol járdék 87.25, 3% os új törleszhető járdék 98.50, Credit foncier de France 715, Anesi bányarészvény 100, 4% 1890. román kölcsön 100, Görög kölcsön 116, Váltó Olaszország 1% 116, Valtó Amsterdamra 205.50, Váltó Brüsszelle 3-16, De Beers 550.50, Chartered 84.25, 3% bolgár kötelezvény 100, Magyar aranyjárdék 103.85, Déli vasút 81, Valtó Londonra 251.65, Osztrák aranyjárdék 102.80, Török sorsjegy 127.25, Meridional vasút 100, 4% olasz járdék 100, Ottomankassza 599, 3% os francia járdék 100, Osztrák földteremtő 1322, Déli vasút elsőbbségi kötvény 230, 4% os 1890. román kölcsön 100, Dohányrészvény 386, Valtó Bécsre 103.75, Váltó német piacokra 121.43, Rio 12.53, East Rand 210.50, Randfontein 84, Magyar Jelzőlogóbank 154, Az irányzat tartott.

Frankfurt, április 11. (Zárlat) 4% os papírajárdék 101.20, 4% os osztrák aranyjárdék 104.20, 4% os magyar aranyjárdék 102.70, Osztrák hitelrészvény 212.40, Osztrák-magyar államvasút 147.90, Északnyugati vasút 100, Busehtiehradi vasút 100, Londoni váltóár 205.05, Bécsi bankjegyek 436.50, 4% os ezüstjárdék 101.20, Osztrák koronajárdék 101.60, Magyar koronajárdék 100.45, Osztrák-magyar bank 115.10, Déli vasút részvény 14.35, Elbavölgyi vasút 100, Bécsi váltóár 853.00, Párisi váltóár 31.50, Úmo bankrészvény 100, Alpesi bányarészvény 193, Az irányzat szilárd.

Hamburg, április 11. (Zárlat) 4% os ezüstjárdék 101, 1890. sorsjegy 155, Déli vasút 14, 4% os Osztrák aranyjárdék 103.70, Osztrák hitelrészvény 212.25, Osztrák-magyar államvasút 147.50, Olasz járdék 103.10, 4% os magyar aranyjárdék 103, Az irányzat nyugodt.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Április 11. —

Kinevezés. Az eperjesi pénzügyigazgató Zapolyocky Irén Miklós eperjesi adóhivatali díjtalan gyakornokot a kasszebeni adóhivatalhoz díjas gyakornokká kinevezte. — Az igazságügyminiszter Libucz József aszodi javítóintézeti családfigyornokot az aszodi, Krekó István legémi kámtanterületi pedig — ez utóbbit egyelőre ideiglenes minőségben — a székesfehérvári javítóintézetbe családfigyornokká nevezte ki. — A dévai törvényszék közhírre teszi, hogy Strausz Nándor nyugalmazott vármegyey aljegyző, dévai lakost az igazságügyminiszter a dévai törvényszékhez tolmácsol kinevezte és a román nyelvre tolmácsi jogosítvánnyal felruházta. Athelyezés. A király Bárdos Géza lemezi járásbíróinak a szépszebeni járás bíróságát saját kérelmére leendő áthelyezését megengedte. — Az igazságügyminiszter Marlon Lajos battonyai járásbírósi irnokot a zentai járásbíróshoz helyezte át. — A kozsári járásbírói cönkéi ifj. Németh János dési járásbírósi díjas jegyornokot a besztezeri törvényszékhez hasonló minőségben saját kérelmére áthelyezte. Pályázat. A nagykaposi járásbírósnál teiekönyvezeteli, a kis-önöndi aljegyző, a nagyenyedi országos feyintézetnél írniaki állásra két hét alatt, a budapesti tudományegyetemnél egy fűtő és egy szolgai állásra hat hét alatt, a budapesti VI. kerületi fogóházánál három tanári állásra május 5-ig, a biharmegyei Udvariban III. osztályú postamesteri állásra április 24-ig lehet a folyamodványokat benyújtani.

UTMUTATO.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Elnök: Tolnay Lajos, vezérigazgató: Bonke Gyula. Központ: VI. Andrásy-hely. IV. Ferenciek-tere 4. Kezi zálogkönyvtár: IV. Károly-körút 18.; IV. Ferenciek-tere 4. Irányító-utca sarak: VII. Király-utca 57.; VIII. Jozsef-körút 2.; Utlibi-utca 6. sz.

Első Leánykiképzési Egylet m. sz. Leány-és fiúbiztosító-intézet, Budapest, VI. Tere-körút 40-42. (az intézet saját palotájában). Az intézet vagyonja 1901. december 31-én 7.874.385-14 korona. Eddig kiképzett birtosított tőke több mint 6.856.472-84 korona. Ezen intézetnél gyermekek a legelőnyösebb díjtételek mellett 1000 koroná föl korlátlan összegig biztosíthatók.

Napirend.

Naplár: Vasárnap, április 12. — Róma-katolikus: Husvétvasárnap. — Protestáns: Husvétvasárnap. — Görög-orosz: (március 30.) Nyábjólt. — Zsidó: Nisan 15. Passah. — Nap két: 5 óra 2 perckor. — Nyugszik: 6 óra 27 perckor. — Hold két: 7 óra 11 perckor délután. — Nyugszik: 5 óra 14 perckor reggel. — Holdtölte 1 óra 18 perckor éjjel. A miniszterek nem fogadják. Az új országház megtekintését délelőtt 11 órától délután 1 óráig. Fényképezési kiállítás a Nemzeti Szalonban, nyitva 9-6-ig. Belépődíj 1 korona.

Tavaszi kiállítás a Múzeumokban. Nyitva délelőtt 9 órától 5-ig. Belépődíj 9-1-ig 1 korona, aztán 40 fillér. Nemzeti Múzeum zárva. Országos képtár az Akadémiában délelőtt 9-1 óráig. Természettörténeti gyűjtemények múzeuma (Múzeum-körút 4. sz.) nyitva délelőtt 10-12-ig. Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-út 72. sz.) nyitva délelőtt 9-6-ig. A földtani intézet múzeuma (Stefánia-út 14.) Nyitva délután délelőtt 10 órától 1 óráig. Nyitva délelőtt 9-6-ig. Altkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakosztály, tudakozó-osztály és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 22. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek alancó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításait is eszközöl) a városiigeti iparcsarnokban (vasár és ünneppalapon is) nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A kiállítás kiemelt részét képezi az üzletvezetőség (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 22. szám alatt.

Naplár. Hétfő, április 13. — Róma-katolikus: Husvét-hétfő. — Protestáns: Husvét-hétfő. — Görög-orosz: (március 31.) Hípác. — Zsidó: Nisan 16. Passah 2-ik nap. — Nap két: 5 óra — perckor reggel. — Nyugszik: 6 óra 27 perckor este. — Hold két: 8 óra 16 perckor este. — Nyugszik: 5 óra 47 perckor reggel.

A miniszterek nem fogadják. Tavaszi kiállítás a Múzeumokban, nyitva 9 órától 5-ig. Belépődíj 1 óráig 1 korona, aztán 40 fillér. Fényképezési kiállítás a Nemzeti Szalonban, nyitva 9 órától délután 1 óráig. Technológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9-1-ig. Nyitva délelőtt 9-6-ig.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése — Budapest, április 11.

Hazánk nyugoti határmegyéiben jelentékeny esőzés volt, amely egyébként az északkeleti és keleti Kárpátok kivételével kiterjedt az egész országra és annak délnyugoti felében a 10 mm-t általában meghaladta. A hőmérséklet keleten magasabb, mint nyugaton. Északnyugoti Európában a levegőnyomás erősen süllyedt és egy aránylag magas nyomású réteg húzódik a Biskrzápból északkeletre Európa felé. A depresszió centruma Görögország fölött van. Az európai időjárás viszonyokban nincs lényeges változás. Ezek főleg a déli depresszió hatáskörében érvényesültek. Magyarországra is kiterjedt — voltak. Kiküldés: Lényegtelen hőváltozással még sok helyütt esős idő várható.

Vizállás.

Table with columns for Apr. 11. and Apr. 12. showing various locations and their corresponding values.

Nincs többé sérv! 10.000 korona jutalom annak, ki az én módszerem alkalmazásával, sérvét teljesen meg nem szabadul. Legnagyobb kiállítások, országos közgyűlések. Tesék ingronbrosurát kérni. Dr. Reimann, Valtóker 703. sz. Hollandia. Mintán külföld, levelek 25, levelezőlapok 10 fillérrel bérmenestendők.

Large advertisement for SCHULER JÓZSEF featuring a portrait of a man and text describing his products: 'Első magy. acélirótoll', 'tollszár- és indigó-másoló papírgyár', 'SCHULER JÓZSEF Budapest', 'Városi iroda: VI. ker., Dálnok-utca 26. szám.', 'Gyár: X. kerület, Gyömrői-ut 61. szám.'

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Vasárnap, 1903. április hó 12-én.

Bánk bán.

Eredeti nagy opera 3 felvonásban. Zenéjét szerzelte Erkel Ferencz. Szövegét írta Egressy Béni.

Személyek:

II. Endre Beck Petur bán Ney D.
 Gertrud Flattné Biberach Szendrői
 Ottó Kertész Sólom mester Mihályi
 Bánk bán Broulik Udvarmester Kárpát
 Melinda Krammer Tiborc Várady

Közdete 7 órákor

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. április hó 12-én.

Délután 2 1/2 órákor mérsékelt helyárral:

Simonyi öbester.

Történeti vigjáték 3 felvonásban. Írta Martos Ferenc.

Személyek:

Bár Simonyi Császár Majthényi Mihályfi
 Des Tournelles Márkus Luszénszky Nádai B.
 Desmarenes Láncey Apagy Paulay
 Juliette Ligeti Zelenay Horváth
 Dory Gál Kerpásky Molnár
 Aczél Mészáros Gyuri Rózsabeyi

Este:

Annuska.

Vigjáték 3 felvonásban. Írta Gárdonyi Géza.

Személyek:

Nagy Péter Szaovay Balogh Rózsabeyi
 Anna, felesége Vizváriné Tétény Gál
 Annuska Ligeti J. Vass Imre Mihályfi
 Prépost Egressy Piébános Molnár
 Sári Molnár R. János, barát Gabányi

Közdete 7 1/2 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. április hó 12-én.

Délután 3 órákor mérsékelt helyárral.

Mici hercegnő.

Bohózat 5 felvonásban. Írta Feydeau Georges.

Fordította Heljai Jenő.

Személyek:

Szergiusz Tanay Arnold Góth
 Pecsényev Hegedüs Mocsapov Balassa
 Chandel Tapolczai Chopinet Bárdi
 Szlovicsin Fenyvesy Kirschbaum Győző
 Igazgató Szerényi A hercegnő Varsányi
 Chauvel Vendrey Sabine Nógrádi

Este:

Ugyanaz.

Közdete 7 1/2 órákor.

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Imre igazgató

Nagyterez-utca 17.

Ma, husvét vasárnapján és holnap, husvét hétfőjén

2 nagy ünnepi diszeloadás

délután 4 órákor és este 8 órákor.

A délutáni előadásban mérsékelt helyárral.

Mindkét előadásban a teljes új variété-műsor az összes attrakciókkal.

A téliherben reggel 5 óráig Vörös Elek négyzenekara hangversenyez.

PéNZ - kölcsön

SORSJEGYEKRE
 A napi árfolyam 90%-ig. Másutt elzálogosított sorsjegyeket saját pénzzel váltom át a sorsjegyeket a napi áron megveszem és esetleg vissza eladom ugyanazokat kényelmes használatra.

Kérem a zálogjegy beküldését.

BANKHÁZ
FLEISSIG SÁNDOR
 Budapest, Erzsébet-körút 2.

Ishias, köszvény, rheuma, csonttörések és ezek utóhájai ellen biztos gyógyulást nyújtanak

Herkules-fürdő

világhírű kén- és só-s-melegforrásai.

Felleges tartózkodás a délmagyarországi Kárpátok ózondus hegyi levegőjében. — Legnagyobb könyvem. Mérések árak. — Igen érdekes fűrdőleírás. — Kétféle vasuti összeköttetés. — Prospektus ingyen küld az igazgatóság.

Gyertyánliget

(Máramarosmező)

a legszebb, legelőszelésebb klimatikus erdélyi gyógyhely, ásványfürdő és vizgyógyintézet.

Csodálatos szép magas fekvés, por- és szélmentes, ózondus, enyhe levegő, kitűnő ízű és könnyen emészthető tiszta vasforrások. Teljesen berendezett vizgyógyintézet.

Legradikálisabb gyógyulók: vörösszénves, sárgakor, idegesség, neurasthenia, gyomor-béljelleg és női bántalmaknál. Kényelmes csinos lakások és igen jó ellátás. Igen mérsékelt árak. IDÉNY: május-október. Vasúti állomás Nagy-Bocskó. **A fűrdőigazgatóság.**

LIPIK

Szlavóniában, I. rendű fürdőhely

Egyetlen jódtartalmú alkalisus hőforrás (64° C.) a kontinensen.

A lonjavölgyi vasút állomása (Dugosellon át). Azonkívül Pakrac-Lipik déli vasút állomása (Zónatarifa).

Kitűnő tele: Budapest, Bécs, London, Róma, Brüsszel.

Fényesen berendezett gyöngyterem, kávéház és étterem, nagyszabású park, fedett sétány, tórzene, kitűnő gyógyzöldök, katonatiszti gyógyház, gyermek-szanatórium, pompásan berendezett fűrdőépületek, villamos villágítás.

Feltűnőható hatású gyomor-, bél- és gégehurtnál, köszvény és csusz bajoknál, ischiásnál, csontbajoknál, mindennemű hurutos bántalmaknál, valamint minden mirlgy- és vérbetegségénél. A fűrdőidény alatt 8 kiváló orvos rendel.

Lipiki hévíz szétküldése egyenesen a forrástól, továbbá Édeskú L. cégtől Budapestben.

Lipiki források közvetlen a fűrdőigazgatóságnál rendelhető. — Bővebb felvilágosítással szolgál a fűrdőigazgatóság.

Millstatt tó-fürdő

Karintiában,

egy órányira kecsán a Dráva melletti Spital állomástól, most már ugyanez az ország legkedveltebb nyári üdülőhelyek egyikévé lett, 2 orvossal, egy hidrogén-gyógyintézet, gyógyszertár, napoként 3-szori postászküldetés, távírányvonal, igen egészséges, enyhe és szellős még sem meleg éghajlat, forrásvíz, szép sétányok, Arányos park és fenyőerdők, hegynyilások, nyilvános lawn-tennis helyek, villamos villágítás, remek kirándulások a környéken gyalog, gőzjáratok vagy kocsin, igen jó és olcsó vendéglők, valamint magánlakások saját konyha vezetéssel. Hűdő tó- és meleg kádifürdők, uszodák, evező- és vitorlás-sport. Felvilágosítással ingyen szolgál.

Millstatt község előjárósága.

Fontos az érdekelteknek tudni, hogy míg egyéb fajta keserűvízből egy egész pohárral szükséges felvenni, addig hathatós már fél pohár

IGMÁNDI

— KESERŰ-VIZ —

mint kitűnő étvágyat hozó, természetes gyomortisztító és hashajtó. Ize nem émelgős sós, hanem könnyen bevehető kellemes keserű. Üvege 60 fillér.

Kapható mindenütt, úgy a forrástulajdonosok:

Schmidhauer Lajos gyógyszerésznél Komáromban.

Raktárak Budapest: EDESKUTY L. és LUX M. cégeknek.

Legnagyobb nyeresémny legzserencesebb eseten

50.000 kor. ért.

Főnyeresémny

40.000 kor. ért.

Jutalom

10.000 kor. ért.

Csak **egy koronával**

50.000 korona nyerhető.

Mint hogy sorsjegyeinkért nagyon élénk a kereslet, felkérjük mindazokat, akik a **nemes célt** szolgálva, egyszersmind a **nagy nyeresémnyeséket** akarják élvezni, hogy **legkésőbb f. év április 25-ig** forduljanak hozzánk.

Az orvosok nyugalmidj- és **ORSZÁGOS ORVOS-SZÖVETSEG** sorsjátéka

Budapest, IV., Váci-utca 17.

TÓTH KÁLMÁN

**** ÖSSZES ****

KÖLTEMÉNYEI.

A nagy költő díszes új kiadása. Életrajzi bevezetéssel ellátta:

ENDRŐDI SÁNDOR.

Két remek diszkótes kötet, nagy 8° alak, a költő dombornyomása arcképpel.

300 Rendkívül 300

alkalmas ajándékmű.

Ára 16 korona.

Megrendelhető

Szampel Róbert-féle
 (Wodianer F. és Fiai)

Cs. és kir. utvári könyvkereskedésben Budapest, VI., Andrásy-út 21

Legdívatosabb tavaszi és nyári udonságokat, legújabb úri öltönytövegekben, továbbá nadrág, **DOUBLE-felöltő, Raglan, Ulster-szövetekben**

ajánlja

Eckbauer Endre posztókereskedő
 Budapest, V., Erzsébet-tér 6. szám.
 Nagy választék honi gyártmányokban. Minták kivanatra bermentve küldetnek.

Az

Országos Takaréék és Hitelszövetkezet

VII., Erzsébet-körút 29. sz.

Kereskedők és iparosok tárcaváltóit olcsón és gyorsan leszámítolják. **Heti 1 korona** visszafizetés ellenében 200 kor. kölcsönt engedélyez; a kölcsönkérvényeket 3-4 nap alatt elintézi.

Előlegeket ad értékpapirokra

és sorsjegyekre koronás heti visszafizetés mellett. **Takarékbetétek 4 1/2%** mellett elfogadhatnak.

Elek Bernát, ügyvez. igazgató.

Felöltő 16.— K.
 Ulster 34.— K.
 Lodenöltöny 30.— K.

Minden tiszta gyapju, Rothberger Jakab, cs. és kir. udv. szállítónál, Budapest, Váci-utca 6. Meg nem felelőkért a pénzt visszaadom.

Első budapesti butorszállítási és beraktározási vállalat

TAUSZKY MIKSA

TELEFON * **ÉS TÁRSA**
 21-36. sz.

BUDAPEST, VI., Teréz-körút 6. sz.

Elvállal költöztetéseket szab. kárpított butorszállító kocsikkal, úgy helyben, mint a vidék és külföld bármely helyére

Színházak heti műsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigaszínház	Népszínház	Magyar színház
Hétfő	Carmen	Aranyember Monna Vanna	Mici hercegnő	A szökőtt katoná Csanova	A szobaleány
Kedd	A denevér	A bor	Mici hercegnő	Kínai mézes- hetek	A szobaleány
Szerda	Janesi és Juliska "Babátündér Nap és föld	Lady Winder- mere legyőzője	Mici hercegnő	Kínai mézes- hetek	A szobaleány
Csütörtök	Ernani	A föld Regényesek	Mici hercegnő	Kínai mézes- hetek	A bajusz A szobaleány
Péntek	Varázsfuvola	Léha világ	Mici hercegnő	Kínai mézes- hetek	A szobaleány
Szombat	Rigoletto	Léha világ	Mici hercegnő	Kínai mézes- hetek	A szobaleány
d. n. Vasárnap este	Ernani Shee	Egy szegény ifjú története Léha világ	Mici hercegnő	Kínai mézes- hetek	A postásfiú és huga A szobaleány

Színházak, szórakozó helyek.

NÉPSZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. április hó 12-én.

Délután 1/3 órakerészt helyarával:

Viola, az alföldi haramia!

Énekes népszínmű 5 szakaszban. Irta Szigeti József.

Személyek:
 Kiss M. Réti, alispán Hortobágyi
 Balázs Rótiné Krecsányi
 Dezsőfi Akos Pázmán
 Lejtényi Mózesi Szymosi
 Siposné Czizig Nyárai
 Batizfalvi József Ujvári

Lili.

Énekes színmű 3 felvonásban. Irták: Hennequin és Bilhaud. Fordították Fái J. Béla és Evva Lajos Zsenjét szerzte Hervé.

Személyek:
 Szirmai Bousincourt Szabó
 Szerdahelyi Bousincourt né Sziposné
 Kovács Amelie Küry
 Horváth Antonine Harmath
 Raskó Victorine
 Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1903. április hó 12-én.

Délután 3 órakerészt helyarával:

A zsoldaleány.

Énekes bohóság 3 felvonásban. Irták Hennequin és Bilhaud. Fordította Mérei Adolf.

Személyek:
 Tollagi Jean Károlyi
 Boross Nelly Rozier Horváth
 Szilágyi Valentine Szelestei
 Kornai Clemence Marosi
 Iványi

Ugyanaz.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Kitűnő találmány!

Célszerű és kényelmes

az új találmány, szabadalmazott

FÉRFI-ING,

melynek nyakbőrsége magától szűkebbre vagy bővebbre szabható. Kizárólag nálunk, a feltalálónál kapható a következő minőségben: Tartós jó kifiből, kemény, sima, vagy redős mellől, frt 2.25 — 2.75 ruha, batizt vagy piwet mellől, frt 2.50 — 2.75

Azonkívül mórak szerint minden tetsző kivitelben készíthető. Megrendelésnél kérjük a gallér számát megadni. Továbbá: Különlegességként franciá és angol ural dívatok, valamint nő- és külföldi kalapokban. Árjegyzéket szívesen szolgáltatunk. Meg nem felelő árú kiskeresletünk vagy kívánatn a pénzt visszadjuk.

A nyári időszakra különösen ajánljuk a szintáró franciá batiztingeljeinket áruja 2 frt/50 kr.

Vértés és Sebestyén

cs. és kir. szab. főhernemű-készítők

Budapest, IV. ker., Múzeum-körút 15. sz.

RÉMI-MULATÓ

Király-utca 71. sz.

Utolsó 3 nap a „LEONIDAS-társulat”.

Ma, vasárnap, 12-én és hétfőn, 13-án

2-2 nagy disz-előadás

délután 4 óraker és este 8 óraker fényes műsorral.

Az európai nevezetes látványosság

„Leaping The Loop”

bemutatásával.

Kedd, április 14-én délután 4 óraker egyetlen

matiné a High Life körök számára. Ezen sport-

előadásra jegyek már ma előfogyezhetők.

Nappali pénztár egész napon át nyitva.

Károly István főherceg

saybnschi söröződjének magyarországi

képviseletét elvállalván, ajánlom ezen

söröződe eredeti töltésű

„PORTER” sörét

mely a leghíresebb

angol gyártmányul egyenértékű.

Árjegyzéket érvel, ugymint:

kőbányai hordó- és üveges sörökről,

mely utóbbiak a rendkívül előszerűnek bizonyult, kir. szabadalmmal védett

Koronás dugókkal

vannak elárva, — kívánatra azonnal küldök.

Schätz József

sörnyakkereskedő

BUDAPEST, VIII., Práter-utca 47.

A „Porter” sör kapható minden előkelő főzser- és csomagoló-üzletben, valamint kávéházak, éttermek és szállodákban.

„Hattyudalok”

Dankó Pista

utolsó gondolatai.

15 eredeti dal egy füzetben. Ára netto 4 korona

Megjelent és kapható:

SCHUNDA V. JÓZSEF

cs. és kir. udv. szállító, hangszergyártás és zenemű-kereskedőnél.

Budapest, IV. ker., Magyar-utca 18. sz.

Nagy Magyarország

A magyar történet jövő századai

Irta HOITSY PÁL

Ára I kor. 60 fillér.

A magyar imperializmus tudományos kifejtése. Szencsics történelmi-bölcseleti, politikai tanulmány.

FŐBB FEJLETÉI:

Magyarország régi lakóinak története és a történetből levezethető igazságok. Az előadott történeti tények okai.

A megállapított okok hatása a jövőben. A hódítás kényes kérdései. Szerzetes és hódolattal való elhatárolás. A hódító politika akadályai és feltételei. Miként segíthető a természetes fejlődés.

LAPSZEMLE:

Lehetőleg egyszerűbb, keresztenebb, biggdatabb szavakkal nagy, igaz, vérforról dolgokról beszél. Hűdésként vagyunk Hoitsy Pálnak a könyvet, mert reményeinkben megértést, munkánkra megértést, megértést bennünket.

Budapesti Hírlap.

Vajha olvasnák el sokan, nagyon sokan ezt az érdekes, okos, lelkesítő, bájos könyvet és szívjuk magunkba azt a realitást, amelyet ez a tudos elme egy sok évezredes múlt szemléletéből kiváltott. Szeretettel és hódolattal hívözöm a könyv szerzőjét. Budapesti Napló.

Hoitsy könyve a magyar faj törekvései számára az irány megjelölése, tartalommal való ellátása — jövője dőlkö. Magyarország.

Megrendelhető minden könyvkereskedésben. Kiadta Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedése Budapest, Andrássy-ut 21.

16 K. Meg nem felelőkért a pénzt visszaadom.

34 K. Rothberger Jakab cs. és kir. udv. szállító Budapest, Váci-utca 6.

30 K. Lodenöltöny.

Szepességi len-ipari! Wein Károly és Társai

vászon- és asztalnemű-gyárosok (Hárs-bazar épület).

Budapesti főraktára: IV., Koronaherceg-u. 8.

Ajánljuk hírneves szepességi vászont, asztalneműt, törülközőt, törítőkészletet. Minden a számba való gyártmányban. Mázo árut ezen végjegyzettel látjuk el.

NYOMSZEPESÉG VÉD. JEGY. HOITSY ZIPSER

HA MÁR

semmiféle kísérlet nem használt, próbálja meg a Szapol csúz- és kőszvény-kenőcsöt. Ára 5 korona utasítással. Kapható a „Magyar király” gyógyszer-tárban Bpest, V., Marokkai-u. 2/N

Bluzok

selyem, szövet, vászon és batizból ócsón kaphatók, az egyedüli és kizárólagos bluzruházbán

Zoltán Dezső

Budapest, Király-utca 30.

Képes árjegyzéket ingyen küldi.

A legnagyobb osztálysorsjáték-üzlet naptára.

Mikor van születésnapom? Mindenki kisérlelje meg a szerencsését a születésnapja mellé jegyzett számmal.

Január	Február	Március	Április	Május	Junius	Julius	Augusztus	Szeptember	Október	November	December
1 2894	1 52534	1 19155	1 65898	1 51609	1 74305	1 19155	1 65898	1 28984	1 74305	1 2005	1 65898
2 8455	2 46352	2 9005	2 64407	2 38984	2 56591	2 9005	2 64407	2 2894	2 46352	2 4075	2 64407
3 17728	3 38202	3 4075	3 48568	3 2894	3 52534	3 4075	3 48568	3 8455	3 52534	3 100803	3 48568
4 34478	4 35355	4 100803	4 38202	4 8455	4 46352	4 100803	4 38202	4 17728	4 46352	4 107849	4 38202
5 38190	5 17763	5 107349	5 20577	5 17728	5 38202	5 107349	5 20577	5 34478	5 38202	5 92782	5 20577
6 38999	6 8565	6 92782	6 38103	6 34478	6 35355	6 92782	6 38103	6 38999	6 35355	6 75925	6 38103
7 51637	7 4025	7 75925	7 17827	7 38190	7 17763	7 75925	7 17827	7 51637	7 17763	7 65863	7 17827
8 65664	8 100803	8 65863	8 6107	8 38999	8 8565	8 65863	8 6107	8 51637	8 8565	8 60004	8 6107
9 67175	9 96639	9 60004	9 109998	9 51637	9 4025	9 60004	9 109998	9 65664	9 4025	9 48025	9 109998
10 92714	10 92735	10 48085	10 94389	10 65664	10 100803	10 48085	10 94389	10 92714	10 92735	10 100803	10 94389
11 96444	11 74341	11 38297	11 109642	11 67175	11 96639	11 38297	11 109642	11 92714	11 92735	11 36154	11 109642
12 109747	12 65811	12 36454	12 79785	12 92714	12 92735	12 36454	12 79785	12 65811	12 92735	12 19807	12 79785
13 35326	13 52569	13 19807	13 66001	13 96444	13 74341	13 19807	13 66001	13 69005	13 109747	13 74341	13 61001
14 38204	14 4032	14 9020	14 64446	14 109747	14 65811	14 9020	14 64446	14 64446	14 35326	14 65811	14 64446
15 109773	15 8574	15 4088	15 6125	15 35326	15 52569	15 4088	15 6125	15 109773	15 8574	15 100921	15 6125
16 96609	16 17795	16 100921	16 17888	16 38204	16 4032	16 100921	16 17888	16 17338	16 100921	16 17338	16 17338
17 92727	17 35379	17 92797	17 20594	17 109773	17 8574	17 92797	17 20594	17 96609	17 8574	17 100921	17 20594
18 67183	18 38221	18 100930	18 38115	18 96609	18 17795	18 100930	18 38115	18 38115	18 92727	18 17795	18 38115
19 65679	19 48039	19 79733	19 51879	19 92727	19 35379	19 79733	19 51879	19 51879	19 48039	19 65679	19 51879
20 52338	20 100883	20 65876	20 38944	20 67183	20 38221	20 65876	20 38944	20 38944	20 52338	20 60050	20 38944
21 41795	21 107277	21 60050	21 19172	21 65679	21 48039	21 60050	21 19172	21 41795	21 60050	21 48039	21 19172
22 38195	22 92767	22 48554	22 109680	22 52338	22 100883	22 48554	22 109680	22 100880	22 38195	22 38195	22 100880
23 35324	23 75902	23 38928	23 95390	23 41795	23 107277	23 38928	23 95390	23 95390	23 35324	23 36461	23 95390
24 17740	24 65852	24 36461	24 6560	24 38195	24 92767	24 36461	24 6560	24 6560	24 17740	24 75902	24 36461
25 8558	25 53098	25 92300	25 92300	25 35324	25 75902	25 19823	25 92300	25 92300	25 8558	25 53098	25 92300
26 4004	26 48075	26 16591	26 17701	26 17740	26 65852	26 16591	26 17701	26 17701	26 4004	26 48075	26 16591
27 109787	27 38238	27 5458	27 67160	27 8558	27 53098	27 5158	27 67160	27 5158	27 109787	27 38238	27 67160
28 96624	28 35381	28 100942	28 20084	28 4004	28 48075	28 100942	28 20084	28 20084	28 96624	28 35381	28 100942
29 92745	29 93410	29 93410	29 64467	29 109787	29 38238	29 93410	29 64467	29 64467	29 92745	29 93410	29 64467
30 74305	30 100979	30 100979	30 38163	30 96624	30 35381	30 100979	30 38163	30 38163	30 74305	30 38163	30 38163
31 65691	31 79755	31 79755	31 92745	31 92745	31 92745	31 79755	31 92745	31 92745	31 65691	31 79755	31 92745

Az I. osztályú sorsjegyek árai:

3/5 eredeti sorsjegy 1.50 korona

2/5 " " 3. " "

1/3 " " 6. " "

1/2 " " 12. " "

Fenti számok esetleges biztosítására azonnali megrendelést kérünk, legkésőbb azonban április hó 19-ig.

Fenti számok CSAKIS NÁLUNK kaphatók

TÖRÖK A. és TÁRSA

bankháza, BUDAPEST,

LEGNAGYOBB OSZTÁLYSORSJEGY-ÜZLET HAZÁNKBAN.

Központ: Teréz-körút 46 c.

Fiókok: Váci-körút 4. sz., Múzeum-körút II. sz., Erzsébet-körút 54.

The english clothing company

Cake Walk

Sacco öltöny legújabb divat szerint belés nélkül elkészítve kellemes viselet 12 frt. 14 frt és feljebb. — Gyermekruhák 5 frttől feljebb.

„Invincible“ felöltő 8 frttől feljebb.

KOCH Testvérek férfi-, nő- és gyermekruhák minden alkalomra IV., Károly-körút 26. földsz. I. és II. em. Szabott árak!

A 14924. számú

„Desztilláló eljárás és készülék petroleum-maradékoknak folytonos üzemben való elbontására és a bomlási gőzöknek egyidejű tisztítására“

elmű, 1898. október 24-ről kelet magy. szabadalomra

vevők vagy engedélyesek kerestettek.

Szíves ajánlatokat „W. T. 2382“ jelöleg al. **Mosse Ruzgolf, Bécs, I. Seilerstätte 2.** továbbít.

KI AKAR = egyéves önkéntes = LENNI?

Mindenon ifjak, férf az előírt iskolákat nem végezték, előkészíttségükre és foglalkozásukra való tekintet nélkül megszerezhetik az egyéves önkéntesi jogot. — Aki már sor alatt állott, elkészült. Szüneteltetés és JÁROSI Lajos ügyvéd.

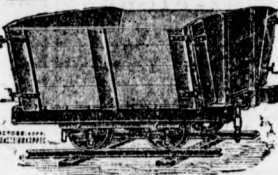
Prospektus ingyen és bérmentve küld. **LICHTBLAU ALBERT** a katonai előkészítő tanf. igazgatója Debreceenben. Tanbizottság: eddel **DRAUGENTZ JÁNOS** nyug. ezredes, németalföldi **SIMONFFY GYULA** nyug. százados, huszártörzés és **JÁROSI LAJOS** ügyvéd. Főigazgató: a nm. vállalk. és közoktatásiügyi m. kir. minisztérium megbízásából a tank. kir. főigazgató

Orenstein és Koppel BUDAPEST,

keskenyvágányu vasutak gyára.

Iroda: **Felsőerdősor 24.** (Andrássy-ut 88.) Gyári: **Szt.-Lőrincz nyaraló** (Budapest mellett) Szállít és bérbead teljes vasuti berendezéseket, úgy kézi mint ló- és mozdonyüzemhez.

Csatlakozó vágányok Szabványos fordítókorongok

Kotrógépek, szárazon és vízben való kotrásra. Elvállal nyomjelzéseket

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve.

Császári és királyi udvari szállító.

FERNOLENDT

elsőfőnyomás, a világ legjobb főnyomása, gyorsan művelhető fényt ad és a bőr tartósságát fenntartja. Alapított 1882-ben. Gyári raktár: Bécs, Schulerstrasse 21, Kapható mindenütt.

34789. szám. 1903. I/2.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

Erdei iparvasut kiépítése ügyében.

A lipótvári m. kir. főerdőhivatal területéhez tartozó fenyőházai m. kir. erdőgondnokság Lubochna nevű fővölgyében a kassa-oderbergi vasut Fenyőháza vasuti állomástól kiinduló, a kiterőket és a vágparti szárnyat is beleértve, 21.89 klm. hosszú, 0.76 m. nyomtávolságu, villamos üzemű erdei vasut — a törvényhozás utólagos hozzájárulásának fentartásával — kiépítettni tervezetik. Ennek a vasutnak alsó és felső építményének vállalat útján való kiépítése iránt ezennel zárt írásbeli pályázat nyitattik.

A vállalat az erdei iparvasut gépészeti berendezésére s felszerelésére, az elektromos pályafelszerelésre, a felépítményi fa-, acél- és vasanyagok beszerzésére ki nem terjed.

A vonatkozó s a pályázati feltételekben körülírt módon kiállított s ívenként egy koronás bélyeggel ellátott ajánlatok a lipótvári m. kir. főerdőhivatalnál legkésőbb

1903. év május hó 12-nek délelőtti 10 órájáig

nyújtandók be.

Az ajánlatokhoz csatolandó mellékletek, ugymin: a szerződés, az árjegyzék, a költségszámítás tervezete, továbbá a pályázati feltételek és a használandó ajánlati minta folyó évi április hó 28-tól kezdődőleg a nevezett m. kir. főerdőhivatalnál díjtalanul megszerezhetők, s ugyanígy a vasutépítésre vonatkozó tervek és iratok, szerződés-tervezet s a munkálat végrehajtására vonatkozó feltételek a hivatalos órák alatt ugyancsak f. évi április hó 28-tól kezdődőleg megtekinthetők.

Budapest, 1903. évi április hó

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

KÉZIMUNKA

képes árjegyzékeket, mely 2700 oldalon 2600 eredeti rajzokat tartalmaz, kivánatra ingyen és bérmentve küldöm

Bérczi D. Sándor kézimunka nagyiparos Budapest, Király-utca 4. **„KOH-I-NOOR“**

előrendül, mosást és fénytartó géphímzőselyem Singer, Wheeler & Wilson stb. gépekhez egyedüli gyári raktára.

Mindennemű

francia és angol szövet-ujdonságok a tavaszi és nyári időnyre legnagyobb választékban méterenkint 2 frttől 5 frtig.

Hallatlan oltóság! Ritka előnyös vétel!

5000 vég tavaszi- és nyári-szövet: méterje 45 krtól 1 frt 45 krig.

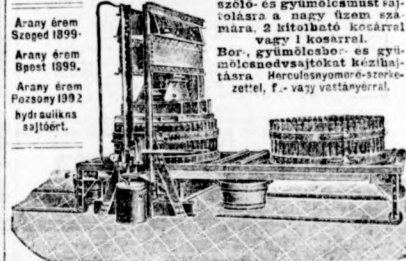
Mosókelme-ujdonság, még soha nem létezett dús választékban 7 csoportban, minden csoport egy külön könyvben.

- 1. könyv cserfonok ... 19 krtól kezdve
- 2. " vászon zeiferek ... 19 " "
- 3. " színes batiztok ... 24 " "
- 4. " ruhavásznak ... 45 " "
- 5. " himzett svájci batiztok 20 " "
- 6. " bluz- és jupon-ujdonság 30 " "
- 7. " tiszta gyapju délen ... 38 " "

Minták helyben és vidékre ingyen és bérmentve Rendelésnél kerem a kívánt mintakönyv számát és a szövet minőségét megjelölni.

WEINER MÁTYÁS női divataruháza Budapest, VI., Andrássy-ut 3.

Hydraulikus sajtók

Gyümölcs- és szőlő-öröket, boglyozogépeket, tryumogépeket, aszalókészülékeket gyártanak és szállítanak, jóindulattal megküldik mintáikat különlegeseket a legjobb szerkesztésben **MAYFARTH PH. és TA. BÉCS, III.** különlegeségi gyár gyümölcsörökösítési gépekben. Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. Megrendelések idejében kértünk.

KÖLTÖZKÖDÉSEKET vasúton és hajón, az átrakodás és csomagolás megtakarításával, elfogad az elátrható Szabadalmazott Butorkocsival **Caro és Jellinek szállító,** Budapest, V., Arany János-u. 34.

UNGÁR IZSÓ

elismert jó férfiszabó üzletét tetemesen nagyobbítva

Budapest, IV., Múzeum-körút 35. szám alá helyezte át.

Ajánlja dus váiaasztéku, saját készítményü

férfiruhákat.

Allandó raktár valódi angol és belföldi gyapjuszövetekben, a melyekből férfiruhák izléses és legújabb divat szerint mérték után jutánycs árban készíttetnek.

Szabott árak!!! Saját készítmény!!!

Saját készítmény!!! Szabott árak!!!

VICTORIA zászló-gyár és diszitő-vállalat

BUDAPEST.

Czégtulajdonos: CSATHÓ AUREL és DEUTSCH F. KÁROLY
Társtulajdonos és művezető: RUMBOLD B.

Központi iroda:
VI., Andrásy-ut 1. szám.

Sürgőnycim:
Victoria zászlógyár Budapest.

Gyár:
IX., Liliom-utca 52. szám.

MEGRENDELHETŐK:

Arcképes választási jelvények
Agnacsok
Baldachinok
Bádogbetűk
Butorok (magyar stylusban)
Családi címerek
Cimeres zászlók
Cimtáblák
Családfák
Csillagkeresztési hölgy táblázatok
Cachirozási munkák
Diszitési munkálatok
Diadalkapuk
Diszkocsik
Dombormű munkák
Dombormű ére- és bádogbetűk
Egyleti jelvények
Egyleti zászlók

Egyházi zászlók
Ezredzászlók helyreállítás
Épületek diszitése
Fegyverek (cachirozott)
Farsangi kellekek
Füzérek
Fáklyák
Függönyök magyar stylusban
Gyászzászlók
Gyermekzászlók
Heraldikai festmények
Heraldikai zászlók
Hajózási zászlók
Jelmondatok dombormű díszes táblákon
Jelmez kellekek
Kölesönzászlók

Pyrolin vázak
Relief képek
Régi zászlók szakszertü javítása
Rendező jelvények
Szobrok teleplezése új szerkezettel
Színpadok kölesönzése
Színházi kellekek
Színházi butorok
Sátrak
Táncrendek
Termek diszitése
Városok diszitése
Világítási cikkek
Zászlószövetek
Zászlótartó vasak
Zászlófelhuzó készülék
Zománcozott jelvények

Királyi mellszobrok
Kossuth Lajos mellszobor
Kamarási táblák
Képviselő választási zászlók
Képviselő választási jelvények
Karszalagok
Kirakat diszitések
Kirakat állványok
Kokárdák
Kiállítások diszitése
Legyezők
Mythologiai mellszobrok
Mache címerek
Mérnök- és jelző-zászlók
Nemzetközi zászlók
Obeliszek
Papírmache munkák
Páncélok (cachirozott)

A közelmúltban a „VICTORIA”-gyár a többi közt a következő nagyobb munkálatokat végezte: Főúri lovasjáték (Carussel), Széchenyi gróf győri püspök installációja, — nemzetközi kertészeti, — verseci, — pozsonyi kiállítások, — saszvári király-gyakorlatok, — nemzetközi vendéglős kongresszus diszitési munkálata, Kolozsvárott a Mátjos-szobor teleplezése és a város diszitése, nemzeti muzeum ünnepe stb.

Nagyobb rendeléseket színházi kellekekben és butorokban nemcsak vidékre és a fővárosban, de Bécsbe és a külföldre is kaptunk.

AZ UJ ANGOL

FERFI RUHA BÉRLET

**a legjobb ruházkodási
rendszer.**

**Prospektus
kivánatra**

Deutsch F. Károly
Budapest, Andrásy-ut 1., I. emelet.

VÁSÁROLJUNK

OSZTÁLY-SORSJEGYET

CSAK LUKÁCS VILMOS
BANKHÁZÁBAN FÜRDŐ-UTCA 10.

A következő Szerencseszámok

a XII-ik magyar kir. szabad. Osztályosorsjáték I. osztályára

kizárólag csak nálam kaphatók:

1 nyolczad à K. 1.50	1 negyed à K. 3.—	1 fél à K. 6.—	1 egész à K. 12.—
7442	10009	59797	1945
42568	10010	75853	31004
42569	91153	75854	31032
45285	98004	91151	47086
48733	98021	98023	47313
63699	99822	98024	98025
75872	105286	105822	99047
78514	108267	108257	99823

az összeg előleges beküldése vagy utánvétel mellett.

☛ A még folyó évi április hó 22-ig tartó főhúzásra — melynek ☛
☛ 600.000 koronás jutalomdíja előre láthatólag a húzás utolsó nap- ☛
☛ ján kerül kisorsolásra — sorsjegyek míg a készlet tart kaphatók. ☛

1 nyolczad sorsjegy 1 negyed sorsjegy 1 fél sorsjegy 1 egész sorsjegy
à 20.— kor. à 40.— kor. à 80.— kor. à 160.— kor.

VÁSÁROLJUNK

OSZTÁLY-SORSJEGYET

CSAK LUKÁCS VILMOS
BANKHÁZÁBAN FÜRDŐ-UTCA 10.

Minden szó egyeztetés beiktatása nonpareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fill. ... Tudakozásokról a hirdetés számát a kiadónival mindig közölni kell.

Szentély Csak este írhatók, párom foglalkozás nyakamom, bár gondolok...

Sándor Rigó sírvénem kiválóan ügyes újságíró, nagy a léleki halálisága...

6 polgári osztályt vezetett 7 éves fiatalok akik a szakmában már nem ártással járnak...

„Arul” Egy házikó most az én levelezésem egyoldala. Boldog ünnepeket kívánok...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Édes kis szívem! Egyetlen kis szomszéd! Szép búcsuzásom, szomszéd választásom...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Édes kis szívem! Egyetlen kis szomszéd! Szép búcsuzásom, szomszéd választásom...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Édes kis szívem! Egyetlen kis szomszéd! Szép búcsuzásom, szomszéd választásom...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Édes kis szívem! Egyetlen kis szomszéd! Szép búcsuzásom, szomszéd választásom...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Édes kis szívem! Egyetlen kis szomszéd! Szép búcsuzásom, szomszéd választásom...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Édes kis szívem! Egyetlen kis szomszéd! Szép búcsuzásom, szomszéd választásom...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Édes kis szívem! Egyetlen kis szomszéd! Szép búcsuzásom, szomszéd választásom...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Édes kis szívem! Egyetlen kis szomszéd! Szép búcsuzásom, szomszéd választásom...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Édes kis szívem! Egyetlen kis szomszéd! Szép búcsuzásom, szomszéd választásom...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Édes kis szívem! Egyetlen kis szomszéd! Szép búcsuzásom, szomszéd választásom...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Édes kis szívem! Egyetlen kis szomszéd! Szép búcsuzásom, szomszéd választásom...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Édes kis szívem! Egyetlen kis szomszéd! Szép búcsuzásom, szomszéd választásom...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Egy beteg, fehérléses, erősen anyagi kénytelenül fordult nemeszöld...

Gépről, tisztességes leírás, ki már írtak is volt nagy szep ferdissal...

6 polgári osztályt vezetett 7 éves fiatalok akik a szakmában már nem ártással...

„Arul” Egy házikó most az én levelezésem egyoldala. Boldog ünnepeket kívánok...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Édes kis szívem! Egyetlen kis szomszéd! Szép búcsuzásom, szomszéd választásom...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Édes kis szívem! Egyetlen kis szomszéd! Szép búcsuzásom, szomszéd választásom...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Édes kis szívem! Egyetlen kis szomszéd! Szép búcsuzásom, szomszéd választásom...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Édes kis szívem! Egyetlen kis szomszéd! Szép búcsuzásom, szomszéd választásom...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Édes kis szívem! Egyetlen kis szomszéd! Szép búcsuzásom, szomszéd választásom...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Édes kis szívem! Egyetlen kis szomszéd! Szép búcsuzásom, szomszéd választásom...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Édes kis szívem! Egyetlen kis szomszéd! Szép búcsuzásom, szomszéd választásom...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Édes kis szívem! Egyetlen kis szomszéd! Szép búcsuzásom, szomszéd választásom...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Édes kis szívem! Egyetlen kis szomszéd! Szép búcsuzásom, szomszéd választásom...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Édes kis szívem! Egyetlen kis szomszéd! Szép búcsuzásom, szomszéd választásom...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Édes kis szívem! Egyetlen kis szomszéd! Szép búcsuzásom, szomszéd választásom...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Édes kis szívem! Egyetlen kis szomszéd! Szép búcsuzásom, szomszéd választásom...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Olvasnok „A Kerest-olom Alkalmas” című társadalmi és közgazdasági esztendő, a köznevelési alkalmasság...

Vendéglő, igen főfogalmában, városok legelőbb helyén, melyek ritka alkalmi voltak...

Szálló, Délmagyarország nagy városában az első és legjobb menedékhely...

Hentesüzlet, főváros legelőbb helyén, melyek ritka alkalmi voltak...

Szatószület, főváros legelőbb helyén, melyek ritka alkalmi voltak...

Házak, főváros legelőbb helyén, melyek ritka alkalmi voltak...

Könyvelő, aki mindenféle ügygyárat működtet, hasonló állat keres. Cim: Erődváros-utca 23B. II. em. 2. 4740

Kereskedelmi, végzettséggel rendelkező, iradati teendőket, pénztár- és iradati ügyekben járhat, elfogad bárhol. Cim: Erődváros-utca 10. földsz. II. 6402

Nyolc év, Aranyos szőnyeg, édes öklöm! Szerecsény ünnepet kívánok...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Édes kis szívem! Egyetlen kis szomszéd! Szép búcsuzásom, szomszéd választásom...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Édes kis szívem! Egyetlen kis szomszéd! Szép búcsuzásom, szomszéd választásom...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Édes kis szívem! Egyetlen kis szomszéd! Szép búcsuzásom, szomszéd választásom...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Édes kis szívem! Egyetlen kis szomszéd! Szép búcsuzásom, szomszéd választásom...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Édes kis szívem! Egyetlen kis szomszéd! Szép búcsuzásom, szomszéd választásom...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Édes kis szívem! Egyetlen kis szomszéd! Szép búcsuzásom, szomszéd választásom...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Édes kis szívem! Egyetlen kis szomszéd! Szép búcsuzásom, szomszéd választásom...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Édes kis szívem! Egyetlen kis szomszéd! Szép búcsuzásom, szomszéd választásom...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Édes kis szívem! Egyetlen kis szomszéd! Szép búcsuzásom, szomszéd választásom...

Édes, Édes! Márhol találjanak is arám, boldog ünnepeket kívánok...

Édes kis szívem! Egyetlen kis szomszéd! Szép búcsuzásom, szomszéd választásom...

Kávéház, Dél-Magyarország nagy városában megye székhelyén...

Sütő, a főváros legelőbb helyén, melyek ritka alkalmi voltak...

Borozó, a főváros legelőbb helyén, melyek ritka alkalmi voltak...

Kávéház, főváros legelőbb helyén, melyek ritka alkalmi voltak...

Fodrászüzlet, a főváros legelőbb helyén, melyek ritka alkalmi voltak...

Könyv- és papírkedves, főváros legelőbb helyén, melyek ritka alkalmi voltak...

Házak, főváros legelőbb helyén, melyek ritka alkalmi voltak...

Festékek, főváros legelőbb helyén, melyek ritka alkalmi voltak...

Birtokok, 105 holdas, Komárom mellett, vasúttól 12 percre, melyből 2 hold...

Élőkerítés, május végétől is teljes árban, kiválóan alkalmas...

Magányüzem, Fischer Mór, Budapest, Váci-körtút 40. 15000

Élő állatok, főváros legelőbb helyén, melyek ritka alkalmi voltak...

Angol, francia, vagy német alapon tanítja az angol, francia, német...

Rákospalotán, (Tiffán, Boosky-utca) az új felújított épületben...

„Nyugdíjasoknak”, kiválóan alkalmas, kert közepén, modern épület...

Vendéglőnek, gyárnak alkalmas ház, kerttel III. kerületben, előnyös feltételekkel...

Részletfizetésre, porcellán, szervizok, lámpák, kerámia ábrák...

Gödöllőn, az államot 65 percrenyire 255 kilométeres távolságra...

Erzsébetfalván, ház sörösten eladó, mely 2 épületből áll...

Szent-Mihályon, ház Győrjelen, az Anna-utca 302/1-es telken...

Ecsesváryház, ház az Alföld egyik legelőbb városában...

Ritka alkalom, 400 darab csak 1 ftt 80 krajcár.

Debreceni magyar harzi karnál, a ki egy énekes harzi karnát...

Költözködés miatt, 10.000 ócska és új ajtó, ablak olcsón kapható.

Cimbalom, pedálos, eladó. Főherceg Sándor-tér 4. földsz. 15100

Próbálja, még minden háztartás számára...

Ajtók, ablakok, házhoz, kertek, vasutak, kapuk...

Részletfizetésre, arany, ezüst, ékszerok, szoborok...

Grünberger Armin Béla, Váci-utca 30. I. em. 23.

Tízmentes pénzszekrényeket, kasszetteket, villamos vészjelző...

HESKY TESTVEREK, es. és kir. szabad, nazi pénzszekrénygyára...

REMYNIK VIKTOR, vas-nagykereskedés Kolozsvár.

Környet Simon műcipesz, Budapest, főútlel, VIII., József-körtút 13. szám...

HEINRICH ZENTNER, WIEN, VII., Neubaugasse 11. Feszték- és fényárak...

ISIS Rózsák, magyar őrszék. Kifünő minőségű, jó és olcsó likőr készíthető...

ISIS Rózsák, magyar őrszék. Kifünő minőségű, jó és olcsó likőr készíthető...

ISIS Rózsák, magyar őrszék. Kifünő minőségű, jó és olcsó likőr készíthető...

ISIS Rózsák, magyar őrszék. Kifünő minőségű, jó és olcsó likőr készíthető...

ISIS Rózsák, magyar őrszék. Kifünő minőségű, jó és olcsó likőr készíthető...

ISIS Rózsák, magyar őrszék. Kifünő minőségű, jó és olcsó likőr készíthető...

ISIS Rózsák, magyar őrszék. Kifünő minőségű, jó és olcsó likőr készíthető...

ISIS Rózsák, magyar őrszék. Kifünő minőségű, jó és olcsó likőr készíthető...

ISIS Rózsák, magyar őrszék. Kifünő minőségű, jó és olcsó likőr készíthető...

ISIS Rózsák, magyar őrszék. Kifünő minőségű, jó és olcsó likőr készíthető...

ISIS Rózsák, magyar őrszék. Kifünő minőségű, jó és olcsó likőr készíthető...

ISIS Rózsák, magyar őrszék. Kifünő minőségű, jó és olcsó likőr készíthető...

ISIS Rózsák, magyar őrszék. Kifünő minőségű, jó és olcsó likőr készíthető...

ISIS Rózsák, magyar őrszék. Kifünő minőségű, jó és olcsó likőr készíthető...

ISIS Rózsák, magyar őrszék. Kifünő minőségű, jó és olcsó likőr készíthető...

ISIS Rózsák, magyar őrszék. Kifünő minőségű, jó és olcsó likőr készíthető...

ISIS Rózsák, magyar őrszék. Kifünő minőségű, jó és olcsó likőr készíthető...

ISIS Rózsák, magyar őrszék. Kifünő minőségű, jó és olcsó likőr készíthető...

ISIS Rózsák, magyar őrszék. Kifünő minőségű, jó és olcsó likőr készíthető...

ISIS Rózsák, magyar őrszék. Kifünő minőségű, jó és olcsó likőr készíthető...

ISIS Rózsák, magyar őrszék. Kifünő minőségű, jó és olcsó likőr készíthető...

ISIS Rózsák, magyar őrszék. Kifünő minőségű, jó és olcsó likőr készíthető...

ISIS Rózsák, magyar őrszék. Kifünő minőségű, jó és olcsó likőr készíthető...

ISIS Rózsák, magyar őrszék. Kifünő minőségű, jó és olcsó likőr készíthető...

ISIS Rózsák, magyar őrszék. Kifünő minőségű, jó és olcsó likőr készíthető...

ISIS Rózsák, magyar őrszék. Kifünő minőségű, jó és olcsó likőr készíthető...

ISIS Rózsák, magyar őrszék. Kifünő minőségű, jó és olcsó likőr készíthető...

ISIS Rózsák, magyar őrszék. Kifünő minőségű, jó és olcsó likőr készíthető...

Rohitsch-Sauerbrunn

— GYÓGYHELY. —

1801. óta Stájerország tulajdona.

Déli Stájerország idylli fekvésű, rendkívüli tisztaságu és természeti szépségekkel bővelkedő, teljesen pormentes, légenydus levegőjü gyógyhelye!

Azon ősi idők óta híres források,

melyeknek **Rohitsch-Sauerbrunn** keletkezését és világhírét köszöni és melyek összetételüknél és gyógyerejükénél fogva Karlsbad vizeizhez legközelebb állanak, **sőt azokat hajtó hatásu sókban való gazdagság által messze tulszárnyalják, gyomor- és bélhurut, gyomordaganatok és görcsök, máj- és vesebántalmak, a légzőszervek hurutjai, cukros huygár (diabetes mellitus), epekövek és hólyagbántalmak** eseteinél legkiválóbb fürdőhelyeink egyikévé tették. — Az előbb említett forrasok, nevezetesen:

„Tempelforrás” és „Styriaforráson”

kivül, melyek házi ivókurák céljaira a kutkezelőség által mindenféle szétküldetnek, **Rohitsch-Sauerbrunn** még gyógyeszközök minden nemével rendelkezik.

Terjedelmes és jól ápolott parkültetvények

és a határos lomb- és fenyőerdőkhöz vezető változatokban dus sétányok hatékony terepcurákat tesznek lehetővé.

Három nagy fürdőintézet

van meleg-, acél-, szénsavas-, fenyves-, sós- és ásványvízfürdővel kényelmesen berendezve és ezek egyikében a modern vizgyógyászat összes kezelési módszerei alkalmaztatnak. Végül étrendi-, tej-, savó- és kefir-gyógymódok, villamos- és massagerurák használtatnak sokféleképp és nagy hatással Sauerbrunn javallatainál.

De nemcsak mint gyógyhely bír Rohitsch-Sauerbrunn oly elterjedt hírnévvel, hanem természeti szépségei és **a társasélet sokoldalúsága kiválóképp luxusfürdővé, üdülőhelyiyé praedestínálják**, amint hogy azt a monarchia legelőkelőbb társadalmi körei mint ilyen már régóta fel is keresik.

Idény május 15-től szeptember 30-ig.

Vasuti állomások: Pöltschach (déli vasut), Krapina (m. kir. államvasut).

Kimerítő prospektust és füzeteket küld

a Stájerországi tartományi gyógyintézet igazgatósága

ROHITSCH-SAUERBRUNN-ban.

Paris 1900: Grand prix (legnagyobb kitüntetés).

HUSVÉT

Kalvária-dalok.

I.

⌘ Kalvária felé.

Ott haladnak!... Ifjak, vének!...
Áhitattal száll az ének
Föl az égnek,
Mint a tömjén, csöndesen.

Ablakomból elmerengve
Nézek, nézek a menetre,
S a keresztre,
Mely szeliden jár elől.

Jámbor, buzgó valamennyi!
Úgy szeretnék köztük lenni,
S menni, menni
Velük együtt, boldogan!

Mennék velük fej-lehajtva,
S kilehelném egy szent dalba,
Egy sóhajba
Minden bűnös vágyamat!

Könnyek édes özönében
Fürdik újra sáppadt képem!...
Halkan, szépen
Hull az áldott permeteg!...

Gőgös elmém hiu láza,
Kétkedése, zord tudása:
Megalázva
Tűnik el már, mint a kőd.

Messzebb, messzebb száll az ének!...
Álljatok meg ifjak, vének!...
Ó vigyétek
Magatokkal e fohászt!

S a komor Kalváriáról
Hozzatok hírt Máriáról,
S ama fáról
Üdvözítő kínokat!

II.

⌘ Kalvárián.

Ragyogjatok mézes mosolyt
A rang kevély fiára...
Lá koldusok közé megyek
Komor Kalváriára!

Nyomott mellemből a fohász
Kitör lángolva, hévvel,
És összefolynak könnyeim
A koldusok könnyével!

Gőgös szivek közt mint a szirt
Állok merőn, kevélyen.
De itt térdem megroskad. Itt
A porba hajlok mélyen!...
Nem látta könnyűm a világ,
Tudtam magammal bírni...
De itt szemem kiárad. Itt
Oly jó, oly édes sírni!...

Égből származtál, ó uram,
S aljas föld vesztett el!
Isten fiául fogadott,
És ember feszített fel!...
Hát most nem így van? A tömeg
Nem így cselekszik éppen?
Nagy lelkeket nem kínoz-e
Alávaló dühében?

Csak egy van másképp: a latort
Nem huzzák föl a fára!
Nem!... Ő itél s ő süt vasat
A szentek homlokára!
Bírói széken mennydörög
Mint egy félisten. Intő
Ujjára népek hullnak el.
Nincs oly hatalmas, mint ő!

És mégis!... Ő csak hadd legyen
E gyászos földi pálya
Hatalmas latrok dísztere,
Meváltók Golgotája!
Lator-faj sorsa: por, hamú,
Ha egyszer semmivé lett.
A másiké: feltámadás,
Őrök, termékeny élet!

Menj! Hagyj magamra, kegyleső!
Menj hízelegni, hitvány!
Hadd nézze drága mesterét
A bánatos tanítvány!...
Míg száll az éj s homályba vész
Tővis, szeg, dárda, ostor:
Hadd álljak itt könnyezve. Mint
Egy elkésett apostol!...

Humanizmus.

Írta: dr. Hagara Viktor.

A Megváltó feladatát betöltötte, az emberi fejlődés útját megmutatta, de a világ öt máig sem értette meg, pedig eszméinek igazságáért szenvedett, meghalt. . . . Am feltámadott és örök igazságain „a pokol kapui sem fognak diadalt aratni.”

„Szerezzed Uradat Istenedet” — — — — és „szerezzed felebarátodat mint önnönmagadat.” Ez az alaptan, és minden egyéb csak ebből levezetett következtetés. Ebben van létvége az emberi művelődés eszménye és irányja. El kell az előtt nemulnia mindennek; lelkünknek is alapörvénye ez, amelyet el lehet ugyan az emberi gyarlóságoknak homályosítani, — de csak ideiglenesen, mert ismét utat tör magának, hogy későbbben annál tisztább fényt árasztson reánk. Az egész művelődéstörténet csak ezt bizonyítja. A művelődés kezdetét a tiszta önzés jellemzi és jellemezte. Egy „tollum omnium contra omnes”, amint már Hobbes kifejezte, volt a kiindulási pont és „szerezzed felebarátodat, mint önnönmagadat” ez a végcél, mely felé öntudatlanul is mindnyájan törekszünk.

Ha az életet közelről nézzük, amint benne vagyunk, s a legkisebb tüszurások is fájdalmat okoznak, kétségbevonhatjuk e nézet igazságát, de ha nagyobb időközök erkölcsi felfogásait hasonlítjuk össze egymással — annak valóságát meg nem tagadhatjuk.

A rabszolgaságot egy arisztokrácia követte, ezt vagyonos polgárok uralma váltotta fel, majd a törvény előtti egyenlőség következett egy nyomasztó bürokráciával s most haladunk amaz irány felé, hogy az önzetlenséget mint erényt méltányoljuk, és maga az állam létesít oly intézményeket, melyeket eredetileg egyes jótékony szellemek nem önzetlenségre kezdeményeztek. Így fejlődött ki a modern állam és társadalom mai alakjára és így kell annak még tovább is igen messze előre haladnia a humanizmus eszménye felé.

Amint az egész társadalom nagyban tapasztalunk, ugyanazt látjuk annak egyes részletein is. Csak a fenytörvények rendelkezéseit és alkalmazásait tekintjük, fokozatosan látjuk szelidülni egy a büntetések nezeit, mint azok végrehajtását is; sőt e téren maga az elvi álláspont is folyton a humanizmus felé tartott. A középkor testi kínzásai csaknem teljesen megszűntek s maga a halálbüntetés is, amidőn alkalmazták, legalább nem akar már kínzás és látványosság lenni. A régi *tállo* felfogását az állami *megtorlás* váltotta fel, — ma pedig már ezt is a *javításra* irányuló törekvés helyettesíti.

Hasonló irányt követ a fejlődés a magánjogban és különösen a közigazgatásban. — A közigazgatás minden tényén a humanizmusnak kell visszatükröződnie, ez teszi azt nemessé, és csak ezzel emelkedik feladatának magaslátára. „Aki köztetek első akar lenni, az legyen utolsó” így szól Jézus tanítványaihoz, mikor azok rangjok felett versengtek egymással, — ezt kell ma már tenni a közhatalomnak is, kell hogy utolsóként érezze magát, — ha *nem* akarja köztelenségét elvégezni; szem előtt tartva, hogy nem ő érte van a közönség, de ő van alkalmazva a közönségre.

Minden intézkedés, melylyel a közönség méltányos érdekei kielégíttetnek s melyben lehetővé válik, hogy a formák egyszerűsítésével előnyösebb támogatásban részesüljön, mind a humanizmus nagy elvének megannyi konkrét megvalósítása. „Aki tanítványom akar lenni, tagadja meg magát”, mondta Jézus tanítványainak; s valóban, ez önmegtartóztatásra kell törekednie ma már a közhatalomnak is, ha feladatának magaslátára kíván emelkedni.

Régebben hatalmaskodással kívánt a tisztviselő tekintélyt szerezni, megmutatta, hogy önkényével milyen sokra képes; ma már csak az előzékenységgel lehet neki közönségének *bizalmát* kérnemelni, mert nemesek az *írott törvénynek*, de a humanizmus nagy erkölcsi törvényének is szolgálatában áll.

Az önzés és a szeretet együttlik lelkünkben, a kettő küzd együtt, s legtöbbször egymással. Egyéniségünk e két érzelme keveréke által van mindig színezve. A történelemben is megtaláljuk, hogy némely korszakot az önzés jellemez, mely rendszerint a pusztulással jár; más korszakban a béke s a szeretet uralkodik s ekkor a fejlődés áldásos munkája tűnteti fel a szeretet alkotó erejét. A létért való küzdelem nagy elmélete igaz, de ha következményeit levonjuk, hiányosnak bizonyul, mert figyelmen kívül hagyja a szeretet nagy elvét, mely bizonyos alakban még az alsóbb lényeknél is megtalálható.

Midőn a történelem az *erkölcsök szelidülését* mutatja meg, midőn a társadalmi modorban az *udvariasságnak*, az *előzékenységnak*, a szivnemességnek találkoznak, mindenütt a szeretetnek az önzés feletti győzelmét tanúsítják ezek és az *önmegtartó*

adás is mindig bennök rejlik. Emberi természetünknek egyik tulajdonsága az, hogy amit egyes alkalommal *kívülről* érzünk, azt az ismétlések után lassankint *megszokjuk*, fokozatosan *általánosítjuk*, míg később ez érzelme jellemünknél is alkotórésze lesz. A szeretet a maga bensőségével előbb a család keretében lép fel, majd egy baráti, vagy társas kört hat át, utóbb a fajösszetartozás egyesítő ereje lesz és csak nagy idő múlva, midőn a szellemi élet egészen megtisztulva uralomra jut, hathatja át az egyesek énjét elannyira, hogy felebarátját is úgy szeresse, amint önmagát szereti.

A felebaráti szeretet az igazság szeretetével, — és ezek párosulva az igazság szabad kutatásával — teszik ki az igazi szabadelvűség fogalmát. Így, amint a felebaráti szeretet és az igazság szeretete kiirhatatlanul természetünkben van és legyőzi a gyűlölet s a sötétség akadályait és amint az igazság kutatásának szabadságát is a rövidlátó érdekek csak egy időre képesek elnyomni, úgy tételképpen felállíthatjuk, hogy a szabadelvűség eszméjének ereje is ellenállhatlan. Elyomható egy időre; az önzés, a sötétség s a gyűlölet elhomályosíthatják még egy hosszabb időre is, — mint azt sokszor láttuk is a történelemben — de azért azt kiirtani belőlünk teljes lehetetlen.

Jézus az *egész* emberiségnek mondta „szerezzétek egymást” és ő, ki magát az „ember fiának” nevezte, az egész emberiség természetének örök alaptörvényeit ismertette meg velünk. Tanításai valóban örök igazságok, azon igazságok, melyeket elhomályosítva talált az akkori felfogás sötétsége által. Midőn ő azokat felderítette, az elfogultszellemek még nem voltak képesek azokat befogadni s azért egyelőre csak *hitet* kívánt tanítványaitól, míg ő, aki *azokat tudta*, már felülállt a hiten s törhetlenül meg volt győződve azok erejéről és diadaláról.

Ez igazságok az emberi természet mélyéről vett *erkölcsi* igazságok voltak. Emberek között és emberi módon élt, nem volt aszkéta, nem volt külön, de nem volt *képmutató* sem; azonosította magát tanúival, úgy hogy az ő szubjektivitása a legújabban objektívitás magaslátára emelkedett. Az igazságokban élt, szenvedett érettek és oly nagy volt benne a szeretet ereje, hogy halála percében is védelmébe vette azokat, akik őt megfeszítették. „Atyám, bocsás meg nekik, mert nem tudták, mit eselekesznek!” Ebből értjük meg, hogy aki az emberi természet legerjettebb titkait is ismeri, aki tudja, hogy a szellemi sötétség, a mindig hullámzó kedélyek és a szubjektív téves felfogások folytonosan változnak és csak mint pillanatnyi állapotok szerepelnek az emberiség fejlődésének folyamában, — egyszerűen, aki így mindent tud; — az mindent megbocsát. Így teljesítette ő azt a Péternek adott parancsot, hogy: Ha felebarátod megsért téged, hétszer — hetvenhétszer is bocsás meg neki.

Ebből tanuljuk megismerni Jézustól az igazi humanizmus fogalmát, mely az emberi kezdetleges tudatlanság s a gyűlölet éjében még a sötétség miatt nem tünhetett fel, de minél nagyobb fényt áraszt ránk a kutatás szabadsága mellett az emberi művelődés, annál nagyobb hatalommal növi ki magát és önzetlenségével annál inkább lehozza közbébe az *élet boldogságát*.

Ez eszmény árasztja fényét a mai ünnepeken, rázzuk le kissé magunkról a mindennapi élet mulandó gondjait s adjuk át magunkat ez eszmény hatalmának, vagy szívjuk annak szellemét magunkba és merítsünk abból lelkierőt a következő napok munkájához.

Versek.

Rég nem csegett. . .

Rég nem csegett csattogó dal,
En hű párom, ajkaidon!
Hej, azelőtt zengő szóval
Keltél piros hajnalon!
Késő estig szólt az ének,
Még imád is az vala . . .
Eltűntek a dalos évek,
El a szívünk tavaszai!

Tündérberek volt a házunk,
Míg dal csegett ajkaidon;
Volt örömünk, volt virágunk . . .
S megtepted egy alkonyon.
Hagyj meg egy-két szál virágot!
Virág nélkül nincs öröm.
Majd, amikor nem is látod,
Könnyemmel öntözöm.

Hagyj meg egy-két szál virágot!
Oh, ne tépd le, kedvesem!
Elhervad az, majd meglátod,
Magaút is eszedesen.
Nem sok kell a falevélnék,
Ha jön az ősz harmata . . .
Hol vagytok, ti dalos évek?
Hol vagy szívünk tavaszai?

Süss ki, nap!

Süss ki, nap, te kék szem!
Nálad nélkül, érzem,
Hídeg a világ.
Járhatok akárhol,
Ha rám nem sugárol:
Nem terem virág,
Sivatag lesz életem,
Lassan elhal éneke.

Süss ki, nap, te kék szem!
Te vagy, te vagy, érzem,
Életem napja.
A gomolygó felhőt,
Lelkemen gyülemőt,
El-eloszlatja.
Mosolyogj rám, angyalom!
Tán fölszendül még dalom! . . .

Ha be-be nem fődne szárnya. . .

Ha be-be nem fődne szárnya
Sötét éjszakának:
Talan nem is örüdnék úgy
A nap sugarának.

Ha nem volna bánat és gond,
Mely szívünkre éhes:
Az öröm se lenne talán
Akkor olyan édes.

Hogy hullatod a könnyedet,
Síró feleségem!
Csillag lesz még abból, meglásd,
A csillagos égen.

Pósa Lajos.

A szemtelen ember.

Írta: Thury Zoltán.

Szemtelen ember elvégre sok van a világon és szörnyen hosszú utánajárásul lehetne kideríteni azt, hogy kicsodák is voltaképpen a szemtelen emberek. Miért azok, holott van két szemük, amit nemesek hogy el nem tüntethetnek az arcukból, hanem be se hunynak, amikor szemtelenek. Holtt hát valahogy mégis igazán személtüliek kellene hogy váljanak, amikor például olyan ajasságokat követnek el, mint az én emberem, akit nem én nevezek szemtelennek, hanem az erre sokkal hivatalosabb felsőség. Maga a hivatali főnökség — kérem alássan, — amely mégis hát tudja, hogy kibem mi lakik, s ha az itél, hát csak tessék nyugodalmasan beléhelyezkedni az ő álláspontjába. Végre is, akik vállalalok élen állanak, tudják, hogy kibem mi lakik. Hát tessék elkészülni arra, hogy ezekben a sorokban igen hitvány emberről lésszen szó.

A közgyűlés közelétevel egy kisebbfajta bankban az egyik igazgató ur behívatta magát Klein urat. Klein Sándor urat, aki egyébként kissé alárendelt helyzetben volt az intézetben. Hivatalnok volt. Valami olyan, akinek nem is igen van egyéb címe, mint hogy hozzá tartozik a testülethez. Zsidó is azonban, tehát mindenesetre egy kis halával tartozik a szentiszta keresztény igazgatóságnak azért, hogy álláshoz jutott az intézetben. Tehát behívatta egyik igazgató ur s amikor megállott az ajtóban, rákiáltott. Csak úgy kedélyesen persze.

— Üljön le, Sándorkám! Ne vigye el az állomat, a teremtést magának!

Sándorka leült. Sándorka úgy körülbelül ötvenesztendő ember. Nem igen kifejezésteli arccal. Nyugodt, csendes, nagy feje van, szép, okos szemei s valami öntudatos becsületes komolysága. Az igazgató ur a fiacskája lehetne. Talán huszonöt-huszonhatesztendő ember, akit az apósa tett be ide. Egy főrszvényes és egyébként is igen nagy hatalmu ur, aki szörnyű sok tiszteletbeli állást visel és úgy megy végig az utcán, hogy ő csak böffent egyet-egyet, a sok minder féle ember pedig nagy kalapemelítéssel köszön neki. Tehát az igazgató ur behívatta Klein Sándort s beszélés kezdett hozzá illetéknéppen:

— Nézze, édes Sándorka, a közgyűlés elő nekem jelentést kell betérjesztenem az elmúlt üzletéről. Maga ismer engem, tudja, hogy én inkább a nagyobb koncepciók embere vagyok. Utálom az efféle. Hogy én leüljek az asztal elé s három napig rágiám a pennát, hogy ennyit nyertünk, ennyit vesztettünk és mindezt részletezzem, bizonyítgassam meg efféle, hát ez nekem igen kellemetlen. Hát nézze édes Klein ur, legyen szives, csinálja meg nekem ezt a jelentést, de szép, olvasható írassal, hogy ne akadja fenn rajta s aztán én, kérem, egyáltalában nem leszek hátálán. On meg fog ismerni engem, nemesek úgy, mint hivatalnokok, hanem mint gentlemant is. Én — kérem — tűzbe megyek a hivatalnokaimért és ezért a munkáért se sajnállok harmine forintot. Mondjuk, hogy harminc forintot. Jó? Elvégre ez önnek nagyon jól jön. Nem? Egy kis

mellékes pénzecske. Ertem én azt, hogy elcsuszik. No Sándorka, nem?

— Dehogynem. Ami pénz, az mind jó. Bár több lenne.

— Arra is ráterünk. Ne féljen semmit. Amig én itt vagyok a vállalat élén, addig az ilyen kiváló erők csak fekdjenek bele az ágyba s várják a szerencsésüket. Én vagyok a szerencse. Ne féljen semmit... Egészen melléje ment s kedélyesen a combjára csapott. — Sándorka, hát csak nem hiszi, hogy én elhagyom magat?... Hát megcsinálja?

— Meg.
— De mikorra, öregem, mert ezzel nem lehet ám babrálni?

— Holnapra behozom.
— Reggel?
— Reggel.
A kis igazgató nagyot nézett s megilletődve csóválta a fejét.

— Hát ez igazán szép. Hát éjjel fogja csinálni?

— Éjjel.
— Es a szeme? Nem árt a szemének az ilyen éjjeli munka?

Klein ur belesapott a levegőbe a kezével. Egy kicsit türelmetlenül s valami kis megvetéssel is azzal az emberrel szemben, aki belehajszolja a munkába s aztán buta jóakarattal azt kérde, hogy nem fájdul-e meg a szeme.

— Az én szemem... Addig kitart, amíg élek. Félénk, csendes kopogás hallzott az ajtón.

Klein ur csak odanézett s az igazgató ur kiáltotta: szabad. — Egy szolga jött be, idevaló szolga s azt mondta, hogy Bogyó igazgató ur, a másik igazgató kéri Klein urat, hogy mielőtt elmegy, okvetlenül sziveskedjék beszélni hozzá. Sürgős mondanivalója van. — Itt már nem volt semmi dolga, tehát átment a másik igazgató urhoz. A kis igazgatócska, ez itt, az ajtóig kísérte s szorongatta a kezét és mivelhogy a szolga is velük ment, sugdosva beszélt:

— De köztünk marad. Igen?

— Persze.

— A javításról pedig beszélünk. Mert hát tisztára disznóság, hogy magának már három év óta nem javítottak. Magának, aki az egész üzletnek a lelke. Hát csak beszélje meg Bogyóval, amit ő beszélni akar, a fene tudja azonban, hogy miért veszi el őnt éppen most a munkától, amire elvégre az üzletnek is igen nagy szüksége van...

Azonban hát beszéljenek s aztán én majd átmegek Bogyóhoz s megtárgyaljuk azt a fizetés-ügyet. Ne féljen semmit. Én lojális ember vagyok a hivatalnokaimmal szemben.

Arra Klein ur már belépett a mások igazgatóhoz, a folyosó tulsó végén, Bogyó urhoz. Bogyó ur vén legény, savanyu ember, kellemetlenkedő. Egy kicsit gyomorbagyosforma ember, aki azonban ebben a pillanatban végtelenül előzékenyen ugrott föl a székéről, amikor benyitott Klein ur.

— Maga az Kleinkám? No hát nagyszerű. Azt hittem, hogy már el is ment, de hát persze, az igazi hivatalnok nem napszámos. Nem ugrik föl, amikor üti az óra a kettőt. Nagyszerű ember maga, Klein ur. Minden társaságnak kívánok egy ilyet, már amelyiknek azt kívánom, hogy éljen. Amelyik meg megfekszi a gyomrom, hát annak nem kell Klein. Hogy a fenébe né! A mi Kleinkám. — Hát öregem, tudja-e, hogy miről van szó?

Klein ur csendes nyugalommal felelt:

— Nem.

Az igazgató ur kedélyesen belebökött a hátsába Klein urnak.

— Hát valami jelentés kellene, öregem. Amit bemutatassak ezeknek a barmoknak, az igazgató-ságnak tudniillik. Hát én meg az offéle irkáláshoz nem értek. Ami üzlet akad, hát azt csak lebonolyítjuk, hanem irni, irni, mindenféle ugynevezett eredményeket összeírni, hát arra én nem vagyok képes, Kleinkám. Ugy-e érte? Maga okos ember. Velem egykoru ember... Bizony már befordultunk mind a ketten abba a korbá, hogy nem sok várnivalónk van... Mondja, Kleinkám, mi a fizetése?

— Kétezernégyszáz.

Az igazgató ur hosszan csóválta a fejét.

— Ejnye, ejnye. Es nagy a családja?

— Nyolcan vagyunk. Az asszony és én és hat gyerek.

— És meg tud élni.

— Kinlódom.

— Ejnye, ejnye, hát majd csinálunk valamit. Hát kérem, írja meg azt a jelentést, amiért én természetesen külön honorálok. Husz, huszont forintot sem sajnállok, csak szépírósan legyen. Világos, érte? Hogy az üzlet rögtön áttekinthető legyen belőle. Az egész üzlet, amit vezetünk, én meg ez a fiatal ember, ez az izé. Hát mindegy. Ez a hogyhívják. Mindegy. Hát csak csinálja meg.

Közelebb lépett Klein urhoz és nagyon komolyan, egyenesen a szeméi közé beszélve, mondta:

— Én garanciát vállalom, én, én elvállalom a garanciát, hogy kétszáz forinttal föl fogja emelni a fizetését az igazgatóság. Lesz magának kétezert-hatszáz forintja. Abból már igen csinosan meg lehet élni... De milyen csinosan. Nagy pénz az, kérem. Míg azt kikeresi a bank, hát mondhatom, hogy nagyon utána kell járni a pénznek. Nem kell ezt mondanom önnek, hiszen ön majdnem annyira otthon van az üzletben, mint én.

— Sokkal inkább.

— Hogy?

— Sokkal inkább. Én csinálom. Ön nézi. Én dolgozom, ön aláír egy-némely papirosokat. Egyebekben azonban újságot olvas. Nélkülöm ma ez az egész üzlet hasra esik, mert én vagyok az egyetlen ember itt, aki belelát mindenbe. Aki tudja, hogy hogyan kell megkeresni a részvényeseknek a hasznót és az igazgató uraknak a nagy fizetéseket. Nekem kétszáz forint fizetés-emelés nem elég. Semmi. Hatszáz forinttal akarok többet. Háromezret egy évre. Eppen annyi hiányzik nekem ahhoz, hogy élni tudjak. Nagy a családom.

Az igazgató összecsapta a kezét.

— Hatszáz?

A nagyon egyszerű, szürke, nagy, vállas és keménynyaku ember csak ráhagyta:

— Annyi.

— Nem tudom, hogy mit szól ehhez az igazgatóság. Majd beszélék a kollégámmal is. Most csak menjen, kedves Kleinkám. Talán meg-egyezzünk majd valahogy. Maga is enged...

— Én nem.

— Dehogynem. Hát majd meglátjuk. Ez a vállalat nem bocsátja el embereit. Ez egy olyan vállalat, kérem, hogy aki a mi emberünk, hát azzal szemben mi áldozatokat is hozunk. Önnek nagy a családja is...

— Nagy, hála Istennek.

— Jó, jó, hát majd beszélék az izével, azzal a másikkal, aztán majd meglátjuk, hogy mit lehet csinálni. Hanem hatszáz, hatszáz, sok az... .

— Nem adom alább.

— Hát majd beszélék vele. Ha ketten akarjuk, talán megynük valamire.

Beszélt is a másik igazgatóval.

— Hát kérlek, csesem — mondta neki. — ez a Klein nagyon szemtelen ember. Nem azt mondok, hogy nem használható egy s másra, mivelhogy csakugyan beledolgozta magát az üzletbe, hanem tulságos igényei vannak. Egy offéle ember, egy ilyen nulla, akinek elvégre éppen csak némi kereskedelmi műveltsége van, egyszerűen csak azzal áll elő nekem, hogy hatszáz forinttal javítsunk neki. Hát ez szemtelenség... Nem?

A fiatal igazgató vállat vont s gépiesen, egy kicsit sietve felelt.

— Csakugyan, csakugyan... .

A másik nagy meggondolással mondta tovább:

— Hanem azért meg kell neki adni. Végre is elég ügyesen vért a dolgát. Igen jóra való ember. Hanem szemtelen fráter.

— Az, csakugyan.

— Kihaszználja a helyzetet.

— Ki.

— Holott mi volnánk a bankban a vezérek. Te meg én. — Egy kicsit gondolkodott, aztán lassan, majdnem sugva mondta hozzá:

— Ámbár szamarak vagyunk mi ehhez, csesem. Ugy-e?

A fiatalember föl pattant, de már az ugrás közben meggondolta magát. Csendesen felelt:

— Hát igen, én nem is mondom, hogy valami nagyon értek hozzá. Klein nagyon kell nekünk, hanem azért szemtelen ember, hogy egyszerűen hatszáz forinttal akarja felemeltetni a gázsiját. Meg kell adni neki, mert ő keresi meg a pénzt, hanem szemtelen ember.

A másik igazgató ur ráhagyta, hogy ugy van.

A fiatalember föl pattant, de már az ugrás közben meggondolta magát. Csendesen felelt:

— Hát igen, én nem is mondom, hogy valami nagyon értek hozzá. Klein nagyon kell nekünk, hanem azért szemtelen ember, hogy egyszerűen hatszáz forinttal akarja felemeltetni a gázsiját. Meg kell adni neki, mert ő keresi meg a pénzt, hanem szemtelen ember.

A másik igazgató ur ráhagyta, hogy ugy van.

Fehér virágok.

A szép fehér virágok bólogattak.

A bársony, mint a hópehely,

Rezzgett ragyogva karsu szárukon.

Egy kert volt; telve néma sejtellemmel;

Hang, szó felé a távolból se tévedt,

S csendjében mégis vad sirám dalának

Ezerszínű rezgése éledett. —

Karsu virág! Fehér virág!

A szirmaidból kél a dal fuvalma.

Felém száll úgy, mikénttha éjszakában,

Midőn a lelkem elbolyog az őrben,

Borzongva hallom gyászosan rezegni

A kápolna szavát a hegytetőn.

Ki látott már fehér apácá-sort,

Midőn az méla dallamával

Kerülgeti a Krisztus nyoszolyáját,

Hogy szűzi nászát ünnepelje rajta?

Olyan volt a fehér virág e kertben

És karban énekeltek síri hangon:

„A rögnek, mely a bérceekig hatolt,
A rögnek, melyet ég s föld átkarolt,
A rögnek hajdan lelke, szárnya volt.

És jöttek lentről gyilkoló csapások:
A böles szava, a hitteless, a vásott,
És lassan, fájón be a rögbe ásott.

És hullt csapása egyre-egyre
Előbb a völgyre, majd a hegyre,
Amíg az ég kékjébe megy be.

S ezer sebet át szorteszéledt,
Ami igazság volt, ami élet,
Örökre eltűnt tán a lélek.

Hová is menjen, hova szálljon?
Miért pihenjen bús halálon
A lélek, ábránd és az álom?

És mind az éj kertjébe tértünk,
Féher virág szirmába fértünk,
S még csak a költő szól ma értünk.“

A szép fehér virágok bólogattak.
A bársony, mint a hópehely,
Rezzgett ragyogva karsu szárukon.

Nem érte őket senkiksem. Az illat
Hiába kél dalos szírom ajkáról.
Kiűzve mindnyáján a rög szivéből.
Egy halni járó ifjú szívja csak
Mohaón a szirmok mézes illatát.

Erődy Miksa.

Mesemondás.

Írta: Abonyi Árpád.

Az Urnak MDCCCIII. esztendejében, Szent-György havának Palmarum vasárnapján délután hat óráig nemkülönbön igen fáradaalmas nap vala a poklok mélyiségekben. Mindig sok munka vagyon odalenn, — e napon főleg. Ekképpen esett meg aztán a csoda, hogy az utolsóelőtti bűnös lélek hatalmas elverése után Belzebub abbahagyta a munkát, mert izmos, fekete karja nem bírta többé a bivalybőr-korbácsot. A sort bezárandó utolsó bűnös lélek — kinek remekbe formált halandó testével háromszáz év előtt a kacér branzanzai Margit ingerelte az esztelen ifjuságot — ezen Palmarum vasárnapján kikérülte a verést. Belzebub nem bántotta. Félrelökte a korbácsot, jobb keze fejével letörölte szörts pófájáról a bőven szivárgó verejtéket és otthagyan az egész jajgatató társaságot, kimerülve, fölötté rosszkedvűen kullogott lakása felé.

Mégis csak buta egy állapot, — gondolta lehangoltan — hogy idészakonként minden természet maga is az ő téli alvásában: csak ő nem. Jóravaló, pontos, törekvő örögnök ismeri magát; elvégzi igyekező szorgalommal, mit a világok Ura ő neki megparancsol; sohasem panaszkodik, hogy ezen nehéz szolgálatait a mennyi kormány cancelláriusa, Péter, elégedően nem méltányolja, — de most már elég volt: itt az ideje, hogy ő is kieszközöljön magának egy kis ünnepi vakációt, különben kidől a sok munkában. Tessék csak föl gondolni, hogy például ma is több mint ezerkilencszáz, poklokra vetett lelket kell vala elvernie. Köztük egypár roppant elvetemedett, konok bűnöst is, kik még az ő győzedelmes örödi hatalmának is ugyancsak dolgot adtak. Néro császárt előbb kétszer is földhöz kellett vágna, míg engedelmességre kényszerítette. Messalina zsinthe a kisujjába harapott, s éppen ily renitens gonoszok akadtak az ujjbak között is. Richelieu, XIV. Lajos, Buckingham, Katholikus Izabella, Pompadour asszony, Haynau... Micsoda népség! Madame Pompadour ma különösen el kellett vernie, mert a forró szurk sziklái mögé szökvén, magával csalta Collonics bibornokot és Borghia Cézárt. Még itt, a pokolban is! Hallatlan banda!... Nem csoda, ha szörnyűségesen elemelyedett tőlük és teljesen kimerültek érezvén magat, egy kis vakációra vágyik.

Egynémely fontolgatás után tehát eldöntötte, hogy audienciára fog jelentkezni s megjelenvén az Ur trónjának szalmolyánál, szabadságot kér, hogy elutazhasson.

A szolgálattelvő angyalok annyi szabadságot élveznek, amennyit nekik tetszik, — méltányos, hogy legalább nyolc, vagy tíz napot ő is kapjon. XXII-ik Johannes pápa uralkodása óta, ki egy-némely incselkedő, öreg íráskod szerint „szoknyás“-nak is nevezeték s tilalmas anyai örömmel valódtalát — nem volt szabadságos. Akkor is csak mindössze négy rongyos napig lehetett távol. Oly nagy tömege az elkarhozottaknak vetett poklokra e fölötté illetlen pápa uralkodása alatt különösen a szent fogadalmat tevő papi

rendből, hogy csak magából Itáliából több mint huszezer elítélt hullott alá, a többi országokról nem is emlékezvén. Rómából az egész bibornoki kollégium lepotyogott. De potyogtak katonák, státusférjak, apácák, világi asszonyok. És potyogtak fejletlen fiúk és éretlen leányok, amely borzalom még az ő minden sziklán keményebb érzéseit is fölháborította. A szabadságnak persze vége volt, — sürgősen visszahívták a sáttól kezdve ismét szakadatlanul dolgozni kellett.

Most egy idő óta mintha némi kis szünet állott volna be a potyogásban, — tehát fölhasználja. Az alkalom is kedvező; odafenn a Földön az Ur egy igaz fiának, Jézusnak, feltámadását ünneplik a halandó emberek milliói. Erre fog hivatkozni és bizonyos, hogy az Ur jóaság szívének emagya mellett kegyelmes hajlandóságra nyitendvén, a vakációt meg fogja kapni.

Tehát nem sokat teketóriázott, hanem fölvette ünneplőköntösét, csinosan, ügyesen fölkezdült és ment.

Alig várta, hogy kiérjen fekete birodalmából a napvilágra. A földi tartományokat megvilágító napfény elkápráztatta szemét. Oly rég látta a napot, hogy szinte mámoros lett tőle. Vere mind a fejébe zuzolt. Izmai dagadoztak, szíve hevesen dobogott. Bizony meg lehet érteni, hogy idefenn könnyen leszédülnek az igaz utról haladó fergei a földnek, mert őh be szép a világ! ... Föl is kiáltott elragadtatása boldog gyönyörében a köszívű ördög: hurrá! az élet, a napfény!

A mennyek kapujához érkezvén, illedelmesen kopogtatott. Érezte, hogy azoközben még az ő kemény derekát is megremegetti valami csodás félelem, de el volt határozva, hogy semmiképpen sem mond le a tervéről s alázas instanciáját mindenáron eljuttatja a trónhoz.

— Ki kopogtat? — kérdezte egy ártatlan hangocska.

— En vagyok, Belzebub, — felelte szerényen és türelmesen varakozott, míg a vert aranypántok megfordultak sarkaikban s a kapu kinyílt.

Beléprén a paradicsomba, bámulva tekintett körül. Elmult néhány száz esztendeje, hogy utóljára járt az égben; azt képzelte, hogy csupa új glóriát, új fényt, a színek és sugarak új fenségese harmóniáját látja, holott — tudja — az égben öröktől fogva minden a régi és sohasem változik semmi.

— Mit akarsz, Bubi? — kérdezték tőle az Ur szolgálattelvő angyalai, kik az ő végtelen kedvességükben még a pokol szörzopfájú szolgálója iránt is kedvesek tudtak lenni.

— Audienciára szeretnék menni, drága angyalok — felelte nyájasan az ördög s megpillantván az öreg Pétert, ki éppen iván, elalvék egy szőlőlugásban az ő kulcsaival, így folytatta: — Mivel pedig úgy látom, hogy a kancellárius urat leigázta a nedű, vezessetek ti az Ur színe elé.

— Miféle ügyben, Bubi? — Ezt majd csak ott lések elmondandó — felelte óvatosan Belzebub s magát kellemesen illegetve, fordult a legrózsásabb angyal felé, kinek gyönyörű alakján a szűzies ártatlanság fehérsege csillogott. — Benned van legtöbb bizodalom, őh, édes angyalka, ki testi életedben is lezegebb valál a földi leányok között. hallgasd meg alázas kérésemet és vezess az Urhoz.

— Ez a Péter dolga, nem az anyém, — felelte elpirulva az angyal.

— Nagyon tudom, hogy az ő dolga, — könyörgött lágyra szelidített hanggal az ördög, — de im lássad az öreg urat, miképpen alszik. Ha fölbrezstem, kidob, — ezt pedig nem akarom. Kérlek tehát ez okon, vezess el te. Te vagy itt a legszebb, — hízelt szemével hunyorogtatva, — odalenn a földön is te voltál a legszebb. A férfiak imádták, a nélkül, hogy bájos ártatlanságban tudat volna, — le is kerültek hozzá az egy szál s még ott is úgy sóhajtoznak, hogy magam is szinte sírva fakadok résztvevő bánatomban ... Utánad sóhajtoznak szegények, őh égi, szép leány — legszebb az angyalok közt!

— Kövess, sátn ... — lehelté szemérmes hangon az angyal és előreröppent.

Belzebub titokban elfülbiztosította órást a gunyos mosolylyal dunnogta: ihol, az égben angyalai is szívesen veszik a szavaknak mézét, — csoda-e, ha oly sok nyomorult földi teremtményt buktat poklokra az a veszélyes édesség, hogy immár alig férnek! Lám, ez a szép angyalka sem lenne itt, ha nem halt volna meg tizenhat éves korában apjának magányos falusi kastélyában — hanem lekerült volna hozzá, mint testvérénél, akiknek szépségét Nagy Frigyes idejében még a legvastagabb koponyájú germán vasasok is megbámulták. — Gondja volt azonban rá, hogy ebből a dunyogásból a vezető angyalka egy ígét se sejtessen, különben egyszerűen kicsöpöpet volna a gráciából.

Az Ur trónjához érkezve, jámbor órákkal borult a földre.

Kegyelmes fogadtatásban részesült. — Tudom, hogy miért jöttél — mondá jóindulattal az Ur — meg akarom hallgatni kérésed.

— Fáradt vagyok, uram — panaszkodott gőnyedezve az ördög — nem bírom tovább a munkát, pihenem kell. Egy kis ünnepi vakációt engedj, őh uram!

— Legyen! Fölmentelek tíz napra a szolgálattól és megengedem, hogy ott töltsd el az ünnepi vakációt, ahol neked tetszik. Különös kegyelemmel jelélül az ellen sincs kifogásom, ha itt maradsz az ártatlan, tiszta lelkek között az égben. — Köszönöm... de talán... — rebegte habozva az ördög. (Ez ártatlan, tiszta lelkek között az égben? No, még csak az kellene!)

— Látom, nem akarsz, — intett jóaságosan az Ur, — mond meg tehát, hogy hol szeretnéd eltölteni a vakációt?

— A földön, őh Uram!

— Eredj tehát a földre s ha kipihented magadat, tíz nap múlva jelenj meg ismét az égben. Meg fogom kérdezni, hogy szerelmes fiam emlékeztetek nagy ünnepén a hívó földi emberek imádatára miképpen hatott rád.

— Ugy leszen, Uram, miképpen parancsod — felelte hálálkodva Belzebub s mély hajlongások közt visszavonult.

Óvó hát tíz napra a föld. Pihenhet kedvére reggeltől estig, mulathat, szórakozhat, kielégítheti kíváncsiságát s kivethi részét a földi halandók örmeiből is. Hohó! Ez meg is lesz... Lumpoloi fog. Frissnek és könnyűnek érezte magát erre a pompás gondolatra, mintha szárnyai nőttek volna a boldogságtól. Emelt fővel, kényesen lépdelt a paradicsom kapuja felé.

— Tíznap vakáció! Uhu! — kiáltotta elragadtatva.

S közben egynemely részleteiben is elgondolta, hogy mit fog csinálni, mit nem. Lustázkodni is fog, de vigadni is. Tapasztalatokat szerez a földi rendszerekről és emberekről. Meg fogja tudni, hogy mi az a „társadalom.“ Meg fogja ismerni a nő ajkakon lappangó méregnek édességét és a becsületesség látszatába burkolt himzsgazemberek szemtelenséget. Földi életet, földi berendezéseket, földi erőnyeket és földi gyakorlatosságokat fog tanulmányozni — hajrá! Micsoda pazar tömege a gyönyörűségnek, — bátran neki lehet tőle dőlni a falnak!

A mennyei kapuzhoz érkezvén, látta, hogy Péter még mindig alszik az ő kulcsaival.

— Gyerekek, nyissátok ki a kaput! — szolt rá fogheryél a közelébe sereglő angyalokra.

A vezető angyalka — Medicis Mária — kinyitotta a kaput és hófehér kezeccskéjével nyájasan bucsut intett:

— Szerencsés utat a földre, Bubi!

Belzebub fitymálva tekintett rá. — Hm... Ha jobban megnézek, Saccikám, valószínűnek tartom, hogy te negyvenéves asszony korodban is ide a menyországba kerülél volna.

— Nem értelek... mondotta ártatlan csodálkozással az angyal.

— No, mert téged ugyan senki sem csábított volna bűnre, mint a nénédet. Ezek voltak a szép leányok, Marcsa!

— Takarodj, goromba ördög!

Belzebub kacagva rohant ki a kapun s egy óriási bukfenccel a maga fekete birodalmába érve, azonnal összepakolt s a pokol őrzését pribékjeire bízván, felutazott a földre.

Tíz nap múlva valaki megkopogtatta a mennyei kaput. Az örök bosszankodva néztek össze — tessék, megint egy kéregető! Sohasem fogy ki belőlük az égi kormány, holott husz század alatt odalenn már pontosan megtanulhatták volna, hogy ki való ide, ki nem. Alig egy hét alatt öt püspököt, négyezáz különböző papi férfit és apácát, negyven tábornokot (harminkilencet Grácból), négyezszáz különböző férfit és közel hétszáz ezer világi hölgyet utasítottak vissza — s lám, már ismét kopogtat valaki! Mennyivel jobb dolguk van a földi kormányoknak: azoktól sohasem kér senki semmit, ellenben mindig csak a valódi érdemét jutalmazták. Ott nincs se becsusztatás, se protekció, se nepotizmus. Így könnyű kormányozni.

De ninil! Hisz ez az ördög! Ő az valóban: Belzebub, aki tíznap vakációt kapott az utról.

— Te vagy az, Bubi? — kérdezték nagyobb bizonyosság okáért.

— En... — felelte mély hangon a sátn.

Erre gyorsan kinyitották neki a kaput és kérdezték, faggatták össze-vissza. Belzebub elkéserevő mordult rájuk: ne bosszantsák még itt is, eleget morgóldott tiz napig a földön, beéri vele tiz századig. Köntöse rongyos, saruja lyukas, arca nyomorúságosan le vagyon soványodva. Oly számalmasan elzüllött figura szegény, hogy még a „Marcsa“ elnevezéssel megbántott angyalka is kibékült vele. Erre a boldogtalannal igazán nem érdemes haragot tartani — el sem férne a rongyain, amilyen ütött-kopott az egész ördög. De hát mi történhetett vele a földön? Vakációzni ment az emberek közé, — mit csinálhatott, hogy ily ágrólszakadtan tért meg? S az a reméletesen sovány számár, melyet maga után vonzol, mert

az elcsigázott, kócos pára már alig áll a lábán — mit akar azzal?

Belzebub nem felelt senkinek.

Elkénszerezett, szőrös, fekete arcán harag és keserűség borongott. Mellére horgasztotta fejét; tekintete lerongyolt saruja orrán tévedezett.

— Vezessetek rögtön az Urhoz, — dörmögött sötét tekintettel.

Kiváncsát, amely e pillanathoz zord parancsnak is beillett, azonnal teljesítették. A sátn néhány perc múlva megjelent az Ur trónusa előtt, s lenyomta maga mellé a földre szamarát is, amely cókmojkját vitte.

— Mi történt veled a földön? — kérdezte kegyesen a világok Ura. — Igy térsz vissza a vakációról?

— Oh uram, — felelte siránkozva az ördög — nagyon megjártam a földi vakációval...

— Mondám, hogy maradj itt az égben.

— Bár itt maradtam volna, mert itt ugyan... de legalább... Szóval, uram, ezután többé nem fogok lemenni a földre.

— Beszélj, cselédem! — biztatta az Ur.

— Megjelentem, Atyám, a földön — panaszolta keserűen a sátn, s nagy bőbeszédűséggel apróra elmondta, hogy így járt, úgy járt, pórul járt... A feltámadás nagy egyházi ünnepről még hirt sem hozhatott, mert nem láthatta. Embert alaktól öltötem, hogy rám ne ismerjenek, s emberi alakot adtam szamarának is, hogy feltűnés nélkül járhassek az emberek között... De haj, mi cudar szokások járnak a földön! Aklokra vagyon felosztva, uram, odalenn az egész föld, s valamennyi akolnak megvan a maga törzsköcs nyája. Idegen ember azokba be nem juthat. Bekéredzködünk vagy szába, hogy megpihenjünk, s az ott levő örökökben mink is részesüljünk, de engem mindenünnem elmarat, hiába esküdöztem, hogy eszes és becsületes ember vagyok — csak a szamaramat akarták bebecsülni maguk közé, azt mondván: eltárs. Mindenféle elemtem, de hasztalan állítottam, hogy én vagyok az eszes ember és ez itt az ostoba számár: őt befogadták volna, engem nem. „Stréber“, „Mitfresser“, „Szelhámos“ — vágta a szemem közé. Egy örökké haragos kicsi ember még azt is az arcomba csapta, hogy „tehetséges fiatal költő“ vagyok, tehát mars! Kifelé az akolból! Meg akartam enni — de féltém, hogy utána véteni találók a rendőri szabályok ellen és letartóztatnak. Így történt, Atyám, hogy a földi szövetkezetek, társaságok, aklok és kottériák között hontalanul, éhesen és rongyosan boilyongtam, anélkül, hogy valahol befogadtak volna. Ezeknek a bűnét váltotta meg egy fiad, Jézus... De nem panaszkodom, Atyám, csak annyit mondok, hogy vissza kellett térnem az emberek közül, kikkel — amint látom — többé az ördög sem bír.

— S most mit fogsz csinálni? — kérdezte elgondolkozva az Ur.

— Visszamegyek, Atyám, a poklomba és kipihenem magamat... felelte lehanyatott fejjel a sátn és nagyot sóhajta, eltávozott.

... Ez az ódonlaltu história lám, be fölötté fantasztikus mecesmondásnak látszott, holott pedig — gondolom — nem az. Mivel azonban nyílt igazmondásért egy kicsit mindig be szokás kötni az ember fejét — tehát ekképpen ravaszodik ez ünnepi írása bűnső lényegében a magyar és ezen munkája közben azzal erősíteti magát, hogy így talán nem leszen öregedő fejének bántódása...

Pitymalat.

Szökik az éj... S a tengerre dobálja,

Mint oszba vért, hordapd árnyait,

Mig egy felhő kitarja kapuszárnyait

S kiünyesül az ég nagy kupolája.

Egy pötty dévaj manó csudaszínekkel

Vizet, eget

Beereget

S amit az ég ivén vigan törtet fel,

Fejét feltűt álmosan a reggel,

S az árnyak is már rózsásan szürkélnek...

S az égperemre érve, perc alatt

Kigyul száz lángja a felhőszegélynek

S a felhőkől leball a pitymalat.

S ott lenn az árban szomorún felvilban,

Amint két hullám fényfoltú örül

Egy napsugárt, amely leball a felhőről.

Oly sok a bánat rengő rajzaikban!

Bóbiskol a sirály... Álma parásza.

S e renyhe csend,

Már szinte csend,

Sok tündér mintha apró csengőt rászna,

Elrejtve a vonagló hullámzásba.

Nyugotra, mint lelépett véres rózsza,

Arénába bebukik a hold

S egy árbc csücskén ördögös matróza!

Nagy fürgén, játszva vitorlákat old...

Réthy koma.

(Az író hagyatékából.)

Írta: Szigethy József.

Nem hiszem, hogy van széles e hazában valaki, aki a legközelebb lefolyt ötven évet némi öntudattal átélte, hogy az általános hírnévre kapott Réthy Mihályt személyesen nem ismerte, utólról magyar tipikus művészetében nem becsülte, vagy sajtósaftoson megnyerő egyéniségénél fogva nem kedvelte volna. A magyar szín-művészet régi bajnokai s még életben lévő eseményzámú pályatársai mai napig is ezerféle tréfás dologt tudnak az itju nemzedék előtt róla eléggé. Mig e tréfák egyfelől a legvidámabb hangulattal töltik el a hallgatókat, másrésztől némi sajnálkozást keltenek föl bennük, amiért oly későn születtek, hogy az országnak univerzális komáját, a derék Réthy komát, nem ismerhették, és így meg kell elégedniök a gyarló elbeszélésekben foglalt adomákkal.

Hogy mi által és mi módon vivta ki magának az univerzális koma címet, azt bizonyosan ő maga sem tudná megmondani. Egyszer csak megvált! — Divattá vált — öreg és fiatal, férfi és nő, szegény és gazdag egyformán csak komának címezte őt, és e cím nem is fogyott le róla egész életén át. De büszke is volt e kitüntetésre a koma! S ahol s amikor csak tehette, igyekezett érvényesíteni népszerűségét.

De fájdalom, semmi öröm, semmi boldogság sem teljes az ég alatt. Így a nagy koma örömpoharáján is megváltak a keserű ösöppjei. A nagy komaság árát igen gyakran drága pénzen kellett megfizetnie a Nemzeti Színházal. — Haj! Ki tehet róla! — a színháznak megvan a maga törvénykönyve és e törvénykönyv értelmében a próbakról való elmaradás valóban dráki szigorúsággal büntetendő. Már pedig, mi térés-tagadás, csak mondjuk ki egész őszinteséggel: hogy a nagy koma tíz próba közül kilenceszer vagy egészen elmaradt, vagy legalább annyira elkészt, hogy az csakugyan egyértékű volt az elmaradásal. Így aztán könnyen megérthető, hogy az az istenadta komaság, legalább is ebből a szempontból tekintve, reá nézve valóságos csapással járult.

De mitéle összefüggésben áll a folytonos elkésés a komasággal? Szerenese, hogy e csodás talányt könnyűszerrel megfejthetjük, ha előbb ket, magabauvéve jelentéktelen körülményt figyelembe veszünk. Először azt, hogy a nagy koma odakünn lakott a Ludovika-Akadémiával szemben lévő Szvetenai-utcai saját vískümbjében. Másodsor azt, hogy mikor odújából kibújva, az utca végigment, minden tizedik ember megszólította és fel-tartóztatta; lévén mindenkinek valami sürgős kérelme, baja, vagy fontos eligazítanivalója, melyen csupán a nagy koma tudott segíteni. Szóval, neki minden talpalatnyi földet külön parlirozás által kellett megváltania; már pedig ahhoz, az Ulói-ut külső végétől számítva a távolság egész a Nemzeti Színházig, nem csekély időre volt szüksége. Így aztán az elkésés egyre-másra megesett a nagy koma méltó keserűségére és veszteségére.

Az egyetlen menekvés, melyhez ilyen esetben folyamodhatott, csakis a kunyorálás volt, hogy tudniillik neve a vádlókönyvbe ne jusson. Főlkerezte tehát a rendezőt. Kérte, rimázkodott, mentegetődzött, na meg aztán, ha a szükség ugy kívánta, hát füllengett is hozzá akkorát, amekora csak tőle kitelhetett. Pedig, hogy ebben a dologban a nagy koma nem volt egészen dilettáns, arról felelhetek. Az ilyen ártatlan füllen-tések azonban, természetes, hogy mindenkor a tréfa és humor köntösébe voltak bujtatva, mert tudta jól, hogy ügye csak akkor van megnyerve biztosan, ha az illető rendezőt akarhatja ellen is meg tudja kacsagatni. Igaz, hogy a rendezők is, ha csak lehetett, önkéntesen szemet hunytak mulasztásai fölött, mert tudták, hogy ha szigorúsággal járnak el irányában, okvetlenül bosszút áll és eszűffá, nevétségessé fogja őket tenni akármilyen módon.

Ez ármányos szokásának igen élénk példáját adta egyben, bizonyos Pali nevű szinpadí ügyelővel szemben. — Pali és a nagy koma ugyanis már régebbi idő óta haragos lábon állottak egymással. Pali bosszút forralt, s az első alkalom fordultával beírta a komát a vádlókönyvbe próbamulasztásért. Nem volt menekvés, a komát meg-bírságozták. Midőn pár nap múlva ez eset után találkoztak, negédes büszkeséggel állott meg a koma Pali előtt.

— Hát megbüntettek ám engem, Pali, amiért a vádlókönyvbe fölirtál! — szóla, egészen foghegyre véve pipáját.

— Tudom, — válaszolt amaz diadalmos vi-gyorgással.

Bosszusan esóválta meg fejét e gúnyos feleletre a nagy koma, azután erősen kifeszítvén mellét, azony parasztos arroganciával, melyet a kétpisztolybeli Piros Pistájában szokott előtűnk bemutatni, így válaszolt:

— Tudod? Ugy-e! No hát a többit meg én fogom tudni, Pali! — s negédesen tovább ballagott.

En, ki észrevétlenül tanuja voltam e rövidke párbeszédnek, mindjárt gyanítám, hogy nemso-kára valami baja esik Pali barátomnak. Ugy is lett. Nem telt bele tíz nap, hogy a Coriolán ad-ták. Aki e remekművet csak egyszer is végig-nézte, meggyőződhetett, hogy benne a Nemzeti Színháznak minden férfitagja működik. De zen-kiül hoznak még Népség és Katonaság címűn harminc-negyven darab statisztát, vulgo néma-személyt is. Hogy minő mozgás, járás-keles, to-longás és vásári zsigab in ilyenkor a különben is szük kulisszák között, arról látatlanban senki magának fogalmat nem szerezhet; főleg ha meg-gondoljuk azt is, hogy ez improvizált segédmű-vezsek előállításához a megkivárató kontingenst többnyire ama herbegek szolgáltatták, hol a mesterségüket megunt dologkerülök elhagyottsá-gukban henylének.

Ezek aztán a követett mesterségük folytán rájuk tapadt ismertett típusaiknál fogva külön-bözk műveletre használtatnak. Így a péklegé-nyök, miután hitelesen be van rólok bizonyítva, hogy ők, legalább vasárnaponként vagy nagyobb-szerű ünnepségek alkalmával, még a megmosás kellemetlenségeitől sem iróznak, tehát minden-kor a legmagasabb méltóságban álló főpápoknak vagy jóskának lesznek előállítva. A jól táplálko-zott hentesek vagy mészárosok mint büszke szen-átorok és patriciusok tűnnek fel előtűnk. Izmos ácsokból és erős asztalosokból válnak ki a liktorok. Erdemes csizmadíák és hallgatag kőművesek mint bírák vagy jogtudósok ébresztenek a néző-ben komoly hangulatot, míg végre a fúrge szabók, eleven cipészlegények, erőben dus laka-tosok és természetes kovácsok a zavaró és ke-mény furkósbotokkal ellátott lázongó, nép ábrá-zolásával teszik magukat fölelmentessé. Megjegy-zendő, hogy a képfestők és petroleum-olajjal foglalkozók Thália templomából végelesen ki-zárják. Az elsők azon okból, mert kékbőru em-bereket még mindekkor nem fedezett föl a tu-domány; a petrolisták pedig az anakonizmus elkerülése tekintetéből, mert még mai napig sines bebizonyítva, hogy a görögök vagy rómaiak petro-leumból készült illatszerekben gyönyörködtek volna. Ez a művészi falca este hat órakor bo-csátatják a színház előadási részébe. Mint valami hatalmas várparancsnok, úgy várja őket a szin-padi ügyelő — majd fölállítja, rendezi s az el-mondott forma szerint csoportosítja; aztán meg-mondatja mindegyik csoportnak teendőit s be-mutatja nekik ama szereplő színészeket, kik őket vezetni fogják s kiknek minden teendőjűk-ben engedelmessékedni tartoznak. — Coriolánban a furkósbotos esőselek nép jászsa ugzszólva a főszerepet. Ezeknek Réthy koma adta a vezérüket, egy legzajosabb zavarogó, iszonyu furkósbotjáv-al. A háborgó nép vezetése ő fölügyelete tehát, mint ebben a darabban legártasabban, ő reá volt biva. Hej, nem sejtette senki, mennyire meglesz ma keserítve Pali barátunk élete, mert a nagy koma mára tervezte ki ellenében alattomos bosz-szuját. Javában folyt már az előadás. Pali bará-tunk, mint szinpadí ügyelő, halálos verejtéket iz-zadott már ügyelői pulpítusa mellett, mert hi-zsen az bizonyos, hogy ilyen zavaros nagy elő-adásnál, ha száz feje meg ezer keze volna is az ilyen szegény ügyelőnek, még sokszor az sem volna elég. — Azontán mi történik a legkritiku-sabb, a legzajosabb jelenet közben? Csak látja ám Pali, hogy rohan át a tulsó oldalról, honnan pe-dig mozdulni sem lett volna szabad, egy csapat szenátorok öltözött statisztá!

— Mit akarnak itt? — kiáltja előbb ijedten. — Hallja-e, ügyelő ur, nekünk, akik ott a tulsó oldalon állunk, rögtön be kell ám mennünk a szinpadra!

— Hát persze, hogy be kell; éppen azért, mért nem maradnak a helyükön, mit keres-nek itt?

— Mit keresünk, mit keresünk? Hát a pipá-kat keressük, amit a szinpadra ki kell vinni ma-gunkkal! Azért csak tessék ideadni szaporán, a főrendező ur parancsolt! — hangoztatá egy ter-metes mészároslegény.

Pali hátrahanyatlott s szemei elpókhalósod-tak, homlokához kapkodott, nem tudta, ébren van-e, vagy álmodik. Ilyen még sohasem történt vele!

— Siessen az ur, na! Vagy talán azt hiszi, hogy ma is kiküldhet bennünket pipa nélkül, mint a mult héten, mikor a Baka-bánkot (értette Bánk-bánt) játszottuk? Abból semmi se lesz!

— Nem bizony! — erősíték, vérszemet kapva, a többiek.

Mint a váratlanul leütött villám dörrenése, úgy rázta meg Pali e képtelen követelés. Valami iszonyu nagyot akart mondani, hogy egy szval lesujthassa a lázadókat; de a nagy rémület miatt most nem jutott semmi eszébe, míg végre torkon ragadva a legzajosabb követelőt, csak ezt bírta kibebegni:

— Mi kell magának? Mitéle pipát keres én rajtam, maga rhinoceros?

— Ne tetesse magát, na — vága közbe egy

jól kibírótt ripók — mintha nem tudná. Hát nem mi csináljuk ma a görög szenátorokat? Hát azoknak nem hosszúsáru pipa dukál, még pedig eszubakkal, hé-hé! — Mi nem a tyukólabá végeztük ám az iskolákat, mint talán az ur, ennyit már tudunk!

Elénk mozgás és elfojtott nevetés követte szavait; mire Pali nem birt egyebet tenni, mint ökleivel fenyegetni az eget. Ő meg volt rökönnyöve, el volt fásulva, meg volt merede; beszélni akart, de nem birt; gondolkodni akart, de nem tudott; de ha tudott volna is, nem volt már ideje, mert ime, egy másik csapat rohan át hozzá a tulsó oldalról, nyomba utána a harmadik, még pedig furkósbotokkal ellátott zavarogó nép serege!

— Mit csinálnak? Mit akarnak itt? — ordítá Pali kétségbeesetten, — talán pipa kell ma-gunknak is?

— Világos, hogy az! — kiáltának egyszerre többen, — a főrendező ur parancsolt; mi va-gyunk a nép; nekünk makra-pipák dukálnak!

— Ide vele izbe!

— Jézus! Mária! Mi történik velem? — he-begi Pali. — Álmodom én, vagy ébren vagyok; vagy maguk ettek ma bolondgombát valamenny-nyen?

— Mi nem ettünk ma semmit se! — kiáltá közbe egy halavány fickó, kinek boesett arca bizonyítá, hogy igazat beszél.

— De az ur sem eszi ám meg a mi pipánkat, — szóla egy másik. — Sem pedig a mi dohá-nyunkat, — egészíté ki a harmadik.

— Uram, segits, — kiáltja most Pali halá-los ijedséggel — ez a végső! — Menjenek be, menjenek be! az ég szerelmére! — Kiáltanak, kiáltanak hamar! — és hogy jó példával menjen elől, eszevesztben elordítá magát. Szegény Pali, örületes ijedségében efelejté, hogy Julius Cézár előtte való héten adtuk s hogy annak semmi közbe sines Coriolánhoz.

Fánegy Lajos, az akkori igazgató, ki mint egyik népszónok éppen a szinpadon volt, már másodsor is elmondta a végsőt; — de hiába döfölte, hiába taszigálta, kérte, káromolta Pali a kinn levőket, egyik se akart menni, míg meg nem kapja pipáját. — Szóval, beállott az általános sztrájk. De ebben a pillanatban mint jótékony szellem jelent meg Réthy koma, a szájas nép-vezér furkósbotjával.

— Mért jöttetek ide? — rivalgott felelők — Engem akartok szerencsétlenné tenni! — Most csak be-be szaporán, szaporán, sasporán!

— De nem adják ki a . . .

— En adok ki nektek mindent, minden ná-lam van, de most be szaporán, kiáltások, fiuk, ordítsatok, hogy éljenek a dicső néptribanok, és ordított a koma maga is torkaszakadtából.

A szegény statiszták, biva vezetőjük szá-vában, utána ordítottak mindent, míg Réthy koma, szétterjesztve karjait, mintegy tömegesen toltá őket maga előtt a szinpad közepére. A mo-mentum meg volt nyerve, észrevehető botrány nem történt s a fölvonás rendezésen folyt le.

Azonban alig hogy a függöny legördült, Fánegy egycseden az ügyelő-asztalhoz rohant, hol Pali már félig halálraávtan ült.

— Ki volt az a barom, aki azt ordította, hogy éljen Julius Caesar?

Pali nem birt felelni, csak ájzudozott.

— Aztán mitéle pokoli zaj, micsoda láрма volt ideki, mért nem jöttek be a jelenésükre? — kérdezi a körülállók.

— Senki sem mert felelni, csak egy hóri-horgas, félig-tót kefekötő, kinek a bor, ugrátszik, bátoraságot adott, szólat meg az igazgató háta mögött:

— Hát bízom csak az a baj, következnek alá-zatosan, hogy itt bennünket megcsalják.

— Megcsalják? — viszonza az igazgató meg-botránkozva.

— Bizom ugy, mert ez az zúrásig mindig lehoz nekük a fizetésbu, aztán gorombáskodja is velünk, mi kapunk 25 krajcár, 6 nekünk csak adja 20 krajcár.

— Szertárnok! — kiáltja az igazgató lá-zasan.

— Tessék parancsolni!

— Mennyi van beírva ezen embereknek?

— Kérem, 25 krajcár.

— S maga mit fizet ki nekik?

— Kérem, én semmit. Az ügyelő átveszi tőlem s 6 fizet.

— Igen, 20 krajcárt, de nem többet, — erő-síté az előbbi panaszos.

Miut tüzes villám járta át Pali az igazgató tekintete.

— Szerlárnok! Ezek az emberek ma 30 krajcárt kapjanak, érti? A többit majd holnap el-igazitom.

Ezzel öt-tízjébe ment. Másnap megkezdődött az inkvizíció. A pipa-kérdés, amely miatt botrány nem történt, másodrendű maradt, bár mindenki tudta, hogy az Réthy komától származott, aki öreg, nagyszakállu patriciusnak hirtelen átöltö-zésén s magát főrendezőnek mutatván be, az ide-

geneket föllovalta, megigérvén nekik, hogy a szép, új pipákat hazavihetik, ha jól elvégzik kötelességüket. De a 25 krajcáros turpisság kisült s Pali az igazgatóság hivatalától fölmentette!

E büntetésen azonban Pali szerencsésen túlelt, mert az egész személyzet közbevetette magát érte; végre az igazgató is, belátva, hogy olyan ügyes embert egyhamar helyébe nem kap, hivatalába visszahelyezte, ámde egy egész havi fizetése odaveszett. Egyhavi fizetési Bizony sok az egy ügyelőnek, de hát Pali szívesen ráfizette volna a másik havidíját is, csak ne kellett volna aztán elszenvednie azt a tomérdek csipkedést, gúnyt, csufúságot, élecsenkést, melynek folyton-folyvást és minden időben ki volt téve, még pedig oly nagy mértékben, hogy szinte már belebetegedett.

De végre is, minden mulandó a világon! — Így kezdett mulandóságnak indulni Pali barátunk szenvedése is. A színháznál minduntalan merül föl újabb és újabb bohóság s így aztán egyik elfelejteti a másikat. Pali barátunk kalandját már alig emlegette valaki, csupán a nagy koma érezte, hogy a dolog még nincs teljesen befejezve, s leste az alkalmat, hogy az egészet kívánatos módon betétezhesse.

Végre talált egy alkalmas percet, midőn Pali barátunk a színház udvarán föl s alá sétál-gatva, leste az időt, hogy próbára csengethessen. Lassu léptekkel s lehető barátságos arccal vágyva, somfordált feléje a nagy koma, s egyenesen elébe lépve, utját állotta.

— Mit akarsz? — rivalit reá Pali ijesztő haraggal.

— Hát csak azt akartam veled tudatni, Pali, — szolt a koma nagy nyugalommal — hogy a tegnapi próbáról megint elkéstem vagy öt percet; fölírhatok ám bátran, ha örömd van benne, mert bizony, hogy megbüntettek érte, nem is fogom magamat menteni.

— Irjon föl téged az ördögök kancalístája, abba a nagy fekete protokullumba, aztán számol-janak le veled a másvilágon, de én ugyan föl nem írlak többé soha, ha mindjárt itt szemem-láttára fölgyujtod is ezt az egész színházat! Er-ted-e! — viszonzá Pali, szinte nekisárgulva a dühösségtől.

Elmosolyodott e szavakra a nagy koma s töle telhető legszívélyesebb hangon viszonzá:

— Látod, látod, kedves Pali pajtásom, ennyi eszed előbb is lehetett volna ám! Miért bánitsuk, miért zaklassuk vagy károsítsuk mi egymást, Pali, hiszen jó cimborák voltunk mi egymással világ-életünkben, miért huzatjuk el egymástól azt a néhány krajcárunkat is, amit ugyancsak fáradsággal kell kiérdemelnünk. Hej, Pali Pali, nem vagy már te a régi jó ember egy idő óta! Nagy hiba már ez, hallod-e?

— Jól van, na! — válaszolt dűreásan Pali: — Semmi szükségem sincs a prédikációdra. Egyikünk jobbra, másikunk balra! Aztán többé nem ismer-jük egymást soha, eddig van!

— Na jó, hát legyen eddig; ha te éppen így akarsz, hiszen végre is meglehetünk egymás nélkül. Különbben is nem erről a dologról akar-tam most veled beszélni, hanem valami fontos izenetet hoztam a számodra, csak azt akarom át-adni neked.

— Miféle izenet? — kérdé amaz haragos kíváncsisággal.

— Nos hát mikor ma délelőtt hazulról el-jöttem, tehát a Terka asszony nagyon a szívemre kötötte (közbevetőleg legyen itt kijelentve, hogy Terka asszony volt a nagy komának évek során át hűségesebb gazdaasszonya), mondom, nagyon szí-vekre kötötte, hogy miután holnap opera-nap van, a te próbádnak korán vége lesz, nekem pedig nincs is semmi dolgom, hát mondanám meg neked, hogy nagyon örülne, ha délfelé ki-ballagnál hozzánk egy kis barátságos ebédre.

Mint a sarokba szorított hősrők, úgy dühöd-t föl Pali e szók hallatára.

— Micsoda? — En, tehozzád, ebédre — én? — Hátha százszor meg ezerszer kellene is elvesz-nem éhen! — En üljek veled egy asztalhoz? No már akkor inkább összejűlök avval a! — a! — a! — nem is tudom, kivel, mintsem teveled. Ezt ugyan megjegyezheted!

— Jól van, no, hiszen nem muszáj, hogy éppen velem egyél, én majd félreülök valamelyik sarokba a kis macskák közel! Hanem azt az egypár üveg bort, amit az asztalra szántam, mégis csak magam bontom föl... Ugy kaptam J. L. méltóságos urtól, jobban szeret ám az en-gem, mint te! Ugy ám! Ebéd utánra meg van egy kis igaz szátrányom — kifűstölhetjük a szo-bát vele — a te számodra már egy másfélfontra valót félre is tettem, azaz nem én, hanem Terka asszony tette félre. hiszen tudom, hogy tölem el-se fogadnád! De annyit tán mégis megmondha-tok, hogy 10—12 font trafikkal bátran megke-verheted, de mikor hasznárod, még úgy is bezárd az ablakot, mert a harmadik utcából még akkor is eljön az illatja után a finánc. No már most csak azt szeretném tudni, hogy mit izensz Terka asszonynak.

Dacosan fordította félre az arccal Pali, szer-e-tett volna még egy kicsit haragudni, de már nem állott jól neki.

— No, mit izensz hát, na? — zaklatá a koma.

- Hát mit izennék?
- Hát azt, hogy eljössz-e, vagy nem jössz.
- Majd meglátod!
- Mikor?
- Majd holnap, mikor ott leszek.

S másnap a kibékülési áldomás csakugyan megtörtént, de aztán nem is volt többé hatalom, amely Pali-t reá bírhatta volna, hogy a komát a vádló könyvből beírja, hiába parancsolták azt neki hivatalosan is; csak az volt reá a felelet, hogy tessék beírni sajátkezűleg, ugy hitelesebb. Így aztán szent lett ismét a barátság Pali és a koma között és az is maradt egész életükön át.

Mariána.

(Tennyson.)

„Mariána az elhagyott majorházban.”
Shakespeare.

Az ékes virág-ágyakat
Moh és boszót benötte rég;
A barackfáról elszakadt,
Földön hever a kötelek.
Bedől az ő, bedől a csűr,
Az ajtóban eltört a zár,
A major elhagyatva áll,
Szélnek szolgál játékszerül.

S a lányka szól: „Szivem nyugalma!”
E földön nem talál.
Ah! elhagyott, ki üdvöt adhat,
Bár jönne a halál!”

Ha jó az est, ha jó a regg,
S harmatban lüldök a virág:
Csak zokog s szemlesütve megy,
Bántja a nap s a holdvilág.
De ha kirebent a bagoly,
A nap lement — körülte csend;
A komor éjbe emelerg,
Hogy ablakában kihajol.

S csak egyre szól: „Szivem nyugalma!”
E földön nem talál.
Ah! elhagyott, ki üdvöt adhat,
Bár jönne a halál!”

Az éjjeli ébren lelő őt,
A bagoly rémesen huhog,
A kakas még hajnal előtt
Meggzóll, s már a ló dobog.
Végso reménye elveszett,
Mint alvajáró imbolyog,
Míg jó a regg és sir, zokog
A szél a majorház felett...

S csak egyre szól: „Szivem nyugalma!”
E földön nem talál.
Ah! elhagyott, ki üdvöt adhat,
Bár jönne a halál!”

Sővény mentén a gyors patak
Morajlik, lombán hompolyog,
Szélid virág ott nem lakad,
Körülte dudva és üszög.
Mellette ezüstös-fehérek
Nagy nyárfa, rezg rajt! minden ág,
Aztán mértőlönnyi pusztaság...
Sohol egy fa, virág, levél.

S csak egyre szól: „Szivem nyugalma!”
E földön nem talál.
Ah! elhagyott, ki üdvöt adhat,
Bár jönne a halál!”

És hogy nyugatra száll a hold,
A táj kiholt, szél zúg le rá:
Az ablakon egy árny bolyong
Föl és alá... föl és alá...
És hogy a hold mélyebbre száll
S bömbölnék künn a vad szelek!
Az árny az ég felé lebeg
S halvány képe fölött megáll.

S csak egyre szól: „Szivem nyugalma!”
E földön nem talál.
Ah! elhagyott, ki üdvöt adhat,
Bár jönne a halál!”

Csőrümpöl a kísértetes
Majorház minden ajtaja,
Zümmög a légy... A pók: „te hess!”...
Egértől népes négy fala.
Majd ismert léptek saja kél...
Most egy bizalmas régi árny

Suhan be egyik ajtaján...
Künn ismeretes hang beszél...

S csak egyre szól: „Szivem nyugalma!”
E földön nem talál.
Ah! elhagyott, ki üdvöt adhat,
Bár jönne a halál!”

Hangos zajával a veréb,
A nyárfa bús siralmival.
Az óra hangja... bús fejét
Bódítja mind e hangzavar.
De legjobban ekeserül,
Ha szobájában lopva jár
A lomha, poros napsugár,
Aztán minden elszenderül.

Ekkor zokog: „Szivem nyugalma!”
E földön nem talál.
Ah! elhagyott, ki üdvöt adhat,
Hol kései még, halál?”

Prém József.

Thököly Imre.

(Lörténeti szimmi.)

Irta: Somló Sándor!

MÁSODIK FELVONÁS.

10. jel.

Thököly, — János diák.

János (jé):

Nagysás uram, parancsolt!

Thököly:

Hol jársz? Mi dolgod? Megmondám ezerszer,
Ne mozdulj oldalamtól.

János:

Itt fileltem

Szokás szerint — félkémbe —

Thököly:

Szundikálva!

János:

Pardon fejeznek! Gyenge pipaszónái
Muzsámmal andalogtam.

Thököly:

A kulacsosai!

János:

Csucsoritá felém 6 kelme száját,
De most az egyszer eszókját más kínálta,
Bübájós égi lény: szűs Kalliope!

Thököly:

Szegény leány! Izlését nem diósérem.
De legalább megtépte jól — füled?

János:

Fürtös fejét váhamra hajtva le —
Szerelmes, édes — búvóló ajakkal
Sugott fülembé szép tündérregét.
Azt hittem, álmodom, de ujjaim közt
Ott seregett vígan repülve tollam
Tovább-tovább a tiszta papíron —
Mig nevetem kiáltád... felriadtam,
S a Muza eltűnt!... Ám, hogy nem csalódás,
Nem álom volt... e vers tanu reá.
S csodálatos! hajszálig engem azzal,
Mit Patakon csodáltam eszememmel!

Thököly:

Mit Patakon csodáltál?

János:

Ott, uram!

Thököly:

S ugyan mi volt az?

János:

Verszem mondja meg!

Thököly:

Halljam!

János (búvóló):

De tén — írának — diárjumat!

Thököly:

Később. A verset.

János:

Nem nevet ki?

Thököly:

Nem, nem!

János:

Meg sem haragszik?

Thököly (türelmetlenül):

Gúzsba' honteregsz

Kölyök!

János:

Villámlik!

Thököly:

Ölvsad!

János:

Olvasom már!

(Thököly lábdhoz ül, kibontja írást, olvas.)

Bodrog vize partján, toronyos, büszke várban
Szép tündérkirályné kínos árvaságban.
Halaványul arca, szeme könnyelábad,
Epedő ajkain megszólal a bánat —:

„Páros csillag ragyog messzokékül égen,
Páros rózsá nyílik a virágos réten,
Vadgalamb a párját sirva hívogatja,
Párja után törtet szarvas a vadonba’.

Ki hallja meg ajkam keserves nyögését?
Nyugtalan szívemnek lázas pihegését?
Sóhajtam elszáll viszonzatlan, — árván,
Egyedül virrasztok könnyharmatos párnán.

Repül, repül, szellő, sóhajomat vidd el,
Dalos madár szállj szállj, bánatomat sird el!
Mondjátok: reszkető két karom kitárom,
Reggel-este várom, de nem jön a párom!”

... Szellő viszi, hordja, fő virágnak mondja,
Bérecnek regéli szárnyas erdő lombja.
Elsírja bokorban zengő csalogány is,
Patakparton metszett fűzfa-furulyám is.

(elhajlat, Thökölyre pillantva.)

Hát — — sem vivát — — sem nyakleves?

Thököly:

No! Transit!

De nem tudom, kiről szól éneked?

János:

Patakvár asszonyáról!

Thököly (mosolygósan):

Zsófia

Nagyasszonyról?

János (ijedten felugrik):

Alektó! Tisiphone!

Maegera! Clotho! Athropos! Lachesis!

Thököly:

Mi lelt, fiú?

János:

Az? Az? ... Tündérkirályné?

Persephoné! sötétség anyja! nem!
Nagyanyja! az sem! déd — — nem, nem, ukanyja!
Boszorkányban hiszek, mióta láttam!

(Némi gondolkodás után.)

Arca szörös-bőrös, parázsseme gyujtó!
Keze-lába sürg, forg, mint a laskanyujtó!
Orra fonnyadt körte, álla hegyes dárda,
Szava nyikorgó kulcs a kenetlen zárba’!

Thököly (nevetve):

Elég! elég!

János:

Ezért megérdemelne,

Kerüljön egyszer szemtől-szembe — véle!

Thököly:

Maglesz, fiu, előbb, mint gondold!

János:

Isten legyen irtalmas jó uramnak.

Thököly:

Ugyan! Mit tesz velem? Felfal talán?

János:

Megnyergeli s a hátán nyargalászva,
Pokolba vágat rajta.

Thököly:

Ugyse voltam

Pokolba' még!

János:

Cudar meleg van ám ott.

Thököly:

Voltunk melegbe' már! ... De csitt felőle,
Arról beszélj, kiről a vers dalolt,
Nevét!

János (bámulva):

Nevét?

Thököly:

Vagy nincs neve?

János (olezomorodva):

Van annak,

Ám hogyha versemből nem érthető ki — —

Thököly:

Nem én biz azt.

János (írásait összeszedve):

Ugy ninesen több poézis!
(Indul kifelé.)

Thököly (nevetve):

Engesztelődj, érzékeny Marsyas!
Jer vissza, vissza! hallgatom, de lásd!
Élénk színekkel fedd elém a képet
S ráismerek.

János:

Belond ki többet ad
Mint mire képes. Festek, mint tudok!
(Olvas.)

Bimbózó tavasznak zsege, puha pelyhét
Gyönyörű orcáján hasztalan keresné,
Rajta közel nyárnak lángugara játszik,
Erlelő hevében rózsafa virágzik.

Szeme égő csillag, nyaka fehér márvány,
Szemöldöke hajlik, mint a szép szívárvány,
Homloka lilium, az ajaka kláris,
Amelynek hervadni magánosan kár is —

(Bizalmaskodva.)

Bár csókok harmatja érte volna már is! ...

Cédrus az dereka, tekintete ráró,
Mint futósó özne — lába gyorsan járó,
Egész teste hatyru, galamb engedelme,
Gerlice-hűségű párjához szerelme.

Szóláshoz készülő ajaka nyílása
Ébredező piros hajnal hasadása,
Lenge természetek helyből mozdulása
Felderülő napnak az égen járasa!

Hegy-völgyet bejártam, királyasszonyt láttam,
Sok szép deli hölgyet ugyan megcsodáltam,
Szobbnél-szebbje került asszonyoknak, lányoknak,
De mását nem láttam Zrínyi Ilonának! ...

Thököly (halkan utána mondván)

„De mását nem láttam Zrínyi Ilonának! ...“

János

(Thököly halála, felbuzdul, papírjait eldobja s lelkesedve folytatja):

Hej, ha egyszer-egyszer oly vitéz teremne,
Ki nagyot gondolna, ám nagyot is tenne,
Harca kelni sátn szörnyű erejével —
Mozdulna, indulna — Isten szent nevével —

Kit nem ijeszt bátya, égig érő várfal,
Torony ormát törné egyetlen csapással,
Százfejű sárkánynak száz fejt hasitná,
Csörgő vasbilincséből hölgyét szabaditná —

Hej, hogy gyulna lángra mint megannyi máglya
Felragyogó égneq csillag-mirriadja!
Halmok ébrednének, hegycsúcsok felkelnének,
Róna, völgy mezőkkel úgy ölekeznének!

Ledőlét kéményünkre fecske, golya ülne,
Ósapáink háza újra fölépülne,
Zöld kalásza rengne elhagyott ugarnak,
Gazdag aratásra a szegény magyarnak!

Régi dicsőségünk sirja megmozdulna,
Ósi szabadságunk élre buzdulna,
Végig a világon koszorunkat fonnák,
Hírünket, nevünket szerteszét dalolnák!

Szegény Magyarország! ide jöjjél néped!
Thököly Imrénbe! te reménységed!
Fel Thököly, vidd ki tündér Bonádat,
Szabadítsd fel néped' s rab magyar hazádat!

A Hűvös völgyben.

A völgyben, mint egy év előtt,
Épp úgy bolygok ma te veled.
Tavaszi fényes nap ragyog
S fakadnak gyöngye levelek.

Hány ódes-keves régi kép!
Eg tudja, hogy mit érezek.
Csókkal borított most is el
Halvány, fehér, gyöngyöz kezed.

Nézd, a zord sziklahasadék
Virágokkal most is tele,

S ott áll a pad a tölgy alatt.
Emlékszel e, emlékszel-e?

Fűszál, virág épp úgy virul,
Mint szívünkben a szerelem,
S épp oly üdök, mint amikor
Először jártál itt velem.

Mint most egy éve, oly derült
Oly ragyogó a kikelet.
De egyben mégis változott:
Hogy egy fészekkel többje lett.

Feleki Sándor.

Apró históriák.

Írta: Pásztor Árpád.

Az azalea.

Égő, bíboros virágú azalea. Cserépét, amelyben felnőtt, megterebélyesedett, kivirágzott, papírosdizs fedl, úgy hogy az egész olyan, mint egy gyönyörű bokréta. Kis, halaványarcu, esett mellű lányka szalad vele keresztül a kivilágított utcákon, siet, hogy el ne késsék, mert a kisasszony, akinék egyik hódolója küldte, rögtön fellép. A fényes hangversenyterembe a szolgálta be se eresztli a lánykát, elveszik tőle az azaleát és most mehet vissza a boltba, vagy haza, nyomoruságos kis fészkebe s mint lobogó csillagok fognak alámában feltörni a sugárzó villámlámpák, miket csak egy pillanatra látott.

... És zug a taps. A közönség hódol a művésznek, a rendezők körülzibongják:

— Még egy ráadás! ... Csak egy dalocskát! ... A közönség látni, hallani akarja ...
— Jaj! ... Benn felejtettem a virágomat! ...
— Futok! ... Rohanok érte ... — mondják tizen is ...
— Nem kell! ... Itt van ez a cserép azalea ...
Legyen olyan aranyos, törje le ...

Egy recesenés ... A művész pedig kűnn áll a lámpák, a közönség előtt ... Zug a taps, az éljenzés ... S amíg meghajlik, ott halódik kezében a gyönyörű, égő azaleabokréta, amely csak egy pillanat előtt is élt az ő kis földjében s nem sejtette, hogy női hűség ily korai halálra itéli ...

Két ló.

Volt egyszer egy öregur, aki egész életében kis fölujában élt és nem törődött a várossal s annak újságaival. Egyszer mégis dolga akadt ott. Befogatott hát s hintójával nekiindult az ösmertelen városnak. Két gyönyörű, erőteljes ló huzta a hintót. Mint gazdájuk, ők sem igen fordultak meg a városban. Amint közelértek a füstölő gyárakhoz, magas töltésen egy villamosvoznat robbogott el előttük. Még tovább haladva az országúton, egyszerre csak jön, lármazik és elzug egy szürke, feltűnt kerekű, pöffögő kocsi ...

Es a két ló beszégetni kezdett.
— Te — mondta az egyik — láttad ezeket a kocsikat? ...

— Igen ...
— Láttad, hogy egyikben sincs ló ...
— És aztán? ...
— Ez a mi megváltásunkat jelenti. Mert el fog jönni az idő, mikor többé nem kell ló az embernek, mikor nem fognak minket rud mellé, nem ütnek meg a hátunkat, nem kell terhet huzzunk, ha nem szabadon futkoroztatunk a tágas mezőségeken, nem ér több ostor s magunk keressük meg legelő-fűvünket ... Oh boldog, szép idő! ...

— Ostobaságokat fecsegsz! — felelte a másik. — Hát nem jobb így? Van biztos lakásunk, jó abrakunk, nem bánt az eső, hó, nem kell tengődünk és urakat huzzunk ... Oh kényelmes, nyugodalmas élet!

A gép.

Demeter favágó volt. Lassu járásu öregember, kinek már-már letelttel a földi élete, de azért napestig dolgoztatott. Beszalonnázta baltája élit s a kerek fatömbök egyforma hasábokká váltak csapásai alatt. Az egész városka szükségleteit az ő két karja látta el.

De egyszerre jött egy ember s vele egy új gép. Felül beléje dobták a fatömböket s alul százzámra potyogtak ki a gyönyörűen vágott, egyforma hasábok. Olesőbb és jobb volt a gép, mint Demeter karja. A világ pedig rossz. Ki törődött Demeterrel, ki bánta, hogy egész élete favágásban telt el? ... Csak a gép járt a házak elé s Demeter több munkát nem kapott ...

Mitévő legyen, miből éljen?
Elment a városkapitányhoz, az urakhoz, a követhet, mikor az egy nap odahaza volt ... Elsirta mindegyiknek bánatát ... Kinevették ...
Demeter pedig hallgató, csöndes ember lett ...
Hajnalodott ... A város még aludt. A házak fekete körvonala élesen váltak el a világosodó égboltozattól. Az utcákon senki sem járt s a nagy piccon állott feketén a favágó-gép. Kerekai moz-

dulatlanok voltak, nem bugott-zugott belsejében a gép... A gép is aludt... Szemkőzt vele állott Demeter... A hangja reszketett, szemébe könnyek gyűltek...

— Te gép...! Te vagy az én megrontóm, megölöm, — mormogta. — Te megölted az én fejszémét, az én fejszém megöl téged.

Es karja, mely már megtölte őta nem vágott fát, teljes erővel vágta a fejszét a gépbe... De a fejszeapás a vasról visszapattant... Mintha nevetett volna a gép.

Demeter pedig a földre rogyott és sirt, sirt keservesen.

A kávéházi kritikusok.

Mindenfelé nagy a panasz minálunk;
Hogy rég kihalt a komoly kritika:
Visszbiztosító tüzletet csinálunk,
Akármiről is zeng a krónika,
Ha van igazság e szálló igében,
Melyet a fáma szomorún susog,
Kárpótol érle én szerető népem:
A kávéházi jó kritikusok.

Ha déltáni kettőt üt az óra
S a nyárspolgár a kanapéra dül,
Ők összegyűlnek „rendes” pikolóra
A fehér márványasztalok körül.
Tar homlokukon komor borulat van,
Arcuk dícső önérettől ragyog,
Meglátszik minden szóban, mozdulatban:
Ők kávéházi nagy kritikusok.

Nincs tárgy, mihez alaposan nem érnek,
Minden eszmét megemésztettek ők,
Előttük títka nincs a földi létnek,
Tudják a multat s látják a jövőt!
Minderről mindnek ítélete készen —
A tépelődésből megárt a sok —
Fenelegények részben és egészben
A kávéházi jó kritikusok.

Benfentesek a nagy polttikába;
Őszes rejteit jól ismerik:
Mit tervez a cár, az elnök, a pápa
A legutolsó kis miniszterig?
Mi ósira jutnak a nemzetiségek?
Van-e vagy nincs aggodalomra ok? —
Csak attól függ, hogyan ebédelnek
A kávéházi nagy kritikusok.

Hogy társadalmunk megkorhadt fenéig,
Eziránt nálok egy a vélemény,
Kívánni kell, ledönteni a régít,
Hogy új erők sarkadjanak helyén —
De medicinát kiki mást tanácsol,
Mít a beteg, ha netán szedni fog,
Bizton kiűzik az árnyékvilágból
A kávéházi bölcs kritikusok.

Sanyarú irodalmunk állapotja.
— Mások meg erről zeng a honfivád —
Csupa hazugság áll a hírlapokba,
S mindannyit kúfár szellem lengi át,
Merő utánzóknagyraujt művészek,
Igazi hév bennük nem ég, buzog,
Hogy hol rejtőzik, nem mondják, de érzik
A kávéházi jó kritikusok.

Rátérnek így Sekszpierre, Ropszpierre;
Dantére és Dantonra egyaránt,
Vagy a minapi drámapremierre —
Szavuk mindent egyenlőn sárba ránt,
Nincs név, mely tisztán szabadulna innét,
Tekintély nincs, mely gáncsukon kitóg,
Különbben tán egymásnak el se hinnék,
Hogy kávéházi nagy kritikusok.

Sőt közülük egy új tájnyelv jöve létre;
Az úgynevezett kávéházi hang.
Melyből alig egy mondatot is értné
A pikolóhoz nem szokott bítlang.
Hülye helyett csak „költöt” emlegetnek;
A tuskó nálok vastkosabb „tusok”,
Minden szelid szót göggel sulba vetnek
A kávéházi zord kritikusok.

Kettő s három közt ekképp „feketéz”-nek
Mint éji baglyok a faoduban,
Dalosmadár, ha közelükbe téred,
Ijedtben rögtön tovasuhan.
Egy a vigasz: ha szóba ők kerülnek
A másik asztal éppen így huhog —
Ott porba döntenek, itt meg porba dülnek
A kávéházi jó kritikusok.

Lenkei Henrik.

Romantika.

Írta: *Krúdy Gyula.*

Őszi reggel volt és a visegrádi hegyeken jártunk.

A régi nagy királyok jól meg tudták választani lakóhelyüket, e táj most is, száz esztendő után fejedelmi szépségeit dusan mutogatja a várdornak. Az erdők, amelyek a távoli hegyhátonak feketélnek, talán még ugyanazok, amelyekben Mátyás vadászott. A táj komor, vén óriásai, a sziklás hegyek, éppen oly ünneplések csöndességükkel, mintha egy liliosom Anjou gályája közelédek Buda felől a szőke Dunán.

Ide jöjjen az őszi reggelen, ki romantikát óhajt. Mig nyáron a hegyoldalokban és árnyas berkekben kirándulók éneke hangzik és savanyúvizes palackok dugaszai pattognak a vár alatt, deres őszszel meghal a táj, a bokrok, a fák, az utakat senki nem járja és a hegyormon fejedelmi merészséggel nyulnak ég felé a magas bástyák, alakjuk az égre rajzolódik. Mélyen, alant a nagy Dunán busan vonul egy fekete teherhajó.

Odafönn a várbán leültünk egy bástya-omra és a távol hegyekre néztünk. Nagy ablakon át valamikor Róbert Károly gyönyörködött a Dunában, mely a dömösi hegyek mögött egyszerre fejtünk. Itt kétszer látni a Dunát, lenn a vár alatt és a messziségben, a hegyek mögött, ahol kanyarodik. A királyok is szívesen nézték ezt, mint a vasárnapi turistát. A meredek szűles út, amelyen ökrös- és bivalyos-szekerek vontatták fel könnyű terüket, a királyleányokat, hercegaszonyokat, beomlott, eltűnt. A sűrű mogyoró-bokrok vöröslenek immár az őszi reggelen, a szomszéd hegyoldalban csendesen hallag szántogató állatai után egy paraszt. Énekel, hangját idekapja néha a gyenge szél... Ötszáz esztendő előtt is szántott és énekel a paraszt. Ő nem változott. A hegyek, erdők és a nagy folyó a daloló paraszttal mintha e nemzetnek ezeresztendő történetéről regélné. A királyok elmentek, helyettük ujak jöttek, de a paraszt maradt és szántott.

Félszékben a hegyormon a sas nem lakik merészebben, mint a régi királyok laktak itt fenn a hegytetőn. Magasabb hegy nincs ezen a tájon. A regényes Mátra erdős hegyei lankásan húzódnak észak felé. Ott, ahol kékbe, majd szürkibe vész a hegylanc, a sötét Bükk fekszik a hegyek között, mint valami fekete fézsek a nyájas hegyvidék közepette...

De lenn a Duna folyik, a szép Duna.

Post és Buda között a nagy folyó szürkén, szintelenül, mocskosan folyik el a hidak alatt. A város nem tetszik tán neki, vagy a magas köpart, mely derekát összeszorítja. A hajók, mint megannyi uszó szénkemencék, piszkos füstöt okádnak a szőke habokra és a hidakon vágató szekerek, siető emberek vajjon érdeklik-e a Duna tündéréit?

Itt künn a hegyek között, régi nagy királyok lakóhelye alatt folydogálván, a vén Duna megszépül, mint az őszi reggel idefenn a hegytetőn, midőn az erdős hegyháton kivillanó napsugár ragyogja végig.

A szőke fodrok pajkos, friss, fiatalos kedvvel játszanak a folyó közepén, míg messze, Dömös felé ultramarin-kék fényben csillog a hegyek közül a Duna. Mintha egy nagy festő festette volna a csodálatos színtelést a zöld hegyek közé.

Amint a messziségbe bámolok a két Dunára úgy érzem, hogy a nagy levegőörön, idefenn a magasságban száz esztendő óta szállnak át a bámoló, csodálkozó pillantások. A táj hiszen nem változott — csak a királyok mentek el róla. Az öreg Róbert Károly itt feküdt a sarokteremben, mikor Lokieter Erzsébet hűtlenségeit, galáns kalandjait megunta. Talán egy percel előbb itt állott az öreg király a nagy ablaknál és Erzsébet hóvállát, amelyre támaszkodott, csökdosta a szél, a nyári szél. A parton lándzsás katonák járkáltak, főurak büszke gályái usztak méltósággal a vizen és a királyi istállóknak dobogtak a bajvivők paripái. Az öreg Anjou, a legnagyobb életművész valamennyi Anjou között, bizonynyal busan nézte a hegyek mögött lemenő napot, mely aranykéveket szórt a tájra, a selyemvitorlájú gályákra és a színes páncélu lándzsás katonákra. Az aranyfényben skarlátpiros felhők usztak az erdők felett és könnyű szél emelkedett a víz felől:

— Erzsébet, nehéz meghalni! Igaz, hogy már öreg vagyok és a hercegaszonyok sötét szeme éppen úgy nem érdekel, mint a porleányok ingválla... De mégis nagyon nehéz, nagyon nehéz meghalni!

Igy sóhajtott a király és fejét busan lehajította.

Lokieter Erzsébet, a lengyel hercegaszony és Magyarország királynéja nem szólott pedig semmit, mert hiszen ő mérgette meg a török és dícsvágyó Lajos fia kedvéért a fehér-szekálú királyt.

A király ott állt az ablakban és az arany-sugáros alkony tájban tán meglátta a saját pompázatos, gyönyörű életét, amilyen még királyoknak is ritkán adtak az égiek.

Ő, mások, — királyibb voltak a régi királyok. Ha az a sok körülöttünk borongó mese a régi nagy királyokról mind valóra válnék, akkor sem láthatnók tisztán a régi királyok alakját. A mult irigyen függőnyt vont a nap elé, mely a nagy királyok alakját vilgítottá, és romantikus mesének hisszük a mult idöket. Szürke, civilizált szemüveggel vizsgáljuk a színpadi királyokat és hernyó-életünkben nem tudjuk elhinni a legendákat...

A nagy Károly is, akinek alakja ez őszi reggelen kiserített és megigézett a vöröslő mogyoróbokrok felett, érthetetlen messzeségbe tűnt el a történelemben. Csak itt, a ledőt bástyák között, hol tavaszi éjjelen hallani aranyarkanytus saruinak pengését, a kürt rianását, a személyszállító duna-gözös bugásában és a holdfény körülborongván az elhagyott hegyormokat, a nesz-telen mély erdöket és sűrű völgyeket, megláthatni a multak képeit, itt érezhetni a régi nagy királyok közelségét. A regék feltámadnak és az erdőben Korvin Mátyás üzi a vadat. A bus, fiatal és élvezni vágyó Salamon szomoruan jár-kel tornyában és az örök lépések kopognak a kockaköveken. Az őszi kód ráfékszik a tájra és a ködből hercegleányok alakjai bontakoznak ki a hegyi ösvényen. Itt jártak, itt szerettek... Ha egy kis kavics, amelyet a zápor lesodor a hegy magasságából, beszélni tudna, ha csak egy babonás éjszakan emberi hanghoz jutnának a vén fák az erdőn, vagy odalenn a nagy víz, — sutba lehetne vágni az egész száraz és unalmas históriát. A visegrádi régi királyok büvös története volna a világ legszebb könyve. A kalandszomjas, forróvérű, pompás és királyi férfiaké, asszonyoké, — akiket mi manapság már meg sem értünk...

De Róbert Károly már a pamlagen fekszik es hűsleges eselédjei skarlátpiros köpenyegbe burkolják, míg Erzsébet jajongva, sirva hívja a gyóntató-atyát...

* * *

Lefelé jöttünk a nagy királyok kastélyából. A mély hegyúton, összeboruló fák alatt, a hegyoldalban egy szikár, hófehér öregember jött felénk. Olyan egyenesen lépkedett, mint egy ifjú. Az orcája piros, a szeme tiszta és keménytekin-tető. Ránk sem nézve haladt el mellettünk és tekintete a sűrűbe mélyedt... Vajjon ki e büszke, egészséges, mogorva öreg, ki itt a magányt keresve bosszankodik a háborgatókon?... Romantika-országából való ő is, — *visegrádi remete* néven szokták emlegetni.

Utána néztünk. Nyugodtan haladt a sűrűség felé, hátra sem pillantva, mint aki immár nem törődik a bejárt uttal. Alakja csakhamar eltűnt a fák alatt...

Aprószemű, hideg őszi eső kezdett hulldogálni és sűrű kód ereszkedett a tájra.

Örök féltés.

Ne járj magányosan az erdőn
S az illatozó réteken,
Ki a veszeléyei! megövlak,
Oh jőj te mindig csak velem!
Ha elbolyongsz a rét virányán
S a rengetegben egymagad,
Nem is tudod, mily sok veszeléy vár
Orozva rád a lomb alatt:

Ajkadra száll a méhe, dongó,
Mert azt hiszi, hogy róza az,
Míg ingó rózsátón fakasztott
A bimbónyító szép tavasz;
Bizalmasan feléd repülve
A tarka lepke száll reád,
Szemedről azt hiszi a dőre,
Hogy az két nyíló kék virág...
Míg lábaidnál foly oseevoge,
Úgy csalogat, úgy hí az ér,
S amely elől ninesen menekvés,
A szellő csókja egyre ér...
És perzelő csókjával illet
Az égő, forró napsugár,
Míg vállaidra száll dalolva
Enyelgő énekesmadár.

Ne járj a réten, rengetegben,
Ha nem vagyok én ott veled,
Méhől, madártól, napsugártól,
A szellőtől is féltetek!

Zoltán Vilmos.

A horogi cölöp.

Írta: *Hajdu Miklós.*

Megvénült a horogi ut erősen. Alig járnak már rajta. Egy-egy kocsi kocog néha a gaz között, de a kerekeinek meg se látszik a nyoma. A közdudra itt az ur, meghajlik a kocsi kerék alatt, aztán újra kiegyenesedik; csak éppen egy kis mélyedésből látszik, hogy itt valaha ut szaladt végig a horogi határtól be a messziségbe, négy vármegyébe. A falu mellett az elhagyott ut oda-simul a töltéshez, amelyen a gőzös jár, összefalálkodik itt a sínekkel, meg a vonattal, hogy minduntalan lássa elmúlásának okozóját. Az új meg a régi világ között, a vasút és a gazos közepében egy cölöp áll. Nincs rajta se tábla, se madárjessző, se írás. Mikor a vonat elmegy mellette, az emberek megnézik a cölöpöt, aztán sorba kérdezik, ugyan mire való itt ez a gerenda. Ha horogi ember ül a vonaton, — a hetivásárra azon járnak a városba, — megmagyarázza, hogy annak a cölöpnek jussa van ahhoz a helyhez.

Van bizony jussa, lám, virágvasárnap után még szentelt barkával is megkoszorúzzák, pedig nincs azon még egy fia-kereszt vagy szentkép sem.

A horogi cölöp meséje nem olyan legenda, mint a többi. Ezt a vasut csinálta, hát nem is nagyon régi, mégis úgy hangzik, mintha sok-száz esztendő mesemondói formáltak volna meg. Nekem egy horogi parasztember mesélte el. Előbb keresztet vetett, mikor a vonat lassan elment a cölöp mellett.

— Azért köszöntöm istenes módra, — mondta, — mert az én apám is fuvaros volt. Ő vitte a bötökba a sok portékát, mivel akkor még nem járt erre ez a heptikás masina, akire talán nem is biznak egyszerre annyi pénzt...

I.

A cölöp most is tele van barkával. Akinek a faluban kocsija, lóva van, annak a háznap virágvasárnap délutánján nem feledkezik meg Csillagos Duka Gáborról. A cölöp az ő emlékezetét őrzi. Írás is van arról az emlékezetéről a bíró ládájában. Az írás Csillagos Duka Gábor testamentuma. A maga kezével írta, mert ehhez is értett. Diókos ember volt, sokat tudott a világról. Ugy beszéltek, az apja papnak szánta és négy latin iskolát végig is járt, mikor aztán hazahozta, hogy mivel 6 már jómagának tehetetlen, legyen a fia a fuvarosok vezetője.

Az első fuvaros tiszttségére rátermett Duka Gábor. Irni, olvasni, számolni nálánál senki jobban nem tudott. Azzal is legénykedett, hogy oda is elhajtat, ahol még soha sem járt. Ismer 6 minden utat, mert rajzról lenézi, hogy merre kell menni. A horogi fuvarosok gyorsan megszerették a vezetőket. Igazán első volt köztük. Ahogy a legényből férfi lett, napról-napra nagyobb volt a tudása. Mire egészen a maga gazdája volt, már nevet is adtak neki a faluban. Csillagosnak hívták. Ez nem afféle csufnév. Ebben elismerés és tisztesség van.

Holdfényes éjszakákon, mikor tíz-tizenkét kocsi ballagott a horogi uton, Duka Gábor a csillagok járását figyelte. Reggel aztán a kocsmában elővette a tarisznyájából a kalendáriumot és abba beleírta rendre, hogy az éjszaka mi történt. Mert az éjnek ideje nem egyforma. Más az őszi, más a tavasszi, más a nyári meg a téli éjszaka és másképpen átlak a hold meg a csillagok minden idejében. Duka Gábor föl is jegyezte minden csillag pályáját. Szabadszettel nézte a csillagok eget. Olvasott 6 eleget olyan instrumentumokról, amelyekkel mindent meg lehet látni, de ilyen eszközökre neki nem volt szüksége.

— Elég, ha az ember azt látja, amit testi szemével meglát.

Ezt szekta mondani, de bele is írta ezt a kalendáriumába. A csillagok járását ahogy fölírta, melléje róttá mindjárt az élete tapasztalásait is. A gőzől, meg a fiastyuk rajza után következett a sok bölbeség, amire a világotjáró ember rábukkan. A csillagokból magyarázta meg, hogy mikor sárgul meg az árpa, hogy mitől úszkósodik a buza, hogy mi hozza a kolerát, no meg hogy lesz-e eséta.

A Duka Gábor kalendáriumára büszkék voltak a horogiak. Ha valamit nem tudtak, mind azt mondták, megkérdezzük a Csillagos Duka Gáborról.

Híába, a tudós ember többre viszi. Duka Gábor vagyona már kétszer akkora volt, mint az apai öröksége. A felesége is jól gazdálkodott és csodaszép leányzó sürgőt-forgót a portán. A Duka Erzsébet képe — ezt az asszonyt népdogatta — a csillagok mása...

II.

Legelőbb a fuvarosok hallották, hogy Horogba is bevezetik a vasutat. A szegényebbek majdcsaknem a hitüket veszítették el.

— Mi lesz mibőlünk? — sópánkodtak. — Az ördög kivieszi a falatot a szánkbul.

— A kenyerünket pörköli meg a haragos füstje...

Már ekkor tudták, mi az a vasut. Néme-lyikük látta is a pestit, a többi meg ismerte a kalendáriumból. Szomoruan vitték a buzát a városba és busan hozták onnét a boltokba a sok, drága portékát. Csak Duka Gábor nézett bátran szembe a veszedelemmel.

— Engem bizony nem söpör el az a masina!

Verte a mellét nagy bizodalommal.

— Amig az én két pár lovam bírja, én hozom Horogra a városi portékát.

A vasut azonban már épült. A síneket lefektették és vaskeosi vitte már a töltésekhez a földet, a kavicsot. A horogi határt is fölörték és tavaszra egy csomó kaputos ember állított be a faluba.

Folyt a munka nagy sietséggel. A kaputosok rajzoltak, mértek, alig pihentek valamit. Csillagos Duka Gábor házához is került egy inzellér. Derék fiatal legény, csupa hódító erő.

Amint aztán a nagyhétet vezeti hazafelé a fuvarosokat a városból Duka Gábor, összetalálkodik a határban a vonattal. Hát már jár is a vonat! Vitte a masina a sok kocsit és éppen akkor füttyentett, mikor a kocsik elmentek mellette.

A füttyölés Csillagos Duka Gábornak szólt talán. Ő szegény ezt nem is sejtette, hanem meg-simogatta lágyan a szentelt barkát az üléskö-sáron. A városból hozta a barkát Erzsébetnek, ott szentelték meg a püspöki templomban.

A barka megkészt. Erzsébetet elvitte a vonattal a szép inzellér. Messze járhattak már, mert azóta már háromszor vissza is jött a vonat, de a horoginak nem találták meg rajta Csillagos Duka Gábor egyetlen lányát.

III.

Csillagos Duka Gábor még mindig az első kocsin ült, de mellette egy markos legény tartotta ezután a gyeplőt. A Duka Gábor szavára már nem hallgathattak a fuvarosok. Nem volt egészséges a beszáde. Ami nem is esoda, a vonat a lányával együtt elvitte a nagy értelemet is.

Ahol a vonat első füttyölését hallotta Duka Gábor, oda egy napon letűnt egy ostornyel.

— Ez az ostornyél, meglátjátok, az első tavaszi holdtöltére kihajt és akkor itt megáll a vonat. Nem is füttyöl, csak megáll és kiszáll a lányom a legszebb ablaku kocsiból, hogy odaad-hassam neki a barkát, amit a püspöki templomból hoztam...

A szegény fuvarosok szánakozva néztek az örege, aztán biztatták, hogy úgy lesz, biztosan úgy lesz. Így mult el egy esztendő. Az öreg mindig magával vitte a barkát és egyre nézte reménykedve az ostornyelét.

A husvéti portékát hozták a fuvarosok. Elöl hajtatott Duka Gábor. Csöndes éjszakai idő volt, a határhoz közel jártak. A lovak ismerték jól ezt az utat, hát a kocsis ledült és szunyókált. Duka Gábor egyedül volt ébren, a többi fuvaros bóbiskolt.

A dombok mellett, a vasut hajlásánál fel-tűnt két piros szem. A vonat kattogása messziről úgy hallatszott, mintha valami bogár kopogtatna egy fakeregen. Egyre közelebb jött a két piros szem. Már prüszkolt és zakatolt a gép a közel-ségben. A lovak ezt már megszokták és baktattak szép csendesen.

Hirtelen leugrott a kocsiról Csillagos Duka Gábor. Fölrohant a töltésre és odaállt a két piros szem elé.

— Gyere, gyere, leányom! — kiáltotta torka-szakadtából.

A bóbiskoló fuvarosok fölriadtak, megállítot-ták a lovakat, de az első kocsi ment tovább. Most vitték észre, hogy Csillagos Duka Gábor nincs a kocsin. Arrafelé néztek hát, ahonnan a hangját hallották. Ott épp most sietett el a vonat. A vasuton meg ott hevert véreben Csillagos Duka Gábor. A barka, amit a lányának tartogato-tt, csupa vér volt s ráborult a halott arcára...

IV.

A Csillagos Duka Gábor írását, a testamen-tomát megtalálták a tarisznyájában. Ezt azon a napon írta, mikor a lánya megszokott. És szólt benne a faluhoz, első sorban igaz tisztelettel a horogi bíróhoz:

— Minden én vagyonom hites feleségem halála után Horog falu népé. Kivánaszgom mind-össze az, hogy a fatu nemes-nemzetem bírja az én szekerem hosszú rudját odaállitassa örök jel-képpen, ahol ismég meglátják az én Erzsébet lányomat, kit is az én Uram Teremtőm vissza-hozand majd e faluba. A barkát, amit a püspöki templomban szenteltettem, ha én már meghaltam, arra a rudra tegyék istenes dísznek...

A szegény Csillagos Duka Gábor halála pillanatában bizonyára látta a lányát, mikor hívó szóval hívogatta. Hát odaállították az ostornyél

helyébe a rudat emlékeztetőnek. A csillagokból olvasta-e ki e szándékát Duka Gábor, nem tud-ják. De barkát minden esztendőben visznek a lányának, aki pedig nagyot vétkezett e földön...

A morfin.

Írta: *Máriássy Barnáné.*

— Játszik, ismét játszik! — sottogta Hal-mosyné idegesen, miközben a nagy hőség elle-nére is fázósan burkolódzott bái köpenyébe. Szeretett volna elfutni. De mintha gyökeret vert volna a lába, ott maradt állva, az üveges veranda közelében. Rá sem hallgatott az urak üres fecse-gésére, akik körülvették. Ott állott egyedül bána-natával, a röpködő, pihető párok között.

A légegt gyertyák bágyadt lobogása csak gyéren világította be a tágas verandát, amelyen egy férfitársaság kártyázott. Halmosyné lázasan figyelte.

— Harmincegy — hallatszott Vedressy Tóni szava, aki egyedülvén mutatta föl kártyáját.

— Első vagy rá — hangzott az ura félig rekedt hangja. — Hozok még tizezret.

Az asszony fájdalmasan sóhajtott fel. Egész testében remegett. Az ajka meg-megrándult, mintha sírás ellen küzdene. Majd erőt vett ma-gán s a verandára lépett. Az erős pezsgőillattól és edűstől sürü levegőben összekuszált sápadt arcok, idegesen lángoló, majd üvegesen merev szemek tekintettek feléje. Az arúhoz ment. Mo-solyogni próbált. Majd nyájasan szólott.

— Kissé fáradt vagyok, Árpád, szeretném, ha hazamennék.

— Már is — válaszolt a férj, a nélkül, hogy föl is tekintene kártyájáról. — Még egy turd, fiuk — teite hozzá vonatoltan — holnap majd foly-tatjuk. Most első az asszony iránt való kötele-ség. — Erőltetett mosoly játszott színtelen ajkán.

Az asszony tágra nyit szemmel bámult a számkokra, melyek az ura előtt heverő papírlapon vesztéseinek összegét jelezték. Majd támolyogva hagyta oda a verandát.

Halmosy fáradt mozdulattal nyult a pezsgős pohár után. Alig volt annyi ereje, hogy ajkához emelje. Tovább játszott. Eszre sem vette, hogy lassan megviradt s hogy a bál rég elcsúszott.

Halmosyné, mint rendesen, ez alkalommal is valamelyik barátja sziveségéből jutott laká-sára. Ott, mielőtt egyedül tudta magát, fájdalma-san fölözögött...

A Domogóid ködbe volt burkolva. De a hegyek mögül kibújt a nap vörös korongja s lassan fölsvíva a szürkés oszlopokat. Lángban usztak a hegy magas sziklafalai, amelyek felhők-ny hasonlóan függtek alá. Csak itt-ott, a leg-magasabb csucsonkron vált ki élesen egy-egy hara-gos-zöld egyenes szál fenő.

Alább lombos erdő terület el, amelynek ágait lassan mozgatta a szellő. A csillagok harmat gőn-gyei megaranoyozták a fák leveleit s halk susogá-suk belevegnyült a Cserna kékes-zöld vizének morajába. Majd rózsaszínű lehellet szállott széj-jel az égen s a legváltozatosabb színekben pom-páztak a hegy törvényben elterülő Herakles-fürdő épületei.

A szép nyári reggel üdőségében balzsamos volt a levegő. A korzón még elevenen nyüzsgött az élet, mikor a kártya mellett virasztott urak az éjszakai után gyűrött gallérral, kuszáltan jöt-tek elő.

— Velünk tartasz, Árpád? — szólt Vedressy.

— Nem — válaszolt zavartan Halmosy. — Feleségem bizonyosan ébren van már. Helyre akarom hozni hibámat s elkisérem reggeli sé-táján.

Elhallgatott. Mint akinek nehezére esik a beszéd. Beesett szeméit széles fekete sáv övezte. Alig tudott megállni a lábán.

Vedressy arcán mély szánalom rajzolódtott, látva a szerencsétlen ember kínos vergődését. Halmosy, mintha olvasott volna barátja arcán, összerendezte. S a félelem, nehogy eltáldlja vona-kodásának valódi okát, erőt adott neki. Tettett vidámsággal, hanyagul köszönt s szokatlanul hangosan vetette oda:

— Au revoir!

Azán távozott.

— Szegény ember — hallatszott csaknem egyszerre. — A morfin! A morfin.

— A Jellem fáj, ha ezt az embert látom, — hagyta helyben Vedressy.

— A kártya! A turf! Hja hiába, legény kell oda; aki nem az, ne fogjon bele. Karakter kell ahhoz, mj?

— Örült ba'szerencsével játszik — szóltak a fiuk s napirendre tértek fölötte. Kiki álmosan sietett hazafelé.

Halmosy ezalatt egy kanyarultnál eltűnt. Ugyszólván csak erővel vonszolta már fáradt teste romjait.

— Ötvenzer! — lihegte — nagy összeg! Óriási összeget vesztettem megint.

Megállott. Arcára bizonytalan kifejezés ült. Egy kis fekete bőrtököt vett ki zsebéből. Mohón nyitotta föl. Elővette a morfinnal telt, gömbölyű kis Pravaz-fecskendőt. Remegő kézzel tépte föl mellényét s ingét. Majd oldalt a bordáknál beszúrta a fecskendő tűjét. A hatás csodás volt! A pár perc előtt még annyira petyhüdt, csaknem összeesett ember vonásain jóleső melegség érzése mutatkozott. A fáradt kimerültséget a túlingerültség élménye váltotta föl. Teste visszanyerte fiatalos rugékonyságát. Szemében tűz volt. Széles ajkára kéjes mosoly ült. Edes mámor fogta el. Majd rövidesen vége volt e kéjes kábultságnak. Fáradt lett. Gyötörni kezdte újabb vesztesége, amely a végpusztulással fenyegette. Menekülni akart önmagától. Edes, izgalmas álmódosítás után vágyódott, amelyért a morfinisták annyira rajongnak.

Letért a sétatúrról. Körülnézett. Mintha szégyelte volna tehetetlenségét, amely az állathoz alacsonyította le. Morfinnal telt kis üveget vett elő. Szerelmesen nézte e gyötört lelkek vizgálatát, ez edes álmok mesterét. Kinyitotta a kis üveget. Elvezetett töltötte meg a végzetes fecskendőt.

Újból körülnézett. Majd görcsösen rántotta föl ruháját s még egyszer a bőre alá szurt. Edes erőtlenség lepte meg, a terebélyes lombos fák alatt végignyújtózott a zöld-gyepen, s teljesen megfélemedett magáról.

Igy tartott ez hosszú ideig. Megkezdődött a tulnag adagban használt morfin bénító hatása. A legkisebb mozdulatot is fizikai fájdalomként érezte. Egy szítakötő szárnysuttagja borzasztó szenvedést okozott neki. Teljesen tehetetlen lett. Karja, lába merev.

Szólni sem tudott, torka összeszorult. De mindent látott és hallása a végtelenség hatványozódott. Ekkor közeledő ruhasuhogás ütötte meg fülét. Majd egy jól ismert lány hang, a felesége hangja. A regényes hitforrás irányából jött egy férfival. A Cserna hidján, közvetlen közelében állottak meg.

Halmosy nézte a feleségét. Az asszony odátámaszkodott a korláthoz s hallgatta a víz lassu csobogását. A férfi közelhajolt hozzá. Csaknem érintette kekes-fekete haját. Szeme a vágyakozás tüzeben égett. Minden mozdulata alig palástolható szenvedélyt árult el. Halmosy homlokán hideg verejték ütött ki.

— Most is az urára gondol — szólalt meg a férfi. — Arra a szörnyetegre, aki teljesen elhanyagolja.

— Hagyja el — hallotta felesége szomorú választát. — Mit akar a szerencsétlen emberrel? — Hallgasson meg végre — tört ki a férfi. — Jól tudja, hogy szeretem.

Az asszony halgat. Halmosy föl akar ugorni, hogy megfojtja a csábítót. De a kisujját sem tudja megmozdítani.

A férfi megfogja az asszony kezét. Az asszony nem huzza vissza. Talán nem is tudja, mi történik körülötte. Majd, mintha valamely ösmeretlen delej kényszeríté, fölemeli bánatos tekintetét. S egy pillanatig belenézi a férfi szemébe.

— Sándor — leheli alig hallhatóan, de mégis elég hangosan, hogy az ura füléig eljusson. A férfit elbűvöli e hang, ez edes tekintet. Onfelletten vonja keblére a reszkető asszonyt.

Halmosy kiáltani akar! Ajka görcsösen rángatózik, de hang nem jön ki torkán. Minden erőlködése emberföltölti munka. Hirtelen visszatér egész józansága. Kétségbeesve átkozza morfin-szenvedélyét, mely e szégyenletes mozdulatlanságra kényszeríti, hogy tehetetlen bárgyúsággal nézze felesége hűtlenségét. Mellette mennek el. Kéz a kézben. Szólanul. Halmosy hihetetlen erővel félig fölemelkedik, hogy utánuk kuszszék, hogy elérje őket. Ebben a peroben egy szivformájú tejeskésből két élénk, apró szem nézett rá. Képzeltetlen gyorsasággal kuszott felé egy vipera.

Halmosy ereiben megfagyott a vér. Irtozatos félelem fogta el. Majd kezén érezte a kigyó borzalomgerjesztő hidegségét. A solenolypha kutatólag nézett rá s ki-kiöltötte villaszerű nyelvecskéjét. Mintha a helyet keresné, hová vágja be mérges fogát. Mikor megtalálta, a lecsapás előtt fölegyenesedett.

Halmosy gyöttrődése elérte a végső határt. Érezte, hogy el van veszte. Az önfenntartás őszönte visszaadta erejét. Abban a pillanatban, amikor a kigyó ugrott, mindkét kezével magragadta s eszevesztetten kezdte tépni fogával, körmével. Míg kimerülve a görcsös orószakától, eszmélet nélkül hanyatlott vissza a földre.

Amikor órák múlva magához tért, az első, ami az emlékezetében meglevénedett, felesége árulásának a jelenete volt. Mint képtelenséget dobta el magától ezt a gondolatot.

— Bizonyosan tulnag volt az adag — sutogta — s ez okozta e látományt.

Teljesen megnyugodott. Majd visszaemlékezett a kigyóval vívott harcra.

— Örültség! — gondolta. — Ebből is be kell látnom, hogy az egész egy kínos álom volt. De most egyszerre csak kezében érezte a kigyó görcsösen összeszorított maradványait. Meglátta az undorító, alakatlan, véres tömeget. Vonásai szinte megkövesültek, annyira megfeszültek arcizmai a nagy lelki kintól.

— Álom volt-e, vagy valóság! — lihegte.

A bizonytalanság kétségbeesése csaknem esztét vette...

Hedda Gabler — Duse Eleonora.

— Bécsi levél. —

Írta: B. Lenket Hedvig.

Türelmetlenül vártam az estét. Először lát-hatam színen Ibsen hatalmas alkotását, a Hedda Gablert és — még hozzá Dusetól. Ettől a nagy, szenvedő olasz asszonytól, akiben mintha hazája antik művészele testet öltött volna, hogy, mint élő lény, megértesse velünk, mi a tiszta, nagy művészet. — Igen, ez a modern, realista asszony, a színpad realizitikus irányának ez a legnagyobb képviselője megváltozott megjelenésében, mozgásában, beszédében, megnyugodott, megtisztult. Az ideges kapkodások eltűntek, nagy, nyugodt vonalakban dolgozik. Csak az újjai beszélnek, és szebben, mint valaha.

Hogy Duse átalakul, azaz át akar alakulni, azt a figyelmes szemlélő láthatja már akkor, amikor legutóbb nálunk járt Budapesten s eljárt-szotta a Cleopatrára. Nagyon rossz estéje volt, csaknem száználmasnak tűnt fel ez a kísérlet, különösen nálunk, ahol e szerepnek oly hatalmas, külsőségeiben is oly nagyméretű asszony: Jászai Mari a személyesítője.

Dekadenciának véltük, pedig csak forrongás volt. Ma már legyőzött minden akadályt s modern színművészetét klasszikus magaslatra emelte... Nagy este volt. Ez a tökéletes asszony és a Hedda Gabler, ez a látzólag hideg, szélesséyes kultur-dáma, aki ugyan képes lett volna minden nagyra és nemesre, de akit a kicsinyes társaságos viszonyok letörnek, megfojtanak!

Duse alakítása nem volt egyenletes, — körülbelül egy áll Duse Ibsenhez, mint az olasz nap az Eszak ködjéhez. De az egész este telve volt hatalmas, nagy momentumokkal. Egyik a másikat követte.

Az emberek lélegzet visszafojtva hallgatták. Már a megjelenése, vörösésbarna hajával, végtelenül érdekes, meg ahogy a barátinéből kicsalja annak titkát; ahogy viszontlátja az egyetlen embert, akihez a lénye titokzatosan vonzódik, de akit nem tudott megismeríteni, nem lévén maga ehhez elég nemes; ahogy először életében hatalmat akar gyakorolni egy ember felett; majd a feltékenysége; aztán ahogy egy átvirrasztott éjszaka után — csaknem hiszterikusnak (az állapótából kifolyólag) — megsemmisíti Lövborg kézirátát, maga elé sugovja: „Most elégetem a gyermeketeiket.“ Fáz-tunk, borzadtunk és — sajnáltuk Hedda Gablert...

Duse játékában éreztük az összetört életet. — De nem volt az az asszony, az a gyáva, aki nem mer dacolni a társaságos léttel, a konvenciókkal, amiknek Hedda Gabler félázoz mindent. Dusenek ezt nem hittük el.

Hedda Gabler anyanélkül nőtt fel. Apja tábornok, ő neveli, tele sporthajalomokkal; lovagol, pisztolyokkal mulat, ellentálatlan vágyat érez egy nagyszabású életre.

Az élete három ember között mozog: egy zseni, egy társaságos és egy szakember közt. A zsenit szereti, de gyáva arra, hogy a szeretője legyen, gyáva arra, hogy megölje, amikor az azt akarja tenni. A társaságos ember nem veszi el s miután Hedda Gabler már huszonkilencéves és fáradtá táncolta magát, feleségül megy a szakemberhez, aki előtte a házasság előtt közönyös, aztán utálatos.

Ez a kicsinyes ember nem töltheti be az ő lelkivilágát, amely telve van ugyan bestiális vonásokkal, de tele vágygyal a szép, a nemes után. Csak hogy nem jött el az az ember, aki őt vezette felfelé, ő maga pedig gyöngöbe hozzá. A kicsinyes viszonyok, amelyekkel nem képes elviselni, lerántják, és így jött a — pusztulás. Amikor Lövborgnak odaadja a pisztolyt és utójára hatalmat gyakorol, vagyis inkább először, egy ember felett, hogy az ne pusztuljon el csunyán, hogy haljon meg szépségesen, — ebben a momentumban megérettük: ő is így akar meghalni. — Mindehhez hozzájárul, hogy Hedda egy újabb káposzt érez, mely az általa annyira megvetett férjhez köti. Ebből és az átvirrasztott éjszakából kifolyólag cselekszik ezután.

Ahogy megtudja, hogy Lövborg nem halt meg „szépségesen“ a saját elhatározásából, hanem részegen egy utcalánynál, — s az átadott fegyver dulakodás közben sült el a golyó az alsó testébe furdótt — ez a vég Heddát maga után rántja, Erzi, hogy mindenre, amihez csak nyul,

rátapad a nevelés, a közönséges bélyege — és ahogy Ejler Lövborg szépség nélkül megy a halálba, úgy Hedda Gabler, egy szinte frivol sarkasmussal az utolsó szavaiban.

Hedda Gabler a közönséges lét drámája. Színpadon még inkább, mint olvasva, végtelenül megrázó.

A közönség eleinte feszült figyelemmel, később belsőleg megrázva, feligatva, lázasan kísérte mindvégig. A felvonások után perces szünetek, halálós csend, majd magához tér a közönség és tapsorkán hirdeti Ibsen e remekének a jelenidő legnagyobb színésznőjének diadalát.

Örökké?!...

Valaki újra megjelent előttem,
Akiről egykor álmaimat szőttem,
Akiiben hittem és akit szerettem,
Ki elhagyott és akit elfeledtem.

Elém jött újra s porba szállt velem:

— Ez az a nagy, az örök szerelem,
Melyet fogadtál sok szent esküvéssel?
Te írtad hozzám annyi bús dalodban,
Hogy nem szerelhet nálad senki jobban.
Hogy engem elvesztvén, a lelked véss el
S haőtörte léssz a családásnak?
S most imre ugyanezt írod, de — másnak...

Panaszoló váddal így támadt nekem
Valaki, akit egykoron imádtam.
És döbbenet erőt vitt szívemen,
Ó mennyi süjtő igazság e vádban!

Rajával támadt fel a régi emlék.
Egyszerre úgy éreztem, mintha újra
Egy rózsaszínű kis szobába lennék
S egy ifjú lányka lágyan elpirúva
Halgatná, ajskam mint susogja hűvvel,
Hogy lelkem gyöttrő vágyban érte ég el...

S már-már karom is ölelésre tárom,
Ajskam is sütné újra valamóssit, —
De hirtelen elém tűnik a másikat:
A szép, a jó, a hü, ki most a párom;
Aki, mikor amaz a porba süjtött,
Hüli szivemben újra lángot gyújtott,
Ki dalaimnak lelke,
Kinek szerelme
Szerelmem koszorúza,
Akiel egy lelkem gyönyörűre buja,
Ki boldoggá tesz, kiért szenvedek,
De kiért annyit nem szenvedhetek,
Ami az üdvösséggel föl nem érne,
Hogy szenvedésem érte van, csak érte!

És kifakadtam vad haragra gyúlva:

— Mondd, mit akarsz? miért zaklaksz fel újra?
Már megnyugodtam, elfeledtetek,
Meggyógyította más a szívemet
És nem hagyom őt, énnekem csak ő kell,
Nem téphet el már tőle sem erővel,
Sem edes szóval senki soha többé:
Enyém ő s én övé vagyok — örökké!

— Örökké?!...

— Ennyit mondtok csak enaz,
Aztán elnémult ajkán a panasz
Es nézett, hosszan, búsan rám tekintett...
En nem tudom, mért, — de ez a tekintet
Szivembe vágott és valami kába,
Nyomasztó zür-zavar fakadt nyomába'.
Szemem is, mintha szürke hályog fődné,
Nem látott tisztán a jövőbe többé
Es elmerülve tépelődő gondba,
A lelkem legmélyében meginogva
Rebegttem én is öntudatlan,
Tördelve halkán
Csak ezt a szót:

— Örökké?!...

Csergő Hugó.

A GYERMEKVILÁGNAK

A gyógyító anyanyűge.

Élt messze, nagyon messze egy király három leányával. A királykisasszonyok közül a két idősebb gonosz volt, mint a sítán, a fiatalabbik azonban szelidlelki, jószágos, mint az anygal.

A királykisasszonyok egyszer arra kérték apjukat, hogy ajándékozza meg őket egy-egy paripával. A király jó ember volt és teljesítette kérésüket; megengedte, hogy istállójából paripákat válaszsanak maguknak. A két idősebbik leány a legszebb, legdrágább paripát választotta, a kisebbik azonban, mint mindenütt, itt is jelét adta szerénységének és jószívűségének. Amint nézegette a sok szebbnél-szebb paripát, egyszerre megakadt a szemé egyen, mely egészen kiválótt a többi közül. Sovány volt az istenadta s olyan elhagyatottnak látszott, mintha valamely szegény ember éhez, teherhordó gebeje lett volna. Megesett a szíve e szegény állaton s ezt választotta, pedig gonosz nővérei csufolódtak és incselkedtek.

De 6 azt gondolta, hogy: majd összeszedi magát megény pára, majd jól tartom én.

Jól is tartotta lovacskáját a kis királyleány, mindig volt a zsebében cukor, mézeskalács s mindenféle nyalánkság a lovacska számára, de az bizony nem hizott meg, csak olyan maradt, mint azelőtt volt. Szerette azért a kis királyleány, mintha a legszebb paripa lett volna, mert a lovacska ragaszkodott hozzá, mint egy hű kutya, és lépten nyomon kísérgette.

Egyszer a király beteg lett. Összehívták az ország összes orvosait és tudósait, de egyik sem tudta megállapítani, hogy mi baja s orvosságot sem tudtak bajára.

Végre a királynak eszébe jutott, hogy udvaránál egy szászszentendős jós él és előhívatta ezt. Az öreg jós el is jött s így szólt a királyhoz:

— Üram, királyom, tudok egy orvosságot, melytől meggyógyulhatsz, de ehhez nehezen fogsz juthatni. Van messze, Kelet felé, három vár; az egyik a Rézvár, a másik az Ezüstvár s a harmadik az Aranyvár. A két első váron keresztülmenve lehet a harmadikba jutni. Ebben az Aranyvárban van egy fügefá s ha e fának aranygyümölcséből ehetnél, meggyógyulnál tőle. Az ut hosszúságát nem is számítva, sok nehézségekbe ütközik a gyümölcsök megszerzése s e munkára leányaid egyikének kell vállalkoznia, mert az orvosság csak úgy használ, ha saját gyermeked szerzi meg számodra.

Igy szólt hát a király idősebbik leányához: — Új paripadra, leányom, messze utra kell menned! Menj csak mindig Kelet felé, míg a Rézvárba nem érsz; innét ismét azt az irányt folytatva az Ezüstvárba; onnét pedig az Aranyvárba, e várnak kertjébe, annak is kell közepébe, ahol a fügefá áll. Hozz e fa gyümölcséből beteg apádnak orvosságot!

A gonosz leány vonakodott apja kívánságát teljesíteni. Erre az apa neki ígérte királyságának felét. Bozogg utra kelt most a nagyravágyó, gonosz leány.

Ment, ment mindig Keletnek. Egyszerre csak meglátja ám messziről a Rézvár tornyát. Megörült, hogy már az első várat elérte; de milyen nagy volt meglepetése, midőn közelebb érve a várba vezető hid felett megszámlálhatatlan réznyilat lát röpködni a levegőben. Várakozik egy kicsit, arra számítva, hogy majd csak végre megszűnik ez a csudálatos eső. De bizony hiába volt a várakozás, mert a nyilzapor csak tovább esett. Megsarkantuzta hát lovát, hogy az a nyilzaporon keresztülugrasson. Eleinte vonakodott a szegény pára, de végre csak engedett urnője erőszakoskodásának. Egy szempillantás alatt azonban ezer meg ezer nyil furódott a királyleány s a paripa testébe s mindketten a hid alatt tátong mélységbe zuhantak.

Igy járt a második királyleány is, ki szintén gonosz volt s addig utra sem kelt, míg atyja királyságának felét neki nem ígérte.

Végre a legifjabbikra került a sor: — Menj el, kis leányom, — szólt királyi apja; — talán neked jobban kedvez a szerencse, mint néniédnek!

A jó királyleány tüstént elindult sovány lovacskájával. Egyszerre, amint elgondolkozva megnézett farsdát lovacskája mellett, hangok ütök meg a fülét:

— Ne félj! ne félj, jó kis leány;
Segítségre leszek ám!
Megtesszek én mindent érted,
Hasaviszszuk a fűgét! —

Küldetés. Nem lát senkit. Egy darabig megy, innét elgondolkodik s s ismét csak ugyanazok a hangok hallatszanak. Véletlenül lovacskájára pillant, hát uramfia! Majd hogy el nem esett a csodától, mert a hangok a lovacska szájából jöttek.

Számai akart hozzá, mire a lovacska ismét ünnegőlt:

— Új hátamra, királyleány!
Messez van még az Aranyvár,
Elmondok majd mindent neked,
Ha a gyümölcs kezdedben lesz! —

A királyleány szót fogadott, felült a lovacska hátára s így tovább mentek. Végre elérték a Rézvárat, ahol a nyilzapor őket is fogadta. A lovacska azonban fülét se billentve, oly sebességgel vágatott a hidon át, hogy még csak egy nyil sem találta őket.

Amint a kapuhoz értek, a királyleány visszavetett s a hid alatt, a mélységben két lovon ülő némalak pillantott meg. Ez alakokban nénijeire ismert, kik a mélységbe esve, lovaikkal együtt élettelen rézsobrokká változtak.

A lovacska nem engedett időt a bámúlásra, tovább vágatott. A Rézváron keresztülmenve, még nagyon hosszú utat kellett megtenniük, míg végre az Ezüstvárhoz értek. E várba sem lehetett közönséges halandóknak könnyűszerrel bejutni, mert hidja felett élesre fent ezer meg ezer ezüst-

fejze potyogott. A lovacska nem ijedt meg s keresztülvágatott a hidon, mintha csak egy fejszét se látott volna.

Amint az Ezüstváron végigmentek, lépten-nyomon mozdulatlan ezüstalakokkal találkoztak. A királyleány szerette volna tudni, hogy kik ezek az alakok, de a lovacska sietette s azt mondta neki, hogy csak türelmes legyen, majd mindent meg fog tudni. Mentek hát tovább, míg az Aranyvárhoz nem értek. E vár már száz mérföldnyírről úgy fényelt, hogy a királyleány majd megvakult a nagy csillogástól, midőn rápillantott.

A vár hidjához érve, ismét csodálatos látvány tárult a királyleány szeméi elé. Ott ugyanis élesre csiszolt megannyi aranykard szállingózott a levegőben lefelé. A lovacska oda se nézett neki, hupp! hupp! benn volt az Aranyvárban. Már annyira ki volt fáradva szegény pára, hogy alig lihegett, de nem állt meg, míg csak a kert közepébe a gyógyító gyümölcsű fügefához nem ért.

A királyleány alighogy a fűgét megpillantotta, kinyújtotta kezét s leszakított egyet, s csodák csodája, mi történt! Mihely a füge kezében volt, a lovacska egy nagyot rázkódott, mire elvesztette lóalakját s ott állott a királyleány előtt egy szinaranyruhába öltözött, aranykarddal fölfegyverzett, gyönyörűséges királyfi, kinek iziben megeredt a szó a száján. Elmesélte, hogy ő Aranyország királyának egyetlen gyermeke, s gonosz mostohaája, ki az ördögökkel cimborál, felvette tőle a trónt, elátkozta őt és lóvá varázsolta. Az átok szerint akkor nyerhette vissza eredeti alakját, ha a gyógyító aranyfűgéből idegenországbeli halandó lélek szakít. Ennek megtörténte pedig lehetetlennek vélte a királynő, most elfoglalta a Rézvárat és Ezüstvárat a maga részére s boszorkányos mestersege által nyil-, fejsze- és kardesőt hullatott a várak előtt, hogy azok kapuján emberfia be ne jusson. A gyógyító füge hírét sokan hallottak s már sokan vállalkoztak e nehéz cél elérésére, de mind valamennyien rosszul jártak, mert vagy réz-, vagy ezüstszobrokká változtak.

Mikor a királyfi élettörténetét elmondta, telelakták zsebeiket aranyfűgékkel, az istállóból aranyparipákat vezettek elő, felültek rájuk s addig meg sem álltak, míg a beteg királyhoz nem értek. Mire megérkeztek, a szegény király már-már haladoklott. A körülötte álló szolgasereg már csak azt várta, hogy a lelkét kivehelje, amikor az ágyához léptek. A királyfi nem habozott, gyorsan a szájába tett egyet az aranyfűgéből, s a beteg király egyszerre oly egészséges lett, mint a makk. Azt hitte a király, hogy álmodik, midőn szeméit felnyitotta s a gyönyörű királyfi megpillantotta. Kimondhatatlan volt öröme, midőn kedvencét, kisebbik leányát is ott találta ágya mellett.

Ezek elmesélték az öreg királynak mindazt, ami velük történt. A király örömkönyveket hullatva borult a nyakukba s a királyfinak feleségül ígérte leányát.

A királyfi pedig alighogy az ut fáradalmait kipihente, lóra ült s visszament a Rézvárba. Itt csak kardja hegyével érintette a két királyleány rézalakját, amidőn azok lovaikkal együtt életre keltek s a királyfi apjuk udvarába vágattak.

Könyvek közt kértek bocsánatot apjuktól s fiatalabbik testvérüktől. Megbánták gonosz cselekedeteiket, érezték, hogy bűnösek voltak, s zokogva mondtak köszönetet megmentésükért a királyfinak. Erre aztán akkora lakodalmat csaptak, hogy annak híre járt meg az Operenciás tengeren túl is.

Lakodalom után a királyfi saját országába, Aranyországba vitte feleségét. Utközben felélesztette kardjával az Ezüstváron levő ezüstalakokat. Ezek közt két királyfi is volt, kik halálból megmentésükért később a két idősebbik királyleányt vették feleségül. Az öreg király trónját két vejének adta át. Ezek okos, jó fejedelmek lettek; mindig egyetértésben éltek s így az öreg király boldogan töltötte napjait körükben.

Aranyországban is nagy ünnepélyt ülték, midőn a királyfi fiatal feleségével megérkezett. Mindenki örült Aranyországban, csak az ördögökkel cimboráló gonosz mostoha nem. Ez olyan mérges lett, midőn a feleségével megérkező királyfit megpillantotta, hogy mérgeiben bálványává változott. Most hát már semmi sem zavarta a békét Aranyországban sem. A királyfi és felesége boldogan éltek s lehet, hogy még most is élnek.

Szemerei Irén.

Versek.

Gyermek-élet.

Nagy a kedve Bandikának:
Gazdája egy skatulyának.

Pajtásai kéri rendre:
— Mutasd, Bandi, mi van benne?

— Nézzétek hát: Hókusz-pókusz!
S kiugrik egy kicsi mokus.

Addig jár a hókusz-pókusz,
Addig ugrik a kis mokus:

A játékszer esődt mondta,
S rákerült a szemétdombra.

Bandi aztán egyre-másra,
Rágyújtott egy nagy sírásra.

Hol az öröm s a bú ennyi —
Ki ne vágya gyermek lenni!

A fecske.

Istenadta kis madara,
Gyere hozzánk, gyere haza.
Lásd, zöldül az erdő, határ...
Gyönyörű kis feeskemadár!

Ne félj, nem bántunk mi téged,
Epen áll még kicsiny lézaked,
Üresen áll, régóta már...
Gyönyörű kis feeskemadár!

Isten őrzi azt a házat,
Hol építed kicsiny várad.
Szegény anyám kunyhója vár...
Gyönyörű kis feeskemadár!

A kis csibe.

Gyere, Margit, nézz csak ide,
Milyen kedves pióc csibe!
Elmondhatom, sokat jártam:
Szebb állatát alig láttam.

Hogy is mondjam? — olyanforma,
Szép kis kerek labdarózsa.
S mint rózsán a harmat oseppe,
Ragyogó gyöngy a két szemé.

Puha bárszony a ruhája,
Jaj, de épen illik rája!
Sárga cipő s lábacskával,
Fürgén járkál az anyjával.

Mint a gyermek, él boldogan,
Mert hiszen édesanyja van.
Akitől ha elszakadna,
Tán a szíve meghasadna...

Magyar fiu.

Magyarnak születtem
Szép Magyarországon,
Melynek nincsen párja
Széles e világon.

Magyar az én apám,
A ruha is rajta.
Igaz hű magyar szív
Dobog föl — alatta.

Magyar az anyám is,
A szó, a dal ajkán.
Magyarul neveit fel,
Magyar minden fajtám.

Magyarnak születtem
Büszke vagyok arra.
Nagy, dicső századok
Néznek a magyarra.

S akármerre járok
Bátran azt kiáltom:
Az én nemzetem!
Szeretem, imádom!

Öntöző-vers.

Feltámadt a Krisztus!
Jámbor keresztények.
Öntözni indulnak
A kicsi legények.
Harmatos rózsától
Kértünk szagosvizet,
De csak azt öntözzük,
Ki azért megízelt.
E háznak szép lánya,
Tudjuk, nem szükmarku,
Azért hát köztünk
Hamar kősz az alku:
— Lics-lócs! meglocsolunk.
Virulj szép virágunk!
A fáradtságunk
Piros tojást várunk.

Szabott árak! Szabott árak!

Cs. és kir. udv. szállító.

LEGUJABB

dívatu tavaszi felöltés 26 kor. Raglan v. Ulster 30 sacco-öltöny . . . 24 . . . gyermek-felöltés 12 . . . gyermek-öltöny 8

KOHN HEILMANN és FIAI

Nem létezik császár cégünknek hasonlítottak, aki megügyel törvényes védjegyünket, a mely minden egyes ruhadarabon látható.

A MAGYAR LABDAJÁTÉKOK KÖNYVE. Irta: PORZSOLT LAJOS. Ára 2 korona.

Jfjusági játékok. Irta: OTTO JÓZSEF. Ára 3 kor.

Kerékpáros Katé. Irta: dr. KORCHMÁROS KÁLMÁN. Ára 30 fillér.

Kaphatók: Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udv. könyvkereskedésben Budapest, VI., Andrásy-út 21. sz.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház higyszervi és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista nemi bajokban emertált kórházi orvos gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rondes foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű titkos betegséget (hugycsőfolyást, sebeket, syphilit és önfertőzésből támadt idegbajokat). Meglepő az eredmény FÉRFEJ GYENGESEGENE (IMPOTENTIA) még öregebb egyéneknek is. Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Lavelekre díjazással válasz; kívántra gyógyszeres Rendelés délutól 9-3-ig, este 6-8-ig. Budapest, Erzsébet-körút 12. sz. Pélemelet; bejártat a Upeconél. Külön váróteremk

Férflak ingyen kapnak

Egy legújabb találmányu gyógyszer, melylyal az elgyengült erőt visszanyerhetők. Mindenki, aki eziránt ir, kap egy próbasomagot, egy 100 oldalas könyvet postán, jól becsomagolva. Ez egy csodálatos csodagyógyszer, mely már ezeket mentett meg, kik fiatalkori kihágások miatt nemi betegségekben, syphilis és elgyengült létférőben szenvedtek. E céből elhatározza az intézet, mindenkinek egy csomag gyógyszer felvilágosító könyvet együtt ingyen küldeni. E háziírával a baj odahaza gyógyítható és mindenki, a ki fiatalkori kihágások miatt nemi betegségekben, szellemi gyengeségben vagy krónikus bajokban szenved, otthon gyógyíthatja magát. Ezen gyógyszerközvetlen hat azon szervekre, melyek erőt szűkegölnék, és csodálatos gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öregok és fiatalok irhatnak a „State Medical Institut”-nak alatti címen, honnét nekik a csomag haladéktalanul megküldetik. Az intézet elsősorban azokat akarja megmenteni, kik kezelése miatt otthonuk nem hagyhatók el. A próbaküldemény bizonyítja, hogy mily könnyen lehet a veszedelmes bajból otthon is megmenekülni. Az intézet nem tesz kivételeket. Mindenki irhat a gyógyszerért bárhonnét is magyarrul, mire neki diszkreció mellett egy gyógyszerküldemény küldetik felvilágosító könyvvel együtt. Irjon azonnal. A küldemény oly szépen van csomagolva, hogy tartalmát senki sem gyanítja. A levelek következőleg címzendők: State Medical Institute, 9, Elektrom Building, Fort Wayne, Ind., America és minden levél bérmentesítendő.

Titkos betegségek

gyógyításra legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi és magorvosi tapasztalatai alapján

Dr. Kajdacsy

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Biztos sikerrel rövid idő alatt gyógyít; hugycsőfolyást, hólyagbajot, sebeket, syphilit, bőrbajokat, elgyengült férfierőt, idősebbeknél is electro Massage vagy Physpropran által. Önferőzést és annak utóbjait: ideg- és háterincz-bajt és minden női bajokat.

Rendel: 9 órától 4-ig és este 7-8-ig. Budapest, Kigyó-utca 5. Clotild-palota (I. emelet). Atjáró ház — Lift használat. Lavelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik. Levél útján is biztos gyógyszer.

Polgár Sándor

m. kir. szab. nyert orvos mű- és közezerés BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 59. Ajánlja dusan felszerelt rakatárát saját gyártmányu orvos- sebészeti és betegápolási tárgyakban. Saját gyártmányu, m. k. szabadalmaz. Polgár-féle sérvkötő, haskötő, gőrcsér elleni gummiharisnya, orthopaediai köszülékek, műlábak és kezek stb. Valódi francia különlegességek F. Bergerand filis, párieli gyártású. Rendelési képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Élőkerítés

Gleditschia csemeték és magvak. Ezer darab kétéves csemete ára 6 forint, elegendő kétszáz méter kerítés örökítéséhez. A csemeték 2 éves, egy méter magas, bovasztva-gyász. Örökítő, melyben gyorsan fejlődő növény-növénny. Ez az egyedül, melyből oly erősök kerülnek ki, melyek nemcsak a szomszédok, hanem még az apró nyulak sem hatolhatnak át. Nagyból és kisebb birtokok, hogy-köszögek, legelőik, udvarok, majorkák, kertek, temetőik stb. stb. a legelőszelvény és gőrcsérmentesítésre különösen alkalmas kerítés. Kétféle: egy a legelőszelvényre, a más a gőrcsérmentesítésre. Minden rendelésre rajzokkal ellátott útlevél és kezelési utasítás mellékeltek. Hívebb tájékoztatás végett szíves figyelmüket díszes árjegyzék ingyen és bérmentve küldünk, rendelési közeletesség nélkül. Az árjegyzékben kívül egy oly könyvet kap ezzel, ki elmond egy levelezésben iradnia, hogy minosen az a ház vagy család, ahol annak kerítését hasznára ne fordíthatnák, városban, falun, postán, ország vagy szegény családnál egyaránt, így még azoknak is érdekelőnek áll, kik rendelni semmit sem akarnak, mert benne számos oly közérdelem foglaltatik, melyek mindenkinek nagy hasznát tehetnek. Cím: „Ermetéltés és szőlőföldművelés” Nagy-Bágya, u. 2. Székelyhid.

Butorvásárlók

kiknek n. b. bizalmát és szives támogatását 19 óva élvezem, arra készlettek, hogy üzletemet az ujkor igényelnek megfelelően berendezve tetemesen megnyújtsam és újlag a Belvárosba helyezem át, ahol is már övek óta a legjobb hírnévnek örvendek. Amidőn mélyen tisztelt vevőimnek eddigi b. pártfogásukért hálás köszönetemet fejezem ki, egyben kérem, hogy b. bizalmukkal új üzletemben is szorosítottani sziveskedjenek annál is inkább, mivel a jövőben is főtevékenységem lesz, hogy legjobb kivitelű asztalos- és kárptos-áruim és a legszolidabb kiszolgálás által b. megelégedésüket még fokozottabb mérvben érdemeljem ki.

Sárkány J.

butoriparos, kárptos és díszítő Budapest, IV., Ferenciek-tere 3. sz. Károly-házár.

LAYTON & SHUTTLEWORTH

BUDAPEST, Váci-körút 63. szám

Által a legújantonyabb árak mellett ajánlhatók: Locomobil és gőzcseplőgép-készletek 2 1/2 egész 12 lóerőig, szalmakaszalók, járgány-cseplőgépek, lóharc-csöplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, „COLUMBIA-DRILL” legjobb sorvetőgépek, Planat Jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kincorkánc-morszólok, darálóok, őrlő-malmok, egytemes asztal-ékek, 2- és 3-vasú aszék és minden egyéb gazdasági gépek. Részletes árjegyzék kívántra ingyen és bérmentve küldetnek.

Bámulatosan olcsó kerítések!

Szálkerítések, szálkerítés, szálkerítés, szálkerítés

HAIDEKKER SÁNDOR

sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára Budapest, VIII., Üllői-ut 49. szám. Ajánlja kizárólagosan szabadalmazott

Hungária sodronyfonatát,

mint a legolcsóbb és legelőssőbb kerítési anyagot, mely előnyeivel fogva fölfülmul minden eddigi alkalmazott sodronykerítést. Ezen a szőlő- és mezőgazdaságra nézve rendkívül fontos találmány előnye: Olcsóság: 1 méter magasságu tekercsekben a következő árakon kapható: Horganyozott vassodronyból (nem kell befesteni): Körülből 5 centiméter lyukbősséggel: Sodronyvastagság: 1'2 1'4 1'6 1'8 2'00 milliméter Ar méterenkint: 40 45 55 60 65 fillér. Körülből 3x5 centiméter hosszukú lyukbősséggel: Sodronyvastagság: 1'2 1'4 1'6 1'8 2'00 milliméter Ar méterenkint: 50 60 70 80 95 fillér. Célszerűség: A fonat elegáns sűrű lével, még apró baromfi átkelőt is megakadályoz; felső és alsó sorból többesek, tehát az állományt megvédi. A fonat csavart szálú — mint vékony sodronyoké — a kerítés hosszirányában futnak, mi által nagy az ellenálló képesség; a keresztirányúknak pedig hullámokat, a szálak összenyomása tehát ki van zárva. Könnyű kezelés: Kiszak megvárta, egyszerűen a fűtőlökös szegélyező horganyozott kővel szorítják, a fonat sima és forrasz maradt. Nagy előnye a fonat feszessége, a mi lehetővé teszi azt, hogy a fonat bármikor ismét lezseredhet és más helyen ismét fölerősíthető. A fonat összekuszálódás ki van zárva — Feszítő-sodronyok, csavartok stb. alkalmazása fölösleges. A fonat fölött egy-két sor töltsék sodronyot alkalmazva, a kerítés tetésze szorít megmagasítható. — A töltsék sodrony ára méterenkint 6 fillér. Számos elismerés-levél áll rendelkezésre. Továbbá gyárt és szállít: kőbűszög-rép- és kész-sodronyfonatokat mindennemű edzők, csinos és erős kivitelű kapukat és ajtókat, valamint nyaraló-, park- és kertélyrácokat, vaskeretes sodronyokat és kovacsolt vasból. Föld- és kavicsrostákat, rostát alkonyestályokat, ökr-szájkorlátokat, szikrafogókat, szőlőgyezeszorókat, borászókat, csaplevegőbe való zábonoszállító-zsengereket stb. Rendelési képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás.

Orvos és gyógyszerész!

Gyógyszerész: „De uram, az Ön betegein kívül még ezren és ezren áldanak önt.“

Orvos: „Igaz van, de a szer tanulmányozása és tökéletesítése már tíz év óta annyira lefoglalt, hogy megelégedtem azon egyszerű és tömeges eredményekkel, melyeket a bőr eme beteges állapotának teljes gyógyításával pácienseimnél elértem.“

Gyógyszerész: „Orvos ur, az Ön szere vagyont ér, mert nemcsak szépítőszert, hanem egyúttal gyógyító hatású szer a szó legszorosabb értelmében. Ama betegek, akik egyúttal megrendelőim, hálálkodva magasztalják, hogy a beteg bőrfelületet meggyógyítja, a hajhagymák életerős talajt kapnak és a haj bámulatos módon göndörödik gyarapodik, a hullása pedig megszűnik. Ez a szer csakis hosszú orvosi gyakorlat után volt felfedezhető — és ha az Ön neve alatt hozom forgalomba, akkor mindenki — nő és férfi egyaránt bizalommal fordul a szerhez, mert ime ott találja egy általánosan ismert, élő orvos nevét is, mely név maga is biztosítja a sikert.“

Orvos: „Eppen az Ön által kiemelt tulajdonságainál fogva adtam szeremnek olyan nevet, mely a tudományos vívmányt dicsőíti.“

Capillator

e csodás szeremnek a neve mely a latin szótól: „capillus“ haj veszi eredetét és mondhatom, egyetlen szer sincsen a hajzat ujjíteremtésére, mely tudományos alapon készült és tudományos, tehát bizalmat érdemlő néven hozatott volna forgalomba. A „Capillator“ a haj ujjíteremtője, meggyógyítja a beteg bőrfelületet, új életnedveket önt abba, úgy hogy a bőr növényzete, a haj, felvirul, göndörödik, színt és új életerőt kap. Ez a dolog tudományos elmélete. A gyakorlatban ez az elmélet bámulatos eredményeket ért el. Én, aki a bőrbetegségek gyógyításával negyed század óta foglalkozom, hosszas kutatás, személyes kipróbálás után mondhatom hogy a

Capillator

a hajbetegségek séruma és a kopaszság gyógyítója.

Gyógyszerész: „A legfontosabbat nem is említette orvos ur, hogy t. i. a szere használatától megnőtt haj nem hull ki újra.“

Orvos: „Még sokat tudnék Önnek e szerről elmondani, pl. hogy mily csodálatos bajszot és szakált növeszt oly férfiaknál, kik erről már-már lemondtak.“

Gyógyszerész: „Tehát orvos ur abban állapodunk meg, hogy a hajbetegek öröme és gyógyulására forgalomba hozom és a legszelesebb rétegekben köztudomására adom, hogy ime a **kopaszság és kopaszodás** valamint egyáltalában **minden hajbetegség** csodás gyógyító hatású szere fel van találva és tízévi tanulmányozás eredménye a **dr. Kajdacsy-féle**

Capillator

melyet most már nem csak a feltaláló betegek, hanem mindazok áldani fognak, kik csodás gyógyítóhatását tapasztalni fogják.

Minden üveghez mellékelem az Ön nagy orvosi tapasztalatain alapuló használati utasítást és közkinccsé teszem az Ön szerét.

Orvos: „Hát nem bánom beleegyezem“,

A Dr. Kajdacsy-féle Capillator

ekként lett átadva forgalomnak és kapható eredeti töltésben, zárt védjegyes palackokban a törvényesen bejegyzett

Capillator

név alatt a fővárosban:

„Magyar Király“ gyógyszerertárában, Budapest, V. Marokkói-utca 2/l. sz. (Erzsébettér) Ugyisint minden gyógyszerertárban és droguériában. **Egy üveg ára, használati utasítással együtt mindössze 5 kor.**

Vidéki megrendelések a pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett pontosan teljesíttetnek.

Angol királyfesték.

Mindenki az

ITSEM

festőszerrel fest.

Egyetlen megbízható festőszer a háztartásban, amely mindenféle falfesték helyett...

KRAUS & COMP., Wien. VI., Millergasse 52. Kapható Budapesten: Krayer E. és Társa, V. Váci-ut. 52.

Csak e hó végéig!!

Nagy butor-eladás.

Átköltözés miatt az összes raktáron levő butor-készlet minden elfogadható áron eladó.

Dósa Kálmán, Erzsébet-tér 18. szám.

Magyar Királyi Államvasutak Budapesti Felosztása.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. Államvasutak Győr Állomásán levő pályavendégül bérletére 1923. évi október hó 1-10. számtalán...

NÉLKÜLÖZHETETLEN KÉZIKÖNYVEK.

Önügyvéd Kassay Adolf-tól. Gyakorlati útmutató minden peres és perenkülsi ügyben...

Levelező Kassay Adolf-tól. A közbiztonság érdekében előfontul mindenféle levelek, meghívások...

Esküdtek és esküdtbírák könyve. Szerkesztette: K. Nagy Sándor.

Önszámító. E könyvecske segítségével a legmagyobb összegeket is ki lehet számítani.

Hölgyek titkára. Házi tanácsadó és levelező, az élet minden viszonyaira való tekintettel.

Megjelentek és kaphatók: LAMPEL R. (Wodianer F. és Fia) os. és kir. udvari könyvkereskedésében.

Elegáns kész férfiruhák jutányosan kaphatók

Leitersdorfer D. és fia elsőrangú férfiszabóknál

Budapest, Koronaherceg-utca 6. sz. Méret utáni rendelések Angol szövethüllyelgességek

SANTAL EGGER Tisztá keleindiai alvódi késséti és hatásban felidmújja a külföldi szereket...

SANTAL EGGER Kipróbált magyar készítmény. Számos elemelő levél bizonyítja hogy biztosan és gyorsan meggyógyítja a fátalag betegségeit

SANTAL EGGER csak a térv. védetti jégirafjei védjeggyel valódi. Ára 3 kor. Vidékre 3 K. 40 fill. előleges beküldés után bérmentve küldi a NÁDOR-GYÓGYSZERTEK Budapest VI., Váci-körút 17.

„Eredeti rozsdairtó“

(Antirost) legártalmasabb és rozsdaképródott tőkletesen megártó fekte festők, vasneműek stb. részére.

„Eredeti tűzpáncél“

(E'lammentod) tűz és minden időjárás ellen védő festék; az ezzel festett fa, kő, fém stb. a tűzrombolásnak ellenálló.

Használati utasítás és ajánlatok szolgálnak: Kind és Herglotz VEGYÉSZETI GYÁRA Budapest, V., Visegrádi-utca 4. szám

Bécsi nők köszönetét szépségükért

első sorban a legkellesebb, leghatásosabb, legértékesebb Eredeti Pompadour Paszta használatának...

POMPADOUR-TEJ a hőt azonnal teljesírt fehérséggel vonja be, rajta marad az arcból...

A legjobb késmálozók (Manleure) (szép, puha, fehér kéz) Pompadour-crème

Tessék bizalommal Örv. Dr. Király Vilma hála (Kir Anka) és testvérei aligaz, a valódi Dr. Király-féle készítmények egyedül gyártódnak Bécs, Praterstrasse 10. fordulni.

Legujabb husvéti megiepetés.

Egy budapesti elsőrangú műintézettel szerződést kötöttünk 10,000 kőpnek való szállítására és így mindenki, ki legesekelyebb bevásárlást tesz, i bármily beküldött fénykép után művészek által készített életnagyságu krétarajzot kap teljesen ingyen...

Férfi cipő: Elegáns, ravallér angol fűzőcipő virsbőrből 3.20 Erős, alina borjúbőrből 3. Feltűnt elegáns box-bakkancs, angol varrótt talppal 4. Elegáns, divatos szűri barna bagaris bakkancs, angol varrótt talppal 4.20 Legfinomabb szaloncipő, fűző vagy egész sverrbőrszárral elegáns 4.20 Feltűnt elegáns, valódi francia sverrbőrbakkancs v. gomboscipő, i pár 40 deka, angol varrótt talppal 4.20 Szarvasbőr vagy kutyabőr alina cipő, svervedő lábkak, egész könyvből 4.50 Szűri fűzőcipő, bőrszártással, elegáns 1.80 Tennisz-cipő, fehér angol barna borjúbőrrel, felt. elegáns fűző és utcai cipő is 4.

Női cipő: Elegáns sverrbőr, cudos v. fűzőcipő 5.- Elegáns, barna, valódi bagaris fűzőcipő, a legelégánsabb kivitelben 3.20 Elegáns szaloncipő fűző v. gomboscipő, sverrbőrszárral 3.70 Feltűnt elegáns, egész finom box vagy sverrbőrszárral 3.80 Fekete vagy divatos barna fűzőcipő 2.40 Elegáns szaloncipő csatoscipő, elegáns kivitelben 2.- Feltűnt elegáns csatoscipő, legfinomabb sverrbőrből 2.80 Fűzőcipő, feltűnt elegáns, sverrbő fűzőcipő francia sarokkal 3.- Szűri fűzőcipő, elegáns barnabőr díszítéssel 1.80

Agulár Ignác Pósdét: Kerepesi-ut 30. A Zókna-kórház templomával szemben Fiókdízet: Király-utca 6.

Budapesti villamos városi vasut részvényirtársaság.

Hirdetmény.

A budapesti villamos városi vasut részvényirtársaság t. e. részvényesei az 1923. évi április hó 20-ik napján délelőtti 11 órakor a társaság helyiségében, VII. Kertész-utca 16. sz. a tartandó

XII. rendes közgyűlésre

- ezennel tisztelettel meghívtaak. Napirend: 1. Az igazgatóság évi jelentése és az abban foglalt indítványok. 2. Az 1922. évi évi mérlegének és származásának előterjesztése. 3. A felügyelő-bizottság jelentése és a felmentvény megadására iránti indítvány. 4. A nyereség felosztására vonatkozó javaslata. 5. Az alapítóknek 2 millió koronával való felmentése utjabbi 10000 darab 200 korona névértékű részvény kibocsátása után és az alapszabályok 7. §-ának valamint a 25. §. g) pontjának megfelelő módosítás. 6. Az alapszabálysszerűleg kilepő igazgatók helyeinek betöltése iránti intézkedés. A részvényesek lehetnek 2. évi április 15-ig beszárolg az Angol-Oszták Bank budapesti fióktelepénél, V. Fűrdő-utca 6. sz. a.

Kivonat az alapszabályokból: 18. szakasz: Minden részvényes jogosítva van, a birtokában lévő minden 25 db társasági részvény után egy-egy szavazatot a közgyűlésen gyakorolni. Szavazati joggal bíró azon részvényesek kik a közgyűlésen személyesen, vagy helyettesítő által résztvenni kívánnak, kötelesek a közgyűlés megkezdésének kitűzött határidő előtt 8 nappal részvényüket a le nem járt szelvényekkel együtt az igazgatóság által a közgyűlési egybehívó-hirdetményben kijelölt helyekre letenni. 20. szakasz: Az évi mérleg és származás, valamint a felügyelő-bizottság jelentése a K. T. 192. §-a értelmében a közgyűlés megkezdését megelőzőleg 8 nappal a társaság helyiségében közzételintésbe kitűzettek. 21. szakasz: Azon részvényesek kik személyesen nem jelennek meg a közgyűlésen, megkaphat egy e célból külön meghatalmazott szavazatközpont részvényes által képviseletet. Kiskorú, vagy gondnokság alatt állók törvényes képviselőjük által képviselhetnek, nők és jogi személyek oly meghatalmazott által is képviselhetetnek magukat, kik maguk nem részvényesek. (Ünányomás nem éjleszték.)

PÁPAI és NÁTHÁN

Budapest, VI., Andrassy-ut 2. szám.
(Poncziac palota.) Telefon 29-19.
Saját gyártelep: VII., Telep-utca 42-44.

Rézbutor:

kizárólag csak saját gyártású
nyitók. Kiszárvástól minden
kivételben, bámulatos olcsó!

Vasbutor:

Gyermek-vaságnyak. Diszcs vaságnyak, vas fűzők
szekrények, vasbutorok, fűzők, fűzők,
vasbutorok. Gyermekkozikó vasbutor, fűzők és fűzők.

Kárpitos- és fabutor:

Szűnyeg-bebútorítványok. Urtisz-
tósba való garnitúrák (Valódi bi-
valy-bútorok, angol faon és szűnyeg-
gel is.) Szalon-garnitúrák. Lésző-
és ártás-műtárok. Háló- és ebédlő-
szoba berendezések, dísz-, tárgy-
szől- és mahagoni fűzők.

Hitelképes vezérek - vidékre is
- kedvező fizetési feltételekkel nyújtunk minden árféleterméket.

A szenvedő emberiség öröme!

Dr. Garai Antal a bőr- és nemibetegségek orvosa
29 éve működik a téren, elhatározta, hogy a

Népszerű Utmutató

a nemibetegségek a ezek ésszerű gyógykezelésének című
közel 200 oldalra terjedő munkája 20-ik kiadásának
mellő megújítására a még közelebbi jövő előnyökét

teljesen ingyen

bocsátja a szenvedő emberiség rendelkezésére. A könyv
származása az ősszes tízezer példányos (Befizetéses díjtel-
mentesen) megrendelésre, ingyenesen, a következőkkel, elnyújtott
fizetés, bonyolult (typhillus, fehérvérzés stb.) alapos
leírás és legújabb ésszerű gyógykezelés. Többet írjon
érte mindenki minél előbb, hogy ezen fontos munkát
(mellő ára 2 frt 50 kr.) ajándékkal megkapja. Fordít-
ásban 20 fillér bérlet küldendő. Szükség esetén bori-
tokban. Cím:

Dr. Garai Antal

Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 24. sz.,
hol egyszerűen a kölcsön-kezeléssel ellen a munka
szerepe naponta rendel d. s. 10-4-ig és 7-3-ig este.
Levelekre azonnal válaszol a gyógyszerészi gondoskodás.

Berger-féle gyógy- kátrány-szappan

orvosi tekintélyek által alkalma. Európa legtöbb államában fé-
nyes sikerrel alkalmazták

mindennemű bőrkütegek

ellen, nevezetesen idült pikkely-szerű, kopasz fűzők, kitégek,
agynitós orvosság, óvár, fagyó, lábszárdák, fej- és szá-
kalkorpa ellen. A Berger-féle kátrány-szappan tartalmazza a
fa-kátrányt 40 %-át és minden egyéb, a kereskedelemben
előforduló kátrány-szappanoktól lényegesen különbözik. Idült
bőrbetegségeknél sikerrel alkalmazták a kátrány-szappan
helyett a

Berger-féle gyógy-kátrány-kénszappan.

A gregőbb kátrány-szappan
az arebőr tisztáltsággal
előkövetésére, a gyermekeknek valamennyi felbőrszél ellen
feloldimhatatlan bőrtisztító, mosó és fűző-szappan min-
dennap használatát szolgál

Berger-féle glicerín-kátrány-szappan

35% glicerín tartalommal és finom illattal. Ára minden faj-
származás utatitással együtt 35 kr.
Ugyanazon célokra és bőrlégszélre szolgál a Berger-féle
PANAMA-szappan.

A többi Berger-féle szappanoktól különösen kiemelendők
Berger-szappan a bőr simítására, borax-szappan
pattanások ellen, carból-szappan a bőr simítására himlő-
nyel ellen és mint fertőtlenítő szappan Berger-féle fehéő fűző-szappan
és fehéővíz-szappan, Berger-féle gyermek-szappan a szesz-
kor részére (25 kr.)

Berger-féle Petrusfű-szappan

rezes orr, kiték, bőrvizkötő és arcvörösz ellen (75 kr.)
széplő szappan igen hatásos.

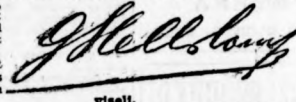
Berger-féle képes tejszappan

műszesz és arcvörösz ellen. Tannin-szappan lábszárdák
és hajhullás ellen.

Berger-féle fog-paszta tubuszokban

1. sz. rendez fogaknak. 2. sz. dohányosoknak. Ára 30 kr., a
legjobb fogtisztító szappan. A többi Berger-féle szappanokat
különbözö utalnak a régiókat. Aranyérem a párisi kiáll-
ításban 1900.

Távra vezetése elképzése végett mindig a valódi régi
bevit Berger-féle szappanok kerendők, az itt lenyomott
vadászok tessek figyeint es - miután számos hatástan-
tan utalnak letetik - minden valódi Berger-féle szappan-
valóságuk egy további
jelenti az itt lenyomott
cégjelvért
vörös
nyomatban

viseli.
Budapest nagyban és köznyben kapható: Török József
gyógyszertárban Király-utca, továbbá kicseinyben Budapest és
Magyarország összes többi városainak minden gyógyszerészi-
A Berger-féle szappanok minden jobb drogeriában és illatszer-
kereskedésben kaphatók.

„The Gresham“ életbiztosító-társaság Londonban

Magyarországi fiók:
Budapest, V., Ferenc József-tér 5-6.
társaság házában.

A társaság vagyona 1901. decem-
ber 31-én — kor. 100,871.731.—
Évi bevétel biztosítások és kamat-
ból 1901. évi december 31-én — 31,555.392.—
Kifizetések, biztosítási és járadéki
szervezők, valamint visszvá-
sárlások stb. után a társaság
fennállása óta (1848) — 426,999.043.—
Az 1901. évben a társaság 5556
kötvényt állított ki — 50,727.261.94
összeg értékben. — Prospektusokkal és díjtáblá-
zatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket ki-
állít, továbbá ajánlatokkal, díjmentesen szolgál a
magyarországi- és a kelet földje Budapestben, valamit
ennek ügynekei a fiók minden nagyobb váro-
sában.

Itt a tavasz.

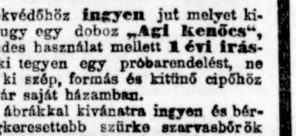
Tavaszi divatos és izéles ruhákat
mesés olcsó áron
csak az
Angol Királynál
Budapest, IV., Károly-körút 16.
Klein és Schwarcz férfiszabóknál
vásároljunk
Tavaszi felöltő . . . 9 frtől feljebb
Tavaszi csikós öltöny 10 " "
Gyermekruhák . . . 4 " "
Nagy képes árjegyzék ingyen és
bérmentve.
Külön mértékosztály.
Telefon 42.

A XX. század feltűnő ujitása.

Az általam feltalált és elismert

AGI sarok-védő,

mely minden cipőszarkot megóv az
elkopástól, illetve mindig megtartja
azt eredeti formában.

Minden nálam vásárló egy ilyen sarokvédőhöz ingyen jut melyet ki-
vánta a sarokra erősítünk, szintegy egy doboz „AGI kenőcs”,
mely a bőrt a repedéstől megóvjva, rendszer használat mellett 1 évi irás-
beli jóállást váltanak. Mindenki tegyen egy próbarendelést, ne
mulassza a ki kielégítő alkalmat, a ki szép, formás és kiténő cipőhöz
olcsón akar jutni. Gyár saját házában.

Cipőárjegyzék, a legújabb divatu ábrákkal kivanatna ingyen és bér-
mentve. Divatszinek egy ábrán, legkisebesebb szürke szarvasbőrök
Mértéknek a láb körvonalra papírral rajzolva elegendő.

Férfi cipők:	Női cipők:
Borjúbőr cugos v. fűzős, erős kivitel 2. — 3.50	Fényes zerge betétes, cugos v. fűzős 2. — 2.50
Borjúbőr betétes, cugos v. fűzős — 3.50	Erős zerge- vagy esztkőbőrbeli — 2.50
Dorjúbőr, sevrő, cugos v. fűzős 4.50	Borjúbőr, sevrő vagy dongola, cugos v. fűzős — 3.50
Dongola vagy szarvasbőr, könnyű, fá- jós lábra — 4. — 4.50	Leány regatta 2. — cug. szarvasbőr 2.00
Katonabakancs 2.50, üstvi cipő, sima 4. — 5.40	Fényes zerge gumobetűs — 3.40
Pincelcipő, félszevő v. sárge, elől cug. 1.30	Szarvasbőr, antrák vagy lakó spangul 1.50
1000 pár barna lakhotétes gyermek- cipő, 5-12 évig — 1.50	Konfektó, 1.25, vitorlaváson há- cipő — 1. — 1.50
	Lakk kivágott vagy sárge kivágott — 1.50

Nem tetsző árat kicserélek vagy a pénzt visszadom.

Agulár Dávid

Budapest, VII., Rézsebet-körút 6/7. sz.

Egyedül valódi angol Balsam Thierry A. gyógyszerésztől

Közegésségügyileg megvizsgálva és jóváhagyva.
Az ügyek felszerelése a kereskedelmi törvények védőjogtalmá alatt áll.

Ezen balsam bőséggel és különleg használatos. — 1. A tüdőnek és mellnek
összes betegségeinél elérhetetlen gyógyszernek bizonyult, megszünteti a katarthust és
köpetkivárat, a fájdalom köhögésnek ojejét veszi, sőt még régibb betegségeket is gyó-
gyít. 2. Kiténő hatásal van torokgyulladásnál, rekedtségben és a torok összes
betegségeinél. 3. Alaposan kiténő a hidegléletet. 4. Megleő gyorsan gyógyít
gyomorgöröcsöt, köhikét és szakratásokat. 5. Jótékony hasható és vérisztító, tisztítja
a veséket, megszünteti hypochondriát és melancholiát és előmozdítja az ét-
vágyat és emésztést. 6. Kiténő hatása van fogfájásnál, lyukas fogaknál, szájpénés,
továbbá minden fog- és szájbetegségnél és megszünteti a felbőrszél, valamint a
száj- és gyomor rossz szagát. 7. Különböz csodás gyógyszer minden sebre, gyim-
tűbőrszél, sipoly, szemölcs, égési seb, fagyott testrés, rüh, kősz és kiütések,
megszünteti továbbá a fűfűjást, zugást, szakratást, kérszényt, fűfűjást stb. Tessek
mindig vigyázni a zöld apóca-vegyjére, mint felt látható! Hamisításoktól legjobb óv-
szer egyenesen a gyárból eredeti katonakoson bérmentve az osztrák-magyar monar-
chia minden postállomásra 12 kicsi vagy 6 dupla üveget 4 koronát hozatni.
Bosznya és Hercegovinára 4 kor. 60 fillér. Kevesebb nem küldetik. Széküldés
csak az összeg fizetés utalványozása vagy lefizetés mellett.

Mikor ének a hitles gyógyszerés a legregibb lefizetés kúrtása van és majdnem
mindig elkerülheti a fájdalom operációt vagy amputációt, ha

Thierry A. gyógyszer. egyedül valódi centifolia-kenőcsét

használat, mely a sebei gyógyításában rendkívül jó hatással van, a fájdalom enyhítésében pedig elérhetetlen
Valódi centifolia-kenőcs használatát a gyógyszerészek melléjainál, a tejjelvalás akadálytalan, mellékhatásmentes,
vibránsnál, mindentől régi hajnál, szűlt sebeknél, lábakon és csontokon, sebeknél, égéseknél, dagadt lábaknál, sőt sebetör-
nésnél is: úrtól, szűrt, 100, vágott és roncsolt sebeknél; az idősöttek, kiválszárdák, mint fűző- és fűzők, homok,
darabos seb; mindentől daganat, kitévés, karbunkulós, új képződéseket, valamint rákát, kőképződéseket, kőképződéseket,
nőgyógyászati, mentális kitévésedőit lábaknál. Eggett sebek minden nemét, fagyott testrészek, a beteges fekély-
eredő sebek, a nyakon támadt dagant, vérdagant, vérdagant, fűfűjást és a gyermekek sebesedését stb. Széküldés csak az összeg
fizetés beküldése ellenében. 2 tévely csomagolás, postaköltséggel és szállítással együtt 3 kor. 60 fillér. Számtalan
olcsóbb bizonyítvány eredetiben megtekinthető. Mindenkit övek hamisítványok vételéről és kérem vigyázn, hogy
minden tévelyben a cég: Országgyűlési gyógyszerár Thierry (Adolf) Limited „Pragrada” begyelve legyen.
E két gyógyszeremben feltüntetett szer, sohasem romlik el, ellenben minél régebb lesz, annál erő-
sebb és hatékonyabb, és nem a meleg, sem pedig a hideg nem árt nekik, így tehát az év bármely
szakában küldhető. Majdnem mindig van hatékony és segítőkész, legelőbb az orvos megkérdezé, ter-
vezetesen nem szabad hamisítványokat vagy efféle sokszorosan ajánlt hasonló, de hatástalan szere-
ket használni, melyeket csak legelőbb a pénzt dobják ki, hanem mandajk csak a nyitott két
regi elismert, jó, olcsó, megbízható, amellel teljesen ártatlan, világított szernek, melyeknek minden
esetében találatoknál kellene lenni. A hol a font ismeretlen védőjegyű valódián kapni nem lehet,
hiszek egyenesen rendelni és elszelni:

Thierry (Adolf) Limited Országgyűlési-gyógyszertára. Pragrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Közp. raklár Budapest: Török J. gyógyszerész és dr. Egger Leo és József, Váci-körút 17. Zár-
ban: Müllbacher J. gyógyszerész és Bécsben: Brady C. gyógyszerésznél.

BUTOR!

Nagybecsű vötvim bizalma által készítve éroztem magamat, fizetémet
naggyobbitani, a jelenkorok megelégedőleg berendezni és
esert áthelyezni.
20 év óta évenként bizalomért és uton monok közzé-
tet és kérem azt részemre új helyiségemben továbbra is
fenn tartani.
Alandó készlet ebéd-, háló-, uri- és szalon-berendezésekkel, Barokk, Ro-
cessio, Ö-német és Renaissance kivitelben, egyszerűtől a legdiszesebb kivitelig.

DÓSA KÁLMÁN

asztalos és kárpitos
Kerepesi-ut 28., 1/2 em.
Arjegyzéket ingyen és
bérmentve.

Kerepesi-ut 28. szám.
Kerepesi-ut 28. szám.

Diszoklevél az 1902. évi pozsonyi II. mezőgazdasági országos kiállításon,

STOLLWERCK-féle

csokoládé elismert legjobb minőségű.
 és
sas-cacao Mindenütt kapható.

ÚJGYÓGYMÓD KATAPHORESE

IDEG

NEMI

BETEGSÉGEK

radikális gyógyítására legjobban ajánljuk

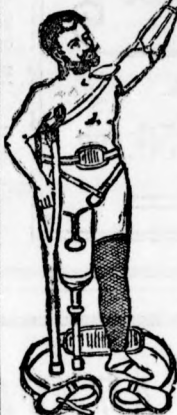
Dr. Mitzger

kiváló gyógyhatásairól elismert intézetét

BUDAPEST,
VI. ker., Teréz-körút 44. I. em.

Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán a honorárium teljes gyógyulás után fizethető.

!FONTOS SÉRVBEN SZENVEDŐKNEK!

Sérültek ne mulasszák el!
 prospektust kéri a
 Magyar Orvosi Műszertár
 Budapest, VII., Kerepesti-u. 82.
 (A Rókus-kórház templomával szemben.) legújabb szabakalm.

Univerzális sérvykötőiről.

Fáradtan eredmény! Kényelmes, könnyű kis nyomással a legnagyobb sérvtől szabadít. Ugyanott jólállással készülnek; műlábak, műkezek, lábgepek, hársók fordón-nötteknek, egyeztetők, haszfűzők és gumiműanyagok mörtek szerint. — A betegpótlásos szükségességeknek valódi fradica különösségek női órák, orvosi rendelésre kaphatók. Általános árjegy kéhet bárkinél ingyen és bérmentve titoktartással.

HOLLANDI

életbiztosító részvénytársaság (Algemeene Maatschappij van Levensverzekering in Lijfrente)
BUDAPEST,
VIII., Kerepesti-ut 1,
 (A nemzeti színház bérházában.)

Izgatott: **WOLFF JAJOS.**
 Vezérlik: **STIGNYITZ IMRE.**

1902. év végeig
254 millió korona
 biztosítás kötetett

A társaság mindennemű biztosítást elfogad, melynek alapját az emberi élet képezi, az életbiztosítást, túléles és halál-estére szóló, valamint öregegy nyugdíjbiztosítást, azonnal kifizető és elhalasztott életjáradékokat, kifizetési biztosításokat gyermekek részére stb. Hővebb felvilágosítással szolgál a magyarországi vezetőkönyves-léseg Budapestben, valamint a vidéki képviselők.

Referenciákat a Magyar Általános hitelbank ad.

Kivonat a díjtablázatokból

A tőke elhalasztás alkalmával fizetendő

A tőke 20 év után vagy időelőtti elhalasztás alkalmával azonnal fizetendő

Díjtétel 100 korona után

Kor	Kor	Kor	Kor	Kor	Kor	Kor	Kor
25	1.80	34	2.30	43	3.16	52	4.66
26	1.84	35	2.38	44	3.30	53	4.88
27	1.88	36	2.46	45	3.44	54	5.12
28	1.93	37	2.54	46	3.59	55	5.37
29	1.98	38	2.62	47	3.73	56	5.64
30	2.03	39	2.72	48	3.91	57	5.93
31	2.09	40	2.82	49	4.08	58	6.24
32	2.16	41	2.94	50	4.26	59	6.57
33	2.23	42	3.04	51	4.46	60	6.97

BUDAPEST, VII., KEREPESTI-ÚT 36.SZ.

Zongorák és Pianinók

legkiválóbb gyártmányok 300 frtól feljebb.

Zongorát, pianinót, harmóniumot vagy cimbalmot, kölcsönzünk havi 5 forinttól feljebb.

Javításokat és hangolásokat legkitűnőbb szakmunkások által végeztetünk.

Valódi "GRAMMOPHON"

árusítása nagyban és kicsinyben

darabja 70 korona és feljebb, lemezek 3 korona és feljebb. Legújabb ének, művészi felvételek: báró Splényiné Blaha Lujza asszony, Szezer Ilonka klasszsony, Vasquez Idalia grófnő, Takács Mihály, Beck Vilmos, Szendrői Lajos a magy. kir. opera tagjaitól, valamint más elsőrendű művészek, katonai és cigányzenekaroktól. Valódi EDISON-fonográfok 100 koronától feljebb. CSALÁDI-fonográfok 20 koronától feljebb. FONOGRAF-HENGEREK 2 kor. 50 fl. és feljebb. INTONA, Phönix, ARISTON 20 K. feljebb.

»»» Zenéi dísz tárgyak ajándéknak. «««

Árjegyzék ingyen és bérmentve kapható minden cikkről külön.

MIKSZÁTH

KÁLMÁN

művei olcsó kiadásban

a „Magyar Könyvtár”-ban jelennek meg.

Szent Péter esernyője
 5 füzet, füze kor. 1.50, kötve kor. 2.80.

Jó palócok
 füze 60 fillér, kötve 1 korona 20 fill.

Tót atyafiak
 füze 60 fillér, kötve 1 korona 20 fill.

Frakovszky, a siket kovács
 füze 60 fillér, kötve 1 korona 20 fill.

Két elbeszélés
 A homályos ügy. — A táborzernagy halála. Ára 30 fillér.

Új Zrinylász
 ára füze 1 kor. 20 f., kötve 2 kor. 40 f.

Kaphatók:

Lampel R. (Wodianer F. és Fiai)
 cs. és kir. udv. könyvkereskedésben
 Budapest, VI., Andrassy-út 21. sz.

PÁRIS 1900. GRAND PRIX

Láng L.

GÉPGYARA

Budapest, V., Váci-ut 156. sz.

Fennáll 1868. óta.

Készít fekvő és álló
gőzgépeket
minden nagyságra és minden célra
szivattyukat, fuvógepeket
és légsűrítőket

Láng-Hörbiger szabadalmazott szelep-
szerkezetével;

== **közlőműveket** ==

gyűrűkenéssel ellátott csapágyakkal
és komprimált tengelyekkel könnyű
kivitelben; **csővezetékeket, gőz**
és víz számára.

Mint különlegességet:
gyorsanjáró szivattyukat
Hörbiger szabadalma szerint,
erőgázgepeket
kohogázzali és generátorgázali üzem-
hez, Oechelhaeuser szabadalma szerint
== **gőztulhevitőket** ==
Schwoerer szabadalma szerint,
== Green-féle **előmelegítőket.** ==
Gőzgépek 4000 lóerőig készítették.

„UNIO“

csász. és kir. szab. vas- és bádogyár társaság.

Gyárak:

Zólyom.

Wöllersdorf.

Készít:

Legjobb faszén nyersvasból, fekete lemezeket (finom-
és kázanlemez) jótállás mellett. — Lemezkülönlegessé-
geket u. m.: Hammentes (decapított) és fényezett
(polírozott) lemezek, sajtolható edénylemezek, henger-
és kályhaburkolat-lemezek, tálcá, késáccél-, tölténytár
és löveg-köpenylemezek.

Őnozott (fehér) lemezeket. — Horganyzott lemezeket. — Ólmozott lemezeket.

Mindenféle horganyzott és ólmozott hullámlemezeket. Lemezsindelyeket.

Mindenféle horganyzott szegecsket, kampókat stb.

Megrendelések kizárólag

Budapest, V., Géza-utca 6. intézendők.

AZ EQUABLE

Egyesült-Államokbeli életbiztosító-társaság
Főtelep New-Yorkban, Broadway 120.

Magyarországi Igazgatóság:

Alapított 1859-ben.

Budapesten, VI. ker., Andrassy-ut 8.

Vagyon az 1901. év végén	1,655,198,600.00
azaz egy millárd hatszötvenöt millió egyzszázkilencvennyolcoszer hatzszáz korona	
Felcsel az 1901. év végén	355,645,210.00
azaz háromszötvenöt millió hatszszázötvenöt ezer kétszáz tíz korona	
Összbevétel az 1901. évben	321,873,025.00
azaz háromszázhatzszázötvenöt millió nyolczszázharmincz ezer hatszötzt korona	
Kötvénybirtokosoknak kifizettetett az 1901. évben	143,573,105.00
azaz egyzszázötvenhárom millió ötszázharmincz ezer egyzszáz öt korona	
Új fizlet az 1901. évben	1,229,560,435.00
azaz egy millárd kétszszázharminczkilenc millió ötszszázhatvan ezer négyzszázharminczöt korona	
Biztosítási állag 1901. év végén	5,896,383,625.00
azaz öt millárd nyolczszázkilenczvenhat millió háromszszáznyolczszázharmincz ezer hatszszázötzt korona	
Kötvénybirtokosoknak az intézet fennállása óta kifizettetett	1,884,359,255.00
azaz egy millárd nyolczszszáznyolczszázötvenöt millió háromszszázötzt kilenc ezer kétszszázötzt korona	

Ajánlatokat úgy az élet-, mint a járadékbiiztosítás minden formájára a legolcsóbb díjtételek mellett elfogad

AZ EQUABLE Egyesült-Államokbeli Életbiztosító-
Társaság magyarországi igazgatósága.

AZ ANKER

élet- és járadékbiiztosító-társaság.

Magyarországi vezérképviselőség: BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér 6. szám
(Anker-udvar), a társaság saját házában. Alapított 1858.

Összes vagyon 145 millió korona

Biztosítási állomány 511 millió korona

Eddigi kifizetések 242 millió korona

A nyereség-részesítéssel biiztosítottak **vegyes és haláleseti biiz-**
sításoknál A osztalékterv szerint — úgy mint 26 év óta állandóan —
az évi biiztosítási díj 35%-át kapták készpénzben kifizetve, míg a
vegyes és takarékpénztári biiztosításoknál B osztalékterv
szerint (évenként emelkedő osztalék) a biiztosítás kezdete óta biizosított
összes díjak 3%-a, ugymin a biiztosítási tartam

3 év.	4 év.	5 év.	6 év.	7 év.	8 év után
9%	12%	15%	18%	21%	24%

kifizetett ki készpénzben.

Előnyös kiházásítási, vegyes biiztosítások.

Prospektussal és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezér-
képviselőség, (hová ügynökségek iránti ajánlatok is intézendők), valamint
a társaság ügynökei.

Goldberger Sám. F. és Fiai

kartonnyomó-gyár, Budapest, III. Ó-Buda.

Raktárak:

Budapest, Sas-utca 27. • Bécs, Gonzagagasse 12.